

Danida

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDAS ÅRSBERETNING 2006
maj 2007

Udgiver

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Telefon: 33 92 00 00
Fax: 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Internet: www.um.dk

Design og tryk

Schultz Grafisk

Publikationen kan downloades eller bestilles på:
www.danida-publikationer.dk

Teksten kan citeres frit

ISBN 978-87-7667-717-6 (trykt version)
ISBN 978-87-7667-718-3 (elektronisk version)

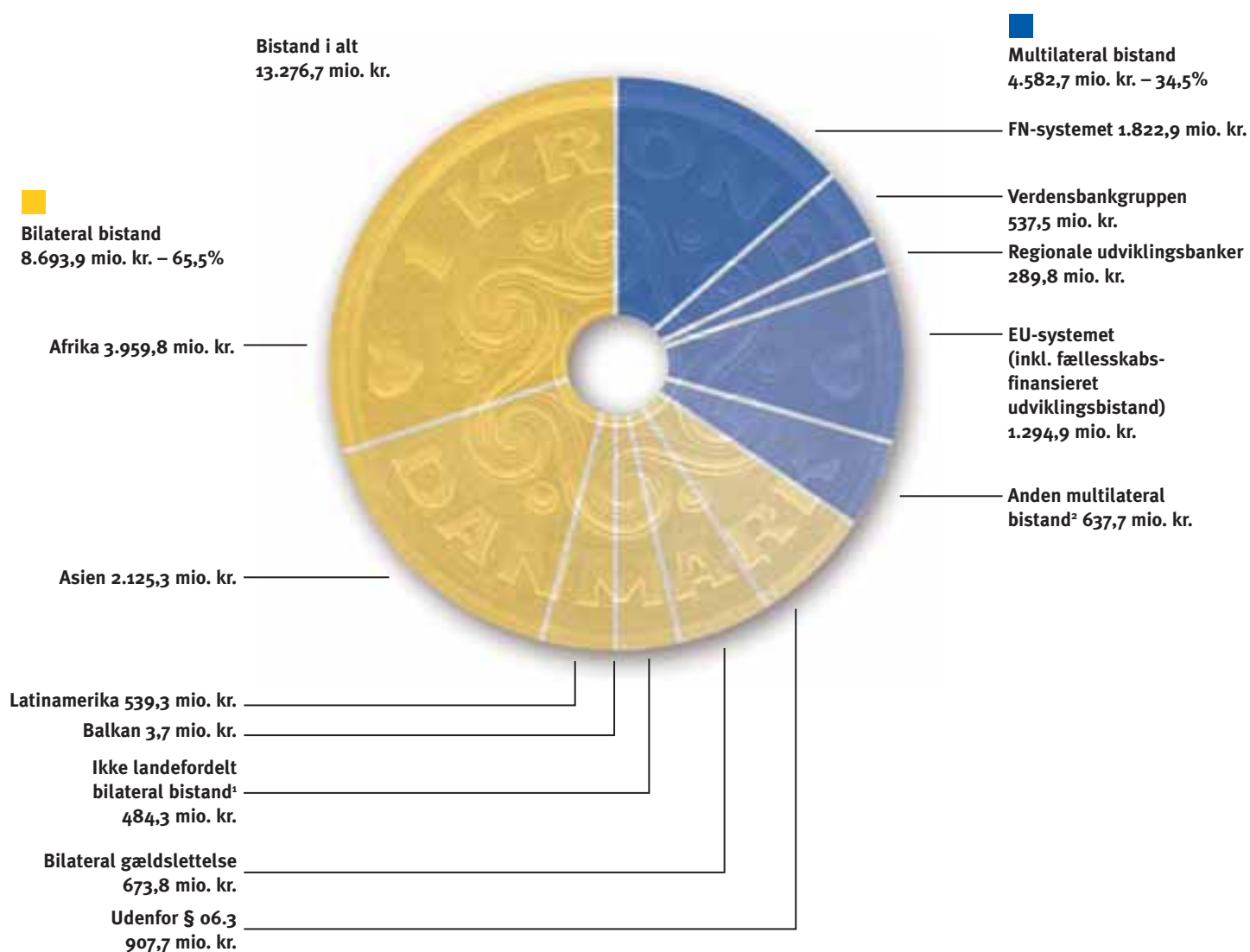
Forsidefoto

KENYA, Sori Strand ved bredden af Victoria Lake, hvor en ung dreng samler vand og vasker sig. Farvestrålende fiskerbåde ligger i bugten.

Foto: Trygve Bolstad/Panos

ANVENDELSE AF BISTANDSKRONEN 2006*

Den bilaterale ODA kan kort opgøres således:		Heraf ikke landefordelt
§ 06.3 bilateral bistand under Udenrigsministeriet	7.786,21	484,3
Administration inkl. ejendomserh.	657,49	
Naboskabsprogrammet m.v.	106,35	
DCISM	18,57	
Afdrag statslån	-90,95	
Modtagelse af flygtninge	250,50	
Forsvarets og politiets int. indsatser	44,52	
IFU og IØ-fonden	-78,76	
Bilateral ODA i alt	8.693,93	484,3
Den multilaterale bistand kan kort opgøres således:		Heraf anden multilateral bistand
§ 06.3 multilateral bistand under Udenrigsministeriet	3.683,70	637,7
Fællesskabsfinansieret EU-bistand	865,90	
Bidrag til FN-organisationer	33,12	
Multilateral ODA i alt	4.582,71	637,7

*) Bistandskronen er opgjort på baggrund af de udbetalinger, der for 2006 rapporteres til OECD/DAC som Danmarks officielle udviklingsbistand (ODA). På side 104-105 ses en detaljeret opgørelse af Danmarks ODA baseret på udbetalingerne inden for Finansloven § 06.3 og de udbetalinger, der ligger uden for Finansloven § 06.3.

¹ Se tabel til venstre for specifikation, omfatter bistand, der ikke på relevant vis kan fordeles på lande og regioner.
² Multilateral bistand der ikke kanaliseres gennem FN-systemet, EU eller de internationale finansieringsinstitutioner.

Udviklingsministerens forord	5
Dansk bistand i en større sammenhæng	6
■ Det internationale udviklingssamarbejde	
2006: Harmonisering – for modtagernes skyld.....	8
Logbog over centrale begivenheder, der kom til at præge 2006	9
Er Danmark en elite-donor? – Danmarks Paris-score	13
Fra 45 strategier til én	14
Hvorfor betale mere, når de kan betale mindre.....	17
Budgetstøtte – effektiv bistand med dilemmaer.....	19
Læring i fællesskab 'Train4Dev'	20
De multilaterale og Paris	21
Afrika – nye aktører melder sig.....	22
Fortsat dansk fokus på Afrika	23
Danmark tættere på Den Afrikanske Union.....	24
Kvinder hårdest ramt af hiv/aids	25
Ligestilling er et middel og et mål.....	26
2015 Målene. Status for Mål 8.....	28
■ Det danske udviklingssamarbejde	
Globalisering – fremskridt i fællesskab	34
Zambia – dansk samarbejdsland	35
■ 1. Menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse	
Danmark får en ambassadør for menneskerettigheder	37
Råd afløser udskældt kommission	38
Demokrati vinder fodfæste.....	39
Oprindelige folk har også rettigheder.....	41
Det Arabiske Initiativ på rette kurs.....	43
Nul-tolerance i praksis	44
Anti-korrupsionsportal vækker international opmærksomhed.....	45
■ 2. Stabilitet, sikkerhed og kampen mod terrorisme	
Skrøbelig fredsproces hjælpes på vej.....	47
Minerydning	48
Langt, sejt træk i Afghanistan.....	49
Afghanistans parlament i arbejdstøjet.....	50
Kunstvanding til 220.000 irakeres landbrug.....	51
Sudan – komplekse konflikter og et væld af initiativer	52
”Det danske projekt” er populært i Gaza	54
UNRWA: Nærområdeindsats i over 55 år	55
■ 3. Flygtninge, nødhjælp og nærområder	
2006 – et stille katastrofeår, men stadig masser af nød	57
Ny FN-katastrofefond i arbejde.....	59
Afrika, konflikter og nærområdeindsats	60
Globalisering og migration.....	65
■ 4. Miljøet	
Ikke kun for naturens skyld	67
Mere miljø i bistanden	67
Klimaforandringerne er over os	68
Strid blæst giver CO ₂ -reduktioner i Egypten	69
Risø center for international klimaforskning	70
Vandressourcer skal benyttes og beskyttes	71
Ekstra penge til det globale miljø	72
Cambodja: Rige napper jorden under de fattiges fødder	74
Ozon-fonden – en succeshistorie.....	75

■ 5. Social og økonomisk udvikling

Den Gyldne Kerne – et eventyr	77
Fælles fond redder menneskeliv.....	78
300.000 voksne på skolebænken	79
Den direkte vej	80
31 – Danske vitaminer til Afrikas private sektor.....	81
'OPP' i fart	82
Støtte til ghanesisk ildsjæl.....	83
Afrika løber med de blandede kreditter.....	84
Imamer som forandringsagenter	86
■ Bilateral bistand	
Bangladesh	88
Benin.....	89
Bhutan	90
Bolivia	91
Burkina Faso.....	92
Egypten	93
Ghana.....	94
Kenya	95
Mali	96
Mozambique	97
Nepal.....	98
Nicaragua	99
Tanzania	100
Uganda.....	101
Vietnam	102
Zambia	103
■ Danmarks officielle bistand	
Danmarks officielle bistand til udviklingslandene fordelt på hovedkategorier, 2005-2006.....	104
Danmarks bilaterale bistand, 2006	106
Danmarks bilaterale bistand til Afrika, 2006	106
Danmarks bilaterale bistand til Asien, 2006	107
Danmarks bilaterale bistand til Latinamerika, 2006	107
Danmarks bilaterale bistand til Balkanområdet, 2006.....	107
Sektorfordeling af bilateral bistand, 2005 og 2006	108
Genopbygnings- og regionalbistand, 2006.....	111
■ Evaluering	
Evalueringer gør en forskel.....	114
■ Mål- og resultatstyring	
Fire ud af fem fastsatte mål opfyldes tilfredstillende	116
Ambassadernes mange udfordringer.....	116
Styr på strategierne.....	117
UNICEF gået efter i sømmene	118
■ Multilateral bistand	
Mere smæk for de multilaterale skillinger.....	120
Verdensbanken nærmer sig Paris – men der er stadig lang vej	121
Dansk Afrika-fokus i Sikkerhedsrådet.....	124
"Reprosex" – en dansk mærkesag med international gennemslagskraft.....	125
EU holder kursen mod de 0,7 pct.	126
Et blandet år for handel og udvikling.....	128
UNICEF sætter fokus på børn og aids.....	130
WFP – verdens største humanitære organisation	131

FN-organisationen UNOPS flytter hovedkvarter til København	133
Danmarks multilaterale bidrag til internationale organisationer, 2005-2006.....	134
Danske virksomheders leverancer til internationale organisationer	135
Leverandør til bygge- og anlægsgødgaver	136
Leverandør af konsulent-opgaver	136
■ Civilsamfundets deltagelse	
År 1 med egenfinansiering.....	137
NGO'erne skal fortsætte deres fortalerarbejde	138
Kontant håndsrækning til flygtninge fra Burma	138
Udbetalinger til danske NGO'ers udviklingsprojekter, 2006.....	139
■ Udviklingsforskning	
Forskning skal hænge sammen med bistanden	140
Sunde frø kan reducere sult og fattigdom	141
■ Oplysning	
Dansk bistand batter	142
U-web – Danidas website for børn og unge	144
■ Lovgrundlag og administration	
Lovgrundlag og administration	145
Folketingets Udenrigsudvalgs kriterier for landevalg.....	147
Rådet for Internationalt Udviklingssamarbejde	148
Styrelsen for internationalt udviklingssamarbejde.....	150
Medlemmer af Forskningsudvalget.....	150
Udvalget for Blandede Kreditter, 2007.....	151
Oplysningsudvalget 2005-2007.....	151
Tiltrådte konventioner i programsamarbejdslande	152
Indgåede regeringsaftaler	153
Former for bistand	154
2015 Målene / Millennium Development Goals	156
Forkortelser	156

UDVIKLINGS- MINISTERENS FORORD

Ulla Tovep

■ Danmark gav i 2006 næsten 13,3 mia. kr. i udviklingsbistand, svarende til 0,8 pct. af BNI. Størrelsen af den danske udviklingsbistand viser, at danskerne er villige til at påtage sig deres del af ansvaret for at sikre en mere lige verden. Det kan og skal vi være stolte af. Kun enkelte andre lande bidrager i samme omfang, og derfor arbejder regeringen også for at få flere rige nationer til at øge deres bistand til FN's mål på 0,7 pct. af BNI.

Samtidig har regeringen gjort det til sin mærkesag at opnå bedre resultater for hver bidandskrone. Det handler i høj grad om at effektivisere og fokusere bistanden. Et vigtigt afsæt herfor er den internationale Paris-erklæring. Den understreger en række fælles forpligtelser, hvor modtagerlande skal tage større ansvar for egen udvikling og sikre god regeringsførelse, mens donorlande skal forbedre arbejdsdelingen, afbinde bistanden og tilpasse den modtagerens systemer. Det er forandringer, der tager tid og kræver kræfter. Men vi er godt på vej, og Danmark er med langt fremme. Både i forhold til at udvikle internationale aftaler og til at omsætte disse til reelle forbedringer i den konkrete indsats, hvor vi er godt hjulpet af den decentrale bistandsadministration og en styrket mål- og resultatstyring. Men arbejdet er langt fra slut. Gennemførelsen af Paris-erklæringen i den danske udviklingsbistand vil også være i fokus i de kommende år.

Under mine rejser i 2006 til vore samarbejdslande og ved internationale forhandlinger har jeg kunnet konstatere flere gode fremskridt i fattigdomsbekæmpelsen, hvilket Årsberetningen også viser. Men jeg har samtidig måtte konstatere, at alt for mange udviklingslande stadig er hægtet af den globale økonomi.

Regeringen skærpede i 2006 fokus på Afrika, hvor nøden er størst. Afrika-konferencen i maj understregede det danske engagement i at håndtere kontinentets mangesidede udfordringer. Fremme af kvinders rolle og bekæmpelse af hiv/aids står centralt. I november åbnede jeg den danske ambassade i det ny programsamarbejdsland Mali. Med 10 ud af 16 programsamarbejdslande i Afrika, ligger tyngden af dansk udviklingsbistand entydigt der.

Økonomisk vækst er forudsætningen for at komme fattigdommen til livs. Regeringen har derfor i det forløbne år prioriteret tiltag, der kan hjælpe udviklingslandene med at overvinde hindringer for vækst. Det handler både om at fremme et positivt erhvervs-klima, flere arbejdspladser, basal infrastruktur og frihandel, og om at investere i mennesker gennem uddannelse og respekt for menneskerettigheder. Vi videreførte også det danske humanitære engagement og bidrog til at stabilisere konflikt-ramte lande som Afghanistan og Sudan. For uden sikkerhed og stabilitet er der ingen reel mulighed for fattigdomsbekæmpelse og vækst.

Der går en ledetråd gennem de mange indsatser, der tilsammen udgør den danske udviklingsbistand, nemlig overbevisningen om, at de største fremskridt opnås i fællesskab. Under respekt for udviklingslandenes ansvar for egen udvikling vil regeringen fortsat gøre sit til at styrke fællesskabet mellem rige og fattige lande, så vi sikrer bedst mulig udviklingsbistand til gavn for dem, den er tiltænkt.

DANSK BISTAND I EN STØRRE SAMMENHÆNG

Sådan læses Danidas årsberetning 2006

Formålet med Danidas årsberetning er at orientere om resultaterne i forhold til de fastsatte mål for den danske udviklings- og miljøbistand til udviklingslandene i 2006. Årsberetningen er inddelt i to dele: det internationale udviklingssamarbejde og det danske udviklingssamarbejde.

I modsætning til tidligere år vil **Program- og Projektorienteringen (PPO)** ikke indgå som en del af årsberetningen. Den vil derimod være webbaseret og være tilgængelig på www.um.dk. Som noget nyt vil PPO fra og med 2006 medtage alle programmer og projekter uanset bevillingsstørrelse. For alle programmer og projekter med en bevilling større end 5 mio. kr. findes en beskrivelse af aktiviteterne. For programmer og projekter med en bevilling større end 30 mio. kr. findes en udvidet beskrivelse af aktiviteterne samt indikatorer for årets mål og resultater, hvor sådanne er etableret. Den webbaserede PPO vil have en række søgefunktioner, herunder en mulighed for at søge på tværs af alle bistandsaktiviteter.

■ **Første del – Det internationale udviklingssamarbejde** beskriver centrale resultater og målsætninger i det internationale udviklingssamarbejde. Danmark har bidraget til vedtagelsen af disse resultater og målsætninger og bidrager nu aktivt til at realisere dem gennem det danske udviklingssamarbejde.

■ **Anden del – Det danske udviklingssamarbejde** fokuserer på prioriteter, mål og resultater i det danske udviklingssamarbejde – både den multilaterale og bilaterale bistand. I gennemgangen af program-samarbejdslandene tages der udgangspunkt i landenes egne mål for fattigdomsbekæmpelse, og der redegøres for de opnåede resultater. For bedre at illustrere det danske udviklingssamarbejde er forskellige eksempler fra det praktiske bistandsarbejde medtaget.

Udviklingsprocesser har komplicerede årsagssammenhænge

Årsberetningen dokumenterer betydningen af det danske udviklingssamarbejde. Det er vigtigt at være opmærksom på, at det i udviklingssamarbejdet ofte er vanskeligt at vurdere den direkte sammenhæng mellem indsats og resultat. Dansk bistand gennemføres under meget forskelligartede politiske og sociale vilkår – og bistanden står

aldrig alene. Den vigtigste drivkraft i udviklingen er modtagerlandets egen indsats, og Danmark deltager typisk som én blandt flere donorer.

Der er mange komplicerede årsagssammenhænge bag udviklingsprocesserne og fattigdommen i de danske programsamarbejdslande. Det gør det også vanskeligt at påvise en direkte sammenhæng mellem dansk bistand og opfyldelsen af f.eks. FN's 2015 Mål eller landenes egne fattigdomsstrategier. Som det ses i denne årsberetning, kan udviklingssamarbejdet dokumentere en række positive resultater, hvor de opstillede mål er nået, eller hvor der er en positiv proces i gang på vej mod målopfyldelse. Det er gode indikatorer for, at den danske udviklingsbistand er med til at reducere fattigdommen.

Men selv hvis udviklingen i indikatorerne er gået i den forkerte retning, betyder det ikke nødvendigvis, at bistandsindsatserne ikke virker. Tværtimod kan udviklingsbistand være med til at forhindre, at problemer løber løbsk.

Udenrigsministeriet rapporterer med virkning fra finansåret 2005 ekstraordinær humanitær bistand, IHB (Internationalt Humanitært Beredskab) samt bistand til flygtninge og interne fordrevne i nærområder (der i finansloven er samlet under § 06.39.02) som bilateral bistand og ikke som i tidligere år som multilateral bistand. Denne måde at rapportere på er i overensstemmelse med OECD's rapporteringsdirektiv.

Den ændrede rapporteringspraksis gennemføres både i Danida's årsberetning og ved rapportering til DAC (Development Assistance Committee). De berørte tabeller i årsberetningen har fået en fodnote, der forklarer hvilke ændringer, der er sket.

Med virkning fra finansåret 2006 er bistanden under Finanslovens § 06.3 som hovedregel tilsagnsstyret. I denne årsberetning er alle tabeller og specifikationer – hvor intet andet anføres – dog opgjort efter udbetalinger i overensstemmelse med OECD's principper for opgørelse af udviklingsbistand.

A photograph showing several women harvesting tea in a lush green field. They are wearing traditional clothing and carrying large woven baskets on their backs. The scene is set against a backdrop of rolling hills covered in tea plants.

DET INTERNATIONALE UDVIKLINGSSAMARBEJDE

2006: HARMONISERING – FOR MODTAGERNES SKYLD

■ Harmonisering og øget effektivitet. Det er et par af de begreber, der kom til at præge den internationale bistandsdagsorden i 2006. Naturligt nok, for i 2005 vedtog repræsentanter for mere end 100 donor- og modtagerlande den såkaldte Paris-erklæring med en række principper, der skal gøre udviklingsbistanden mere effektiv til gavn for de fattige.

Men ét er visioner og erklæringer. Et andet er at føre dem ud i livet. Mange af principperne i Paris-erklæringen har været kendt længe, og ikke mindst Danmark har i mange år søgt at arbejde efter de mål, erklæringen udstikker.

Alligevel rummer arbejdet med at omsætte visioner til virkelighed store udfordringer. Den allerstørste er hele tiden at holde sig for øje, at de nye principper ikke må blive et mål i sig selv. Principperne er blevet til for at gavne modtagerlandene, og især de fattige i modtagerlandene.

Tag f.eks. ordet donorharmonisering. Målet er rigtigt: Donorerne skal arbejde bedre sammen og harmonisere deres bistand, så den bliver mere effektiv og lettere for modtagerlandene at håndtere. I mange lande er der oprettet donorgrupper og donorundergrupper – som hovedregel under ledelse af modtagerlandet. I disse grupper kan der snakkes om harmonisering mellem donorer og om hver donors komparative fordele. Det er godt og et nødvendigt fremskridt i forhold til tidligere tiders ukoordinerede bistand. Men udfordringen ved bedre donorordination er at sikre, at modtagerlandet ikke kobles af. Den fare er reel, særligt i de svagere lande, hvor donorerne har masser af ressourcer i forhold til modtagerlandet.

De skrøbelige stater

Og hvad gør en donor i øvrigt, hvis en regering i et fattigt land med et enormt behov for bistand ikke vil samarbejde? Det er regimet i Sudan et sørgeligt eksempel på. Det har blokeret flere forsøg på internationale fredsinitiativer. De færreste vil mene, at donorerne skal undlade at gøre en humanitær indsats i Darfur, selv om man ikke er på god fod med regimet i Khartoum. I sådanne konflikter er Paris-erklæringens principper om donorsamarbejde måske endnu vigtigere end andre steder, om end de kun sjældent slår til.

Sudan er også et eksempel på Afrikas mange grænseoverskridende konflikter. Konflikten skaber flygtninge, uro og fattigdom i nabolandene, og det stiller krav om, at donorerne i højere grad tænker i regionale indsatser.

Det samme gør et andet tema, som satte sit præg på den internationale dagsorden i 2006, nemlig migration – især i Vestafrika. Selv om langt de fleste migranter bliver i Afrika, så søger flere og flere af dem til Europa, og migration er blevet et hedt emne i EU, ikke mindst i de sydeuropæiske lande. Der er indsatser på vej, der kæder migration og udvikling sammen, men også her gælder det, at det giver mere mening at lave en regional indsats end en indsats i et enkelt land.

Globalisering og tegninger

Længe før Danmark i starten af 2006 kom på alverdens avisforsider på grund af de voldsomme reaktioner på Jyllands Postens Muhammed-tegninger, havde Udenrigsministeriet sat gang i en globaliseringsanalyse. Den kom i efteråret med en række bud på, hvordan diplomati, udenrigs- og udviklingspolitik skal indrettes i en verden, der er blevet så globaliseret, at nogle tegninger i en avis i et lille land kan skabe uro så mange andre og fjerne steder på kloden.

Analysen fastslår, at udviklingsbistand og udviklingspolitik er en del af den udenrigspolitiske palet. At Danmark står ved og føler et ansvar over for verdens fattige, og over for ulighed i verden, og at udviklingspolitikken er en fulgyldig del af Danmarks udenrigspolitik og skal bruges aktivt. Både for at præge andre lande i samme retning og for at sikre, at det er en del af det billede, resten af verden har af Danmark.

Danmarks mangeårige bistandssamarbejde har givet Danmark et godt image, gode kontakter og et stærkt netværk i disse lande – også i civilsamfundet. Det viste tegningesagen. Den viste også, at en aktiv udviklingspolitik og markant udviklingsbistand giver Danmark et godt udgangspunkt for den nye disciplin, som globaliseringsanalysen kalder ”public diplomacy”, og som bliver mere og mere vigtig, jo mere globaliseret verden bliver.

LOGBOG OVER CENTRALE BEGIVENHEDER, DER KOM TIL AT PRÆGE 2006

■ Februar

- 23/2 Første flerpartivalg i Uganda: Præsident Yoweri Museveni vinder
- 30/1-2/2: Udviklingsministeren besøger Indonesien og Banda Aceh-provinsen
- 27/2: Udviklingsministeren møder den franske udviklingsminister Brigitte Girardin i Paris

■ Januar

- Jordreform i Bolivia viser resultater efter 10 år. Oprindelige folk gjorde i 1996 krav på 33 mio. ha; i januar 2006 er skøder på 5 mio. ha overdraget og opmåling i gang på yderligere 17 mio. ha.
- 29/1: Tegningesagen – det var i Nablus, at det første Dannebrog blev afbrændt og i Gaza, at de første voldelige angreb på danskere og danske interesser fandt sted
 - 13/1: Udviklingsministeren åbner seminar om energi, fattigdom og klima
 - 11/1-19/1: Udenrigsudvalget besøger Tanzania (sammen med udviklingsministeren den 16/1 – 18/1) 2006 med fokus på "moderne bistand" (donorkoordination, harmonisering og tilpasning, fælles fonde, budgetstøtte, etc.)
 - 23/1: Udviklingsministeren møder Bono i København
- 24/1: Udviklingsministeren møder Indonesiens udenrigsminister Hassan Wirajuda
- 25/1: Udviklingsministeren deltager i Konference om Global Monitoring Report ("Education for All") i København
- Den afghanske regering og det internationale samfund bliver enige om fælles udviklingsplan i form af Afghanistan Compact
- Afghanistans Præsident Karzai besøger Danmark og møder statsministeren, udviklingsministeren, udenrigsministeren og forsvarsministeren

■ Marts

- Etablering af FN's nye katastrofe fond, CERF'en (Central Emergency Response Fund). Danmark yder bidrag på 50 mio. kr.
- 4/3-12/3: Finansudvalget besøger Nicaragua
- 21/3-28/3: Udviklingsministeren besøger Cambodja og Bhutan
- Verdensbankens guvernør bliver enige om en gældslettelses-pakke (MDRI) på USD 37 mio. til en gruppe lav-indkomstlande

■ April

- 4/4: Udviklingsministeren deltager i OECD-DAC-højniveaumøde i Paris
- 10/4: EU beslutter at indstille den direkte støtte til den nyvalgte Hamas-ledede palæstinensiske regering. Danmark støtter fortsat udenom selvstyret gennem Verdensbanken, FN og NGO'er. Boykotten fra EU, USA og Canada m.fl. får alvorlige følger for bl.a. sundheds- og uddannelsessektoren; følger som ikke kan håndteres gennem øget NGO-bistand (Ifølge lokale NGO'ere og Folkekirkens Nødhjælp)
- 6/4: Lancering af ny strategi for Danmarks engagement i Burma
- 10-11/4: Udviklingsministeren deltager i EU-udviklingsministermøde i Luxembourg
- 24/4: Efter ugers folkelige protester opgiver den nepalesiske konge sit autokratiske styre. Parlamentet genetableres

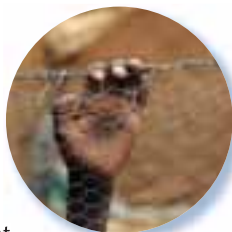
■ Juni

- 1/6: Danmark overtager formandskabet i FN's Sikkerhedsråd og prioriterer folkeret og international retsorden samt foreslår oprettelse af ombudsmandsstilling for terror
- 2/6: Udviklingsministeren deltager i FN's højniveau møde om bekæmpelse af hiv/aids i New York
- 6/6: Udviklingsministeren åbner "06.06.06-konference" om reproduktiv sundhed
- 18/6: Udviklingsministeren åbner World Food Programme Global Meeting i København

■ Maj

- 8/5: Udviklingsministeren åbner års-konference om blandede kreditter
- 9/5: Udviklingsministeren deltager i Sikkerhedsrådsdrøftelse om Sudan i New York
- 10/5: USA, EU, Rusland og FN beslutter, at det internationale samfund må afhjælpe det palæstinensiske selvstyres økonomiske krise
- 11/5: Udviklingsministeren deltager i Afrikakonference i København. Der var deltagelse af bl.a. statsministeren, formanden for Den Afrikanske Union (Alpha Oumar Konare), Mozambiques premierminister, FN's vicegeneral sekretær og Tanzanias udenrigsminister
- 17-21/5: Udviklingsministeren åbner den danske ambassade i Kabul, Afghanistan. Under samme besøg møder ministeren centrale samarbejdspartnere og oplever ved selvsyn danske udviklingsinitiativer i Afghanistan
- 24/5: Danmark lancerer den udviklingspolitiske strategi for "seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder". Fokus på prævention og sikre aborter samt en åben tone mht. sex skaber debat og kritik fra religiøse kræfter både i og udenfor Europa
- 24/5: Udviklingsministeren er vært ved frokost i København for fortaler for kvinders rettigheder Graca Machel, Mozambique
- 29/5-2/6: Udviklingsministeren deltager i HIV/AIDS-UNGASS-møde i New York

■ Juli

- 14/7 En omfattende og kritisk international evaluering af nødhjælpen efter Tsunamien offentliggøres
- Verdensbanken starter gennemførelsen af gældslettelsespakken vedtaget i marts

■ September

- 6/9: Udviklingsministeren deltager i UNFPA-pressebriefing om State of the Worlds Population Report
- 6/9: Udviklingsministeren deltager i Konference i Rådet for Internationalt Udviklingssamarbejde om planen for regeringens udviklingspolitiske prioriteter "Vilje til udvikling" i København
- 12/9: Udviklingsministeren deltager i lanceringen af Red Barnets globale kampagne om uddannelse for børn påvirket af konflikt
- 13-15/9: Udviklingsministeren deltager i FN's højniveau dialog om migration og udvikling i New York
 - 17-18/9 Udviklingsministeren deltager i Verdensbankens årsmøde i Singapore
 - 19-22/9: Udviklingsministeren besøger Nepal. Møder premierministeren, politiske ledere, civilsamfundsrepræsentanter, FN og andre medlemmer fra det internationale samfund. Besøger danske bistandsaktiviteter i det vestlige Nepal
 - 25/9: Udviklingsministeren deltager i Konference i Rådet for Internationalt Udviklingssamarbejde om Klimasikring i København
 - 26/9: Udviklingsministeren deltager i præsentation af World Development Report (WDR) om ungdom i København

■ August

- Lancering af "Vilje til udvikling" med 2015 Målene som omdrejningspunkt og særlig vægt på Afrika. Der er tre tværgående prioriteringer for udviklingssamarbejdet, hhv. HIV/AIDS, kvinder og god regeringsførelse
- Danmark yder støtte til genopbygning i Libanon efter sommerens krise
- Verdensbanken fremlægger World Development Report (WDR), der argumenterer for behovet for at investere i unge
- 27/8-1/9: Udviklingsministeren besøger Kenya

■ Oktober

- 8/10: Udviklingsministeren deltager i Ken Gudmans mindeprisoverrækkelse til Moussa Diallo og maliske musikere i København
- FN's nødhjælpschef melder ud at en stor del af verdens humanitære kriser er blevet overset eller direkte glemt. Baggrunden er, at FN's katastrofefond kun har modtaget 56% af årets humanitære appel
- I Bangladesh overgives landets ledelse til et forretningsministerium, der i overensstemmelse med forfatningen skal gennemføre parlamentsvalg i 2007. Den tidligere oppositions krav om valgreformer tager til

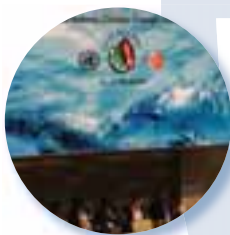
■ **December**

- 5/12: Den fælles landstrategi for Tanzania bliver underskrevet af den tanzanianske regering og samtlige bi- og multilaterale donorer
- 12/12: Udviklingsministeren møder Manuel Aranda da Silva, souschef for FN's Generalsekretærs Særlige Repræsentant, UNSGSR, i Sudan
- 14/12: Nobelprismodtager Muhammed Yunus deltager i konference om mikrokreditter i København

■ **November**

- 1/11: Udviklingsministeren møder den tyske udviklingsminister Heidemarie Wieczorek-Zeul i Berlin
- 5/11: Valg i Nicaragua. Tidligere præsident Daniel Ortega genvælges til præsident
- 6-17/11: Verdens lande mødes i Nairobi til FN's Konference om Klima-konventionen og Kyoto-protokollen
- Årets modtager af Nobels Fredspris offentliggøres; Muhammed Yunus og hans Grameen Bank fra Bangladesh har med mikrokreditter bidraget til at give de fattige befolkningsgrupper mulighed for at låne penge og starte eget foretagende. Denne sociale og økonomiske udvikling fra "bunden" kan bidrage til at sikre freden ved at formindske fattigdommen
- 7-8/11: Udviklingsministeren deltager i konference i København med fokus på rettighedsbaseret udvikling arrangeret af Danida, Institut for Menneskerettigheder og en række danske NGO'er
- 9/11: Udviklingsministeren deltager i lanceringen af UNDP's Human Development Report i København
 - 9/11: Udviklingsministeren deltager i konference om virksomheders social ansvar: Etik i international handel for handels- og servicevirksomheder
- 11-16/11: Udviklingsministeren besøger Mali og åbner den nye danske ambassade i Bamako
- 17/11: Udviklingsministeren møder den svenske udviklingsminister Gunilla Carlsson
- 20/11: Som første land uden for EU er Egypten vært for Euro-Mediterranean Ministerial Conference on the Environment, i Cairo
- På trods af strejker og protestaktiviteter i opløbet til parlamentsvalget i Bangladesh besøger Håndværksrådets internationale bestyrelse Bangladesh og får et meget positivt indtryk af B2B-programmet og andre dansk støttede aktiviteter
- Den bangalske rigsrevisor besøger sin danske kollega og de to rigsrevisorer underskriver en aftale om fremtidigt samarbejde
- 21/11: Den nepalesiske regering bestående af landets syv største partier indgår en omfattende fredsafteale med den maoistiske oprørsbevægelse. Aftalen baner vej for en ny interim forfatning og dannelsen af et interim parlament og regering med maoistisk deltagelse. Derudover fastslår aftalen, at der skal gennemføres valg til en forfatninggivende forsamling i juni 2007
- 27/11: 3 medlemmer fra Folketingets Udenrigsudvalg besøger Nepal. Udover møder med politiske ledere, civilsamfundsrepræsentanter og FN, aflægges besøg ved en række danske bistandsaktiviteter

ER DANMARK EN ELITE-DONOR? – DANMARKS PARIS-SCORE

■ For at sikre at både modtagerlande og donorer lever op til Paris-erklæringens lidt luftige principper om ejerskab, harmonisering, tilpasning, effektivitet og et gensidigt ansvar mellem donor- og modtagerlande, er der opsat 12 konkrete indikatorer, der kan måles på. Der er også sat konkrete mål for, hvad der skal opnås for de enkelte indikatorer i 2010.

F.eks. skal 75 pct. af alle udviklingslande senest i 2010 have vedtaget deres egen nationale udviklingsplan, som en markering af, at de har taget ansvar for udviklingen i deres land. Og donorerne skal bl.a. leve op til et mål om, at mindst 85 pct. af deres bistand senest i 2010 skal være indarbejdet i de nationale budgetter i modtagerlandet. Det er et udtryk for, at bistanden er tilpasset modtagerlandenes egne systemer og planer.

Men hvad er udgangspunktet? Hvor godt – eller dårligt – lever modtagerlande og donorer op til målene i dag? Er der langt igen? Hvordan ligger modtagerlandene i forhold til hinanden? Og donorerne? Er Danmark blandt elitedonorerne, som vi gerne vil tro?

For at få svar på de mange spørgsmål blev der i 2006 gennemført et såkaldt baseline-studie i 31 donor- og modtagerlande. Og lad det være sagt med det samme: Svarene er langt fra klare. De skal tages med alt muligt forbehold, bl.a. fordi undersøgelsen er baseret på landenes egne indrapporteringer, som er sket efter ret forskellige principper. Så om ikke andet viser undersøgelsen, at der skal arbejdes systematisk på at forbedre metoderne til at måle, hvordan det går med Paris-indikatorerne.

Danmark scorer pænt, men ikke prangende

Ifølge undersøgelsen går 45 pct. af den danske bistand via de nationale budgetter. Det er et pænt stykke fra gennemsnittet for alle donorer på 88 pct. Og det er et stykke vej fra de 85 pct., som er målet for 2010. Men det lave tal skyldes måske en metodefejl. I hvert fald peger Danidas egne tal på, at 80 pct. af Danmarks bilaterale bistand

kanaliseres gennem de nationale budgetter. Flere andre donorer har også angivet tal som indikerer, at mere end 100 pct. kanaliseres gennem nationale budgetter. Det understreger, at undersøgelsen skal tages med forbehold, og at den skal udvikles.

Et andet mål er, at bistanden skal være mere forudsigelig. Indikatoren og målet for dét i 2010 er, at 65 pct. af den bistand, der loves ved starten af året, skal være udbetalt ved udgangen af året. Her er Danmark med 54 pct. allerede tæt på målet. Men også her gælder det, at det reelle tal formentlig er endnu højere.

Paris-erklæringen opfordrer også donorlande til at afbinde deres bistand, altså ikke binde den til køb i donorlandet. Her er indikatoren mere upræcis: Alle donorer skal år for år afbinde deres bistand mere og mere. Det krav lever Danmark op til. 85 pct. af den danske bistand er ifølge undersøgelsen afbundet. Gennemsnittet for alle donorlande er 65 pct.

Mange udfordringer i sigte

Generelt viser undersøgelsen, at Danmark er på rette spor i forhold til Paris-erklæringen, og at også andre donor- og modtagerlande har taget erklæringens mål til sig. Selv om undersøgelsen har mange metodiske svagheder, sætter den også fingeren på ømme punkter, som både Danmark og andre skal arbejde videre med.

En af de vigtigste konklusioner er, at Paris-erklæringen ikke kan eller skal gennemføres efter samme opskrift og med samme fart i alle lande. F.eks. giver det god mening at lade store dele af bistanden gå gennem modtagerlandes budgetter og regnskabssystemer i lande, hvor systemerne fungerer rimeligt, mens der i lande præget af regnskabsrod og svag administration kan være grund til at gå mere forsigtigt frem. Også på det område afslører undersøgelsen en udfordring for donorerne, for tallene peger på, at der er forskel på, hvor meget de enkelte donorer anvender systemerne, selv i modtagerlande, hvor systemerne er på stort set samme niveau.

FRA 45 STRATEGIER TIL ÉN

■ Blandt kendere kaldes den slet og ret "TJAS", som er en forkortelse for Tanzania Joint Assistance Strategy, en fælles donorstrategi for Tanzania. Særligt opsigtsvækkende lyder det måske ikke. Men ikke desto mindre var det en mærkedag, da Tanzanias regering og hele 45 af landets donorer, bilaterale såvel som multilaterale, i december tiltrådte strategien. I stedet for at hver donor skal bruge tid på at lave sin egen landestrategi, er der nu en fælles strategi for landet og for donorenes indsats.

Fælles landestrategier er et af målene i Paris-erklæringen fra 2005, der har til formål at effektivisere og harmonisere den internationale udviklingsbistand og placere modtagerlandet i en mere central og aktiv rolle. Tanzania er blandt de lande, der er nået længst, og fordelene for landet er åbenbare:

- Strategien giver et samlet overblik over alle donorer og regeringens egne indsatser, så der kan ske en samlet prioritering af ressourcerne
- Der skæres voldsomt ned i antallet af tidskrævende møder med og besøg af individuelle donorer
- Arbejdsmetoder, regnskabssystemer med mere kan harmoniseres, og donorerne kan i stigende omfang benytte sig af Tanzanias egne systemer og derved styrke dem.

Fælles landestrategier og øget samarbejde har været på den danske bistandsdagsorden længe før Paris-erklæringen blev vedtaget i 2005. Vejen for aktiv dansk deltagelse blev banet allerede i 2003 med decentraliseringen af den danske bistand. Hvis samarbejdet ude i landene skal fungere, kan det ikke nytte, at samtlige donorer skal vende alle større beslutninger med deres hovedkvarter. Ambassader og repræsentationer skal have kompetence til at agere ude i landene. Det sikrede Danmark med decentraliseringen, og ambassaderne har siden fået udvidet deres mandat endnu mere.

Flere JAS'er på vej

Tanzania er langt fra det eneste land, hvor der arbejdes med fælles strategier. Det gør der i de fleste danske programsamarbejdslande og i øvrigt også i mange multilaterale organisationer. Modellerne varierer, og

ikke alle er lige så vidtgående som Tanzanias. I Uganda er der lavet en fælles strategi, ligesom Zambia, Ghana, Mozambique og Kenya er nået langt. I Bangladesh, Burkina Faso og Mali er der overvejelser om en fælles strategi, men arbejdet er dog ikke formelt startet.

Ikke alle leger med

Selv om langt de fleste donorlande officielt har tilsluttet sig Paris-erklæringen, er det ikke alle, der deltager lige helhjertet i donorsamarbejdet. Danmark er blandt de mest entusiastiske, mens den nye, store donor, Kina, yder bistand i stil med den projektbistand, Danmark ydede for årtier siden. Men også andre lande som USA har svært ved at give slip på egne systemer og prioriteter og deltage fuldt og helt i det decentrale donorsamarbejde.

Det samme gælder mange af de multilaterale organisationer. Ikke mindst Verdensbanken er tidligere blevet skældt ud – både for at banken vil tage alle beslutninger i hovedsædet i Washington i stedet for at lægge dem ud til deres landekontorer, og for at den kun vil indgå i donorsamarbejde, når den selv sidder for bordenden. Men på begge områder lyder det fra de danske ambassader, at Verdensbanken er i bevægelse i den rigtige retning.

EU's dilemma

EU tegner sig for mere end halvdelen af verdens udviklingsbistand, når den bistand, som hvert af de nu 27 EU-medlemslande yder, lægges oven i den bistand, de giver via EU, og som administreres af Kommissionen. Det var derfor et vigtigt gennembrud, da EU-landenes udviklingsministre og Kommissionen i april 2006 blev enige om, at medlemslandene og Kommissionen skal søge at deltage i de fælles strategier ude i modtagerlandene.

Der er i EU vedtaget et vejledende format for fælles strategier og der er også aftalt et adfærdskodeks for arbejdsdeling i forhold til valg af samarbejdslande og sektorer. Det er et godt udgangspunkt for at få en mere effektiv bistand. Men helt enige om EU's rolle er Kommissionen og medlemslandene ikke. Groft sagt mener Kommissionen og nogle medlemslande, at EU i øget omfang skal optræde som en samlet blok over for modtagerlandene og i de multilaterale organisationer. Blandt argumenterne

er, at det vil give EU mere synlighed, vægt og gøre det lettere for modtagerlandene.

Nej, siger Danmark og de nordeuropæiske medlemslande. Hele øvelsen går ud på at EU går forrest og understøtter at modtagerlandet – eller den modtagende organisation – får mere ansvar og indflydelse. Det er også vigtigt, at der koordineres med alle donorer og ikke primært mellem EU-landene og Kommissionen. Ellers risikerer EU at skabe parallelle strukturer, der splitter samarbejdet lokalt og marginaliserer modtageren. Samarbejdsformen – og EU's rolle – skal derfor afgøres fra land til land efter de lokale forhold, mener Danmark. For at kunne håndtere de forskellige situationer er der derfor indarbejdet fleksibilitet i de formater og procedurer, der er vedtaget i EU.

▪ Ligesindede donorer mødes i Nordic+

Nordic+. Det lyder som tandpasta eller noget, der har med skiløb og langrend at gøre, men det er noget helt andet:

Et uformelt, men fasttømret og toneangivende samarbejde mellem en række såkaldt ligesindede donorer. Gruppen består i sin grundkonstellation af de fire nordiske lande plus Holland, Irland og Storbritanien. På en række områder deltager også andre donorer som Tyskland og Canada.

Gruppen arbejder med gennemførelse af konkrete initiativer til forbedring af effektivitet i udviklingsbistanden og går forrest, både i den internationale debat og i arbejdet med at omsætte beslutninger til praksis. Det gælder harmonisering af procedurer og retningslinjer, fælles tilrettelæggelse af bistanden og styrkelse af modtagerlandet som ansvarlig for koordinationen.

CASE

▪ Vemodigt farvel til landbrug og sundhed

Danmark har ydet sektorprogrambistand til Zambias sundhedssektor siden 1993 og til Tanzanias landbrugssektor siden 1997, og projektbistanden går endnu længere tilbage. Men nu er det slut – eller i hvert fald ved at være det. Ikke fordi Zambia selv kan klare sine sundhedsproblemer, og Tanzania kan undvære støtte udefra til sit landbrug. Men hvorfor så trække sig ud, når behovet stadig er der, og Danmark har masser af erfaring inden for både sundhed og landbrug?

Det korte svar er arbejdsdeling.

Paris-erklæringen opfordrer donorerne til en forbedret arbejdsdeling i bistanden, så modtagerlandet får mere ud af den. En af målsætningerne er, at der i hvert enkelt land skal være færre, men større donorer i hver sektor for at gøre livet lettere for modtagerlandet og få mere ud af bistandskronerne. Det betyder imidlertid også, at de enkelte donorer skal koncentrere deres bistand inden for færre sektorer i hvert land og altså trække sig ud af nogle.

Danmark giver typisk sektorprogrambistand til fire sektorer og til to tværgående programmer, f.eks. menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse, i hvert programsamarbejdsland. Det er besluttet, at Danmark som udgangspunkt fremover kun skal støtte tre sektorer og ét tværgående program. Udfasningen vil ske i tæt dialog med modtagerlandet og andre donorer og i takt med, at støtten til de fravalgte sektorer løber ud og kan overgives til modtagerlandet eller overtages af andre donorer.

Fravalget af nogle sektorer betyder ikke, at den samlede danske bistand til et land skæres ned. Derfor vil den danske bistand til de sektorer, Danmark bliver i, vokse betydeligt de kommende år. Den årlige støtte til en enkelt sektor i et land vil i fremtiden oftere og oftere løbe op i tre-cifrede million-beløb. Så samtidig med, at Danmark må rykke ud af nogle sektorer i de enkelte lande, bliver den danske vægt i de resterende sektorer større. Udfordringen bliver samtidig at sikre, at der fortsat sikres balance i de danske hovedprioriteter i den samlede danske bistand, og at Danmark f.eks. ikke rykker ud af den samme sektor i alle lande.

CASE

▪ Sydafrika fremhæver Danmark som mønster-donor

”Det er faktisk muligt at udforme store og komplekse bistandsprogrammer i Sydafrika på en måde, så de tager fuldt og helt hensyn til principperne i Paris-erklæringen.”

Sådan står der i det endelige udkast til en revideret politik for udviklingsbistand, udarbejdet af de sydafrikanske myndigheder. Udkastet afventer regeringens formelle godkendelse.

Rapporten bruger en hel side på en detaljeret gennemgang af, hvordan det danske by-udviklingsprogram lever op til de store mål. Blandt de ting, der fremhæves, er:

- Programmet er udformet ud fra specifikke, sydafrikanske prioriteter
- Forberedelsen var karakteriseret ved intensiv dialog og involverede international ekspertise, som donoren tilvejebragte
- Alle aktiviteterne svarer til sydafrikanske prioriteter og er indarbejdet i sydafrikan-

ske planer

- Alle penge kanaliseres gennem og administreres i overensstemmelse med Sydafrikas egne systemer
- Indkøb foretages i henhold til den sydafrikanske regerings procedurer
- Al rapportering og regnskabsaflæggelse sker efter den sydafrikanske regerings formater og procedurer. Det klares af den tekniske rådgiver og betyder ingen ekstraudgifter for Sydafrika
- Der er ikke sat parallelle systemer op til at gennemføre aktiviteterne. De gennemføres alle af offentlige myndigheder, der bistås af rådgivere
- Der er ingen krav om, at noget af støtten skal bruges i donorlandet, Danmark.

Programmet er på 220 mio. kr. og omtales nærmere på side 71.

Sydafrika er modtager af udviklingsbistand, og den nye politik er derfor et eksempel på, hvordan en modtager af bistand kan omsætte Paris-erklæringen i praksis. Sydafrika er ganske vist en noget atypisk bistandsmodtager: Kun en-tot pct. af landets nationale budget dækkes af bistand, og Sydafrika har ambitioner om at udvikle sig til selv at blive donor.

Ikke desto mindre er det sydafrikanske udspil interessant. Det fastslår, at også udviklingslandene har et ansvar for, at Paris-erklæringen efterleveres. De skal f.eks. være parate til at afvise bistand, der ikke lever op til Paris-principperne.

Et politik-papir om det fremtidige danske samarbejde med Sydafrika er under udarbejdelse.

CASE

▪ Danmark forvalter britisk miljøstøtte i Cambodja

I 2006 bevilgede Danmark 220 mio. kr. til bæredygtig miljø- og naturressourceforvaltning i Cambodja. Men programmet, der løber frem til 2010, indeholder aktiviteter for 363 mio. kr., så umiddelbart mangler der 143 mio. kr. Men alt er under kontrol. Det britiske svar på Danida, DfID, stiller nemlig med resten af pengene.

Samarbejdet er usædvanligt, endnu da. Fremtiden vil byde på mere af slagsen. Det kaldes ”delegeret partnerskab” og er også blandt de metoder, der fremhæves i Paris-erklæringen, til at gøre bistanden mere effektiv. Ideen er, at flere donorer bidrager økonomisk til et program, men at det godt kan administreres af en enkelt donor, i dette tilfælde Danmark.

Danmark har ydet miljøbistand til Cambodja siden 1996 og har store erfaringer på området.

Storbritannien har også ydet bistand til Cambodja i mange år, men især inden for sundhed og decentralisering. DfID ville også gerne støtte miljø og henvendte sig i 2005 til Danmark, og arbejdet med at formulere et nyt program sammen med de cambodjanske myndigheder gik i gang.

Det har ikke været enkelt at samkøre de danske og britiske systemer, men når det store forarbejde er gjort, kommer lettelsen, og de såkaldte transaktionsomkostninger til at levere bistanden reduceres dramatisk. I miljøbistanden til Cambodja er Danmark og Storbritannien gået fra to til én på alle områder: Dokumenter, rapporter, missioner og møder. DfID vil endda betale en medarbejder, der arbejder med programmet på den danske ambassade. Tre medarbejdere, hvoraf den ene altså betales af DfID,

administrerer et program på 363 mio. kr. Det giver en administrationsprocent på blot 3,9. Og samtidig skal de cambodjanske myndigheder forholde sig til en enkelt, og ikke to partnere.

Læs mere om den dansk-britiske miljøstøtte på side 74.

Også i Kenya leder Danmark et delegeret partnerskab på miljøområdet. Danmark bidrager med 100 mio. kr., Sverige med 80 mio. svenske kr. til det danske miljøprogram, der fokuserer på tre områder: opbygning af den kenyanske miljøstyrelse, støtte til bæredygtig udvikling i en række landdistrikter samt kystzoneforvaltning.

VIETNAM,
Kvinder der sælger frugt på et marked.
Foto: Jean-Lao Dugast /Panos. ▶

HVORFOR BETALE MERE, NÅR DE KAN BETALE MINDRE

■ Tanzania kan spare ressourcer svarende til to gange den samlede danske udviklingsbistand til landet ved at effektivisere sine offentlige indkøb. Danmark er "lead-donor" i et pilotprojekt, der skal hjælpe Tanzania med at opbygge kapacitet til at købe mere effektivt ind, og Danmark støtter også et tilsvarende projekt i Bangladesh.

Når der er så enorme beløb at spare på offentlige indkøb i mange udviklingslande, skyldes det både forhold i udviklingslandene og hos donorerne: Mange ulande har ikke kapacitet til at købe effektivt ind og er i øvrigt plaget af korruption, og donorerne har i mange tilfælde bundet deres bistand til leverandører hjemme hos dem selv. Det er både uhensigtsmæssigt for modtagerlandet og gør indkøbene dyrere.

En række donorer, herunder Danmark, har afbundet deres udviklingsbistand, og det baner vejen for gradvist at styrke og øge anvendelsen af modtagernes indkøbskapacitet, som Paris-erklæringen også indeholder en målsætning om.

Store udfordringer

De nye indkøbsvaner giver store udfordringer for både modtagerlandene og blandt

ationale og internationale leverandører. Korruption og ineffektivitet er i mange ulande dybt rodfastet. For indkøbere og øvrige medarbejdere i offentlige institutioner kan bestikkelse og goder have antaget et omfang, så det har fået karakter af løn.

Og leverandørerne skal vænne sig til, at opgaverne skal vindes i fuld, fair og gennemsigtig konkurrence, samt at indgåede kontrakter skal opfyldes fuldt og helt, til den aftalte pris og til den aftalte tid.

Men arbejdet er i gang. Ikke kun i Tanzania og Bangladesh. Donorerens tilsagn om øget anvendelse af modtagerlandenes indkøbssystemer, hvor de er af international, acceptabel standard, har sat gang i kapacitetsudviklingen på indkøbsområdet i modtagerlandene.

Opfyldelse af Paris-målsætningerne vedrørende offentlige indkøb vil frigøre meget betydelige ressourcer, der vil kunne anvendes til serviceforbedringer inden for sundhed, undervisning og lign.

EVALUERING

■ **Generel budgetstøtte virker**

Budgetstøtte vandt frem i anden halvdel af 1990'erne som en reaktion på, at andre bistandsinstrumenter ikke havde vist sig tilstrækkeligt effektive. Den var en naturlig følge af Initiativet for de særligt forgældede Lande, HIPC (Highly Indebted Poor Countries), og blev kædet sammen med de såkaldte PRSP'er (Poverty Reduction Strategi Paper) fattigdomsstrategier. Budgetstøtten falder også godt i tråd med de hensyn i udviklingsbistanden, der er slået mere og mere igennem de seneste år og i 2005 blev sammenfattet i Paris-erklæringen:

- Større koordinering og harmonisering blandt donorerne
- Større tilpasning til modtagerlandets systemer og politik
- National opbygning af kapacitet, fordi budgetstøtten bruger – og dermed styrker – nationale systemer i stedet for at opbygge sine egne
- Øget nationalt ejerskab og ansvarlighed
- Mere effektiv bistand og dermed højere målopfyldelse, fordi transaktionsomkostninger ved at yde bistanden reduceres
- Større forudsigelighed af donorstøtte
- En samlet, national prioritering af midlerne i modtagerlandene og dermed mere effektiv brug af offentlige udgifter.

I 2006 blev den første internationale evaluering af generel budgetstøtte gennemført, og den blev imødeset med stor spænding. Hele 20 donororganisationer stod bag, heriblandt Verdensbanken og Danmark. Evalueringen dækker perioden 1994-2004 og omfatter syv lande, heraf de fem danske samarbejdslande Burkina Faso, Mozambique, Nicaragua, Uganda og Vietnam, samt det tidligere samarbejdsland Malawi og Rwanda.

Hovedkonklusionen er, at de foreløbige erfaringer med budgetstøtte skaber grundlag for forsigtig optimisme. Generel budgetstøtte er et relevant og markant redskab, som kan gøre udviklingsbistanden mere effektiv og realisere målene i Paris-erklæringen. Budgetstøtten kan:

- På en bæredygtig måde støtte de nationale fattigdomsstrategier
- Sætte støtten til kapacitetsudvikling i modtagerlandet i system, især styringen af de offentlige finanser
- Give bistanden i et land som helhed et kvalitetsløft, fordi den både direkte og indirekte er med til at sikre bedre sammenhæng, harmonisering og tilpasning af den samlede bistand.

Selv om erfaringerne på mange måder er positive, er budgetstøtte ikke noget universalmiddel. Resultaterne vil altid afhænge af kvaliteten af den nationale fattigdomsstrategi, den skal støtte, og det anbefales, at budgetstøtte altid kombineres med andre former for bistand. Generel budgetstøtte er reelt pengeoverførsler til modtagerlandets statskasse til at finansiere fattigdomsstrategien, og den skal indgå i en "pakke", der også omfatter dialog om politik, om reformer og ressourcer. Den skal også ledsages af en effektivisering af den samlede udviklingsbistand og fælles overvågning af, at aftalte målsætninger overholdes, og om de offentlige budgetter når ud til de fattigste.

Det er den samlede pakke, der under de rette forhold og sammen med andre bistandsformer, giver gode resultater.

For yderligere information: "Evaluation of General Budget Support. 2006. Rapporten kan fås fra www.evaluering.dk

TANZANIA, I landsbyen Mango henter en lille pige vand ved brønden i en plasticdunk, som hun bærer på hovedet ligesom kvinderne. Foto: Mikkel Østergaard ▶

BUDGETSTØTTE – EFFEKTIV BISTAND MED DILEMMAER

■ Generel budgetstøtte er på mange måder det ultimative svar på Paris-erklæringens målsætninger. Hvis målene er at give modtagerlandene så stor indflydelse som muligt og reducere det, der i bistandsjargonen kaldes transaktionsomkostninger, altså udgifter til f.eks. konsulenter, missioner og rådgivere, så meget som muligt, ja, så må svaret vel være enkelt: Send penge og ikke andet.

Generel budgetstøtte overføres direkte til statskassen i modtagerlandet. Modsat mere traditionel projekt- og programbistand integreres budgetstøtten derfor fuldt ud i landets finanslov og er direkte med til at finansiere landets politik. Budgetstøtte er således reelt den eneste form for bistand, der er underlagt parlamentarisk kontrol i modtagerlandet. Det er derfor også pr. definition bistand med højt lokalt ejerskab, og den benytter – og bidrager dermed til at opbygge – modtagerlandets egne systemer.

Lande, der modtager betydelig dansk bistand, som Tanzania og Mozambique, taler da også om, at de gerne vil have langt mere bistand i form af generel budgetstøtte – gerne halvdelen af den bistand, de får.

Hvorfor så ikke yde langt det meste udviklingsbistand som budgetstøtte?

Svaret er ikke så enkelt, og donorlandenes ønske om at sætte deres markante præg på bistanden og bruge den til at fremme egne dagsordner er kun en meget lille del af svaret.

Budgetstøtte kan kun gives til lande med en nogenlunde velfungerende offentlig administration, der kan sikre, at bistanden går til det, der er aftalt, og ikke til misbrug og korruption. Det er langt fra alle udviklingslande, der kan prale af at have det endnu, men der kan i mange lande spores klare fremskridt.

Anvendelsen af modtagerens systemer er nødvendig, for hvis donorlandene holder fast i selv at kontrollere bistanden og følge

den helt til dørs, så bidrager de ikke til, at modtagerlandene opbygger den kapacitet, der skal til for selv at tage over. Det tager tid og det kan være problematisk, også fordi det udfordrer donorernes traditionelle måde at yde bistand på.

Det danske svar på dilemmaet

Den danske regering fremlagde i maj 2006 ti kriterier for at yde generel budgetstøtte. De forsøger at afbalancere ønsket om at give øget budgetstøtte med ønsket om tilstrækkelig kontrol, men understreger samtidig, at beslutningen om at yde budgetstøtte eller ej beror på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Blandt kriterierne er:

- Rimelig regeringsførelse, der omfatter et minimum af respekt for menneskerettigheder, den frie presse, pluralistisk demokrati og retsstatsprincipper
- Ansvarlig korruptionsbekæmpelse
- En god strategi for fattigdomsbekæmpelse og vilje til at gennemføre den.

Regeringen fastslog samtidig, at højst 25 pct. af den danske støtte til et land vil blive givet i form af generel budgetstøtte. Dermed lægges der op til, at Danmark fortsat skal gøre mindre brug af budgetstøtte end lande, som vi normalt sammenligner os med som Storbritannien, Norge, Holland og Sverige.

Danmark giver i øjeblikket generel budgetstøtte til seks af vore 16 programsamarbejdslande: Tanzania, Mozambique, Benin, Ghana, Vietnam og Burkina Faso. I alt gav Danmark i 2006 298,5 mio. kr. i generel budgetstøtte.

For yderligere information: "Joint Evaluation of General BudgetSupport, 1994-2004" udarbejdet af International Development Dept., University of Birmingham (2006.02). Rapporten kan fås fra www.evaluation.dk

LÆRING I FÆLLESSKAB 'TRAIN4DEV'

■ I slutningen af november 2006 mødtes repræsentanter for donorerne til transportsektoren i Tanzania til en 3-dages workshop i den gamle kystby Bagamoyo. Med var også lokale partnere, bl.a. repræsentanter for Tanzanias ministerium for udvikling af infrastruktur, præsidentens kontor for regional og lokal udvikling, den private sektor, NGO'er samt universiteter. Temaet var, hvordan en mere programmatisk og harmoniseret tilgang til bistand kan omsættes i praksis i transportsektoren.

Workshoppen er et eksempel på en ny tilgang til træning af aktører i udviklingsbistanden: Efteruddannelse af ambassadeansatte og rådgivere sker i stigende grad fælles med andre donorer og også ofte sammen med deres partnere i en "learning event" som denne, arrangeret under Train4Dev.

Train4Dev er et netværk, der tæller 18 donorer, både bi- og multilaterale, som blev dannet i 2003. Danida's Center for Kompetenceudvikling (DCCD) er en meget aktiv deltager og har bl.a. sekretariatsfunktionen for det læringsprogram, som workshoppen i Tanzania var del af.

Formålet er harmonisering i praksis: At harmonisere den løbende efteruddannelse af de udsendte, af lokalt ansatte ambassade-

medarbejdere og eksterne rådgivere indebærer mange fordele, fordi de i stigende grad skal arbejde sammen i den nye harmoniserede bistandsvirkelighed.

I stadig stigende grad inddrages partnerne også i denne læring i bestræbelserne på at anvende nationale forvaltningssystemer og procedurer, hvilket er i Paris-erklæringens ånd. Derfor rakte workshoppen i Tanzania langt ud over efteruddannelse af donorrepræsentanter. Ved at inddrage beslutningstagere fra den offentlige sektor, fra civilsamfundet, den private sektor og akademiske institutioner i partnerlandene, sikrer man en fælles læringsproces mellem flere donorer og deres partnere. Workshoppen efterfulgtes da også af en "high level event" med beslutningstagere i Dar es Salaam, så den kunne resultere i konklusioner og anbefalinger, som rent faktisk bliver brugt i praksis.

DCCD lægger flere og flere af sine efteruddannelsesaktiviteter ude i modtagerlandene. Men også i forberedelsen hjemmefra af ambassadeansatte og kommende Danida-rådgivere fylder Paris-erklæringen og harmoniseringsdagsordenen mere og mere. Der er dog fortsat fokus på vigtige danske mærkesager som antikorrupsion og god regeringsførelse, ligestilling og miljø.

CASE

■ FN skal samle "tropperne"

At FN skal fungere som en enhed – også ude i medlemslandene – kan lyde indlysende. Men det er langt fra den praksis, der er i dag. Ikke mindst i meget fattige lande, hvor behovene er store, er FN ofte til stede med mellem 10-20 programmer. Det er ikke effektivt, hverken for FN eller for udviklingslandene. Så det skal der gøres noget ved. "System wide coherence" kaldes det i det indforståede FN-sprog. I praksis betyder det, at FN's operationelle aktiviteter skal samles og effektiviseres.

For at komme med konkrete anbefalinger til den proces nedsatte FN's daværende generalsekretær Kofi Annan efter FN-topmødet i 2005 et såkaldt højniveau-panel med bl.a. den norske statsminister Jens Stoltenberg og Mozambiques premierminister Luisa Diogo som medlemmer. De afleverede i slutningen af 2006 deres rapport, "Delivering as One" med hele 47 anbefalinger.

I de enkelte lande skal FN organiseres efter et "fire-i-én-princip" med:

- En leder
- Et landeprogram
- Et samlet budget
- Et landekontor.

Panelet foreslår også, at FN får en ny bestyrelse for bæredygtig udvikling, UN Sustainable Development Board, der skal overvåge overgangen til det nye princip og på sigt tage stilling til de samlede landeprogrammer frem for de enkelte organisationers bestyrelser.

Der er allerede valgt otte pilotlande, hvor de nye principper skal prøves af, nemlig Vietnam, Tanzania, Etiopien, Mozambique, Pakistan, Albanien, Bolivia og Kap Verde-øerne. Fire af dem er danske programsamarbejdslande.

Rapporten blev hilst velkommen – også fra dansk side. Mange af forslagene falder godt i tråd med de initiativer, Danmark har foreslået for at effektivisere FN-systemet, herunder ikke mindst en mere effektiv tilstedeværelse på landniveau. Men det står samtidig klart, at den store udfordring bliver at få gennemført anbefalingerne, eller bare nogle af dem. F.eks. er der stor usikkerhed om, hvordan FN-særorganisationer som FAO, WHO og UNESCO skal passes ind i det nye system.

Fire-i-én-princippet og den nye bestyrelse for bæredygtig udvikling sigter på at effektivisere FN's udviklingsarbejde. Men rapporten kommer også med anbefalinger til, hvordan FN's indsatser på andre områder skal styrkes. Det gælder det humanitære område, miljø og ligestilling. Danmark støtter disse bestræbelser, om end der er nuancer i synet på, hvordan det skal gøres.

DE MULTILATERALE OG PARIS

■ Også de multilaterale organisationer har forpligtet sig til at efterleve Paris-erklæringen for at gøre den samlede bistand mere effektiv. Men gør de det så også i praksis ude i de udviklingslande, det hele gerne skulle gavne?

Ja, faktisk. Det viser analyser af i alt 17 multilaterale organisationer, heriblandt FN-organisationer, Verdensbanken og udviklingsbanker. Analysen præsenteres i Danidas Annual Performance Report og er en opsummering af diverse evalueringer af organisationerne og af systematiske indberetninger fra danske ambassader om, hvordan de oplever det praktiske samarbejde med organisationerne.

Generelt er organisationerne nået langt både med at tilpasse deres indsats til nationale planer og budgetter i de lande, de arbejder i, og med at harmonisere deres indsats med andre donorer. 14 af 17 organisationer får karakteren ”tilfredsstillende” vedr. harmonisering og tilpasning, der netop er et par af målene i Paris-erklæringen. Indberetningerne fra de danske ambassader tyder dog på, at de multilaterale er bedre til at harmonisere med andre dono-

rer end til at tilpasse sig forholdene i modtagerlandet.

Analyserne viser også:

- At FN-organisationerne engagerer sig mere i arbejdet med fattigdomsstrategier, der tidligere blev betragtet som Verdensbankens domæne, men nu i højere grad ses som en proces, der ledes af modtagerlandenes regeringer med mange aktivt involverede
- At de tre FN-organisationer, som har koordination som deres særlige mandat, UNDP (udvikling), UNAIDS (Hiv/aids) og OCHA (nødhjælp) er særligt langt fremme med harmoniseringsbestrebelse
- At de multilaterale, især FN-organisationerne, har problemer med at indgå i samarbejdet om sektorprogramstøtte.

CASE

■ Multilaterale skal måle sig selv

Hvis nu de mange multilaterale organisationer kunne måle og evaluere sig selv, så slap de mange bilaterale donorlande for at gennemføre evalueringer af de multilaterale. Det ville spare penge, betyde mere effektiv bistand, og så ville det give alle et fælles grundlag at arbejde videre på. Samlede evalueringer er da også et af målene i Paris-erklæringen.

Men hvis de multilaterale skal måle sig selv, så kræver det, at de er i stand til at gøre det, og at resultater og konklusioner er til at stole på. I 2006 gennemførte Danida en analyse af tre centrale FN-organisationers resultat-baserede ledelse. Det var UNICEF, UNFPA og UNDP, der kom under luppen.

Hvis man hører til de mange, der tror, at alle FN-organisationer er præget af ineffektivitet og bureaukrati, var konklusionerne overraskende positive. Alle tre organisationer er kommet langt

med resultat-baseret ledelse. Faktisk er UNDP førende i verden på området og bliver brugt som model for resultat-baseret ledelse. Det skyldes formentlig, at UNDP er blevet presset så meget fra mange sider gennem mange år, at man har været nødt til at effektivisere.

Resultaterne peger på, at donorlande godt kan stole på – og dermed bruge – de multilaterales egne kvalitetssikringssystemer, og undersøgelserne er et led i Danmarks arbejde for internationalt at presse på for at bruge organisationernes egne systemer og få andre donorer til at gøre det samme.

Fælles vurderinger

Selv om de multilaterale organisationer bliver bedre til at måle sig selv, vil der fortsat være brug for eksterne vurderinger. Her arbejder Danmark aktivt for, at donorerne går sammen, igen for at undgå spild. I 2003 gik ni donorlan-

de sammen om at lave fællesanalyser af, hvordan multilaterale organisationer klarer deres opgaver i marken, dvs. i udviklingslandene.

MOPAN, Multilateral Organisations Performance Network, hedder samarbejdet, der foruden Danmark tæller Canada, Finland, Holland, Norge, Sverige, Schweiz, Storbritannien og Østrig. MOPAN-analyserne bygger på spørgeskemaer, der sendes ud til medlemslandenes ambassader i en halv snes udviklingslande. De skal svare på, hvordan de oplever samarbejdet med den multilaterale organisation, analysen handler om. Svarene samles i landerapporter, der igen skrives sammen i synteserapporter.

I 2006 blev UNICEF, ILO og Den Asiatiske Udviklingsbank underkastet MOPAN-analyser.

AFRIKA – NYE AKTØRER MELDER SIG

■ Der er grundlæggende fremgang at spore i Afrika. Den økonomiske vækst er relativ høj, der bliver afholdt stadig flere demokratiske valg, og antallet af konflikter er faldende. På den internationale scene har Afrika tiltrukket sig stigende opmærksomhed de senere år, som kontinentet der får sværest ved at nå 2015-målene. Det affødte særligt i 2005 løfter om øget bistand til Afrika fra et samlet internationalt samfund. Men 2006 viste, hvor svært den rige verden endnu engang havde ved at leve op til sine løfter. Desuden var 2006 året, hvor også Doha-runden kom på tænkepause. Samlet blev 2006 derfor et blandet år for Afrika.

Et forvarsel om niveauet af den internationale bistand kom allerede i 2005. Det viste sig nemlig, at den samlede bistand til Afrika syd for Sahara – trods omfattende

gældslettelse – faktisk var faldet med 2,1 pct. målt i faste priser, hvis man ser bort fra bistanden til det olierige Nigeria. I 2006 er der udsigt til, at den samlede bistand til Afrika vil falde, fordi der ikke blev bevilget gældslettelse i større omfang, og det bliver en stor udfordring for alle donorer at øge den langsigtede programbistand de kommende år og opfylde løfterne fra 2005.

På handelsområdet var verdens rige lande og store mellemindkomstlande som Kina og Brasilien heller ikke i 2006 parate til at give de indrømmelser, der kunne sikre et gennembrud i forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen, WTO, om Doha Udviklingsrunden og en mere fri og fair verdenshandel. Forhandlingerne endte med sammenbrud, der førte til, at de stærke lande genoplivede bilaterale handelsforhandlinger. De tager ikke umiddelbart

▲ KENYA, Udviklingsminister Ulla Tørnæs besøgte Kenya for at se, hvad den danske indsats i flygtninges nærområder kan udrette. Ministeren på besøg i skolen i flygtningelejren Hagadera i Dadaab-ørkenen tæt på grænsen mellem Kenya og Somalia. Foto: Finn Frandsen /POLFOTO

hensyn til Afrika syd for Sahara, der tegner sig for mindre end 2 pct. af den samlede verdenshandel.

Tre af de konflikter og kriser, der i mange år har hærget Afrika, udviklede sig også negativt i 2006: Sudan, Somalia og Zimbabwe.

Der ER lyspunkter

Men der var også lyspunkter: DR Congo, arnestedet for det, der er kaldt Afrikas første verdenskrig, gennemførte et forholdsvis fredeligt, demokratisk valg i 2006. Selv om der stadig er langt til, at landet kan beskrives som fredeligt og stabilt, må valget kaldes en stor succes. Også Liberia synes at være inde i en stabil positiv udvikling.

Positivt er det også, at en stor gruppe af afrikanske lande har fået gang i en stabil, økonomisk vækst, og at gruppen ikke kun

omfatter olie-eksporterende lande. Gennemsnittet for den økonomiske vækst for hele kontinentet for 2006 kommer til at ligge på omkring fem pct., og selv om olielandene naturligvis ligger i front, er det generelle billede positivt. Alligevel er det samlede bruttonationalprodukt for Afrika syd for Sahara på størrelse med Danmarks, når Sydafrika og Nigeria ikke regnes med.

Kina – den store, nye aktør

I 2006 var det Kinas tur til at markere sig med et stort Afrika-fremstød. I november var Beijing hjemsted for et kinesisk-afrikansk topmøde med deltagelse af ikke færre end 41 afrikanske statschefer. Også handlen mellem Kina og Afrika stormer frem: Fra 10 mia. dollars i 2000 til 37 mia. i 2005. EU er dog fortsat Afrikas vigtigste handelspartner med USA på andenpladsen. Men vokser samhandlen mellem

Afrika og Kina som ventet til 100 mia. dollars i 2010, vil Kina overtage førstepladsen.

Kina har også markeret sig som donor. Der findes ingen officielle tal for størrelsen af Kinas bistand, men den er i kraftig stigning. Kina deltager ikke i det tætte samarbejde med andre donorer og stiller ikke umiddelbart betingelser til menneskeret-tigheder og demokrati for deres bistand. Kinas indtog i Afrika giver både nye muligheder og udfordringer for Afrika. Blandt de traditionelle donorer er der en vis portionskepsis, men generelt byder Afrika den store nye handelspartner og donor velkommen, og alle skal til at omstille sig til en situation, hvor afrikanske lande ikke nødvendigvis først henvender sig til Europa eller USA for at få løst deres problemer.

FORTSAT DANSK FOKUS PÅ AFRIKA

■ En stort anlagt Afrika-konference i København den 10.-11. maj med statsminister Anders Fogh Rasmussen som vært blev en synlig manifestation af, at Afrika er højt på den danske dagsorden. Blandt de prominente gæster var formanden for kommissionen for Den Afrikanske Union, Alpha Oumar Konaré, der i sine ti år som præsident i Mali stod i spidsen for indførelse af fler-parti-demokrati, og to kvindelige top-politikere: Mozambiques premierminister Luísa Dias Diogo og Tanzanias udenrigsminister Asha-Rose Migiro. De var nøje udvalgt som repræsentanter for den type af fremsynede ledere, der giver basis for fornyet optimisme for Afrikas fremtid, fastslog den danske statsminister.

Mere bistand til Afrika

Anders Fogh Rasmussen bekræftede på konferencen, at Afrika i stigende grad vil være i fokus for den danske udviklingsbistand, og annoncerede, at stigningen i den danske udviklingsbistand i 2007 vil betyde 655 mio. ekstra danske bistandskroner til Afrika, og at pengene fordeles til tre særligt prioriterede danske temaer:

- 140 mio. kr. til kvinder, herunder 40 mio. kr. til afrikanske organisationer, der arbejder for kvinders rettigheder, 20 mio. kr. til kvinders inddragelse i konfliktløsning og post-konfliktsituationer, 40 mio. kr. øremærket kvinder som en del af et nyt erhvervssektorprogram i Mali og 40 mio. til kvinder og børn ramt af vold og hiv/aids i det sydlige Afrika
- 315 mio. kr. til konfliktløsning, herunder 65 mio. kr. til Den Afrikanske Union, 50 mio. kr. til FN's Fredsopbygningskommission's Afrika-indsatser og 200 mio. kr. til humanitære indsatser og genopbygning i Darfur
- 200 mio. kr. til bilaterale indsatser mod hiv/aids i Burkina Faso, Ghana og Uganda.

Nye danske ambassader i Afrika

Flere andre begivenheder i 2006 understregede det danske fokus på Afrika:

- I november åbnede udviklingsminister Ulla Tørnæs den nye danske ambassade i Mali, der i januar blev valgt som nyt, dansk programsamarbejds-

land. Arbejdet med en landstrategi er nået langt, og vand, landbrug og den private sektor er sammen med de malisiske myndigheder valgt som de sektorer, den danske bistand skal koncentrere sig om

- Det blev besluttet at gøre den midlertidige danske ambassade i Etiopien permanent, ikke mindst for at styrke den danske kontakt til Den Afrikanske Union, AU, der har hovedsæde i Etiopiens hovedstad, Addis Ababa
- Dansk bistand til Niger, der længe var inde i opløbet om at blive nyt, dansk programsamarbejdsland blev udvidet fra 40 mio. kr. til 70 mio. kr. om året
- En revision af den danske Afrika-politik blev sat i gang. Politikken er forholdsvis ny fra 2004, men de store forandringer i Afrika, den stigende danske bistand og øgede fokus på kontinentet, har skabt behov for en revision allerede
- Det blev besluttet at åbne en dansk ambassade i Marokko, der ganske vist ikke er et land i Afrika syd for Sahara, men dog ligger i Afrika.

DANMARK TÆTTERE PÅ DEN AFRIKANSKE UNION

■ I september 2004 åbnede Danmark en midlertidig ambassade i Etiopiens hovedstad Addis Ababa. I forbindelse med det danske medlemskab af FN's Sikkerhedsråd i 2005-06 var vurderingen, at det var nødvendigt med en fast, dansk tilstedeværelse i byen, der er hjemsted for hovedkvarteret for Den Afrikanske Union, AU, og i øvrigt på mange måder Afrikas diplomatiske hovedstad.

To år senere, i 2006, blev det besluttet, at ambassaden skal bevares og være permanent, selv om Danmark forlader FN's Sikkerhedsråd. Erfaringerne fra de to år har været gode. Det er lykkedes Danmark at komme tættere på AU og i øvrigt også på mange af de afrikanske lande, hvor Danmark ikke er fast repræsenteret. Næsten alle afrikanske lande har nemlig ambassader i Addis Ababa. Det spiller også ind, at Etiopien er Afrikas tredje-mest folkerige stat – efter Nigeria og DR Congo – og at landet spiller en central rolle for udviklingen på hele Det Afrikanske Horn, en traditionelt uro-plaget region.

Bedre end sit rygte

AU blev til i 2002 som en relancering af Organisationen for Afrikansk Enhed, OAU, der havde et ry som aldeles ineffektiv. Det ry har klæbet noget til AU, som dog under sin karismatiske leder, Malis tidligere præsident, Alpha Oumar Konaré, lige så stille er ved at træde i karakter og lægge fløjls-handskerne over for nogle af kontinentets mest undertrykkende regimer. Der er enighed blandt de afrikanske lande om, at AU skal spille en aktiv rolle i konflikthåndtering på kontinentet.

Den nye stil kom f.eks. til udtryk, da det tidligt i 2006 lykkedes at afværge, at Su-

dan blev valgt som formand for AU, selv om Sudan stod for tur. Beslutningen var ganske vist et kompromis, der stillede Sudan formandsposten i udsigt i 2007, men i januar 2007 blev Sudan igen forbigået, da AU valgte Ghanas præsident Kufour som ny formand.

Den danske støtte til AU har hidtil mest fokuseret på AU's rolle i forbindelse med fred og sikkerhed. Danmark indledte således i 2004 et direkte samarbejde med AU og de regionale afrikanske organisationer gennem Afrikaprogrammet for Fred med en samlet ramme på 248 mio. kr.

AU's Freds- og Sikkerhedsråd kan give mandat til, at der udsendes fredsbevarende afrikanske missioner, gennemføres fredsmægling mv. for at løse og undgå konflikter, og i lande som Elfenbenskysten, Togo og Mauretaniens, har AU haft en positiv indflydelse på den demokratiske udvikling. Mest kendt er AU's indsats i Darfur i Sudan. Den har været skældt ud for at være helt utilstrækkelig, men det hører med, at indsatsen sker under ekstremt vanskelige vilkår med ustabil international opbakning og direkte modstand fra styret i Khartoum.

Danmark vil gerne udvide støtten til AU og medvirke til, at AU kan beskæftige sig mere bredt med udvikling, sætte normer og standarder og overvåge medlemslandenes indsats inden for områder som hiv/aids, demokrati m.m. Danmark gav sidste år en mindre bevilling til at udvikle AU's administrative system.

KVINDER HÅRDEST RAMT AF HIV/AIDS

■ For hver 10 hiv-positive mænd i Afrika syd for Sahara er der 14 kvinder.

I Sydafrika er næsten hver tredje gravid, der kommer til en fødeklinik, hiv-positiv, og unge kvinders risiko for at blive hiv-smittede er fire gange større end unge mænds. I 2005 var 17 pct. af de unge kvinder i landet hiv-positive, men kun 4,4 pct. af de unge mænd.

Det er blot nogle af de mange fakta, der understreger det, der er blevet kaldt feminiseringen af hiv/aids-epidemien. Dertil kommer, at ikke-smittede kvinder ofte rammes hårdere af epidemiens følger end ikke-smittede mænd: Det er langt overvejende unge piger og kvinder, der skal tage sig af syge, efterladte og forældreløse børn. Ofte med det resultat, at unge piger må forlade skolen før tid.

Alt sammen taler det for, at hiv/aids-indsatsen i høj grad skal have fokus på kvinder.

Da FN holdt topmøde om bekæmpelse af hiv/aids i forsommeren 2006, var der da også en særlig panel-drøftelse under overskriften, "Gør en ende på den stigende feminisering af aids". Udviklingsminister Ulla Tørnæs var inviteret som en af talerne og meldte klart ud om de danske synspunkter. Feminiseringen af aids-epidemien skyldes i høj grad:

- Kønsdiskrimination og sociale restriktioner
- Kvinders manglende adgang til beskæftigelse og magt til at træffe beslutninger
- Vold mod kvinder
- Utilstrækkelig adgang til seksuel og reproduktiv sundhed.

"Hvis vi vil sætte en stopper for feminiseringen af hiv/aids, må vi gøre noget ved de underliggende årsager til feminiseringen af epidemien. Og det må vi gøre med styrke og beslutsomhed. Vi bliver nødt til at se på feminiseringen af hiv/aids som en del af et større billede, hvor indsatsen for at fremme kvinders ligestilling og deres seksuelle og

reproduktive sundhed og rettigheder integreres meget stærkere i kampen mod hiv/aids", sagde ministeren.

Det er holdninger, som også præger den danske strategi for seksuelle og reproduktive rettigheder, der blev lanceret i foråret 2006, men også den danske hiv/aids-strategi fra 2005 og den danske strategi for ligestilling fra 2004.

Men det er også holdninger, der ikke er så populære i USA og i en række muslimske og katolske lande. Sluterklæringen fra topmødet blev da også af mange kritiseret som både tynd og uforpligtende. Men det lykkedes dog at få kædet bekæmpelse af hiv/aids sammen med fremme af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

Danmark vil i de kommende år øge sin indsats mod hiv/aids. Regeringen besluttede i 2006 at fordoble den danske bistand til hiv/aids over de næste fire år, så den i 2010 udgør 1 mia. kr.

■ Kvindekondomer til MF'ere

På den internationale aids-dag den 1. december uddelte udviklingsminister Ulla Tørnæs kvindekondomer til samtlige danske folketingsmedlemmer ledsaget af en lille forklarende brochure, "Kondomer til alle." Her var fakta om feminiseringen af hiv/aids-epidemien og afrikanske kvinders manglende ret til og mulighed for at bestemme over egen krop, til at sige "nej" og beskytte sig mod hiv-smitte. Brochuren fortalte også kort om den danske bistand på området. Bl.a. om 15 mio. kr. til at støtte udbredelsen af kvindekondomer i Afrika. Støtten gives gennem FN's Befolkningssundhedsorganisation, Population Council.

Selv om 179 MF'ere fik kondomer, er der et stykke vej endnu: Det anslås, at der på globalt plan skal uddeles 8,3 mia. kondomer ekstra om året for at sikre tilstrækkelig adgang til en effektiv bekæmpelse af hiv/aids.

LIGESTILLING ER ET MIDDEL OG ET MÅL

CASE

■ Ligestilling fra start i Mali

- Har kvinder i Mali ret til at eje jord?
- Har de adgang til lån?
- Hvordan er den traditionelle arbejdsdeling mellem mænd og kvinder i landbruget?
- Hvor meget tid bruger piger og kvinder på at hente vand?
- Og hvordan skal den danske bistand indrettes for at bidrage til øget ligestilling og udvikling?

Det er blot nogle af de spørgsmål, det er godt at få grundigt belyst, når ny dansk programbistand til Malis erhvervs-, vand- og landbrugssektorer skal planlægges. I 2006 blev Mali valgt som nyt dansk programsamarbejdsland, så her kunne den nye danske politik om at gennemføre en egentlig ligestillingsanalyse forud for alle større danske programindsatser og nye landestrategier bringes i anvendelse fra start.

Derfor gennemføres der også grundige analyser af de tre sektorer, der er valgt for den danske bistand, og en generel analyse af, hvordan det ser ud med ligestillingen i Mali.

Analyserne nøjes ikke med at kortlægge status for ligestillingen, men munder også ud i konklusioner og anbefalinger, der vil blive brugt i tilrettelæggelsen af den kommende danske bistand. Kortlægningen betyder i øvrigt også, at det bliver muligt at vurdere konkret, hvordan det går med ligestillingen på en række områder og giver dermed bedre mulighed for at måle, om den danske bistand gør en forskel.

■ Grundlæggende er ligestilling mellem kønnene en menneskeret. Dermed er ligestilling et mål i sig selv – også i de fattige lande. Men det er også et middel – et redskab – til at nå 2015 Målene. Bistanden bliver mere effektiv, hvis ligestilling tænkes ind fra start. Egentlig er det meget enkelt: Det er ikke muligt at nå 2015 Målene, hvis man på forhånd i realiteten udelukker den halvdel af befolkningen, som i de fleste tilfælde overses, hvis ligestillingen ikke er tænkt ind, nemlig kvinderne.

Kvinder og ligestilling har været et af de tværgående hensyn i dansk udviklingsbistand i en årrække. Området har oplevet en voldsom opprioritering de seneste år. Ikke kun i ord, strategier og planer, også i penge og handling, og nu skal arbejdet med ligestilling systematiseres og synliggøres.

I 2006 besluttede regeringen at oprette en særlig projektgruppe i Danida for netop at sikre, at kvinder og ligestilling som tværgående hensyn i udviklingsbistanden ikke blot er ord, men også handling. Gruppen er oprettet under navnet "Team Gender".

Det blev også besluttet, at der skal gennemføres en egentlig ligestillingsanalyse forud for alle større danske programindsatser og nye landestrategier for at kortlægge, hvordan de dansk-støttede aktiviteter påvirker og bidrager til ligestilling.

Også i Danmarks samarbejde med de multilaterale organisationer er ligestillingen kommet højere på dagsordenen. De vil også løbende blive vurderet på, hvordan de le-

ver op til deres politik på området.

Samtlige ansatte i Udenrigsministeriet og på ambassaderne, der arbejder med udviklingsbistand, skal på et obligatorisk e-learning-kursus om ligestilling. Noget sådant er tidligere kun gennemført om korruption. Tidligere har det været vanskeligt at synliggøre og dokumentere arbejdet med ligestilling, og derfor kommer der mere konkrete mål og indikatorer på området i den løbende mål- og resultatstyring.

Fem-punktsplan

Beslutningen om at styrke ligestillingen i hele den danske bistand var blot et af punkterne i en fem-punkts-plan. De fire andre punkter handlede alle om at styrke indsatsen for kvinder i Afrika med i alt 140 mio. kr. i 2007:

- 40 mio. kr. af et nyt erhvervssektorprogram i Mali øremærkes kvinder
- 40 mio. kr. til at styrke afrikanske aktørers arbejde med ligestilling
- 40 mio. kr. til hiv/aids- og voldsramte kvinder og børn i Det sydlige Afrika
- 20 kr. til kvinder i konflikt- og postkonfliktsituationer.

Selv om det er fire meget konkrete punkter, så var det vigtigste signal, at ligestillingen i hele den danske bistand skal styrkes. Den samlede danske bistand er på over 13 mia. kr. Så det er også den beslutning, der kan og bør få langt den største effekt. Men det bliver en udfordring at synliggøre og dokumentere den. Den udfordring har Team Gender taget op.

TANZANIA,
Børnene renser grønsager til aftensmaden
Foto: Mikkel Østergaard ▶

Mål 8 rapporten

Vi kan skabe en bedre verden inden 2015. Det er udgangspunktet for 2015 Målene, der sætter konkrete mål for, hvordan den fattige del af klodens befolkning kan få bedre levevilkår frem mod 2015. De første syv mål forpligter hovedsageligt udviklingslandene til at sikre, at målene indarbejdes i de nationale fattigdomsstrategier og finanslove.

Det ottende 2015 Mål forpligter primært de industrialiserede lande til at etablere et globalt partnerskab – herunder skal de industrialiserede lande bidrage til at målene virkeliggøres gennem finansiell og teknisk bistand.

2015 MÅLENE. STATUS FOR MÅL 8

■ Årtusindeerklæringen og de afledte 2015 Mål blev vedtaget af 189 statsoverhoveder ved et historisk FN topmøde i september 2000. Der blev sat otte mål for, hvor langt udviklingen skulle være nået i år 2015. Verden enedes om en fælles udviklingspolitisk dagsorden og en sammenhængende vision for, hvordan man kunne nå målet om at mindske fattigdommen og dens årsager.

De otte mål hænger tæt sammen og er afhængige af hinanden. Skal 2015 Målene nås, kræver det engagement og et tæt samarbejde mellem alle parter. Det er først og fremmest udviklingslandenes eget ansvar at nå de første seks mål, og det sker gennem deres nationale strategier for fattigdomsbekæmpelse. Det syvende mål om en miljøvenlig og bæredygtig udvikling har alle lande et fælles ansvar for. Det ottende mål er de rige landes ansvar. Her skal der skabes et globalt partnerskab for udvik-

ling, så det er muligt at skaffe de nødvendige midler til at nå de første syv mål. Danmark og de øvrige donorer har lovet at skaffe den nødvendige økonomi og anden form for bistand, så 2015 Målene kan nås.

Som det første donorland udsendte Danmark i 2003 en statusrapport over, hvordan det gik med opfyldelsen af 2015 Målene. Siden har Danmark gjort status hvert år, og de fleste af EU-landene har efterfølgende udarbejdet lignende rapporter. Op til FN topmødet i 2005 udarbejdede EU-kommisjonen på den baggrund en rapport om EU landenes fælles bistandsindsats. I OECD har Danmark stået i spidsen for arbejdet med at opstille fælles retningslinjer for Mål 8 rapporteringerne.

Danmarks udviklingsbistand

Danmarks udviklingsbistand må ikke komme under 0,8 pct. af BNI, har regeringen lovet. I 2005 var bistanden 0,81 pct., og det

2015-MÅLENE KORT FORTALT

1. **Bekæmpe fattigdom og sult**
Halvere andelen som lever for mindre end én dollar om dagen inden 2015.
Halvere andelen som lever i hungersnød inden 2015.
2. **Sikre grundskoleuddannelse for alle inden 2015**
Alle børn skal have adgang til en grundskoleuddannelse.
3. **Fremme ligestilling og styrke kvinders rettigheder**
Opnå fuldkommen ligestilling på grundskoleuddannelsen inden 2005 og på alle uddannelsesniveauer inden 2015.
4. **Reducere spædbarnsdødeligheden og børnedødeligheden**
Mindske dødeligheden blandt børn under fem år med to tredjedele inden 2015.
5. **Reducere dødeligheden blandt gravide og fødende kvinder**
Mindske dødeligheden blandt mødre med tre fjerdedele inden 2015.
6. **Standse udbredelsen af HIV/AIDS, malaria og andre sygdomme der truer menneskeheden inden 2015**
Standse udbredelsen af HIV/AIDS og andre sygdomme, og dermed vende den negative udvikling, hvor antallet af smittede øges dag for dag.
7. **Sikre en miljøvenlig og bæredygtig udvikling**
Halvere andelen af mennesker uden adgang til rent drikkevand inden 2015.
Forbedre levevilkårene væsentligt for mindst 100 millioner mennesker, der lever i slumområder inden 2020.
8. **Opbygge et globalt partnerskab for udvikling**
Sikre øget bistand, retfærdige handelsregler og gældslettelse for udviklingslandene.

gør Danmark til en af de få donorer, der opfylder FN's målsætning om en udviklingsbistand på mindst 0,7 pct. af BNI. Kun Norge (0,93 pct.), Sverige (0,92 pct.), Luxembourg (0,87 pct.) og Nederlandene (0,82 pct.) giver forholdsmæssigt mere. Væksten i dansk økonomi har betydet, at den samlede danske udviklingsbistand steg med 400 mio. kr. til 12,6 mia. kr. fra 2004 til 2005*.

Danmark yder en stor del af sin bistand til verdens fattigste lande. Alle donorer har lovet at give mindst 0,15 pct. af BNI i bistand til de 49 mindst udviklede lande, de såkaldte LDC-lande (Least Developed Countries). Danmark yder allerede dobbelt så meget. Samtidig giver Danmark en stigende andel af bistanden til de sociale sektorer som uddannelse, sundhed samt vand og sanitet. I 2005 gik 51 pct. af bistanden til programsamarbejdslandene til langsigtet sektorfokuseret bistand. Dan-

mark har samtidig ydet fattigdomsorienteret stabilitets- og genopbygningsbistand til Afghanistan, Gaza/Vestbredden, Irak og Sudan.

Dansk bistand styrker sit fokus på fattigdommen i Afrika syd for Sahara ved over de kommende år at udfase bistanden til Bhutan og Egypten, samtidig med at et af verdens fattigste lande, Mali, blev nyt programsamarbejdsland i 2006.

Bistandseffektivitet

Danmarks bilaterale bistand lægger vægt på et tæt og langsigtet programsamarbejde med nogle få udvalgte lande. For at sikre størst effektivitet, bliver den danske bistand givet i overensstemmelse med modtagerlandets egen fattigdomsstrategi og til de sektorer, der mest effektivt bidrager til reduktion af fattigdommen. Det er samtidig vigtigt, at modtagerlandene selv tager ansvar for udviklingen, og Danmark lægger

stor vægt på, at det sker efter principperne om god regeringsførelse, demokratisering og respekt for menneskerettighederne. Ved at fremme modtagerlandenes ejerskab bidrager den danske bistand samtidig til at opbygge modtagerlandets egen kapacitet.

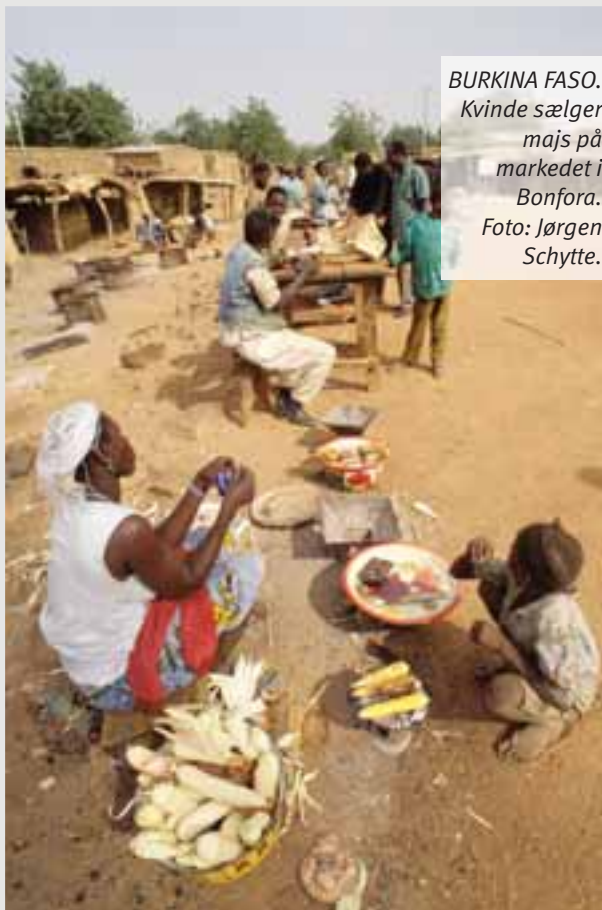
I Paris-erklæringen fra 2005 lægges der vægt på at opnå større bistandseffektivitet gennem f.eks. lokalt ejerskab, harmonisering og resultatorientering. Disse principper er indarbejdet i mål- og resultatstyringen for de dele af administrationen hjemme og ude, der arbejder med bistand.

Danmark lægger stor vægt på at øge effektiviteten af bistandskronerne – både bilateralt og multilateralt. Her er et af de vigtige redskaber koordinering og arbejdsdeling med de andre donorer. I 2005 blev 6 ud af 7 danskfinansierede evalueringer udarbejdet i samarbejde med andre donorer – og Danmark stod for flere af dem. Fælles-

* Opdaterede tal forelå ikke ved trykstart

ZAMBIA.
På et marked i Lusaka sælger kvinderne grøntsager.
Foto: Tomas Marot.

BURKINA FASO.
Kvinde sælger majs på markedet i Bonfora.
Foto: Jørgen Schytte.

GHANA.
Marked i bydelen Nima i Accra.
Foto Klaus Holsting.

evalueringer – såkaldte ”joint partner evaluations” – reducerer arbejdsmængden for vore partnere i udviklingslandene og undgår overlappende aktiviteter blandt donorerne.

Internationalt samarbejde om udviklingsbistanden

Danmark arbejder internationalt for, at alle donorlande opfylder FN's målsætning om at yde mindst 0,7 pct. af BNI til udviklingsbistand. I EU opfyldte kun fire lande målsætningen i 2006. Blandt andet som resultat af vedvarende dansk pres har EU-landene forpligtet sig til at øge udviklingsbistanden, så EU samlet set vil nå 0,56 pct. af BNI i 2010, hvilket giver 20 mia. euro mere om året til udviklingslandene. Endvidere har de 15 oprindelige EU-lande forpligtet sig til at nå FN's mål på 0,7 pct. inden 2015. Mindst halvdelen af den samlede stigning vil blive givet til de afrikanske lande syd for Sahara.

På europæisk niveau har Danmark også bidraget til at sætte bistandseffektivitet på den udviklingspolitiske dagsorden. Med vedtagelsen af European Consensus har EU-landene sat en proces i gang, hvor de bl.a. forpligter sig på mere vidtgående og ambitiøse principper, end dem der står i Paris-erklæringen.

Endelig er der i Nordic+ gruppen, der består af de nordiske lande samt Nederlandene, Irland og Storbritannien udviklet fælles retningslinier for samarbejde omkring udviklingsbistanden.

Andre finansieringskilder

Væksten i udviklingslandenes økonomier voksede i 2005 for tredje år i træk med mere end fem pct., hvilket gav udviklingslandene et kapitalindskud på rekordniveau – 483 mia. dollars. Strømmen af penge og væksten i samhandel mellem udviklingslandene er steget betydelig hurtigere end strømmen af penge fra lande, der ikke er udviklingslande. Beløbene, der strømmer internt mellem udviklingslandene er dog fortsat langt mindre end strømmen af penge fra den øvrige verden.

En anden vigtig pengestrøm kommer fra slægtninge og venner, som arbejder i ud-

Indikatorer for Danmarks udviklingsbistand (alle tal i pct.)						
	1990	2000	2002	2003	2004	2005
Udviklingsbistand i pct. af BNI	0,94	1,06	0,96	0,84	0,85	0,81
Udviklingsbistand til LDC-lande* i pct af BNI	0,37	0,34	0,33	0,32	0,31	-
Andel af bilateral bistand til sociale sektorer (uddannelse, sundhed, ernæring og vand)	-	4,0	8,7	14,3	23,6	-
Andel af bistand til lande uden havadgang	16,6	19,0	18,6	20,2	19,3	-
Andel af bistand til små østater	1,4	0,9	0,9	0,8	1,0	-
Andel af multilateral bistand	40,7	38,5	36,8	41,0	41,2	35,7
Andel af ubunden bilateral bistand	-	80,5	82,1	71,5	88,8	-

Kilde: Senest tilgængelige statistik fra OECD. Note*: LDC (Least Developed Countries) er verdens 49 fattigste lande.

Alternativ finansiering af udviklingsbistand					
	1990	2000	2002	2003	2004
Remitter sendt fra Danmark af udenlandske statsborgere (mio. DKK)	-	243	297	297	337
Direkte danske investeringer i udviklingslandene (mio. DKK)	573	14.574	3.361	1.106	2.287
Direkte danske investeringer i udviklingslandene i pct. af BNI	0,07	1,15	0,17	0,08	0,16
Bistand fra frivillige organisationer (NGO'er og fonde) i pct. af BNI	0,02	0,02	0,03	-	0,04

Kilde: IMF, OECD, Danmarks Statistik

Gældsrelaterede indikatorer						
	1990	2000	2002	2003	2004	2005*
Gældsreturn i pct. af bistand	1,7	1,6	3,0	0,6	1,8	1,4
HIPC gældsreturn i pct. af bistand	-	1,2	1,7	0,4	1,7	0,8

Kilde: OECD. Note*: I fraværet af endelige tal for 2005 er anvendt foreløbige opgørelser.

Danske NGO'ers selvfinansiering						
	Private tilskud 2003 (mio. DKK)	Private tilskud 2003 i pct. af totale indtægter	Private tilskud 2004 (mio. DKK)	Private tilskud 2004 i pct. af totale indtægter	Private tilskud 2005 (mio. DKK)	Private tilskud 2005 i pct. af totale indtægter
Mellemfolkeligt Samvirke	0,1	0,6	0,2	0,8	0,2	1
Folkekirkens Nødhjælp	11,2	33	11,8	35	18,4	42
Dansk Røde Kors	11,0	28	9,4	25	27,6	39
Ibis	0,3	2	0,5	3	1,2	8
Red Barnet	3,3	31	5,1	41	6,8	46
Care Denmark	0,7	11	1,0	14	1,3	18
Total	26,6	21	27,9	22	55,5	32

Indikatorer på energi og CO ₂ -udledning og ozonnedbrydning					
	1990	1995	2000	2003	2004
Energiforbrug (kg olieækvivalent) pr. USD 1 BNP	0,172	0,171	0,143	0,152	0,143
Udledning af CO ₂ (1.000 ton pr. indbygger)	10,26	11,62	9,96	10,11	9,99
Forbrug af ozonnedbrydende CFC gasser (ton)	3.520*	3	5	0	0

Kilde: Energistyrelsen, Danmarks Statistik og Danmarks Miljøundersøgelser. Note: * Der er anvendt tal for 1989.

landet og sender penge (remitter) hjem til familie og venner i udviklingslandene. Beløbene er steget betydeligt de senere år, og de udgør for mange udviklingslande den største udefrakommende pengestrøm. Det er vanskeligt at fastslå, hvor mange penge, det drejer sig om, men man skønner, at der er sendt remitter for mindst 167 mia. dollars i 2005. Disse penge har en stor udviklingsmæssig effekt, og det taler for, at man bør reducere omkostningerne ved at sende penge til udviklingslandene. Et synspunkt, Danmark har talt for ved relevante internationale møder.

Gennem de senere år er der fremsat idérige forslag til alternativ finansiering af udviklingsbistanden. Danmark bakker op om forslag, der kan finde nye kilder til at finansiere bistanden. Men Danmark peger på, at det især er relevant for de lande, som endnu ikke lever op til FN's målsætning om at yde 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand. Ønsket om alternativ finansiering må dog aldrig flytte fokus fra FN's overordnede og centrale målsætning. Det skal udelukkende betragtes som et supplement til den egentlige udviklingsbistand.

Gældsproblematikken er en af de største udfordringer for udviklingslandene – ikke mindst i en periode, hvor de internationale råvarepriser har været faldende og den økonomiske vækst i udviklingslandene lavere end ventet. Der har derfor været frygt for at det såkaldte HIPC (Heavily Indebted Poor Countries) gældsinitiativ ville være utilstrækkeligt til at bringe udviklingslandenes gæld ned på et bæredygtigt niveau.

Derfor besluttede G8-landene på deres topmøde i Gleneagles i Storbritannien i 2005 at eftergive HIPC-landenes gæld til Verdensbanken (WB), Den Internationale Monetære Fond (IMF) samt Den Afrikanske Udviklingsbank (AfDB) under forudsætning af, at landene havde fuldført HIPC-proceduren. Af de 19 lande der opfyldte kriteriet var de 15 fra Afrika. Omkostningen ved gældsreturneringen er 37 mia. dollars alene for Verdensbanken. Danmarks andel udgør ca. 769 mio. dollars.

Der har været fokus på de seks store NGO'er, der har en rammeaftale med Uden-

rigsministeriet, især på ønsket om øget selvfinansiering. På denne baggrund er NGO'erne blevet pålagt, at de i 2006 skulle hente 5 pct. af deres midler fra private tilskud. Dette beløb skulle stige 10 pct. i 2010. Selv om de fleste NGO'er på forhånd opfyldte kravet var der et ønske om, at organisationerne skulle engagere nye private aktører, styrke organisationernes folkelige forankring samt et ønske om at gøre NGO'erne mere ansvarlige overfor medlemmer og private bidragsydere.

Handel og udvikling

Alle verdens lande vil nyde godt af øget liberalisering af den internationale handel, baseret på klare regler. Derfor arbejder Danmark konstant for at give udviklingslandene adgang til markeder i resten af verden. Dette skal ske med de nødvendige overgangsordninger og hjælp til en nødvendig økonomisk omstrukturering i udviklingslandene, så også de svageste lande kan få fuld gavn af handelsliberaliseringen.

På den baggrund lancerede den danske regering i 2005 en ny strategi for handel og udvikling med særligt fokus på Afrika syd for Sahara, landbrug, kvinder og bæredygtighed. Den danske indsats skal ske inden for rammerne af såvel WTO forhandlingerne som Danmarks og EU's udviklingsbistand, idet der ikke mindst på EU-niveau er mulighed for at fremme udviklingslandenes handelspolitiske rammevilkår.

Øget økonomisk vækst og handel støttes på flere måder. Det sker ved at støtte de handelsfremmende områder i udviklingslandenes egne fattigdomsstrategier (PRSP'er) og gennem tættere samarbejde mellem alle de parter, der i udviklingslandene arbejder med handel og udvikling, hvor man styrker landets infrastruktur (f.eks. transport, energi, vand, kommunikation samt finansiering). Endelig arbejder man på at sikre udviklingslandenes produkter en kvalitet, så de kan få adgang til alle dele af verdensmarkedet.

Dansk multilateral og handelsrelateret bistand vil – i overensstemmelse med den snævre OECD/DAC definition – i perioden 2005-2007 udgøre ca. 145 mio. kr.

Den private sektor spiller en central rolle i udvikling, og fra dansk side støttes udviklingen af den private sektor i programsamarbejdslandene direkte såvel som indirekte gennem de enkelte sektorprogrammer. Det privatsektorfokus vil blive styrket yderligere.

Danmark har allerede en række forskellige instrumenter til støtte for privatsektorens vækst og udvikling. Det gælder Business-to-Business (B2B) Programmet, IFU (Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene) samt ordningen for blandede kreditter. Programmet for Offentlige Private Partnerskaber styrker også små og mellemstore virksomheders aktiviteter i udviklingslandene.

Miljø

Det er alle landes ansvar at bidrage til opfyldelsen af Mål 7 om at sikre en miljøvenlig og bæredygtig udvikling. I Danmark sætter man på energibesparelser, og i perioden fra 1990 til 2004 er energiforbruget i Danmark som andel af BNI reduceret med 17 pct., hvilket gør Danmark til et af de mest energieffektive lande i verden.

Danmark har ratificeret Kyoto protokollen og forhandlet om at reducere udledningen af drivhusgasser med de øvrige EU-lande. Danmark har forpligtet sig til at reducere den totale udledning af drivhusgasser med 21 pct. mellem 2008 og 2012 – sammenlignet med niveauet i 1990. Dette er en stor udfordring og vil kræve nytænkning og vilje fra alle parter.

I 1990 fremlagde Danmark den første CO₂-handlingsplan. Siden er der gennemført yderligere initiativer for at reducere CO₂-udledningen. Det omfatter bl.a. bedre udnyttelse af energien og øget anvendelse af kraftvarme og vedvarende energikilder.

For mest effektivt at nå målene under Kyoto protokollen, bruger man fra dansk side protokollens fleksible mekanismer for at øge den reduktion, der sker og vil ske i Danmark. Danmark vil medregne de CO₂-reduktioner, som opnås i udlandet i kraft af danskfinansierede projekter, i sit eget CO₂-regnskab.

Udviklingen i udviklingsbistanden fra udvalgte OECD-lande				
	Udbetalinger (netto) mio. USD ¹⁾		Andel af BNI i %	
	2005	2006	2005	2006
Sverige	3.362	3.967	0,94	1,03
Norge	2.786	2.946	0,94	0,93
Luxembourg	256	291	0,86	0,89
Holland	5.115	5.452	0,82	0,81
Danmark	2.109	2.234	0,81	0,80
Irland	719	997	0,42	0,53
Storbritannien	10.767	12.607	0,47	0,52
Belgien	1.963	1.968	0,53	0,50
Østrig	1.573	1.513	0,52	0,48
Frankrig	10.026	10.448	0,47	0,47
Schweiz	1.767	1.647	0,44	0,39
Finland	902	826	0,46	0,39
Tyskland	10.082	10.351	0,36	0,36
Spanien	3.018	3.801	0,27	0,32
Canada	3.756	3.713	0,34	0,30
Australien	1.680	2.128	0,25	0,30
New Zealand	274	257	0,27	0,27
Japan	13.147	11.608	0,28	0,25
Portugal	377	391	0,21	0,21
Italien	5.091	3.672	0,29	0,20
USA	27.622	22.739	0,22	0,17
Grækenland	384	384	0,17	0,16
DAC-landene i alt	106.776	103.940	0,33	0,30
- heraf EU-lande	57.209	59.530	0,44	0,43

¹⁾ Beløb er angivet i løbende priser

DET DANSKE UDVIKLINGSSAMARBEJDE

GLOBALISERING – FREMSKRIDT I FÆLLESSKAB

■ I 2005 præsenterede regeringen **Globalisering – fremskridt i fællesskab**, der fremlagde de udviklingspolitiske prioriteter for 2006-2010. Planen gav et samlet bud på, hvordan dansk udviklingspolitik kunne støtte udviklingslandenes bestræbelser på at udnytte globaliseringens fulde potentiale.

Fokus i de politiske prioriteter var, at globaliseringens udfordringer spænder bredt. Indsatsen mod smitsomme sygdomme, forebyggelse af konflikter, respekt for menneskerettigheder og beskyttelse af det globale klima er alle globale udfordringer, hvor Danmark kan yde et vigtigt bidrag. Der må derfor omgående sættes ind, så udviklingslandene kan få det fulde udbytte af globaliseringen – ellers vil verden stå med uoverstigelige problemer i det næste årti.

I 'Globalisering – fremskridt i fællesskab' blev særligt prioriteret:

- En målrettet indsats for at fremme FN's 2015 Mål – især i Afrika
- Et øget fokus på fremme af økonomisk vækst – som en vej ud af fattigdom
- En mere målrettet og fokuseret bistand – mest muligt for hver bistandskrone
- Sikkerhed og udvikling – en stærk dansk stemme
- En styrket miljøindsats – en forudsætning for bæredygtig udvikling
- Et bedre klima – vægt på globale løsninger
- Menneskerettigheder og demokrati – en fri og retfærdig verden
- Nærområder – sammenhæng ude og hjemme
- EU – en flerstrengt og sammenhængende politik over for de fattige lande.

■ I **Vilje til Udvikling** fremlægger regeringen sine udviklingspolitiske prioriteter 2007-2011.

Vilje til Udvikling – medens 400 millioner mennesker verden over gennem de sidste årtier er løftet ud af absolut fattigdom, så er antallet af fattige i Afrika syd for Sahara fordoblet. Hvor godt 160 millioner mennesker ved starten af 1980'erne levede for under en dollar om dagen i Afrika syd for Sahara – så er antallet ved starten af det 21. århundrede steget til mere end 320 millioner.

Regeringen afsatte på finansloven for 2007 yderligere ca. 800 mio. kr. i udviklingsbistand i forhold til på finansloven for 2006. Med den stigende danske udviklingsbistand følger også et større internationalt ansvar. Regeringen vil sætte ind, hvor behovet er størst. Her er udfordringerne for en bæredygtig udvikling uden sammenligning størst i Afrika, som derfor er i centrum for regeringens udviklingspolitiske prioriteter. Regeringen vil øge bistanden til Afrika i de kommende år – det vil ske gennem en langsigtet indsats, som vil støtte de afrikanske landes egen vilje til at bekæmpe fattigdom og opnå en bedre fremtid. Også i forhold til den arabiske verden vil Danmarks engagement blive styrket. Omdrejningspunktet for regeringens udviklingspolitik vil være at bidrage aktivt til indfrielsen af FN's 2015 Mål.

Regeringen vil give særlig prioritet til tre indsatsområder i 2007:

- God regeringsførelse – en grundforudsætning for udvikling. God regeringsførelse og respekt for menneskerettigheder er nøglen til udvikling – uden god regeringsførelse vil andre udviklingsindsatser kun have begrænset virkning
- Kvinder – en drivkraft for udvikling. Dansk udviklingsbistand skal aktivt bidrage til at styrke kvinders rettigheder – i arbejdslivet, i det politiske liv og i familiemæssig sammenhæng
- Hiv/aids – fokus på Afrika og udsatte grupper. Udbredelsen af hiv/aids er en afgørende trussel mod en bæredygtig udvikling – ikke mindst i Afrika.

◀ KAMPALA, Habitklædt mand med mobiltelefon i indkøbscentret Games. Foto: Mikkel Østergaard

ZAMBIA – DANSK SAMARBEJDSLAND

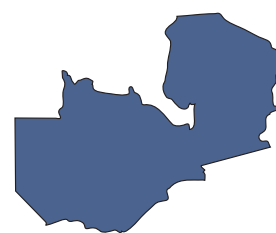
■ Bistandssamarbejdet med Zambia blev indledt kort tid efter uafhængigheden i 1964, og Zambia var et af de oprindelige programsamarbejdslande. Udviklingsminister Ulla Tørnæs besøgte Zambia i marts 2007, og bekræftede i denne sammenhæng det fortsatte gode samarbejde mellem Danmark og Zambia.

Trods flere års økonomisk vækst er Zambia stadig et af verdens fattigste lande. Den økonomiske vækst, som især har været drevet af de stigende kobberpriser, har endnu ikke gjort et markant indhug i den udbredte fattigdom. Det er imidlertid lykkedes regeringen, at stabilisere økonomien, nedbringe inflationen, og dermed også renteniveauet, hvilket burde give et bedre investeringsklima og dermed bedre rammevilkår for det private erhvervsliv. Samtidig har regeringen iværksat en række reformprogrammer, der skal sikre en mere effektiv og transparent offentlig sektor. Regeringen har også intensiveret kampen mod den udbredte korrupsion. Det seneste demokratiske valg blev afholdt i september 2006.

Zambia modtager ca. 200 mio. kr. om året i dansk udviklingsbistand. Hertil kommer den særlige miljøbistand og bistand til flygtninge og de lokale værtssamfund finansieret under nærområdeindsatsen. Udviklingsbistanden er koncentreret inden for tre sektorer: Vand, uddannelse og veje.

DANMARK

ZAMBIA

LANDET		
Total areal	43.094 km ²	753.000 km ²
Kystlinje	7.314 km	0 km
Højeste punkt	Yding skovhøj 173 meter	Sunzu (Zambia Plateau) 2.067 meter
Grundlov	i 1849	i 1964
BEFOLKNING		
Antal indbyggere	5.450.661	11.700.00 (2006)
Alderssammensætning u/14 år	18,7%	47,1%
Befolkningstilvækst	0,34%	2% (2005)
Børnedødelighed	4,5/1000	183/1000
Fertilitet	1,74 barn pr. kvinde	5,5 barn pr. kvinde (2005)
Hiv/aids-smittede	0,2%	ca. 16%
Middellevealder	77,5 år	34 år
Læsekundskaber over 15 år	100%	66%
Stemmeret	Alle over 18 år	Alle over 18 år
Medlemskab af FN's Sikkerhedsråd	2005/2006	1987/1988
ØKONOMI		
BNP pr. indbygger	37.000 USD	490 USD
BNP fordelt på sektorer	Landbrug: 1,4% Industri: 24,6% Serviceerhverv: 74%	Landbrug: 20% Industri: 29% Serviceerhverv: 51%
Inflationsrate	2,3%	13% (2007)
Offentlige indtægter	147 mia. USD	1,7 mia. USD
Offentlige udgifter	138,9 mia. USD	1,9 mia. USD
Elforbrug	36,41 mia. kwh	6,4 mio. kwh
Olieforbrug	171.000 tønder pr. dag	11.000 tønder pr. dag
Eksport	93,93 mia. USD	1,9 mia. USD
Import	89,32 mia. USD	1,9 mia. USD
KOMMUNIKATION		
Fastnet telefoner	3,35 mio.	96.000
Mobiltelefoner	5,469 mio.	1,1 mio. (2006)
Internetbrugere	3,763 mio. (2005)	52.420 (2004)
TRANSPORT/INFRASTRUKTUR		
Jernbaner	2.674 km	2.108 km
Hovedveje	72.257 km, heraf 1032 km motorvej	16.000 asfalteret motorvej
ANDET		
Musik	Sanne Salomonsen	Chameleon
Antal årstider	4	4

Som en naturlig del af det danske partnerskab med udviklingslandene stilles krav om god regeringsførelse, menneskerettigheder og demokratisering. Manglende ressourcer og kapacitet gør, at det for mange udviklingslande vil tage lang tid at gennemføre og fastholde de grundlæggende samfundsmæssige forandringer, som udgør det nødvendige fundament for den moderne demokratiske retsstat. Det er en forudsætning for at nå 2015-Målene, at udviklingslandene forpligter sig til god regeringsførelse, skærper deres fokus på varig økonomisk vækst gennem udvikling af produktive sektorer, bekæmper korrupsion og fokuserer målrettet på de fattigste. Udgangspunktet skal være udviklingslandenes egne fattigdomsstrategier.

1.

MENNESKERETTIGHEDER, DEMOKRATI OG GOD REGERINGSFØRELSE

DANMARK FÅR EN AMBASSADØR FOR MENNESKE- RETTIGHEDER

◀ *KPASENPKE, To mænd sidder en aften i landsbyen Kpasenkpe i det nordlige Ghana og diskuterer byens problemer. Foto: Klaus Holsting*

■ Menneskerettigheder er og bliver et højt prioriteret område i dansk udenrigspolitik og udviklingsbistand. Nu skal området styrkes yderligere, og der skal sikres en bedre sammenhæng mellem, hvad Danmark siger om menneskerettigheder i udenrigspolitikken, og hvad vi gør i udviklingsbistanden.

Det fastslog Udenrigsministeriets globaliseringsanalyse i efteråret 2006. Den kom også med konkrete bud på, hvordan oprioriteringen skal ske:

- Danmark skal have en særlig ambassadør for menneskerettigheder for at styrke den danske profil på området, især i FN's nye Menneskerettighedsråd. Danmark er kandidat til medlemskab af Rådet ved valget i maj i 2007
- Udenrigsministeriet skal have en særlig task force, der bl.a. skal skabe øget sammenhæng mellem Danmarks bilaterale og multilaterale politik og bistand til menneskerettigheder
- Den danske FN-mission i Génève, der også er hjemsted for FN's nye Menneskerettighedsråd, skal styrkes.

Et af formålene med de nye initiativer er at gøre mere systematisk brug af det enorme lager af viden og dokumentation, der allerede er, og som løbende opbygges, om de

mange forskellige aspekter af menneskerettighederne.

FN-systemet udsender løbende en mængde rapporter om menneskerettigheder. Særlige FN-komiteer overvåger samtlige medlemslande på seks områder:

- Borgerlige og politiske rettigheder
- Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder
- Kvinder
- Børn
- Tortur
- Diskrimination

Rapporterne fortæller, hvad der er galt, og hvordan der kan rettes op. Derudover er der i FN-systemet udnævnt rapportører for særlige lande og temaer. Den viden kan og skal bruges. F.eks. i dialog med program-samarbejdslande, når der forberedes sektorprogrammer m.m.

Det er sjældent populært, når et lille land som Danmark kritiserer vilkårene for menneskerettigheder i et andet land. Men sker kritikken på basis af FN-dokumentation, taler Danmark med mere vægt. Og ved at gøre brug af rapporterne, kan Danmark være med til at styrke deres status.

RÅD AFLØSER UDSKÆLDT KOMMISSION

■ Den 15. marts 2006 var en stor dag. Her traf FN beslutning om at nedsætte et Menneskerettighedsråd. FN havde ganske vist i forvejen en menneskerettighedskommission, men den havde oparbejdet et ry for at være inkompetent, handlingslammet, utroværdig og domineret af lande og af kræfter, der ikke vil menneskerettighederne det godt. Kommissionen var blevet en skueplads for en fastlåst konfrontation mellem syd og nord, der ikke var konstruktiv.

Hertil kom, at kommissionen kun trådte sammen seks uger om året. Det skete i foråret, og efter hver session kunne de "syn-dere", der ikke havde været på dagsordenen, ånde lettet op. Der var kort sagt brug for en afløser for kommissionen, der kan arbejde hele året, og det har været blandt de danske mærkesager i FN.

Rådet trådte første gang sammen i juni 2006 med 47 udpegede lande som medlemmer. En tredjedel skiftes ud hvert år, og til juni 2007 skal 16 nye træde ind. Danmark lancerede i november 2006 en kampagne for at blive valgt ind i 2007.

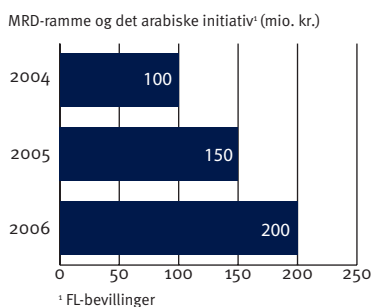
Modsat kommissionen, der kun havde mandat til at overvåge og kritisere menneskerettighederne, kan Rådet også følge op med rådgivning og bistand. Hvordan det konkret skal ske, og hvordan arbejdet skal finansieres, arbejdes der på. Der arbejdes også med at forberede rammerne og strukturen for rådets arbejde. Udspil skal være klar og vedtages på samlingen i juni 2007, hvor Danmark satser på at være med for at præge arbejdet fra starten.

En af ideerne er, at Rådet skal have mulighed for at gennemføre regelmæssige vurderinger af vilkårene for menneskerettighederne i alle medlemslande og komme med konklusioner og anbefalinger. Landene skal altså være parate til at lade sig kigge over skulderen af det internationale samfund på ømfindtlige områder.

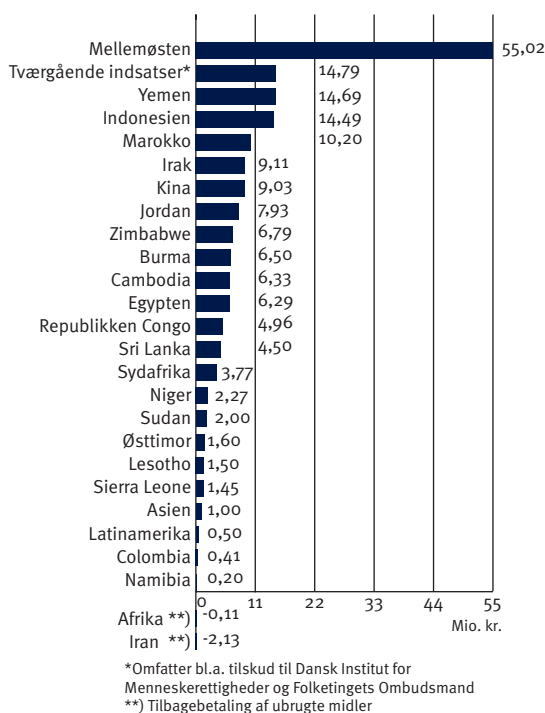
Men kampen er ikke vundet. Rådet har allerede kritikere, der mener, at det lider under de samme problemer, som kommissionen sloges med, nemlig at et flertal af medlemmerne blokerer for, at det internationale samfund blander sig i menneskerettigheder, som mange lande opfatter som indre anliggender.

En prøvesag fra efteråret 2006 giver dog grund til forsigtig optimisme. EU fik indkaldt til en særlig samling i rådet, der besluttede at sende en mission til Sudan. Mandatet måtte være lidt rundt for at gå igennem, men blev accepteret.

Øget fokus på menneskerettigheder og demokrati

MRD-bistand til ikke-programssamarbejdslande 2006:

DEMOKRATI VINDER FODFÆSTE

Dansk støtte til udvikling af demokratier har effekt

■ Kampen for demokratiet skal vindes mellem valgene, for det er i den periode, regering og myndigheder skal vise, at deres fornemste opgave er at gøre livet bedre og lettere for borgerne. Det er i den periode, mediernes skal afsløre korrupsion og svagheder ved systemet og dens udøvere, så problemerne bliver rettet. Det er mellem valgene, at retssamfundet skal vise, at alle er lige for loven, og domstolene er uafhængige. Det er mellem valgene civilsamfundet bliver opbygget, her foreninger og organisationer bliver opbygget og øver indflydelse. Det er her private virksomheder får mulighed for at arbejde under en lovgivning, der er gennemskuelig og smidig.

Men vigtige skridt på vejen mod demokrati er gennemførelse af frie og retfærdige valg, hvor resultatet også bliver respekteret af taberne. I flere af de danske programsamarbejdslande bar 2006 præg af valg handlinger. Danmark har bidraget til valgene på mange forskellige måder, fra hjælp til vælgerregistrering over støtte til kvinders deltagelse til gennemførelse af valgresultaterne.

En stor del af et retfærdigt valg finder sted inden valget. Alle kandidater skal have mulighed for at føre valgkamp, og forfatningens bestemmelser om valgbarhed skal overholdes. Danmark lægger stor vægt på og støtter, at kvinder ikke bare har mulighed for at stille op på lige fod med mænd, men at de også gør det. Et andet vigtigt bidrag til demokratiet er, at få kvinderne til at stemme ved valgene og dermed gøre brug af deres demokratiske rettigheder. I Burkina Faso trak den tidligere præsident sig, da han ifølge forfatningen ikke kunne genopstille, og i Ghana er den demokratiske tradition så indgroet, at ingen er i tvivl om, at den nuværende præsident Kufuor går af, når hans præsidentperiode udløber i 2008.

Anderledes i Uganda, hvor man for første gang skulle have valg, hvor flere partier kunne stille op. Præsident Museveni, der har siddet ved magten siden 1986, havde svært ved at vænne sig til tanken om en reel modstander ved præsidentvalget. Så da oppositionslederen Kizza Besigye vendte tilbage til Uganda i oktober 2005 for at føre valgkamp, blev han kort tid efter arresteret, anklaget for landsforræderi og voldtægt. Kun efter massivt pres fra udlandet – heriblandt Danmark - blev Besigye løsladt 2. januar, under to måneder inden valget

23. februar 2006, som Museveni vandt. Selve valg handlingen blev erklæret fri og fair.

Frie og fair valg

I Zambia så det længe ud til, at oppositionen havde vundet valget over den siddende præsident Patrick Levy Mwanawasa. Men da stemmerne fra landdistrikterne kom ind, tippede resultatet. Oppositionen udviste demokratisk modenhed, lagde sejrstalerne i skuffen og accepterede vælgerens ønske. Valgdeltagelsen blev på over 70 pct., og valget blev gennemført uden større uregelmæssigheder. Danmark har gennem en årrække bakket op om overgang til demokrati med bl.a. støtte til opbygning af et offentligt system, der er gennemførelse og gennemskueligt for befolkningen. Det giver befolkningen tillid til det demokratiske system, og dermed også valgresultaterne.

God regeringsførelse og kampen mod korrupsion hænger uløseligt sammen med demokratiske traditioner. I Benin benyttede befolkningen muligheden for at tage skarpt afstand fra den korrupsion, som har præget landet. Tre ud af fire stemte på landets nye præsident, Dr. Yayi Boni, der kom fra et job som generaldirektør for Den Vestafrikanske Udviklingsbank. Tydeligere kunne befolkningen ikke vise, at den ønsker forandring, og den nye præsident har da også allerede sørget for, at der er rejst anklage mod flere tidligere ministre. Også ved valget i 2005 i Tanzania blev 80 pct. af de afgivne stemmer givet til en kandidat, præsident Jakaya Kikwete, der lovede at bekæmpe korrupsion og gennemføre god regeringsførelse. Benin har siden 2002 modtaget støtte til afholdelse af valg i form af gennemførelse af valgurner og blæk, så ingen kunne stemme mere end én gang. I Tanzania har Danmark bl.a. støttet registrering af vælgerne.

I Burkina Faso var der for første gang i landets historie valg til de nye landkommuner, som er dannet for at decentralisere beslutningerne, og dermed fremme folks interesse for og deltagelse i politik. I alt 17.000 personer blev valgt, og både regeringspartiet og oppositionen vandt borgmesterposter i de 305 landkommuner. I 2005 var der valg til kommunalbestyrelserne i bykommunerne. I Burkina Faso skal man nu finde måder, så også de mange valgte analfabeter kan indgå på lige fod i den demokratiske proces. Danmark har gennem de sene-

re år uddannet bl.a. landbefolkningen i hvad demokrati er. Der har været en særlig indsats for at få kvinder til aktivt at deltage i de demokratiske processer.

Fra kongedømme til demokrati

Overgangen fra kongedømme til parlamentarisk demokrati går støt og roligt videre i Bhutan. Kongen rejste i 2005 og 2006 rundt i landet for at fortælle befolkningen om ændringerne. I 2007 bliver det muligt for politiske partier at blive registreret og et nyvalgt parlament, som fremtidens parlamenter skal vælges efter. Den nye forfatning forventes vedtaget i 2008. Med bl.a. dansk støtte er en valgkommission og en antikorrupsionskommission allerede opbygget, men der mangler stadig en del lovgivning, inden Bhutan kan vedtage en ny demokratisk forfatning.

Også Nepal er på vej mod demokratiske tilstande. Danmark var et af de lande, der blev i Nepal under urolighederne. Bl.a. støtte til lokale bestyrelser for skoler gav i perioden med uroligheder, mange mennesker erfaring med demokratiske beslutningsprocesser, en erfaring, der nu bliver

hårdt brug for. For efter år med borgerkrig, kongelig magtovertagelse og total mangel på demokrati, er situationen vendt til samarbejde og dannelse af en midlertidig regering, der støttes af alle parter inklusive maoisterne, som i mange år kæmpede en væbnet kamp om magten.

Menneskers rettigheder

Bolivias præsident Evo Morales, den første præsident af indiansk oprindelse, blev indsat i januar 2006. Bag sig har han sit parti, Movimiento al Socialismo (MAS – Bevægelsen mod Socialisme), der fik absolut flertal ved valget i 2005. I juni valgte befolkningen en grundlovgivende forsamling, hvor et flertal af medlemmerne også tilhører MAS. Danmark har gennem alle årene i Bolivia haft fokus på de oprindelige folk og deres rettigheder, bl.a. med at sikre at folk får skøde på deres land.

Den tidligere præsident i Nicaragua, Daniel Ortega, blev i november 2006 igen valgt til præsident. Han fik 38 pct. af de afgivne stemmer. Samtidig mangler hans parti kun 9 mandater i at have flertal i parlamentet, så der er nu mulighed for, at landet kom-

mer ind i en mere stabil periode. En af årsagerne til valgsejren var anklager om korruption mod de tidligere magthavere. Menneskerettigheder står højt på den danske dagsorden i Nicaragua, og man har bl.a. støttet ombudsmandsinstitutionen og opbygning af et uafhængigt retsvæsen, ligesom man har givet penge til en antikorrupsionsfond.

I Bangladesh er der fortsat problemer med demokratiet. Dele af befolkningen kæmper for at indføre en muslimsk stat, og vold har i perioder lammet regeringen. Korruptionen er udbredt og valget, som skulle være afholdt i begyndelsen af 2007, blev i slutningen af 2006 udskudt, da oppositionen truede med at boykotte valget. Danmark har gennem mange år arbejdet for at mindske korruptionen, bl.a. har man ændret i sin støtte til transportområdet for at fjerne risikoen for korruption med danske midler. Fremme af menneskerettighederne giver sig udtryk i bl.a. støtte til voldsramte kvinder.

OPRINDELIGE FOLK HAR OGSÅ RETTIGHEDER

■ At blive respekteret som den man er, få anerkendt den måde, man lever på, at få lov til at blive undervist på sit eget sprog og få papir på, at man ejer den jord, man gennem generationer har dyrket. Det er en menneskeret, synes vi. Men sådan er det ikke for alle. F.eks. ikke for de oprindelige folk i Bolivia. Det er respekten for disse rettigheder og bekæmpelsen af fattigdom, det danske sektorprogram for oprindelige folk i Bolivia går ud på. Vejen mod ligestilling af de oprindelige folk og Bolivias øvrige befolkning er lang, men et stykke er allerede gået via sektorprogrammet, som startede i 1998 og nu er i sin anden fase, der løber frem til 2009.

Meget er allerede opnået. Tusindvis af kvadratkilometer land er opmålt, og skøder er tildelt. Ikke til enkeltpersoner, men til grupper af folk, ganske som traditionen altid har været hos den oprindelige befolkning. For fremtiden kan ingen drive dem væk fra deres jord. Og de kan få erstatning, hvis jorden bliver forurenede af nogle af landets mange miner – eller af andre grunde.

Et andet stort fremskridt er retten til også at blive undervist på sit modersmål og ikke udelukkende på spansk, som mange indianske børn ikke kender. Dansk bistand er brugt til at fremstille skolebøger på nogle af de oprindelige folks hovedsprog, så børnene nu ikke bare kan komme i skole, men også får mulighed for at lære noget på deres eget sprog og om deres egen kultur. Tidligere var alle skolebøger på spansk og indholdet ikke tilpasset de oprindelige folks kultur og traditioner, hvilket gjorde det svært for børnene at følge med i undervisningen, som ikke hang sammen med resten af deres liv og levemåde. Selvom der stadig er lang vej, er det nu muligt for eleverne at komme videre i uddannelsessystemet og dermed være med til at afhjælpe fattigdommen i deres familier og lokalsamfund.

Indflydelse på eget liv og egen fremtid sikres dog ikke kun gennem et skøde eller en skolebog på et sprog, man kan læse. Det er også nødvendigt, at de oprindelige folk selv kan opbygge og drive organisationer og foreninger, der kan fastholde og fremme

deres krav og rettigheder. Derfor er en vigtig del af programmet at støtte de oprindelige folk i at organisere sig og blive bedre til at administrere deres rettigheder. Der er brug for god administration, lige fra simpelt bogholderi til gennemførelse af strategiske handlingsplaner, for at sikre en positiv udvikling og vinde kampen mod fattigdom. God administration både i regeringskontorerne, i kommunerne, i det enkelte fælleseje og i de foreninger og organisationer, der danner civilsamfundet. De oprindelige folks egne organisationer er derfor inddraget i at tilrettelægge og gennemføre aktiviteterne i sektorprogrammet for oprindelige folk, ligesom ministerier og offentlige myndigheder er det.

Oprindelige folk er ofte i mindretal i deres lande. Sådan er det ikke i Bolivia, hvor de udgør 60 pct. af befolkningen. Alligevel er de i generationer blevet marginaliseret i forhold til den politiske og økonomiske overklasse, som har siddet på magten. Da Aymara-indianeren og fagforeningslederen Evo Morales i 2005 vandt præsidentvalget og hans parti Movimiento al Socialismo (MAS - Bevægelsen mod Socialisme) kom til magten i 2006 skabte det en historisk mulighed for politisk indflydelse for de oprindelige folk. De oprindelige folk har stadig mange udfordringer foran sig i de kommende år. Danmark vil gerne støtte en proces, der fører til, at de oprindelige folk får den placering i det bolivianske samfund, der tilkommer dem, men hvor der også tages hensyn til minoritetsgrupper. Denne brobygning er en vigtig del af Bolivias vej mod et mere retfærdigt og stabilt samfund.

Den oprindelige befolkning er fordelt på flere end 30 forskellige etniske grupper svarende til over 5 millioner mennesker. I lavlandet lever omkring 400.000 oprindelige folk fordelt på 25 relativt små etniske grupper. Hvor den første fase af programmet koncentrerede sig om bl.a. opmåling af jorde og udlevering af skøder i lavlandet, ligger hovedvægten nu på højlandets udvikling. Her bor langt størstedelen af de oprindelige folk, og her er fattigdommen mest omfattende.

◀ *BENIN, Kvindeprojekt Donga: Kvinderne låner penge til igangsættende aktiviteter, så de kan forsørge sig selv. Aktiviteter kan være handel, landbrug og forædling af landbrugsprodukter. Foto: Jørgen Schytte*

CASE

■ **Vietnam: Bedre og mere kritisk tv**

Tv-mediet kom først til Vietnam i 1970, og det nationale tv-selskab, Vietnam Television, er fortsat præget af, at Vietnam har ét-parti-styre. For eksempel uddannes de fleste journalister på det parti-kontrollerede Ho Chi Minhs Politiske Akademi i Hanoi. Men der er samtidig – ikke mindst på Vietnam Televisions lokale stationer i landets 61 provinser – et stort ønske om at lave mere moderne journalistik for at leve op til et nationalt tv-selskabs public service-forpligtelser.

En mere kvalificeret og uafhængig presse kan være med til at støtte en række af de områder, Danmark har fokuseret på i sin mangeårige bistand til Vietnam: Demokratisering, god regeringsførelse, etniske minoriteter, kampen mod korruption og for menneskerettigheder.

Derfor er det godt i tråd med den danske bistand, at Danmark under ordningen for blan-

dede kreditter ikke blot støtter leverancer af udstyr til tv-stationer i fem provinser, men også træning i uafhængig og kritisk journalistik.

Det startede med udstyr

De første leverancer af udstyr til tv-stationer ligger et par år tilbage, og i 2006 blev tre projekter bevilget til endnu tre provinser. Erfaringerne med de to første projekter har været gode, men også vist, at hvis det nye udstyr skal føre til mere end pænere lyd og billeder, så skal det moderne udstyr ledsages af mere journalistisk træning. Derfor blev der bevilget en træningspakke på ti mio. kr., der betyder, at personalet på alle fem støttede lokalstationer kan blive væsentligt bedre rustede til deres job. Træningspakken gives som gavebistand.

Men fører til træning

Alle de fem provinser, som modtager den danske tv-støtte, er blandt Vietnams fattigste og

har et stort islæt af etniske minoriteter, der typisk har ringe uddannelse og barske levevilkår. Trods et officielt forbud mod diskrimination af etniske minoriteter, oplever de i praksis en betydelig diskrimination. Sådanne problemer er der ikke den store tradition for at tage op i vietnamesisk tv, og journalisterne er ikke uddannet til kritisk journalistik.

Det skal træningsprogrammet, der er blevet til i kraft af de dansk-støttede udstyrsleverancer, være med til at rokke ved. Træningen vil også fokusere på andre kontroversielle emner som sociale problemer og korruption. Ambitionen er, at de fem tv-stationer kan udvikle sig til at blive rollemodeller for andre provinsstationer i Vietnam.

▲ NEPAL, Radiostationen HITS Nepal sender 24 timer i døgnet. Foto: Pies Banatar/Panos

DET ARABISKE INITIATIV PÅ RETTE KURS

■ Danmark kom ud i ganske voldsomt stormvejr i mange muslimske lande i starten af 2006 som følge af de 12 Muhammedtegninger i Jyllands Posten. Ikke desto mindre viste en analyse i april-maj af Det Arabiske Initiativ – som Danmark søsatte i 2003 i adskillige af de lande, hvor reaktionen på tegningerne var størst – at initiativet er på rette kurs.

Også meldingerne fra de danske organisationer og institutioner, der udfører mange af projekterne under initiativet, var forsigtigt positive. Nogle måtte i en periode trække medarbejdere hjem, og nogle aktiviteter blev forsinkede. Men dialogen med partnerne i de arabiske lande var intakt, og behovet for projekterne større end nogensinde.

De mange projekter, der er sat i gang siden starten i 2004, har karakter af pilotprojekter, og analysen havde til formål at afstikke en mere permanent kurs for aktiviteterne på basis af de indhøstede erfaringer.

Ideen med Det Arabiske Initiativ var fra starten at fremme dialog mellem Danmark og Mellemøsten og støtte reformprocesser på forskellige områder. Spørgsmålet var, om der var folk i Mellemøsten, som ønskede at indgå i dialog og inddrage danske erfaringer i konkrete reformprojekter.

Det har der vist sig at være. I Danmark er over 50 organisationer involveret og et tilsvarende eller større antal deltager i Mellemøsten. Metoden er at fokusere indsatsen i op til fem-seks lande, som der indgås bilaterale partnerskabsaftaler med, og kombinere det med en række tematiske regionale programmer drevet af civilsamsfundsorganisationer i Danmark og den arabiske verden. Foreløbigt er der bilaterale programmer i Marokko, Yemen, Jordan og Egypten.

Analysen i 2006 blev til på grundlag af et meget stort udredningsarbejde, der involverede en række forskere og den danske ressourcebase i øvrigt. Den er derfor meget solidt funderet og konkluderede, at der bør arbejdes videre efter de oprindelige principper, men med større fokus på udvalgte temaer: frihedsrettigheder, kvinder og videnssamfund.

Trods tegningesagen blev 2006 i øvrigt året, hvor den afsatte årlige ramme på 100 mio. kr. for første gang blev fuldt udnyttet. I 2004 blev der anvendt 38 mio. kr., i 2005 58 mio. Det afspejler, at aktiviteterne nu for alvor er kommet i gang.

CASE

■ Kvinde i Marokko

I 2004 fik Marokko en ny familielov, der ændrer fundamentalt ved kvinders retsstilling i ægteskabet, og loven er da også blevet beskrevet som banebrydende inden for familielovgivningen i arabiske lande.

En styrkelse af kvinders stilling og deltagelse i samfundslivet er i selv sig ønskværdig. Men det er en stor udfordring at få omsat loven i praksis. En del af landets dommere dømmes f.eks. ikke efter lovens bogstav, men efter traditionel sædvane, og adgangen til retshjælp er fortsat meget begrænset i Marokko. Det betyder, at borgerne ikke kender deres rettigheder, og at domstolene overbelastes, fordi retssagerne tager længere tid, og fordi sager, som kunne løses uden for retssalen, ikke bliver det.

Det skal et projekt til 7,8 mio. kr. under Det Arabiske Initiativ være med til at rette op på. Projektet ledes af Kvinde, et landsdækkende informations-, dokumentations- og kulturcenter i

Danmark, som formidler resultater af kvinde- og kønsforskning til offentligheden. Med i projektet er også Københavns Byret, Danner-huset, Familiestyrelsen og mange flere, der hver især samarbejder med og rådgiver deres marokkanske partnere om familieret, skilsmissehåndtering, vold mod kvinder m.m.

Den dansk-marokkanske partnerskabsaftale under Det Arabiske Initiativ rummer også tre andre indsatsområder:

- Marokko vil gerne lade sig inspirere af den danske model på arbejdsmarkedet, og et samarbejde mellem Dansk Industri, LO og Beskæftigelsesministeriet og deres marokkanske kolleger om at etablere mere hensigtsmæssige arbejdsmarkedsmodeller har fået 9,4 mio. kr. i støtte
- FN's kvindeorganisation, UNIFEM, har fået 4,4 mio. kr. til at støtte en række lokale kvindesagsorganisationer i bestræ-

belserne på at forbedre kvinders rettigheder og politiske deltagelse. Det er hensigten, at danske ngo'er skal bidrage med deres erfaringer

- Kriminalforsorgen, Sdr. Omme Statsfængsel m.fl. samarbejder med partnere i Marokko om at forbedre resocialiseringen af unge kriminelle. Et projekt til 4,3 mio. kr.

Dansk ambassade på vej

I 2006 blev det i øvrigt besluttet, at det danske partnerskabskontor i Marokko i løbet af 2007 skal opgraderes til en ambassade. Kontoret åbnede i november 2006 med en reception, der blev et godt billede på det enorme netværk, Danmark, danske organisationer og institutioner har opbygget, i høj grad takket være aktiviteterne under Det Arabiske Initiativ. Repræsentanter for en bred vifte af de mange marokkanske organisationer og institutioner var mødt frem som et signal om, at dialogen er i gang på mange planer.

EVALUERING

■ Parlamentarikere i Global Aktion

Det internationale netværk 'Parlamentarikere for Global Aktion', PGA, er et uafhængigt og politisk neutralt netværk af valgte lovgivere fra 114 parlamenter verden over, og det har mere end 1.300 individuelle medlemmer. Netværkets formål er at fremme fred, demokrati, menneskerettigheder og bæredygtig udvikling samt befolkningspolitik. Danmark har siden 1997 sammen med bl.a. EU, Sverige og Nederlandene støttet denne internationale NGO med knap 9 mio. kr. Den danske støtte har udgjort ca. ti pct. af PGA's samlede budget.

PGA er en lille organisation med syv ansatte i sekretariatet i New York. Organisationen er helt afhængig af frivillige bidrag, fordi medlemmernes kontingent kun dækker en brøkdel af omkostningerne.

I forbindelse med PGA's årlige generalforsamling i 2006 i New York blev organisationens aktiviteter evalueret, og hovedkonklusionen er, at PGA med små midler har ydet en væsentlig indsats og er værdig til yderligere dansk støtte fremover. PGA gør et stort og relevant arbejde

for fred og samarbejde i konfliktområder ved at udnytte et stort kontaktnet og inddrage relevante politikere og andre indflydelsesrige personer.

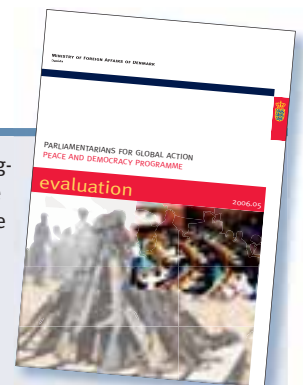
Særligt held har PGA haft med at skaffe opbakning blandt parlamentarikere over hele verden til Rom-konventionen om en International Straffedomstol (International Criminal Court). PGA har også i årene 2001-2004 medvirket til at fremme den politiske dialog i bl.a. Elfenbenskysten og i Zimbabwe. Desværre slap pengene til at fortsætte denne indsats op i 2005. PGA har senere indledt et samarbejde med UNDP om at begrænse udbredelsen af lette håndvåben, primært i Afrika.

Evalueringen fandt, at 'Parlamentarikere for Global Aktion' er en vigtig global aktør inden for konflikt håndtering, og at PGA's Freds- og Demokrati Program fortjener øget finansiel støtte. PGA's Program for International Lov og Menneskerettigheder har fokus på fremme af universel ratifikation af den Internationale Straffedomstol. Også på dette område har PGA en

enestående mulighed for at påvirke beslutningstagere i mange lande.

Evalueringen konkluderer, at PGA gør god brug af sine sparsomme, finansielle midler. Det bliver imidlertid mere og mere vanskeligt for organisationen at tiltrække midler fra donorer, og det kan føre til, at PGA ikke vil kunne fastholde de nødvendige medarbejdere til at forvalte programmerne. PGA må derfor arbejde mere strategisk for at forøge antallet af donorer og deres bidrag.

Evalueringen er i øvrigt et eksempel på en mindre opgave, som på forslag af Danmark blev udført som en ekstern, uafhængig evaluering på fleksibel vis, idet "feltarbejdet" nødvendigvis måtte gennemføres på kort tid i forbindelse med, at de mange parlamentarikere var samlet til generalforsamlingen.

NUL-TOLERANCE I PRAKSIS

■ I december 2006 besluttede Danmark at tilbageholde generel budgetstøtte på 18 mio. kr. til Tanzania. Årsag: En af de betingelser, der på forhånd var aftalt mellem parterne for støtten, fremlæggelsen af en ny lov om antikorrupktion inden udgangen af november, var ikke overholdt.

Eksemplet viser, at Danmark mener den nul-tolerance over for korrupktion, som senest blev fastslået med Danidas Anti-korrupktions Handlingsplan i 2004. Det samme gør Mozambique-sagen, hvor Danmark i 2005 afslørede uregelmæssigheder i regnskaberne for brugen af danske bistandsmidler til uddannelse i den nordlige Zambezi-provins ved et uanmeldt kasseeftersyn. Også det førte til et stop i udbetalingerne, og sagen er ikke endeligt løst endnu.

Handlingsplanen er meget konkret og stiller f. eks. helt konkrete krav om, hvad de danske ambassader skal gøre. Det er vel at mærke krav, som de hvert år skal afrapportere om.

Et par eksempler viser, hvad nogle ambassader bl.a. har gjort i 2006 for at forebygge korrupktion i den danske bistand:

- I Bangladesh holdt ambassaden et seminar om praktiske aspekter af og erfaringer med korrupktion
- I Tanzania udgav ambassaden en manual for de ansatte med retningslinjer i forbindelse med gaver m.m.
- I Benin informerer ambassaden udtrykkeligt om den danske nul-tolerance over for korrupktion, som også er nævnt i alle kontrakter
- I Egypten er den danske anti-korrupktionsplan blevet oversat til arabisk.

I adskillige partnerlande støtter Danmark den generelle kamp mod korrupktion. Det gælder bl.a. Ghana, Tanzania, Uganda, Nepal, Zambia og Kenya. Og i Benin støtter Danmark f.eks. "etisk træning" for embedsfolk og et stort program til at fremme gennemsigtighed i den offentlige sektor.

ANTI-KORRUPTIONS-PORTAL VÆKKER INTERNATIONAL OPMÆRKSOMHED

■ En global portal, som kan guide virksomheder, der opererer i udviklingslande og lede dem uden om korruptionens faldgruber. Det er det ambitiøse mål for "Business Anti-Corruption Portal", der blev lanceret i København i august 2006.

Portalen er udviklet af det danske firma Global Advice Network i samarbejde med Transparency International og Udenrigsministeriet, der har fået 1,1 millioner kr. i bistand. Portalen henvender sig især til små og mellemstore virksomheder, der ikke har de samme ressourcer som store virksomheder til at sætte sig ind i forholdene i fjerne lande, og den har allerede vakt betydelig international opmærksomhed.

Portalen indeholder en række frit tilgængelige landeprofiler, der er baseret på offentligt tilgængelige og anerkendte, internationale kilder. Profilerne giver et samlet overblik over korruptionens omfang i de enkelte lande, over lovgivning og de nationale tiltag og ressourcer, der kan inddrages i kampen mod korruptionen.

I en forsøgsperiode er portalen afprøvet med profiler på de 16 danske programsamarbejdslande og Sydafrika, og interessen

har været stor. Brugere i mange lande, også i Syd, har benyttet portalen, der henviser til Transparency International, og det er tanken at tilknytte flere centrale anti-korruptionsorganisationer.

Med afsæt i de positive erfaringer er det planen at inddrage andre lande i portalen. Udenrigsministeriet har gennemført en første forhandlingsrunde med Norge, Sverige, Holland, Tyskland, Schweiz, Finland, og Storbritannien om at danne en fælles styringsgruppe for portalens videre udvikling, med det formål at maksimere relevansen og nytteværdien af portalens landeprofiler og andre redskaber.

Dermed er der udsigt til, at portalens videre drift og udvikling sikres, når den igangværende dansk-finansierede forsøgsperiode udløber. Portalen vil fra medio 2007 blive finansieret i fællesskab af den endelige gruppe af donorer, der tilslutter sig styringsgruppen, der får Danmark som formand. Også et-to udviklingslande vil blive tilbudt at deltage med repræsentanter i styringsgruppen uden omkostninger.

Se www.business-anti-corruption.com

▼ UGANDA, Retsbygning i Jinja, hvor Danida har renoveret de gamle bygninger og sponsoreret al inventar. Foto: Mikkel Østergaard

Udviklingsbistanden er blandt Danmarks vigtigste instrumenter til at fremme en verden i sikkerhed og vækst med udvikling for alle. Danmark skal bidrage aktivt til at fremme sikkerhed og stabilitet. Danmark prioriterer i Sikkerhedsrådet sammenhængen mellem udvikling og sikkerhed meget højt. Det danske civil-militære samarbejde vil blive styrket, herunder i Irak og ved forberedelse af en dansk indsats i Sudan. Danmark bidrager militært og økonomisk til en fredsbevarende indsats i Sudan. På grundlag af evalueringen af indsatsen under Tsunamien vil regeringen tage initiativ til at styrke Danmarks og EU's krisereberedskab for humanitært samarbejde.

2.

STABILITET, SIKKERHED OG KAMPEN MOD TERRORISME

SKRØBELIG FREDSPROCES HJÆLPES PÅ VEJ

■ Frem til 2002 var det lille vestafrikanske land Sierra Leone ofte i medierne, men ikke for det gode. En brutal borgerkrig, hvor de stridende parter rask væk huggede både hænder og fødder af deres modstandere og gjorde massiv brug af børnesoldater, var tragisk, men godt medie-stof. Men så blev der våbenhvile og fred, og landet med blot fem mio. indbyggere gled ud af det internationale søgelys.

Men freden er langt fra stabil og sikker. Hvert andet land, der har været ramt af konflikt som Sierra Leone, falder tilbage i konflikt igen inden for fem år. Den statistik skal en ny Fredsopbygningskommission, som FN i 2005 besluttede at etablere, og som startede sit arbejde i juni 2006, være med til at ændre. Og den nye kommission har netop taget fat på Sierra Leone og et andet af Afrikas små, men lige så konflikthærgede lande, Burundi.

Ideen med kommissionen, som Danmark arbejdede ihærdigt for i forbindelse med det danske medlemskab af Sikkerhedsrådet i 2005-06, er at bevare det internationale samfunds søgelys på postkonfliktlande, at bistå med at bringe alle relevante parter, som f.eks. donorer og nabolande, sammen med landets regering og sikre en mere stabil og varig fred.

Fredsopbygningskommissionen blev formelt oprettet fra 1. januar 2006, men trådte første gang sammen den 23. juni, hvor den danske udenrigsminister Per Stig Møller var blandt talerne som formand for Sikkerhedsrådet. Danmark blev også – i egen skab af sit medlemskab af Sikkerhedsrådet – valgt som et af i alt 31 medlemmer af kommissionen frem til udgangen af 2006.

Samtidig med etableringen af kommissionen blev det besluttet at oprette en freds-

opbygningsfond til at finansiere de vigtige fredsopbygningsaktiviteter i den umiddelbare post-konflikt fase. Fonden sorterer under FN's generalsekretær og er ikke begrænset til landene på kommissionens dagsorden. Målet var at få 250 mio. dollars i fonden i forbindelse med den første opfyldning i oktober 2007. 220 mio. dollars blev lovet. 123 mio. dollars er indbetalt. Danmark bidrog med 50 mio. kr. i 2006 og det samme i 2007.

Koordinerende rolle vigtigst

Danmark og mange andre lande har understreget, at kommissionen ikke blot skal være endnu en aktør i konfliktsituationer, der i forvejen er komplekse med mange forskellige parter involveret. Kommissionen skal først og fremmest koordinere indsatserne og bidrage til at bringe parterne sammen.

Både Burundi og Sierra Leone har selv bedt om at komme på kommissionens dagsorden – og er lande, hvor fredsprocessen er godt på vej. Det giver gode muligheder for, at den nyetablerede kommission kan definere sin nye rolle på en bæredygtig måde.

Fra begge de to lande lyder meldingerne, at kommissionens engagement allerede har medvirket til, at der er fremlagt strategier for national forsoning og udvikling, og til at øge det internationale engagement i de to landes fremtid. Til at hjælpe nye indsatser i gang i Burundi har Fredsopbygningsfonden bevilget 35 mio. dollars. En bevilling i samme størrelsesorden er givet til Sierra Leone

Og hvis Fredsopbygningskommissionen lykkes med sin indsats i de to små lande, er vejen måske banet for, at kommissionen også kan tage større og mere komplekse postkonflikter på dagsordenen.

◀ DIARY GHANA, Barn bliver madet af sin far. Foto: Klaus Holsting

▲ IRAK, En minerydningsarbejder desarmerer en mine. Foto: Sean Sutton /MAG

MINERYDNING

■ Man kan ikke dyrke jord, hvor der ligger miner. Og man kan ikke bevæge sig rundt i et område, hvor der ligger miner. Minerydning er kort sagt en forudsætning for at genopbygge et område eller et land. Sammenhængen mellem minerydning og udvikling er en ny indfaldsvinkel i den reviderede strategi: Danmarks støtte til minerydning. Minerydning skal derfor indgå i de ramte landes egne udviklingsprogrammer. Den danske støtte ser ikke minerydning alene som et spørgsmål om at finde og destruere miner. Den dækker også støtte til mineofrene, så de ramte kender deres rettigheder. Desuden bliver befolkningen undervist i farerne ved miner.

Danmark har støttet arbejdet med minerydning siden 1993. I 1999 underskrev Danmark Ottawa-konventionen, der forbyder al produktion, eksport, anvendelse af og handel med miner, og den kræver, at de oplagrede miner destrueres. I 2001 kom den første danske strategi på området, og det er den, der på grundlag af en grundig evaluering sammenholdt med internationale erfaringer er revideret.

Den reviderede strategi sikrer både kontinuitet og fleksibilitet ved at holde fast i hovedformålet med Danmarks støtte til minerydning, som er:

- At hjælpe regeringerne i mineramte lande med at afbøde de alvorlige virkninger af miner og ueksploderet ammunition. Ifølge konventionen ligger det øverste ansvar for at fjerne landminer hos regeringen i det ramte område
- At støtte regeringerne, så de selv i fremtiden kan varetage det fulde ansvar for minerydningsaktiviteter
- Fortsat at støtte minerydning og afsætte de nødvendige midler til det, så længe landminer dræber, lemlæster og hindrer en økonomisk og social udvikling for de berørte samfund.

Strategien kan hentes på <http://danida.netboghandel.dk> eller telefon (+45) 32 69 77 88.

LANGT, SEJT TRÆK I AFGHANISTAN

■ Bulletinerne i 2006 fra Afghanistan var prægede af den forværrede sikkerhedssituation og en voldsom stigning i opiumsproduktionen. Men midt i de dramatiske begivenheder var der også lyspunkter. En million flere børn kom i skole i 2006, så der nu er mere end fem mio. skolebørn i alt ud af en befolkning på 28 mio. I 2001 gik mindre end en mio. afghanske børn i skole. Det er et tegn på, at der nu igen er skoler, lærere og lærebøger.

Det skyldes bl.a. dansk bistand. Danmark har valgt – på afghansk opfordring – at støtte uddannelse og var i 2006 f.eks. med til at finansiere trykningen af 17 mio. skolebøger.

Danmark støtter Afghanistan med 670 mio. kr. i årene 2005-08, og blandt de andre danske indsatsområder er menneskeret-tigheder, demokrati og god regeringsførelse og lokal udvikling.

Der er langt fra Paris til Kabul

I januar 2006 var London ramme for en international Afghanistan-konference for at sikre bedre lokalt ejerskab. Konferencen mandede ud i aftalen, Afghanistan Compact, der afstikker rammerne for samarbejdet mellem donorer og regeringen.

Præsident Karzai mødte op til konferencen med et ønske om, at mindst halvdelen af bistanden skulle kanaliseres via det nationale budget. Danmark støttede aktivt forslaget. Men i den endelige aftale blev det blot til en vag formulering om, at ”mere af bistanden” skal kanaliseres via det nationale budget. Ved konferencen lovede det

internationale samfund Afghanistan bistand for 10,6 mia. dollars over fem år.

Danmark: Vi bliver!

Udviklingsminister Ulla Tørnæs besøgte Afghanistan i maj 2006. Her indviede hun den danske ambassade i landet. Den blev oprettet i 2002 som et repræsentationskontor. Beslutningen om at opgradere kontoret til en ambassade er et signal til Afghanistan om, at Danmarks engagement i landet er langsigtet.

Udviklingsministeren besøgte også dansk-støttede projekter i den nordlige provins Badakshan, hvor der er danske soldater udstationeret. Her indviede hun bl.a. en skole i provinshovedstaden Feyzabad, der er bygget af den danske NGO DAARTT (Dansk bistand til rehabilitering og uddannelse i Afghanistan). I en landsby i nærheden af Kabul mødte hun de kvindelige medlemmer af et lokalt udviklingsråd, der er oprettet i forbindelse med et dansk støttet, nationalt udviklingsprogram. Ideen er, at hver landsby skal have stillet 200 dollars til rådighed pr. familie i landsbyen. Pengene skal gå til fælles, lokale projekter, der besluttet af de lokalt valgte udviklingsråd, hvori også landsbyens kvinder er repræsenteret.

De kvinder, Ulla Tørnæs mødte, havde meget konkrete ønsker: Bedre adgang til vand, så de kan slippe for at bruge flere timer om dagen på at gå efter vand og dermed få mere tid til at arbejde. Og en generator, så de kan få lys om aftenen til at arbejde, og børnene til at læse lektier.

AFGHANISTANS PARLAMENT I ARBEJDSSTØJET

■ Det er ikke mange positive historier, vi de seneste år har kunnet læse om Afghanistan. Men landets folkevalgte parlament er trukket i arbejdstøjet og kunne i december 2006 fejre sin et års dag.

Parlamentet, der tæller adskillige tidligere krigsherrer, fungerer ganske vist langt fra som et parlament, som vi kender det. Men det har ved flere lejligheder vist, at det ikke holder sig tilbage fra at tage stilling i selv komplekse sager.

I 2006 stillede præsident Karzai med en liste med ni kandidater til en ny højesteret, som parlamentet skulle godkende. Højesteret spiller en central rolle i Afghanistan, fordi landets nye forfatning kræver en balance mellem såvel landets love, internationale konventioner og islam, og denne balance er højesteret med til at sikre i sin vurdering af nye lovforslag.

Præsidentens liste var præget af ældre mænd med ingen eller kun lidt uddannelse og med mangel på kendskab til retsvæsnets rolle i et demokrati. Parlamentet afviste listen. Og henviste til objektive kriterier, bl.a. kandidaternes manglende uddannelse. Og Karzai måtte vende tilbage med et nyt hold, og de nye kandidater var væsentligt yngre, bedre uddannede og reformorienterede.

Et lignende forløb udspillede sig, da parlamentet afviste fem af ministerkandidaterne til Afghanistans nye regering. Det kunne have skabt ballade, men gjorde det ikke. Høringerne blev transmitteret i fjernsynet og tiltrak sig stor opmærksomhed. Det var et godt eksempel på demokrati i praksis.

Parlamentets medlemmer er dog langt fra altid enige. Det viste sig med et nyligt amnesti-forslag, der forsøgte at holde en hånd over krigsherrer både i og uden for parlamentet. Men her var både modstandere i parlamentet, menneskerettighedsforkæmpere og præsidenten fremme med påmindelser om forfatningens paragraffer og det enkelte offers ret til at lægge sag an. Amnestien blev følgelig mindre omfattende og pålagt flere betingelser.

På besøg i Danmark

Danmark støtter Afghanistans parlament med 12 mio. kr. fra 2005 til 2007. Støtten går bl.a. til uddannelse af de folkevalgte og de ansatte og til at opbygge et IT- og kommunikationssystem i parlamentet. Der har også været en del studierejser for grupper af parlamentarikere til nabolande og til Europa, bl.a. Danmark. Det er nyttigt for dem at se, hvordan et parlament med mange års erfaring fungerer.

Og der er lang vej igen, før parlamentet bliver rigtig arbejdsdueligt. Det helt store problem er, at valgloven, som valget i 2005 foregik efter, ikke tillod politiske partier. Politiske partier er et så belastet fænomen i Afghanistan, at tiden ikke var moden til igen at introducere partier.

Det betyder, at parlamentet består af 249 individuelle medlemmer, hvoraf i øvrigt 68 er kvinder. Manglen på politiske grupperinger betyder meget lange talemålinger og alliancer på kryds og tværs, ofte centreret om de tidligere krigsherrer.

Skal dette problem løses, skal valgloven ændres og politiske partier accepteres i god tid inden næste parlamentsvalg i 2009.

► *AFGHANISTAN, To piger går blandt ruinerne fra en lille by, som blev ødelagt af Taliban.
Foto: Lana Slezic/Panos*

KUNSTVANDING TIL 220.000 IRAKERES LANDBRUG

■ Tre store, dansk-finansierede kunstvandingsprojekter i Iraks sydlige provins Basra til 31 mio. kr. er godt på vej til at forvandle udtørrede områder til landbrugsjord og forbedre levevilkårene for 220.000 irakere.

Projekterne er en del af den danske bistand til Irak, der siden 2003 samlet set er løbet op i 500 mio. kr. De er et synligt tegn på, at det trods den vanskelige sikkerhedssituation i landet kan lade sig gøre at skabe resultater, og er et godt eksempel på, hvorledes den danske genopbygningsindsats i Irak skrider frem nogenlunde efter planen på trods af de vanskelige forhold.

Den irakiske regering har lagt stor vægt på en udvikling af landbruget i sin plan for genopbygningen, og de dansk-støttede projekter bidrager til gennemførelsen af Iraks nationale udviklingsplan. De gennemføres i et tæt og nært samarbejde med de irakiske partnere. Det betyder, at der i forbindelse med projekternes gennemfø-

relse opbygges kapacitet og sikres lokalt ejerskab.

De lokale myndigheder har f.eks. selv udarbejdet udbudsmaterialet i forbindelse med projekterne og er igennem samarbejdet med de danske rådgivere kommet i gang med andre projekter af lignende karakter, som irakerne vel at mærke selv finansierer.

De civile rådgivere må arbejde med personbeskyttelse, når de er i felten. Denne personbeskyttelse leveres af Forsvarsministeriet. Samarbejdet mellem danske civile og militære myndigheder har været helt afgørende.

Der er nu lagt op til, at fokus i den danske indsats i Irak flytter fra Basra til Bagdad, hvor de konkrete, danske erfaringer fra projekterne i det sydlige Irak skal udnyttes til en styrket indsats vedr. kapacitetsopbygningen af de centrale irakiske partnere.

SUDAN – KOMPLEKSE KONFLIKTER OG ET VÆLD AF INITIATIVER

■ Sudan har været præget af næsten uafbrudt borgerkrig siden landets uafhængighed i 1956 som følge af en langvarig forskelsbehandling mellem det muslimsk-arabiske styre i nord og mindre udviklede afrikanske områder i syd. Konflikten forstærkes af de betydelige etniske, religiøse og kulturelle forskelle, der føjer nye, mere lokale konflikter til og supplerer og komplicerer nord-syd-konflikten i Afrikas geografisk største land.

Den 9. januar 2005 undertegnede parterne i nord-syd-konflikten en fredsaf tale, som bragte håb om, at der kan sikres fred i hele Sudan. Centrale elementer er en deling af den politiske magt og overskuddet fra landets ressourcer, herunder olien, samt adskillelse af stat og religion. Det sydlige Sudan får udstrakt selvstyre og mulighed for en folkeafstemning om selvstændighed.

Siden 2003 har en konflikt i den vestlige Darfur-provins imidlertid udviklet sig til en meget alvorlig humanitær krise trods en række våbenhviler og aftaler i 2004, 2005 og 2006. Også situationen i det østlige Sudan er ustabil, og menneskerettighedssituationen i Sudan er stærkt kritisabel.

Den Afrikanske Union (AU), FN og EU, har lagt stærkt pres på parterne for at stoppe volden og fremme en politisk løsning. Men styret i Sudan under præsident Omar al-Bashir, der kom til magten ved et militærkup i 1989, har vist sig meget lidt modtagelig over for international pression. Danmark og en række andre bi- og multilaterale donorer yder fortsat betydelig bistand til Sudan.

Dansk bistand til Sudan

Et samlet dansk humanitær- og genopbygningsprogram på 500 mio. kr. for perioden frem til 2009 blev godkendt i november 2005.

Danmark støtter bl.a.:

- En nærområdeindsats til 119 mio. kr. i Sudan i 2005-09. Målet er at hjælpe internt fordrevne og flygtninge med at vende hjem
- En nærområdeindsats til 70 mio. kr. i 2005-08 i Uganda. Størstedelen af de 220.000 flygtninge i Uganda stammer fra Sudan, og nærområdeindsatserne i de to lande er tæt knyttet sammen

- FN's fredsbevarende mission med p.t. 16 mand
- To udsendte politifolk til FN's politimission i Sudan.

Halvdelen af de 500 mio. kr. til støtte for nord-syd-fredsaf talen anvendes som genopbygningsbistand med fokus på de aktiviteter, der vurderes at understøtte fredsprocessen bedst muligt. Danmark har åbnet et repræsentationskontor i Khartoum med to udsendte medarbejdere, der er udsendt fra ambassaden i Kairo for at følge situationen tæt. Og den danske bistand går ad mange veje til Sudan:

Den Afrikanske Union

AU, har en vigtig rolle i konflikten i Sudan. Den leder fredsforhandlingerne mellem parterne og har indsat en observatørmission i Sudan med knap 7.000 personer. Danmark støtter AU's indsats i Darfur med 11 mio. kr. og 3 civile observatører.

UNICEF, FN's Børnefond

Danmark giver 61 mio. kr. gennem UNICEF til uddannelse, både med henblik på at sikre øjeblikkelige undervisningsmuligheder for de mange piger og drenge, der ikke har haft mulighed for at komme i skole, og på at udvikle et varigt uddannelsessystem.

UNFPA, FN's Befolkningsfond

I henhold til fredsaf talen skal Sudan holde præsidents- og parlamentsvalg senest i 2009, og senest i 2008 planlægges en folketælling gennemført. Den skal sikre, at man ved, hvor mange vælgere der er, og en fordeling af parlamentspladserne, der afspejler befolkningsfordelingen. UNFPA rådgiver myndigheder i arbejdet med at planlægge og gennemføre folketællingen, en indsats Danmark er med til at finansiere med i alt 38,7 mio. kr.

UNDP, FN's Udviklingsprogram m.fl.

I et post-konfliktsamfund som det sudanske vil der være en masse stridigheder, der skal bilægges. Det kan være om retten til jord, arv og meget andet. Danmark er indgået i et strategisk samarbejde med UNDP, Storbritannien og Nederlandene om at støtte befolkningens muligheder for at opnå afgørelser, der hviler på retsprincipper. Danmarks bidrag her er 33,3 mio. kr.

Igennem UNDP støtter Danmark også myndighedernes bestræbelser på at fremme

decentrale og gennemskuelige planlægningsprincipper til gavn for hele befolkningen i et af de potentielle konfliktområder i det østlige Sudan i delstaten Red Sea. Dette arbejde støttes med i alt 11 mio. kr.

FAO, FN's Organisation for Fødevarer og Landbrug

Stridigheder om jord er et stort problem for de mere end 4 mio. mennesker, der har måttet forlade deres hjem i løbet af borgerkrigen, og som nu langsomt vender tilbage. Fredsaftalen siger, at der skal oprettes en national kommission for at rådgive regeringen i jordpolitik og mægle i væsentlige stridsspørgsmål. Det hjælper FAO med, og Danmark støtter etableringen af National Land Commission med i alt 19,5 mio. kr. Desværre er kommissionen endnu ikke udpeget og støtten derfor endnu ikke udbetalt.

Verdensbanken

Verdensbanken administrerer en fond, der skal være med til at finansiere Sydsudans genopbygning. Fonden støtter aktiviteter,

der falder ind under de prioriteter, der er aftalt med myndighederne. Adskillige donorer har indbetalt betydelige bidrag, deriblandt Danmark med 39 mio. kr.

Bilateralt samarbejde

I samarbejde med Nederlandene, Storbritannien, Norge og Sverige rådgiver Danmark i Juba i Sydsudan myndighederne om kapacitetsopbygning af den offentlige sektor.

Danmarks humanitære bistand

Den anden halvdel af den danske Sudanbistand på 500 mio. kr. går til humanitær bistand. Sudan har i flere år været blandt de største modtagere af dansk, humanitær bistand. I 2006 nåede den danske, humanitære bistand til landet op på 120,9 mio. kr., og behovet er enormt. Det skønnes, at der er 5,5 mio. mennesker i Sudan, som har behov for nødhjælp. Heraf alene de 2,5 mio. kr. i Darfur. Også den danske humanitære bistand kanaliseres igennem en række forskellige aktører, bl.a. multilaterale organisationer:

- UNHCR, FN's Højkommissær for Flygtninge
- WFP, Verdensfødevarerprogrammet
- UNICEF, FN's Børnefond
- IOM, Den Internationale Organisation for Migration.

Dansk bistand går også via de mange danske NGO'er, der udfører et stort arbejde i Sudan:

- Folkekirkens Nødhjælp
- Dansk Røde Kors
- Dansk Flygtningehjælp
- Læger Uden Grænser
- Red Barnet
- International Aid Services, en paraplyorganisation for de danske pinsekirker
- ADRA Danmark.

▲ IRAK, De pårørende til irakiske fanger venter udenfor POW lejr. Foto: Yola Monakhov/Panos

”DET DANSKE PROJEKT” ER POPULÆRT I GAZA

■ Danmark var blandt de første lande, der i sin tid indledte et bistandssamarbejde med det palæstinensiske selvstyre og har i perioden 1994-2007 afsat 720 mio. kr. til bistandsprojekter i Gaza og på Vestbredden. Siden 1999 har Danmark f.eks. støttet lokaludvikling i ti kommuner i den midterste del af Gaza. Projektet dækker også fire af Gazas i alt otte flygtningelejre. Det er kendt som ”det danske projekt” i hele det palæstinensiske område, og 70 pct. af befolkningen i Gaza har hørt om projektet. Projektet er populært, fordi det gør en direkte og konkret indsats på lokalniveau, hvor behovene er enorme.

EU og USA besluttede i 2006 at indstille deres direkte støtte til den nyvalgte Hamas-ledede, palæstinensiske regering. Samtidig tilbageholder israelerne de skatter, de indkræver i selvstyreområderne. Resultatet er, at ca. 40 pct. af arbejdsstyrken, de offentligt ansatte, ikke får løn. Og en genopblusning af de væbnede sammenstød i Gaza i sommeren 2006 fik den sidste rest af områdets tidligere dynamiske private sektor til at bryde sammen.

De væbnede sammenstød fik de fleste donorer til at trække sig ud af Gaza. Kun FN, andre multilaterale organisationer og nogle få bilaterale donorer, heriblandt Danmark, blev.

Danmarks markante og synlige tilstedeværelse i Gaza og den tætte kontakt til lokalbefolkningen via lokaludviklingsprojektet fik betydning under og efter tegningesagen. Selv om der blev afbrændt tusinder af danske flag i Gaza-området, og op mod 70.000 mennesker gik i demonstration i mod Danmark, da det gik hedest til, så var der kun ganske få demonstrationer mod Danmark i projektområdet. Projektet kunne også fortsætte sine aktiviteter under hele krisen, og skilte med danske og palæstinensiske flag stod uberørte. På grund af den danske indsats under de væbnede sammenstød i Gaza i 2006, er Danmark igen én af de mest populære donorer.

Forsmag på ”public diplomacy”

Udenrigsministeriets globaliseringsanalyse i 2006 talte om, at Danmark skal opprioritere det såkaldte ”public diplomacy”. Det

er det allerede blevet i Gaza. Og det ser ud til at virke. Danmark støtter meget konkrete aktiviteter. F. eks. etablering af kloak- og vandforsyning i en flygtningelejr, hvor folk tidligere har måttet vade rundt i mudder og derfor har holdt sig mest indenfor. Nu er der lagt fliser, så det er til at færdes udenfor. Folk kommer igen ud af deres huse og snakker sammen. Og sundheden bedres. Fliser er i øvrigt valgt i stedet for asfalt, fordi de kan fremstilles lokalt og giver arbejde. Alt sammen er det med til at give beboerne i lejrene et psykologisk løft.

Danmark har også genopbygget en bro, som blev bombet under krigen i juni 2006 med det resultat, at skolebørn måtte benytte et farlig og voldsomt trafikeret vej til skole.

I september, blot seks måneder efter tegningesagen, åbnede en park, finansieret med danske midler. Danske og palæstinensiske flag vajede side om side – og fik lov til det. Børn indtog med det samme parkens tre legepladser, og åbningen fik udelukkende positiv omtale i de lokale medier, der følges tæt af den danske repræsentation i Ramallah. Yman talte f.eks. op, at der i én uge af november 2006 var 31 omtaler af Danmark i lokale medier. Heraf var de 27 positive, kun 4 negative.

”Public diplomacy” og de synlige, lokale udviklingsprojekter gennemføres ikke kun for at forbedre Danmarks image. Ofte medfører udviklingsbistand mest kontakt til ministerier og centrale myndigheder. I Gaza træder Danmark i karakter over for lokalbefolkningen, og de danske repræsentanter har en tæt kontakt til lokalsamfundene. Det er med til at nuancere billedet af ”Vesten”, skabe mellemfolkelig forståelse og forebygge radikaliserings og fundamentalisme. Faktisk har opinionsundersøgelser vist, at radikaliserings er mindre i det midterste Gaza, som ”det danske projekt dækker”, end nord og syd for.

UNRWA: NÆROMRÅDE- INDSATS I OVER 55 ÅR

■ Da FN's generalforsamling i 1949 besluttede at oprette en organisation til at tage sig af de palæstinensiske flygtninge, var tanken, at organisationen skulle være midlertidig. Men UNRWA, the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, som organisationen kom til at hedde, har fået sit mandat fornyet i adskillige omgange. Den arabiske konflikt skulle vise sig at trække ud.

Nærområdeindsats er først blevet et kendt begreb de seneste år, men i virkeligheden repræsenterer UNRWA verdens første og største nærområdeindsats. I dag står UNRWA med hovedansvaret for uddannelse, sundhed, nødhjælp og sociale ydelser til 4,3 millioner registrerede, palæstinensiske flygtninge i Mellemøsten. Uden UNRWA's indsats havde det ikke været muligt for mange af disse flygtninge at blive i deres nærområde.

UNRWA arbejder i fem områder: De palæstinensiske selvstyreområder, der består af Vestbredden og Gaza, samt Libanon, Jordan og Syrien. UNRWA er langt den største FN-operation i Mellemøsten med mere end 28.000 ansatte. Næsten alle er selv flygtninge og arbejder som læger, lærere, sygeplejersker med mere. UNRWA driver f. eks. 660 skoler med i alt 550.000 elever og 125 sundhedsklinikker.

Beskæftigelse er der hårdt brug for i de besatte områder, og også her forsøger UNR-

WA at gøre en indsats. F.eks. skabte UNRWA-finansierede projekter i 2005 arbejde til omkring 26.000 flygtninge i Gaza-striben og i alt mere end 2 mio. arbejdsdage. På Vestbredden blev der skabt arbejde til 33.000 flygtninge i mere end 2,3 mio. dage.

Danmark blandt de store donorer

Danmark er UNRWA's niende-største donor. I 2006 ydede Danmark 60 mio. kr. i ordinært bidrag og ekstraordinære, humanitære bidrag på knap 20 mio. kr. Og behovene er så store som aldrig før. Fattigdommen i de besatte områder er stigende. 900.000 af Gazas befolkning på 1,5 mio. er flygtninge, og der er sket en enorm stigning i antallet af fattige de seneste år. Det anslås, at hver tredje flygtning i lejrene på Vestbredden og i Gaza-striben må overleve for mindre end en dollar om dagen. Samtidig fordyrer og besværliggør den tilspidse sikkerhedssituation UNRWA's arbejde.

Ud over den brede støtte til UNRWA's arbejde har Danmark navnlig støttet arbejdet med ligestilling. Specielt pigers og kvinders mulighed for uddannelse så de har jobmuligheder er vigtig. Danmark har f.eks. finansieret et studie af, hvordan UNRWA kan forbedre sit arbejde med ligestilling og finansierer en Junior Programme Officer til UNRWA-hovedkvarteret i Amman som hjælper med udarbejdelsen af en ligestillingsstrategi for UNRWA.

Et hovedindsatsområde for regeringens udviklingspolitik i de kommende år vil være yderligere at styrke indsatsen i nærområderne. Politikken vil sigte mod at forbedre levevilkårene for både fordrevne og lokalbefolkninger. Et vigtigt mål vil være, at flygtninge og internt fordrevne hurtigst muligt får mulighed for at vende tilbage og etablere sig, hvor de kommer fra, eller tæt på deres hjemegn. Der kan hjælpes mange flere gennem fokus på nærområder. Den danske indsats i nærområder skal i stigende grad ses i sammenhæng med indsatsen for at løse og forebygge konflikter. Når store grupper af mennesker rives op med rode, fører det til ustabilitet med risiko for yderligere konflikter.

3.

FLYGTNINGE, NØDHJÆLP OG NÆROMRÅDER

2006 – ET STILLE KATASTROFEÅR, MEN STADIG MASSER AF NØD

■ Verden blev i 2006 forskånet for de enorme katastrofer, som prægede 2005: Tsunamien i Sydøstasien, jordskælvet i Pakistan og græshoppeplagen i Vestafrika. Alligevel er nød og elendighed dagligdagen for millioner af mennesker:

- Hvert år rammes 250 mio. mennesker af naturkatastrofer, selv i år uden en tsunami. Det er mere end den samlede befolkning i Storbritannien, Japan og Frankrig. Eller 50 gange Danmarks befolkning
- Andre 45 mio. rammes af krige og konflikter
- Mere end 33 mio. mennesker er flygtninge eller internt fordrevne.

Danmark giver hvert år mere end 1 mia. kroner i humanitær bistand. Det gør Danmark til verdens fjerdestørste humanitære donor pr. indbygger. En tredjedel af Danmarks humanitære bistand går til Afrika. Alene Sudan modtog 121 mio. kr. i 2006.

Mobilhospitaller og latriner

En dansk-støttet evaluering i 2005 af den enorme tsunami-bistand viste endnu en gang, at det ikke kun er omfanget af bistanden, der tæller. Det er også kvaliteten. F.eks. havde mange donorer travlt med at sende mobilhospitaller af sted. De tager sig godt ud i medierne. Men mange af mobilhospitallerne kom slet ikke – eller kun delvist – i brug.

Tsunamien viste også, at der er et presserende behov for en langt bedre koordine-

ring af den humanitære bistand. I nogle lande var op til 300 NGO'er og 60 forskellige donorer til stede. Men der var ikke på forhånd nogen aftaler om, hvem der skulle stå for koordineringen af den massive indsats.

Erfaringerne fra tsunami-indsatsen satte fart i de reformer af det internationale, humanitære system, som har været på vej længe. Danmark deltager aktivt i bestræbelserne, der i 2006 bl.a. førte til, at FN skabte et system for en klarere arbejdsdeling. Systemet sætter mere klare strukturer op for humanitære indsatser og en skarpe arbejdsdeling, før katastrofen rammer, sådan at de humanitære organisationer ved, hvad de skal gøre, og hvem de skal gøre det for.

I et samarbejde mellem FN's nødhjælpskoordinator, OCHA, og FN's udviklingsprogram, UNDP, er der også sat et arbejde i gang for at etablere og uddanne en pulje af højt kvalificerede kandidater, der med kort varsel kan tage ud i krisesituationer og forestå koordineringen af den internationale, humanitære indsats i samarbejde med de lokale myndigheder.

Så i modsætning til, hvad mange mener, viste FN og det internationale system sig parat til at vedtage og gennemføre reformer.

◀ *LIBANON, 2006, Et Røde Kors skib med nødhjælp*
Foto: Jeroen Oerlemans/Panos

■ Godt humanitært donorskab

I 2003 gik en række donorer sammen i gruppen "Godt humanitært donorskab" med henblik på at presse på for forbedringer i den humanitære bistand. Danmark er i øjeblikket formand for initiativet sammen med Storbritannien. Gruppen presser på for reformer, men prøver også ad praktisk vej at forbedre bistanden.

Det er lykkedes gruppen at få den humanitære bistand højere op på dagsordenen i OECD/DAC, og den humanitære bistand indgår nu mere synligt i de løbende donorvurderinger (peer reviews). Gruppen har også fået en række donorer til at mindske deres krav til rapportering fra hjælpeorganisationerne. Ved at acceptere organisationernes egne årsrapporter som eneste

rapporteringskrav lettes organisationernes administration. Det forudsætter selvfølgelig, at årsrapporterne er af topkvalitet, og det ser gruppen også løbende på.

Gruppen har endvidere givet indspil til en omfattende konsulentrapport, der giver et hårdt tiltrængt overblik over den internationale, humanitære indsats de seneste årtier. Rapporten viser bl.a.:

- At den humanitære bistand nærmest er eksploderet: Fra 1-2 mia. dollars om året i 1980'erne til over 8 mia. dollars de seneste år
- At den humanitære bistands andel af den

samlede udviklingsbistand er fordoblet fra omkring 6 pct. i starten af 1990'erne til 12-14 pct. de seneste år

- At omkring 80 pct. af den samlede bistand siden 2000 er gået til fire lande/områder: Palæstina, Afghanistan, Irak og Nordkorea
- At der altså ikke er afrikanske lande blandt de fire største modtagere, men dog fire afrikanske lande på top ti: Sudan, DR Congo, Etiopien og Angola
- At private bidrag tegner sig for mere end en tredjedel af den humanitære bistand.

▲ LIBANON, En mand kigger fortvivlet på murbrokkerne efter bombningen af et seks etages lejlighedskompleks.
Foto: Jeroen Oerlemans/Panos

NY FN-KATASTROFEFOND I ARBEJDE

■ Den 15. december 2005, vedtog FN's Generalforsamling at etablere en ny humanitær katastrofefond for netop at imødegå kritikken af, at det internationale samfund er for længe om at få pengene op af lommerne, når en katastrofe rammer, og at de såkaldte "stille og glemte" kriser overses.

Generalforsamlingen besluttede at oprette fonden, Central Emergency Response Fund, CERF, der blev lanceret 9. marts 2006. To tredjedele af fondens midler skal gå til hurtig og koordineret indsats i forbindelse med kriser og naturkatastrofer, den sidste tredjedel til de stille kriser.

Danmark har arbejdet aktivt for at få etableret fonden og bidrog fra starten med 50 mio. kr. til den. Målet er, at fonden i alt skal have 500 mio. dollars til rådighed, og

den har for 2007 modtaget bidrag og tilsgagn om bidrag for i alt 342 mio. dollars. Nordmanden Jan Egeland nåede inden sin afgang som FN's nødhjælpschef ved udgangen af 2006 at opfordre donorerne ganske voldsomt til at vise deres opbakning til fonden ved at bidrage til den.

Jan Egelands eget hjemland, Norge, har puttet 200 mio. kr. i fonden, og nogle af de større donorer som USA er også kommet på banen. Håbet er, at de mange donorer, der normalt øremærker stort set al deres humanitære bistand, vil lede nogle af deres bidrag over i fonden, så der bliver flere fleksible midler til rådighed for den humanitære bistand.

Fonden nåede i løbet af 2006 at bevilge 241 mio. dollars til 328 projekter i 31 forskellige lande.

EVALUERING

■ Tsunamien – katastrofe og reaktion af historiske dimensioner

Tsunamien, der ramte Sydøstasien den 26. december 2004, var med 227.000 dødsopfre en af de største naturkatastrofer i nyere tid. Den internationale reaktion på katastrofen var overvældende. I løbet af få måneder blev der rejst ca. 80 mia. kr. til katastrofe- og genopbygningsindsatsen blandt regeringer og private bidragsydere. Det er mere end det dobbelte af det beløb, som verden i gennemsnit har ydet om året i katastrofebistand i årene 2000-2004. Indsatsen svarer til, at der blev givet ca. 45.000 kr. for hver person, der blev berørt af tsunamien. Det står i skærende kontrast til de 23 kr. pr. berørt person, som det internationale samfund kunne afse efter oversvømmelserne i Mozambique i 2000 og 2001.

I juli 2006 offentliggjordes en international evaluering af den humanitære indsats efter tsunami-katastrofen. Bag evalueringen stod FN-organisationer, NGO'er og donorer. Danidas evalueringskontor deltog i ledelsen af evalueringen, der er den største evaluering af en humanitær indsats siden evalueringen efter folkemordet i Rwanda.

Evalueringen konkluderer, at de enorme bidrag og den hurtige reaktion gjorde det muligt hurtigt at dække de mest akutte behov og give de overlevende håb og tro på fremtiden. I alle de ramte lande kunne børnene hurtigt vende til-

bage til skolerne. Også sundhedsklinikker blev hurtigt sat delvist i stand – og i nogle tilfælde ligefrem forbedret. At 500.000 mennesker i Aceh-provinsen seks måneder efter katastrofen havde taget over hovedet, og at turister snart begyndte at vende tilbage til Thailand og Maldiverne, er endnu et par eksempler på omgående resultater af den massive indsats.

Men evalueringen siger også, at den bedste og hurtigste indsats blev leveret af lokale og nationale aktører i de ramte lande. Deres indsats blev imidlertid i det store hele overset af de internationale donorer og organisationer, der havde travlt med at profilere deres egen indsats og sendte internationale nødhjælpsarbejdere ind i store tal, ofte folk uden tilstrækkelig erfaring, lokalkendskab og sprogkunderskaber.

Presset for at bruge penge på en synlig måde var stort og modarbejdede brugen af lokal og national kapacitet. De enorme summer stillede store krav til de humanitære organisationers kapacitet og evne til at bruge midlerne på forsvarelig vis og førte til, at en mængde nye humanitære aktører – med få erfaringer og for lidt ekspertise – blev blandet ind i nødhjælpsarbejdet, og til at erfarne nødhjælpsorganisationer kastede sig ud i typer af genopbygning, der lå uden for deres normale arbejdsfelt.

Myten om, at der i en nødsituation er behov for en hvilken som helst hjælp NU, blev godt hjulpet på vej af medierne og offentlighedens ringe forståelse for katastrofebistand. Og mediernes og offentlighedens forventninger om omgående resultater førte i nogle tilfælde til, at man undlod at støtte langsigtet og bæredygtig planlægning.

Selv om der de seneste ti år er taget adskillige initiativer for at forbedre den humanitære beredskab, var tsunami-indsatsen præget af mange af de samme problemer, som tidligere indsats i Rwanda og Kosovo.

For yderligere information: "Joint Evaluation of the International Response to the Indian Ocean Tsunami" udarbejdet af ALNAP Sekretariat, London (2006.03). Rapporten kan fås fra www.evaluering.dk

AFRIKA, KONFLIKTER, OG NÆROMRÅDE-INDSATS

■ 4-5 millioner mennesker i Afrika syd for Sahara har måttet flygte til andre lande. Yderligere 12-13 mio. frister en ofte kummerlig tilværelse som internt fordrevne. Det er en alvorlig belastning, ikke blot for de 16-18 mio. afrikanere, men også for de lande, der skal huse de mange flygtninge og internt fordrevne.

Langt de fleste har måttet forlade deres hjem på grund af krige og væbnede konflikter. Men faktisk er antallet af konflikter i Afrika netop nu lavere end i mange år, og det betyder f.eks. at flygtninge i Zambia kan vende hjem til Angola, og at flygtninge i Tanzania kan vende hjem til Burundi.

Men alle inkl. de flygtninge og internt fordrevne, der kan vende hjem, og alle de andre har brug for hjælp. Her kommer nærområdeindsatser ind i billedet. De har fået mere og mere bevågenhed det seneste årti, både i Danmark og internationalt. I Danmark lancerede den danske regering det første nærområdeinitiativ i 2003 og bevilgede 208 mio. kr. til indsatser i Somalia, Tanzania og Zambia i perioden 2003-05. I 2003 blev der afsat 100 mio. kr. Senere er andre initiativer kommet til, og den danske nærområdeindsats nåede i 2006 op på 300 mio. kr.

Formålet med nærområdeindsatsen er flersidet:

- At hjælpe flygtninge og internt fordrevne i deres nærområder og dermed øge chancen for, at de kan vende hjem
- At støtte udviklingen i nærområdet, hvis befolkningen ofte hører til blandt den fattigste i landet.

Nærområdeindsatserne retter sig typisk mod lande, der er – eller har været – ramt af en konflikt. Det kan være landene selv, men også deres nabolande. Der er danske nærområdeindsatser i Afghanistan, Irak, Sri Lanka og Kosovo, men de fleste er i Afrika.

Kenya

Godt 250.000 flygtninge fra Somalia og Sudan opholder sig i den nordøstlige og nordvestlige del af Kenya. Med et bidrag på 68,7 mio. kr. i 2005-08 hjælper Danmark flygtninge og værtsbefolkningen på en række områder: Uddannelse, sundhed,

drikkevand og beskæftigelse. Aktiviteterne gennemføres af Dansk Flygtningehjælp, Folkekirkens Nødhjælp og Dansk Røde Kors.

Somalia

Faktisk iværksatte Danmark allerede i 1998 et program i det urohærgede Somalia, der kan karakteriseres som en nærområdeindsats, og som senere indsatser har været inspireret af. Programmet dengang gik ud på at støtte reintegrationen af hjemvendte somaliere. Siden er indsatsen fulgt op, senest med et program til 85,5 mio. kr. i 2005-08. Den danske indsats er koncentreret i "Somaliland" og "Puntland". I resten af Somalia er situationen fortsat for usikker til, at flygtninge kan vende hjem. Også her retter indsatsen sig mod udvikling af produktive erhverv, sundhed og uddannelse. Den gennemføres af danske og internationale organisationer og er tæt knyttet sammen med indsatsen i Kenya.

Sudan

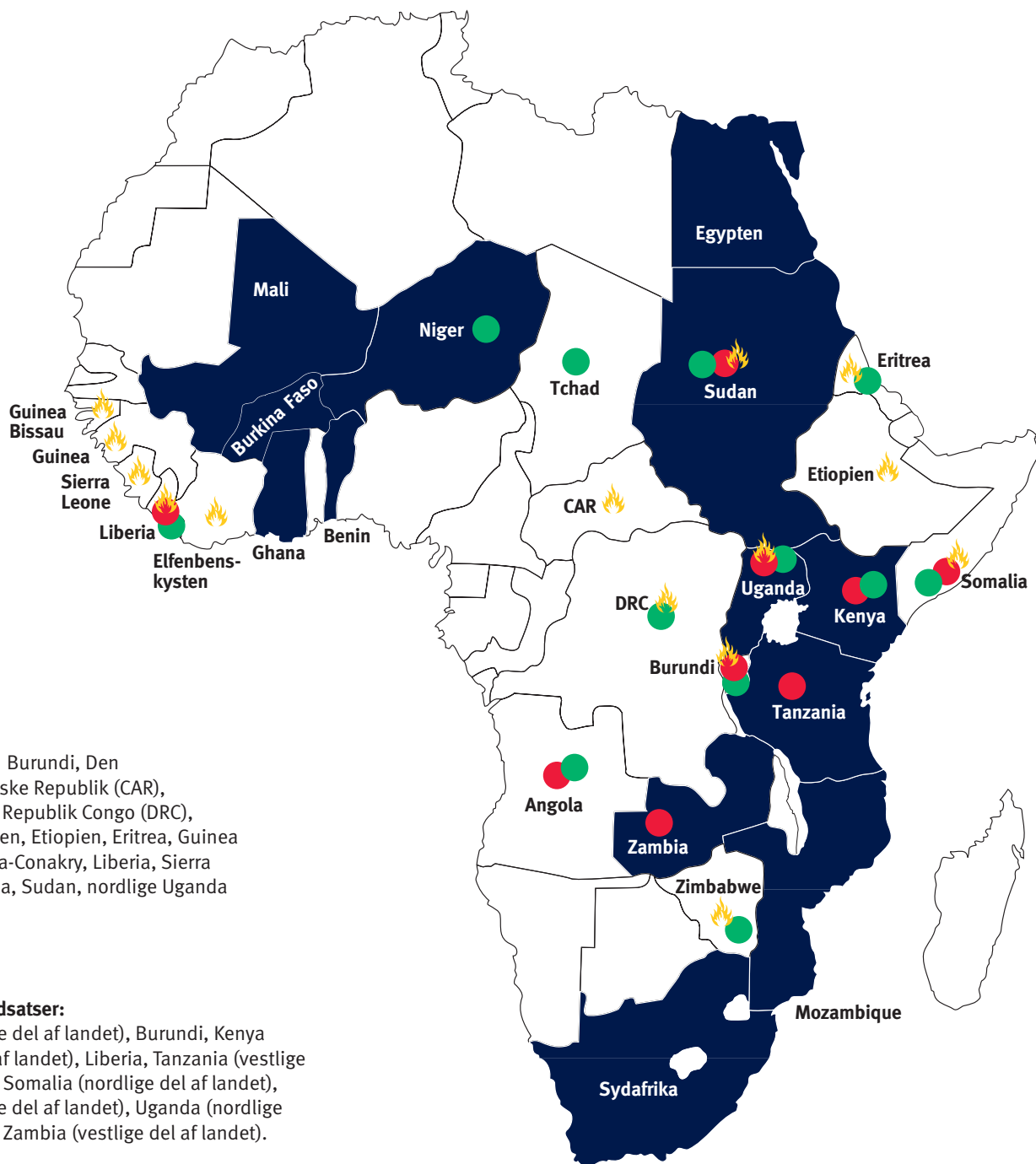
Årtiers borgerkrig og interne konflikter flere steder i det vidtstrakte Sudan har bragt millioner på flugt. Den danske nærområdeindsats til 119 mio. kr. i 2005-09 er en del af det danske bistandsprogram til Sudan. Målet er at hjælpe internt fordrevne og flygtninge med at vende hjem. Og hjælpen retter sig både mod de helt akutte behov for hjemtransport, nødhjælp og rent vand og mere langsigtede aktiviteter som etablering af sundhedsklinikker og skoler.

Uganda

Størstedelen af de 220.000 flygtninge i Uganda stammer fra Sudan, og nærområdeindsatserne i de to lande er tæt knyttet sammen. Uganda har gennemført en enestående "åbne arme"-politik og tildelt flygtningene jord og adgang til sundhedsydelse, uddannelse og retsbeskyttelse på lige fod med ugandere. Landbrug, sundhed og retshjælp er nogle af ingredienserne i den danske indsats til 70 mio. kr. i 2005-08. Der arbejdes både med muligheden for at integrere flygtningene og hjælpe dem til at vende hjem.

Tanzania

Mere end en halv mio. flygtninge, især fra Burundi, men også fra Congo, opholder sig i Tanzanias vestlige provinser. Det har ført til mange års overbefolkning og nedslidning af miljøet og har trukket store vekslers

Konfliktlande: Burundi, Den Centralafrikanske Republik (CAR), Demokratiske Republik Congo (DRC), Elfenbenskysten, Etiopien, Eritrea, Guinea Bissau, Guinea-Conakry, Liberia, Sierra Leone, Somalia, Sudan, nordlige Uganda og Zimbabwe.

Nærområdeindsatser: Angola (østlige del af landet), Burundi, Kenya (nordlige del af landet), Liberia, Tanzania (vestlige del af landet), Somalia (nordlige del af landet), Sudan (sydlige del af landet), Uganda (nordlige del af landet), Zambia (vestlige del af landet).

Programsamarbejdslande: Benin, Burkina Faso, Egypten, Ghana, Kenya, Mozambique, Tanzania, Uganda, Zambia og andre samarbejdslande: Niger, Sudan og Sydafrika.

Humanitær bistand 2006: Darfur (vestlige Sudan, østlige Tchad), sydlige Sudan/Nordlige Uganda/Nordlige Kenya, Eritrea, Somalia, Mano river området (primært Liberia), Niger, Store Søer (øvrige DRC, Burundi), Angola, øvrige sydlige Afrika (bl.a. Zimbabwe).

på lokalbefolkningen. Den danske indsats til 55 mio. kr. i 2005-08 retter sig bl.a. mod naturressourceforvaltning og konflikthåndtering i lokalsamfundene. Både flygtninge og lokalbefolkning nyder godt af støtten til f.eks. håndværkeruddannelse og adgang til vand. Indsatserne gennemføres af lokale myndigheder og organisationer.

Burundi

I Burundi handler det om at hjælpe de flygtninge, der vender hjem, primært fra Tanzania. Den danske støtte til 55 mio. kr. i 2005-08 går til bl.a. skoler, boliger, sundhedsklinikker og kreditordninger. Selv om repatrieringen forløber langsommere end

planlagt, ventes det alligevel, at op imod 100.000 flygtninge vil vende hjem til Burundi i løbet af 2007.

Zambia

Zambia har godt 150.000 flygtninge, de fleste fra Angola og DR Congo. Den danske indsats til 64,5 mio. kr. i Zambia i 2003-06 er nærmere beskrevet på side 103.

Internt fordrevne

De fleste, der drives på flugt af krige og katastrofer, krydser ikke en landegrænse og kaldes derfor ikke officielt "flygtninge", men internt fordrevne. En evaluering i 2004 af bistanden til internt fordrevne vi-

ste, at internt fordrevne ofte overses. Formelt har deres hjemland stadig ansvaret for dem, men evner ikke – eller vil ikke – tage det på sig. Men ingen international organisation påtager sig ansvaret for de internt fordrevne, som UNHCR gør det for flygtninge. Den dansk-støttede evaluering anbefalede derfor, at UNHCR skulle have udvidet sit mandat til også at omfatte internt fordrevne. Som en del af FN's humanitære reformproces, som blev vedtaget i 2006, er det nu sket, og Danmark yder i perioden 2006-08 30 mio. kr. til UNHCR's indsats for internt fordrevne, bl.a. i Liberia.

► UGANDA,

En pige er ved at tilberede grøntsager om morgenen.

Foto: Mikkel Østergaard

CASE

■ Tilbage efter 40 års krig

På et stykke asfalt, der skal gøre det ud for startbane i Mongu lufthavn i det vestlige Zambia, holder et russisk transportfly klar til at lette. Lasten er 51 flygtninge, der nu rejser tilbage til nabolandet Angola, som de engang kom fra. Langs landingsbanen må endnu hundredvis af flygtningene overnatte i sovesale af plastikpre-senninger. De venter på at komme hjem.

Blandt de ventende er Kangya Likonse. Hun har boet i Zambia i 24 år og haft arbejde. Men nu vil hun tilbage til Angola med sin familie og håber at finde et stykke jord, hun kan dyrke. Her i det vestlige Zambia er jorden for sandet. Kvinder, børn og gamle mænd hjælpes op ad en bred klap i flyets bagende. Nu skal de hjem. I baggrunden blafrer Zambias, Angolas og UNHCR's flag på flagstængerne.

Historien begynder i 1967 i ét af Zambias i alt otte nabolande, Angola. Her kæmper de to befrielsesbevægelser MPLA og UNITA mod den portugisiske kolonimagt – og mod hinanden. Den første bølge af flygtninge skyller ind over grænsen til Zambia.

I 1975 vinder Angola sin uafhængighed med MPLA som den nye regeringsmagt. Freden sænker sig, men den bliver kort. Den længst varende borgerkrig i Afrika begynder mellem MPLA og UNITA. Det er midt under den kolde krig. Russerne støtter MPLA og amerikanerne UNITA. Ny masseflugt fra borgerkrigen til Zambia. Den kolde krig afblæses i 1990'erne. I Angola

indstilles borgerkrigen, og der holdes valg i 1992. Valgets erklærede vinder er MPLA, men UNITA nægter at anerkende resultatet. På ny går flygtningestrømmen mod det ludfattige Zambia. Og det er egentlig lidt imponerende, at et af verdens fattigste lande bliver ved med at tage imod massive flygtningestrømme.

Nogle af flygtningene fra Angola slår sig ned rundt omkring i Zambia. Men langt fra alle 110.000 flygtninge glider ind i det zambianske samfund, og FN opretter lejre, hvor flygtningene kan bo, indtil der igen bliver fred i Angola. En af lejrene er Nangweshi, der ligger lidt over 100 kilometer fra grænsen til Angola.

Nangweshi flygtningelejr

Nangweshi ligner faktisk en helt almindelig zambisk landsby med runde eller firkantede huse bygget af jord og græs på et skelet af sammenbundne grene. Her er ingen hegn eller vagter, men en skole, en sundhedsklinik og et marked. De 11.000 beboere lever af fødevarerhjælp fra WFP – FN's verdensfødevareprogram.

Nangweshi flygtningelejr skal nedlægges, men fødevarerhjælpen får faktisk nogle af beboerne til at vælge at tage til en anden flygtningelejr i stedet for at vende tilbage til en usikker tilværelse i Angola.

Problemet er, at FN ikke kan og vil betale rejsningen for fødevarerhjælp i længden. Der er andre konflikter i verden – ikke mindst i Darfur –

der har større bevågenhed. Men det fattige Zambia kan heller ikke overtage ansvaret.

Dansk nærområdeindsats

Men nu arbejder Zambia sammen med en række FN-organisationer og bl.a. Danmark på en løsning, som Danmark støtter gennem den såkaldte nærområdeindsats. Flygtninge fra Nangweshi har derfor fået to alternativer at vælge mellem:

- De kan få hjælp til at blive repatrieret, dvs. vende hjem til Angola, bl.a. med fly fra lufthavnen i Mongu. I Angola oprettes modtagelsescentre, der hjælper de hjemvendte videre, måske til deres tidligere hjem. Og de får identifikationspapirer, der bekræfter, at de er hjemvendte flygtninge under FN-beskyttelse
- Eller de kan blive relokaliseret. Dvs. blive i Zambia, men ikke i Nangweshi, hvor der ikke er mulighed for at skabe sig en indkomst. I stedet kan de flytte til en anden flygtningebeboelse, der blev oprettet, da Angola-konflikten begyndte for 40 år siden. Bebyggelsen hedder Mayukwayukwa og huser i øjeblikket 5.300 flygtninge, hvoraf nogle er i gang med at flytte tilbage til Angola. Her er landbrugsjorden bedre end i Nangweshi, og beboerne kan blive uafhængige af fødevarerhjælp.

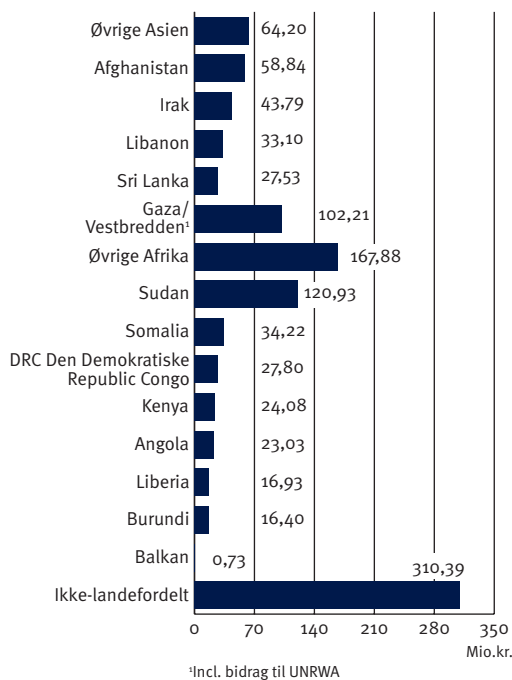

Den humanitære bistand er i denne tabel opgjort som summen af den humanitære bistand, der rapporteres som bilateral (Finansloven § 06.39.02) og den humanitære bistand, der rapporteres som multilateral (Finansloven § 06.39.01).

Humanitær bistand fordelt på organisationer, 2006	
Organisation	1.000 kr.
UNHCR - United Nations High Commission for Refugees	262.300
Dansk Flygtningehjælp	104.897
WFP - World Food Programme	92.988
Dansk Røde Kors	92.264
UNRWA - United Nations Relief and Work Agency for Palestine Refugees	79.750
OCHA - Office for the Coordination of Humanitarian Affairs	65.444
Folkekirkens Nødhjælp	62.335
UNICEF - The United Nations Children's Fund	55.789
Danish De-mining Group	28.594
Red Barnet	23.483
ADRA Danmark	21.734
UNDP - United Nations Development Programme	20.780
Læger uden Grænser	16.867
UNMAS - United Nations Mine Action Service	15.750
Mission Øst	14.158
Caritas Danmark	13.364
OHCHR - UN Office of the High Commissioner for Human Rights	13.000
ICRC - International Committee of Red Cross	12.000
Ibis	9.237
IOM - International Organisation for Migration	7.500
Ministry of Defence	7.400
ILO - International Labour Organisation	4.061
International Aid Services Danmark	4.000
Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling	3.779
AU - African Union	3.496
MS - Mellemløst Samvirke	3.000
Øvrige*	34.082
	1.072.052

* Mindste grænse 3 mio. kr.

Afrika modtager mest humanitær bistand

Den humanitære bistand er i denne tabel opgjort som summen af den humanitære bistand, der rapporteres som bilateral (Finanslovens § 06.39.02) og den humanitære bistand, der rapporteres som multilateral (Finanslovens § 06.39.01).

GLOBALISERING OG MIGRATION

■ “Globalisering har gjort verden rigere end nogensinde før – økonomisk, socialt og kulturelt. Den har øget kontakten mellem lande og regioner. Den har givet os viden om andre dele af verden og formindsket afstande, både mentalt og fysisk. Antallet af mennesker, som ønsker – og kan – flytte til andre dele af verden er vokset stærkt. På verdensplan er der i dag omkring 200 mio. migranter. Det svarer til 3 pct. af klodens befolkning.”

Sådan sagde udviklingsminister Ulla Tørnæs i sit indlæg på FN's Højniveaumøde om migration og udvikling, der blev holdt i september 2006 i New York. Det første møde om emnet på globalt plan nogensinde. Sammenhængen mellem migration og udvikling er spurtet op ad den internationale dagsorden de seneste år.

Billeder af fortvivlede afrikanere i overfyldte joller, der kæmper sig vej over Middelhavet eller til De Kanariske Øer i jagten på et bedre liv, har skabt opsigt, men også frygt for, at illegale indvandrede fra Afrika skal strømme til Europa i store mængder.

Også EU kastet sig over emnet migration og udvikling, ikke mindst drevet af de sydeuropæiske lande, og der har været møder mellem EU og nord- og vestafrikanske lande. Både i EU og i FN taler Danmark for, at debatten om og indsatsen i forbindelse med migration ikke kun skal handle om, at EU og andre rige lande skal beskyttes mod illegale indvandrede, men også om at skabe udvikling i de områder, hvor fremtidsudsigterne er så håbløse, at så mange tager derfra. Fire ud af fem afrikanske migranter migrerer pga. socioøkonomiske forhold. Kun hver femte pga. konflikter og katastrofer.

Afrikansk tradition for migration

Faktisk har store dele af Afrika århundredgamle traditioner for migration. Man flytter

sig efter arbejde og muligheder. Det kan skabe problemer, når konflikter pludselig ødelægger muligheden for migration. Som da konflikten på Elfenbenskysten betød, at næsten en million gæstearbejdere fra Burkina Faso måtte tage hjem.

Eksemplet illustrerer også et andet fænomen. Nemlig at langt den største migration foregår internt i Afrika. Både den frivillige og den, der skyldes konflikter og katastrofer. Den interne migration hører vi bare ikke så meget om, som om de migranter, der søger mod Europa.

I 2005 opholdt der sig næsten 17 mio. afrikanske migranter i Afrika. I EU blev det anslået, at der var 3,3 mio. Og af dem var kun ca. en million fra Afrika syd for Sahara. Den direkte, danske indsats for at hjælpe mennesker, der ufrivilligt har måttet migrere, sker primært i form af nærområdeindsatsen til næsten 300 mio. kr. i 2006. Men den langsigtede danske udviklingsbistand er også med til at sikre udvikling og fremtidsmuligheder på et kontinent, som mange ellers ønsker at forlade.

Blandede migrationsstrømme

Blandede migrationsstrømme er et nyt begreb, der er dukket op i migrationsdebatten. Det handler om, at der blandt de stadig flere illegale indvandrede også er flygtninge i traditionel forstand, der flygter fra forfølgelse og undertrykkelse, og som har krav på flygtningestatus og beskyttelse. De risikerer at drukne i de store migrationsstrømme. Derfor skal der gøres en særlig indsats for at sikre, at de får den hjælp, de har krav på.

Styrkelse af Danmarks miljøindsats i udviklingsbi-standen og i det internationale miljøsamarbejde forbliver et prioriteret indsatsområde. Fattigdom og et udpint og forurenset miljø hænger tæt sammen. Samtidig er ressourcerne til at modvirke miljøproblemerne ofte begrænsede i de fattige lande. Den globale fattigdom kan ikke bekæmpes, uden at der samtidig bliver taget hånd om miljøproblemerne.

4.

MILJØET

IKKE KUN FOR NATURENS SKYLD

■ Naturen er ikke kun noget, vi skal passe på for dens egen skyld. Naturen og miljøet er også leverandør af livsnødvendige ydelser. Og allermost afhængige af naturens ydelser er verdens fattige. Naturen er som en bank. Man kan trække renterne. Men hvis man hæver hele sit indestående, er det slut med de renter, man tidligere har nydt godt af.

Det er den korte og populære version af konklusionen i rapporten, "FN's Økosystemvurdering", Millennium Ecosystem Assessment. Den blev fremlagt i 2005, men kom i høj grad til at sætte dagsordenen i dansk og international miljøbistand og – politik fra 2006 og frem.

Rent vand og ren luft. Det er blot et par af de ressourcer, menneskets overlevelse afhænger af, og som vi sikres gennem sunde økosystemer. FN-rapporten konstaterede, at 60 pct. af verdens økosystemer er nedslidte eller udnyttes på en måde, der ikke er bæredygtig, og at det har konsekvenser for økosystemernes evne til at levere ydel-

ser som fødevarer, vand, brændsel, klimaregulering, vand- og luftrensning, bestøvning m.m.

Rapporten dokumenterede også, at mennesket i de seneste 50 år har ændret økosystemerne hurtigere og mere vidtgående end i nogen anden periode. Det har i mange tilfælde ført til øget velfærd og økonomisk vækst, men det er sket på bekostning af andre økosystemydelser, der er forringet i en sådan grad, at det udgør en forhindring for at nå 2015 Målene.

En mere ansvarlig forvaltning af naturressourcerne, både på globalt og nationalt plan, er nødvendig. Det bidrager Danmark til – både gennem sin direkte bi- og multilaterale miljøbistand og ved miljøet som et tværgående hensyn i al dansk udviklingsbistand. Netop miljøet som tværgående hensyn i hele bistanden har der i de seneste år været arbejdet målrettet på at konkretisere, synliggøre og dokumentere.

MERE MILJØ I BISTANDEN

■ Et bedre miljø i udviklingslandene sikres ikke blot gennem direkte miljøbistand, men måske i endnu højere grad igennem mere miljø i al bistanden forstået på den måde, at al bistand skal indrettes, så den fremmer – eller i hvert fald ikke skader – et bæredygtigt miljø.

Udfordringen er at gøre det konkret. Danmark støtter en række initiativer såvel bi- som multilateralt for at sikre, at miljøhensyn og fattigdomsbekæmpelse går hånd i hånd.

I 2006 gav Danmark f.eks. 11 mio. kr. til et samarbejde mellem FN's udviklingsprogram, UNDP, og FN's miljøprogram, UNEP, der af FN's reformpanel fremhæves som et eksempel på, hvordan FN-systemet skal samarbejde i fremtiden. Den danske støtte skal bruges til helt konkret at indarbejde miljøhensyn i yderligere to afrikanske udviklingslandes fattigdomsstrategier og dermed bidrage til, at UNDP og UNEP når op på at bistå 25 udviklingslande med at gennemføre miljømæssigt bæredygtige, nationale udviklingsstrategier.

◀ GHANA, 2005, En pige samler vand i landsbyen Kpasenkpe.
Foto: Klaus Holsting

KLIMA- FORANDRINGERNE ER OVER OS

■ Pakistan, Indien, Kina og Nordkorea har været ramt af voldsom regn, der har ført til ødelæggende oversvømmelser og jordskred. Andre dele af Kina og store områder i Afrika oplever, at landbrugsjord, hvor der tidligere kunne dyrkes ris og majs, nu er blevet for tørre til disse afgrøder. I Vestafrika tørrer floder og brønde ud. I Stillehavet, Caribien og Centralamerika bliver huse og infrastruktur smadret af ekstreme vejrfænomener.

Lande over alt i verden påvirkes af klimaforandringer. Millioner af menneskers livsgrundlag er truet. Allermest truede er de fattigste lande og mennesker. I de fleste udviklingslande er naturressourcer, jord, vand og skove, de fattigste menneskers livsgrundlag. Men netop fordi de er fattige, har de ikke ressourcerne til at tackle de udfordringer, som klimaforandringerne medfører. Rige lande som Danmark må hjælpe.

Fra strategi til handling

I 2005 fik Danmark et handlingsprogram for klima og udvikling. Programmet betyder, at al dansk udviklingsbistand skal "klimasikres". Danmark tilbyder også partnerlande, der er særligt sårbare over for klimaforandringer, støtte til at klimasikre deres nationale udviklingsplaner og -strategier.

Det tilbud har bl.a. Vietnam foreløbigt taget imod, og her har Danmark hjulpet med et "klima-tjek." Det viste f.eks., at vietnameserne faktisk har samlet masser af data om

klimaet, men at de kun bruges i begrænset omfang. De kan bruges langt bedre til stor nytte for bl.a. landbruget, og et projekt er sat i gang med træning af landmænd og udarbejdelse af målrettede vejrprognoser for de landbrugsområder, der er særligt sårbare over for klimaændringer. I nogle tilfælde kan det blive nødvendigt at opgive traditionelle landbrugsmetoder, men et tæt samarbejde med de berørte landmænd og bedre brug af data om vejr og klima kan betyde varige forbedringer.

Klimahandlingsprogrammet og de første erfaringer med dette blev fremlagt på et stort, internationalt møde i København i september 2006 om klimasikre udviklingsstrategier.

284 mio. kr. lovet i København

Ud over selv at bidrage til klimaindsatser i udviklingslandene presser Danmark også på, for at få det internationale samfund til at følge trop. I april 2006 var det danske udenrigsministerium sammen med Den Globale Miljøfacilitet, GEF, vært for et møde mellem 12 europæiske og nordamerikanske lande for at drøfte fremtidige tilsagn om støtte.

Her lovede de 12 lande at yde i alt 284 mio. kr. i bistand via en multilateral klimafond til de udviklingslande, der rammes af klimaforandringernes negative virkninger. Danmark gav tilsagn om bistand på 20 mio. kr. årligt 2006-08.

CASE

■ Klimatjek i Bolivia

Er dansk bistand med til at forebygge klimaforandringer – eller skubber den yderligere til dem?

Er den danske bistand med til at sikre folk – især de fattige – imod konsekvenserne af klimaforandringerne?

Det er blot nogle af de spørgsmål, som et klimatjek af dansk bistand ifølge klimahandlingsprogrammet fra 2005 skal belyse. Alle fremtidige dansk-støttede aktiviteter skal "klimascreens", og det samme skal bistanden i de danske programsamarbejdslande.

Den danske ambassade i La Paz i Bolivia fik i 2006 foretaget en gennemgang. Det har resul-

teret i en rapport, der ser på de konsekvenser som klimaændringerne menes at få for Bolivia, og identificerer de områder, der bør prioriteres af Bolivia og i den danske bistand for at forbedre landets muligheder for at stå imod et skiftende og mere ekstremt klima.

Rapporten peger bl.a. på, at Bolivias planlagte satsning på at inddrage store arealer til ekstensivt landbrug ikke alene kan få alvorlige konsekvenser for miljøet og dermed klimaet, men også gå ud over landets store gruppe af oprindelige folk.

Danmark kan bistå Bolivia med en mere bæredygtig udvikling af landbruget og bistand til den svære overgang fra et samfund, hvor langt

den største del af befolkningen lever af landbrug, til en mere diversificeret økonomi med større vægt på sekundære og tertiære erhverv. Her kan det danske Business-2-Business Program bidrage.

Den danske bistand til Bolivia får ingen negative klimaanmærkninger. Den koncentrerer sig inden for netop de områder, der er centrale for landet i forhold til klimaforandringer.

Der vil i løbet af 2007 blive udviklet og iværksat konkrete opfølgingsaktiviteter på det foreløbige klimatjek. Det sker bl.a. med støtte fra UNEP's klimacenter i Risø.

STRID BLÆST GIVER CO₂-REDUKTIONER I EGYPTEN

■ Egypten er som skabt til vindmøller i stor målestok: I store dele af landet blæser det meget døgnet rundt, året rundt, og 95 pct. af egypterne har klumpet sig sammen i den smalle Nildal. Forblæste kyst- og ørkenområder ligger derfor øde hen, parate til at tage imod store vindmølleparker til at dække Egyptens voksende energibehov.

Ved Zafarana langs Suezgolven i Egypten findes nogle af de bedste betingelser i verden for at udnytte vindenergi, og de gode betingelser bliver udnyttet, bl.a. takket være dansk udviklingsbistand. Danmark har støttet energisektoren, siden Egypten blev dansk programsamarbejdsland i 1989, bl.a. med et testcenter for vindmøller.

Og allerede i 1998 finansierede Danmark med 185 mio. kr. i gavebistand den første vindmøllepark ved Zafarana på 30 MW. I 2002 blev Zafarana II ligeledes på 30 MW bevilget, dels med gavebistand på 30 mio. kr., dels med en bevilling på 61 mio. kr. under Ordningen for Blandede Kreditter.

I 2005 fulgte Zafarana III, der udelukkende bliver finansieret som et blandet kreditprojekt. Til gengæld var bevillingen på 307 mio. kr. den største i ordningens historie. Vindmøllerne i Zafarana I og II blev leveret af danske virksomheder, men i 2006 vandt det spanske firma, Gamesa Eólica, kontrakten på i alt 825 mio. kr., og i 2010 forventes vindmøllerne i Zafarana III at snurre.

Dansk køb af CO₂-kreditter

Alternativet til vindenergi i Egypten er termiske kraftværker baseret på naturgas. Zafarana III kan over en 20 års periode spare mere end 2,3 mia. m³ gas svarende til en CO₂-reduktion på ca. 4,7 mio. tons, og Danmark har indgået aftale med Egypten om køb af en andel af CO₂-kreditterne.

■ Blandede Kreditter og miljøet

Ordningen for Blandede Kreditter blev etableret i 1993 som en del af dansk udviklingsbistand. Danmark yder først og fremmest udviklingsbistand i form af gavebistand. Men med en blandet kredit kan Danmark også yde rentestøtte i forbindelse med eksportkreditter, der finansierer leverancer i form af kapitaludstyr og tjenesteydelser til udviklingslande.

På den måde kan ordningen støtte udviklingsprojekter, der hverken kan finansieres på almindelige markedsvilkår eller med gavebistand. Den kan samtidig være med til at mobilisere privat kapital til at finansiere udviklingsprojekter og aktivt inddrage dansk erhvervsliv i udviklingsbistanden.

Ordningen for Blandede Kreditter er et af erhvervsinstrumenterne i den danske udviklingsbistand. De projekter, der støttes, har som det overordnede mål at bekæmpe fattigdom og fremme de tværgående hensyn i dansk udviklingsbistand, herunder miljø.

RISØ CENTER FOR INTERNATIONAL KLIMAFORSKNING

■ Da UNEP Risø Centre on Energy, Climate and Sustainable Development (URC) i Roskilde blev oprettet i 1990 som et samarbejde mellem UNEP og Forskningscenter Risø, var det nok de færreste, der forestillede sig, hvor stor en plads energi, klima og bæredygtig udvikling ville komme til at fylde på den globale dagsorden.

Men aktiviteterne på centret er så aktuelle som nogensinde. Centret blev særdeles positivt evalueret i 2004, og dets ydelser og dets forskning er efterspurgt i det meste af verden.

Centrets aktiviteter er organiseret inden for de tre hovedområder: energi, klimaforandringer og bæredygtig udvikling. Blandt centrets aktiviteter er:

- Udvikling af metoder til at analysere sammenhængen mellem klimaændringer og udvikling og mellem miljø og udviklingsøkonomi på energiområdet

- Udvikling af instrumenter til at anvende Kyoto-protokollens fleksible mekanismer, både nationalt og internationalt
- Metoder til kapacitetsopbygning i ulandene
- Analyser af energisektorreformer og af miljømæssige og sociale konsekvenser af reform- og liberaliseringsprogrammer inden for energisektoren i udviklingslandene
- Arbejde med vedvarende energi og energieffektivitet
- Støtte til træning i en række afrikanske, asiatiske og latinamerikanske lande.

Danmark fornyede i 2006 sin støtte til UNEP Risø Centre med en bevilling på 32 mio. kr. i perioden 2006-09. Centret støttes også af UNEP og laver indtægtsdækket virksomhed. Det samlede budget er ca. fire gange så stort som det danske bidrag.

▲ BURKINO FASO, Vandkvalitetslaboratorium i Ouagadougou. Foto: Jørgen Schytte

VANDRESSOURCER SKAL BENYTTES OG BESKYTTES

■ Pålidelig vandforsyning handler ikke kun om at trække rør, der kan føre vandet frem. Det handler også om at sikre, at der overhovedet er vand at komme i rørene, at rørene til vandforsyningen vedligeholdes, at vandhanerne placeres de rigtige steder, at brugerne af vandet ikke kommer op at slås om vandet...

Listen er faktisk endnu længere: Vandressourcerne skal sikres og bruges på en bæredygtig måde; de skal vedligeholdes og fornyes, og der skal tages hensyn til både husholdningers, landbrugets, industriens og andre sektorer behov for vand. Brugere skal involveres aktivt i beslutninger om vand og vandforsyning, og regeringer skal prioritere vand i deres nationale fattigdomsstrategier og nationale budgetter. Alt dét er samlet i begrebet integreret vandressourceforvaltning – eller Integrated Water Resource Management, IWRM – som det hedder i fagsproget.

Vand prioriteres højt i den danske bistand – både den bilaterale og den multilaterale. I 2006 bevilgede Danmark f.eks. 30 mio. kr. for en femårig periode til et vand- og sanitetsprogram, der administreres af Verdensbanken, og som en række donorer er gået sammen om at finansiere. Programmet har til formål at udvikle nye og bedre metoder til at sikre forsyning af vand og sanitet i de fattigste lande.

Et andet eksempel på dansk støtte på området er det ekstraordinære bidrag på 15,5 mio. kr., som Danmark i 2005 gav til FN's

miljøprogram, UNEP, til at arbejde for integreret forvaltning af vandressourcer. Det danske samarbejde med UNEP og en række andre internationale organisationer blev fulgt op ved Verdens 4. vandforum, der fandt sted i Mexico i marts 2006 med 13.000 deltagere. Her var Danmark sammen med UNEP vært for en såkaldt speciel event om bedre udnyttelse og synergi af de mange initiativer på globalt, regionalt, nationalt og lokalt niveau med henblik på at styrke indsatsen for at nå 2015 Målene vedrørende vand og sanitet.

Den danske bistand til UNEP's program anvendes primært til at udarbejde regionale køreplaner for, hvordan de enkelte lande i regionerne bedst kan udvikle deres egne integrerede vandressource- og vandspareplaner. For mange lande er det vanskeligt at komme i gang med planlægningen. Støtten fra Danmark og UNEP udvikler konkrete metoder, der er tilpasset regionerne og dermed tager højde for, at der er store forskelle fra region til region.

Ved Johannesburg-topmødet i 2002 blev der opsat et mål om, at alle lande inden 2005 skal have udviklet integrerede vandressource- og vandspareplaner. Målet blev sat, fordi det har vist sig, at den integrerede måde at arbejde med vandressourcer medfører gode fremskridt i forhold til flere af 2015 Målene – ikke bare vedrørende vand, men også vedrørende sult, sundhed, uddannelse og kvinder. I 2005 havde i alt 76 pct. af alle lande igangsat planlægningen.

CASE

■ Miljø og fodbold-VM i Sydafrika

Det var en stor sejr for det nye Sydafrika, da det lykkedes at sikre sig verdensmesterskabet for slutrunden for VM i fodbold i 2010. Som et symbol på det store flertals lidelser under apartheid blev det besluttet, at finalen, der transmitteres til milliarder af tv-seere over hele kloden, skal spilles på et stadion i den fattige bydel – eller slumrådet – Soweto.

Forberedelserne er i fuld gang. Bl.a. er der ved at blive etableret en park i Soweto med 2010 træer. Initiativet er en del af kampagnen "Greening Johannesburg", og den danske ambassade blev spurgt, om den ville være med til at finansiere parken, og bidrog med 1,1 mio. kr.

Det er ikke helt tilfældigt, at Danmark blev spurgt. Danmark har siden 1994 ydet næsten 700 mio. kr. i miljøbistand til Sydafrika, og selv om ikke al bistanden har været så synlig som træplantningen i Soweto, der trak omtaler på avisernes forsider, så er den danske miljøbistand både kendt og anerkendt.

Den danske miljøindsats i Sydafrika har koncentreret sig om bymiljø. Frem til 2001 handlede det i høj grad om overhovedet at få etableret lovgivning på miljøområdet. Det eksisterede nemlig ikke i apartheid-Sydafrika. Nu er Sydafrikas miljølovgivning til gengæld blandt verdens bedste.

Den næste fase af det danske miljøprogram, 2001-05, var kendetegnet af store nationale projekter inden for områder som affaldshåndtering, vandressource-planlægning, luftforurening og bæredygtig energi. Tredje fase blev indledt sidste år med en bevilling på 220 mio. kr. i perioden 2006-10. Her samles de mange projekter i et enkelt program med fokus på at opbygge lokal kapacitet til at sikre de gode love overholdt.

Det danske miljøprogram fremhæves i øvrigt af sydafrikanerne selv som et mønster-eksempel på Paris-erklæringens mål om, at bistand skal tilpasses nationale systemer, planer og budgetter. Læs mere om det på side 16.

EKSTRA PENGE TIL DET GLOBALE MILJØ

■ At de fleste miljøproblemer går på tværs af landegrænser er almindeligt anerkendt i dag, men faktisk dukkede erkendelsen først for alvor op med Brundtland-rapporten, "Vores fælles fremtid", der blev offentliggjort i 1987, i øvrigt længe før, begrebet "globalisering" kom på mode. Rapporten blev startskuddet til en række initiativer. Et af dem var oprettelsen af den Globale Miljøfacilitet, GEF, i 1991.

GEF blev grundlagt som en multilateral finansieringsinstitution, der yder finansiel støtte til at dække de omkostninger, som udviklingslande og udviklingsprojekter har for at leve op til de globale miljømålsætninger.

GEF er en relativt lille organisation med et sekretariat på ca. 60 ansatte. GEF gennemfører nemlig ikke selv projekter, men koncentrerer sig om at tilvejebringe finansiering til aktiviteter, der varetages af ti projektudførende partnerorganisationer som Verdensbanken, FN's Udviklingsprogram, UNDP, og FN's Miljøprogram, UNEP.

I løbet af sine første 14 år ydede GEF i alt ca. 5 mia. dollars til 1.500 projekter i 140 modtagerlande. GEF er aldrig enedonor: Hver dollar bevilget af GEF suppleres med ca. tre dollars fra anden side.

Danmark med til at sikre genopfyldning

I 2006 skulle GEF, der har 178 medlemslande, for fjerde gang genopfyldes. Målet var 3,13 mia. dollars for perioden 2006-10, og nedgang i bidragene fra bl.a. Japan og USA gjorde, at målet kunne være svært at nå. Men det blev nået med ekstra bidrag fra Danmark og en række andre europæiske donorer. Danmark gav et ordinært bidrag på kr. 206 mio., der svarer til den andel, Danmark hidtil har stået for, men derudover et frivilligt supplerende bidrag på kr. 104 mio.

Med sit bidrag medvirker Danmark til, at GEF kan videreføre og udvikle sit arbejde med at finansiere aktiviteter, der kan være med til at løse globale miljøproblemer. I forbindelse med genopfyldningen er der aftalt en række politiske retningslinjer samt en række reformer, som sigter imod at gøre GEF til en endnu mere effektiv og resultatorienteret institution. De to største indsatsområder – biodiversitet og klimaforandring – vil hver modtage en tredjedel af GEF's ressourcer.

▼ ETIOPIEN,
En fårehyrde leder sin
flok gennem ørkenen.
Foto: Dieter Telemans/Panos

CAMBODJA: RIGE NAPPER JORDEN UNDER DE FATTIGES FØDDER

■ Jordrettigheder er ét stort kaos i Cambodja. Alle skøder og dokumenter blev brændt af under Khmer Rouge-regimet i 1976-79, der indførte det papirløse samfund – uden at sætte computere i stedet. Ingen ved præcist, hvad der er regeringsjord, og hvad der er privat. Faktisk har Cambodja ikke nogen lang tradition for privat ejendomsret til jord. Det vigtigste – ikke mindst for landets mange fattige – har været brugsret til jorden og dens ressourcer og muligheden for at kunne udnytte skiftende områder, f.eks. til svedjebrug.

Men det er blevet nye tider i Cambodja. Der foregår en skruppelløs ”landgrapping”. Aviserne kan hver dag berette om store kanoner, der har opkøbt eller fået licens til at udnytte enorme arealer i samarbejde med investorer fra andre lande i regionen som Thailand, Kina, Malaysia og Vietnam. De rige napper jorden under de fattiges fødder og der er retsløshed på området.

Det skal et dansk miljøprogram til over 360 mio. kr. i perioden 2006-2010 gøre noget ved.

Cambodja er rigt på naturressourcer. Ca. 60 pct. af landet er dækket af skov, og her skaffer folk sig brændsel, byggematerialer og meget andet. Mekong-floden og den store Tonle Sap-sø er blandt verdens mest produktive ferskvands-fiskeområder og bidrager med ca. 75 pct. af befolkningens proteinindtag. Samlet set er 85 pct. af befolkningen afhængig af naturressourcer i form af landbrug, fiskeri og skovbrug.

Men illegal skovhugst, overfiskning, udbygning af infrastruktur og udvidelse af landbrugsarealer truer naturressourcerne. Situationen forværres af de seneste mange års mangelfulde miljø- og naturressourceforvaltning og af omfattende korrupsion.

Så der er nok at tage fat på.

Programmets gennemgående mål er at støtte Cambodjas 1.626 kommuner i at overholde og kontrollere landets miljølove og styrke miljøbevidstheden hos dem. Næsten 75 pct. af bistanden havner hos kommunerne, og mest hos de fattigste kommuner med etniske minoriteter.

Det danske program dækker hele skovarealet og 14 af landets 24 provinser og handler om at beskytte ressourcerne, så de fattige kan bruge dem. Ved hjælp af en effektiv naturressourceforvaltning skal fattige sikres adgang til at bruge jord, floder og søer og deres ressourcer på en bæredygtig måde. Målet er, at ca. 3 mio. mennesker i de 14 provinser vil få forbedret deres levevilkår gennem bedre adgang til – og en mere bæredygtig anvendelse af – naturressourcer. Det danske program er således afgørende for, at kommunerne og de fattige grupper kan værne om landets naturressourcer og beskytte sig mod bl.a. ”landgrapping”.

Storbritannien bidrager med 145 mio. kr.

Danmark har ydet miljøstøtte til Cambodja siden 1997 under den særlige miljøbistand. I alt er det blevet til 14 større projekter med en samlet bevillingsramme på 245 mio. kr. Det nye miljøprogram fra 2006 samler den danske miljøbistand som sektorprogramstøtte i modsætning til den tidligere projektstøtte.

Programmet medfinansieres i øvrigt af Storbritannien med 145 mio. kr., så Danmarks bidrag til det ”danske” miljøprogram på i alt 365 mio. kr. er blot 220 mio. kr. Læs mere om samarbejdet på side 16.

OZON-FONDEN – EN SUCCESHISTORIE

■ Det kan lade sig gøre at sætte ind over for et globalt miljøproblem, når det internationale samfund står sammen. Det er Ozon-fonden et eksempel på.

Ozonlaget beskytter mennesker, dyr og planter mod solens skadelige ultraviolette stråler, men udslip af en række kemiske stoffer nedbryder langsomt ozonlaget. Derfor vedtog man i 1985 Wien-konventionen om internationalt samarbejde om forskning, systematisk overvågning og udveksling af informationer om ozonlaget. Beslutningen blev i 1987 fulgt op af Montreal-protokollen, der forpligter landene til at udfase produktion og forbrug af de ozonlagsnedbrydende stoffer.

Udviklingslandene fik dog særlige vilkår. De fik ret til at udskyde udfasningen og mulighed for at søge om støtte til udfasningen fra Den Multilaterale Fond, som samtidig blev oprettet. Fonden har løbende fået tilført midler fra bl.a. Danmark.

Og indsatsen har båret frugt. Udviklingslandenes udfasning af ozon-nedbrydende stoffer er generelt hjulpet på rette vej af fonden, der har støttet udfasningen i 139 lande.

Fra 1998-2003 er udviklingslandenes forbrug af CFC-gasser reduceret fra 132.000 til

68.185 tons og produktionen fra 95.371 til 58.944 tons. CFC-gasser bruges bl.a. i køleskabe. Når det gælder haloner – som bl.a. bruges til brandslukning – er forbruget faldet fra 10.575 til 6.967 tons og produktionen fra 28.020 til 5.653 tons.

Den positive udvikling betyder også, at fonden har brug for færre midler. I perioden 2003-2005 havde fonden 550 mio. dollars til rådighed. Ved den seneste genopfyldning i 2006 var vurderingen, at fonden ville få brug for 470 mio. dollars i perioden 2006-2008. Heraf kunne 70 mio. dollars i uforbrugte midler overføres fra forrige periode. Udviklingen har betydet, at det danske bidrag faldt fra 34,9 mio. kr. i perioden 2003-2005 til 21,6 mio. kr. for 2006-2008.

Det betyder imidlertid ikke, at alle trusler om et reduceret ozonlag er borte. F.eks. er udfasningen af pesticidet Methylbromid – som er næsten 60 gange mere ozonnedbrydende end CFC – forsinket, ligesom der stadig er ozonnedbrydende stoffer og bestemte anvendelsesområder af ozonnedbrydende stoffer, som ikke er omfattet af protokollens udfasningsregler.

Uden økonomisk vækst vil der ikke være nogen vej ud af fattigdommen. Regeringen vil gennemføre en bred vifte af tiltag, som kan styrke erhvervs klimaet i de danske programsamarbejdslande – og som kan øge udviklingslandenes fordele ved globaliseringen. Der vil blive oprettet et nyt erhvervssektorprogram i Afrika, og bistanden til mikrofinansiering og erhvervsuddannelser vil blive givet særlig opmærksomhed.

5.

SOCIAL OG ØKONOMISK UDVIKLING

DEN GYLDNE KERNE – ET EVENTYR

■ Markedet for økologiske fødevarer er hastigt stigende i såvel Nordamerika som Europa. Læg hertil et sundt produkt, der kan fremme en bæredygtig udvikling i ekstremt fattige områder, ja så har man det, der i marketingsprog kaldes ”story-telling”: en god fortælling om produktets vej fra jord til bord.

Sådan en historie kan fortælles om Andes-afgrøden quinoa, en kornsort med 2-3 mm. små hirse lignende kerner. Som en af meget få afgrøder trives quinoa på den bolivianske højslette 4000 meter over havet. Klimaet er barskt med kun en smule nedbør og stærk sol om dagen og frostgrader om natten i lange perioder af året. Quinoa gror på de meget saltholdige jorde, hvilket medvirker til en yderst proteinrig kerne, som indeholder hele 10 af de vigtigste aminosyrer for den menneskelige organisme. Alt dette gør afgrøden ernæringsmæssig næsten komplet.

At quinoa ikke indeholder gluten, åbner yderligere markeder for det voksende antal gluten-allergikere rundt om i verden. Alene i USA stiger efterspørgslen således på økologisk quinoa med 20 pct. årligt.

Netop dette tidligere, lidt perifere økologiske og eksotiske marked har det nordjyske bageri/mølleri, Aurion, længe været opmærksom på og specialiseret sig i. I 2003 blev muligheden for at finde en egnet leverandør af økologisk dyrket quinoa i Bolivia undersøgt. Partneren, som opfyldte de nordjyske krav, var Andean Valley i La Paz.

Et såkaldt opstartsinitiativ finansieret af Business-to-Business (B2B) programmet kom i stand mellem de to virksomheder.

Her lærte de to firmaer løbende hinandens styrker og svagheder – og ikke mindst markedsvilkårene i Danmark og Skandinavien – at kende. Opstartsfasen var positiv, og ambassaden i La Paz har på ny under B2B-programmet i efteråret 2006 godkendt støtte til et længerevarende projektsamarbejde mellem nordjyske Aurion og bolivianske Andean Valley.

Formålet med samarbejdet er at udvikle og øge salget i Danmark, Skandinavien og Nordeuropa af økologisk fremstillet quinoa og quinoa-produkter som bl.a. mel, brød og morgenmadsprodukter. Samarbejdet vil primært fokusere på markeds- og produktudvikling, markedsføring samt kvalitetssikring i alle led af produktionen. Man satser ambitiøst på at blive ledende på quinoa-markedet i såvel Skandinavien som Nord-europa.

Andre led på quinoa’ens vej fra jord til bord styrkes gennem den danske bistand til Bolivia. Miljøsektorprogrammet støtter udviklingen af miljøvenlig teknologi i forbindelse med rensning af quinoa’en og udnyttelse af biprodukter fra rensningen.

Landbrugssektorprogrammet støtter quinoa-producenterne via bedre adgang til og anvendelse af de sparsomme vandressourcer, såsæd, økologisk certificering samt hjælp til opbygning af de nødvendige organisationer. På trods af de barske vilkår er der stadig muligheder for yderligere quinoa-produktion – og dermed indkomst for de fattige højlandsbønder.

Quinoa’en kaldes ikke uden grund for ”den gyldne kerne”.

◀ *BENIN, 2002, Barn sidder på en bunke bomuld. Foto: Sven Torfinn/Panos*

FÆLLES FOND REDDER MENNESKELIV

■ Ali Lusewa er en travl, men tilfreds mand. Han er chef for den lille sundhedsklinik i landsbyen Mtombosi i de grønne bjerge ca. 200 km vest for Tanzanias hovedstad, Dar es Salaam. Hver dag kommer 150-200 mennesker til klinikken med de sædvanlige sygdomme: malaria, luftvejsinfektioner, indvoldsorm, diarré....

Men sundhedstilstanden er blevet bedre. De seneste tre år har vi ikke set et eneste tilfælde af kolera, fortæller Ali Lusewa synligt stolt. Han er ikke i tvivl om den væsentligste årsag til, at det går bedre med de lokale beboeres helbred og den hjælp, klinikken kan yde syge og svage.

Distriktsfonden! siger han uden tøven. Bag det lidt kryptiske svar gemmer sig en ny måde at give udviklingsbistand på: De mange donorer i Tanzanias sundhedssektor putter nu en betydelig del af deres støtte i fælles fonde, heriblandt altså en distriktsfond, i stedet for som tidligere at støtte hver deres projekt.

Distriktsfonden betyder, at Ali Lusewa nu får kontante midler at arbejde med og kan bruge dem ud fra de lokale behov. Det er langt nemmere og mere effektivt end før, hvor donorerne øremærkede de fleste penge til særlige formål: byggeri, malaria, børnesygdomme osv.

Med midlerne fra distriktsfonden har vi fået en radio, så vi nu kan kommunikere med omverdenen, og vi har fået materialer til et lille laboratorium, som lokale selv bygger. Vi kunne også godt tænke os et solpanel, så vi kunne få strøm og lys, siger han optimistisk.

Det er ikke kun omkring Mtombosi-klinikken, at den nye form for bistand har gjort en forskel.

Børnedødeligheden blandt børn under fem år er faldet dramatisk i Tanzania de seneste fem år, og en af de væsentligste årsager er, at distrikterne har fået flere penge til rådighed gennem bloktilskuddene fra distriktsfonden, siger Paul Smithson, britisk sundhedsekspert, der har arbejdet i Tanzania i flere år.

Også i Tanzania sundhedsministerium har den nye måde at give bistand på gjort livet lettere og arbejdet mere effektivt.

Tidligere kom hver donor med sit projekt, og, ja, det var gode projekter, så vi sagde ikke nej tak. Men donorerne gennemførte dem stort set selv. Vi havde ikke megen indflydelse, og ofte kollapsede det hele, når støtten ophørte, fortæller Ahmed Hingora, læge og ansat i Tanzanias sundhedsministerium.

Nu laver regeringen – i tæt samarbejde med donorerne – i stedet en samlet plan for landets sundhedssektor og finansierer den i fællesskab. Donorerne kan stadig øremærke midlerne til særlige formål. Men princippet er, at alt indgår i en fælles plan. Det betyder, at vi kan bruge midlerne langt mere effektivt. Og det er vigtigt, for behovene er stadig store, fremhæver Ahmed Hingora.

Danmark er den største enkeltdonor til distriktsfonden i Tanzania og står bag mere end 10 pct. af alle de midler, der flyder ud til Ali Lusewa og hans kolleger over alt i landet. I alt støtter Danmark sundhedssektoren i Tanzania med godt 120 mio. kr. om året.

300.000 VOKSNE PÅ SKOLEBÆNKEN

■ Burkina Faso er i gang med en enorm kraftanstrengelse, der skal gøre op med resultaterne af årtiers forsømt skolevæsen. Ikke færre end 11.586 såkaldte alfabetiseringscentre er oprettet gennem de seneste fem år over hele landet, og cirka 300.000 – heraf 58 pct. kvinder – er indskrevet.

Kun hver tredje burkiner kan læse og skrive, så det er ikke nok at investere massivt i børns skolegang. De voksne skal også have en chance. Derfor oprettede landet i 2001 en uafhængig, national fond for alfabetisering og ikke-formel uddannelse. Fonden finansierer alfabetiseringsprogrammer udført af NGO'er og andre private operatører overalt i landets 45 provinser.

Fonden har vist sig at have en enestående gennemslagskraft, især i landområderne, hvor analfabetismen er særligt udbredt. Den finansieres af den burkinske stat og en række donorer, heriblandt Danmark, der bidrager med 3-4 mio. kr. om året som en del af den danske støtte til Burkina Fasons uddannelsessektor på i alt 20 mio. kr. om året. Hovedparten af den danske støtte går til grunduddannelse af børn, lige som Danmark også støtter etableringen af erhvervsuddannelser.

◀ TANZANIA, Danida medvirker til træplantningsprojekt i en Utosi landsby.
Foto: Mikkel Østergaard

DEN DIREKTE VEJ

■ En bakke med cherrytomater i et dansk supermarked. Dyrket, plukket, pakket og forsynet med stregkoder i Egypten. Læsset i containere, der ender direkte hos supermarkedets distributør. Dejligt for de danske forbrugere at få friske tomater, der ikke har været gennem alt for mange ompakninger. Men endnu bedre for den egyptiske Beni Salama region, hvor tomaterne dyrkes og pakkes. Her har beboerne fået et arbejde, hvor sikkerhed og miljø er i højsædet, og hvor de lærer den nyeste teknologi at kende, så de kan producere efter europæiske standarder og dermed få adgang til det attraktive marked. I alt 400 personer, heraf ca. 250 kvinder, har fået arbejde på gården, som ligger 60 km nordvest for Kairo og 150 km fra Alexandria.

For tre år siden indgik Pepino Frugt Skandinavien A/S partnerskab med Agrotech Co. i Egypten under det, der dengang hed PS-Programmet, nu B2B. De ville sammen udnytte Egyptens sol og varme, skabe gode arbejdspladser og give danskerne friske grøntsager. Det har taget tre år at få hele produktionen godt i gang. I 2006 lykkedes det, og der bliver hver uge i vintersæsonen sendt tre containere med cherrytomater direkte fra gården til Danmark. Succesen er så stor, at der kunne sælges to-tre gange så meget.

Pepino Frugt Skandinavien A/S partnerskab og Agrotech Co. har modtaget 3,4 mio. kr. i støtte.

Et andet landbrugsprojekt, støttet af B2B programmet, er samarbejdet mellem Universal og Poulsen & Findsen. I denne sæson bliver der produceret ca. 8000 tons økologiske kartofler og 2000 tons økologiske løg, som hovedsagelig vil blive eksporteret til EU landene.

Et andet B2B projekt har givet de egyptiske kvinder mulighed for at bevare deres arbejde efter at de har fået børn. Den danske-egyptiske virksomhed har nemlig bygget en børnehave i forbindelse med dens tekstilvirksomhed.

3I – DANSKE VITAMINER TIL AFRIKAS PRIVATE SEKTOR

■ Globaliseringen stiller nye krav til os alle. Det gælder for landene i Afrika, ligesom det gælder for Danmark. Det er gennem privat initiativ og virkelyst, at Afrikas kvinder og mænd skal skabe den økonomiske vækst og den sociale dynamik, der kan udrydde kontinentets fattigdom.

Det er baggrunden for, at den danske regering i september 2006 lancerede initiativet 3I, der skal opprioritere de tre I'er – Investeringer, Innovation og Iværksætteri – og gøre op med forestillingen om udviklingsbistand som passiv forsøgelse på globalt niveau.

Udvikling handler om forandring. Og 3I vil gøre det lettere for Afrikas iværksættere at bidrage til øget økonomisk vækst ved at sikre:

- Investeringer i nye arbejdspladser og i erhvervslivets rammebetingelser inden for f.eks. energi-, transport- og telekommunikationssektorerne
- Innovative løsninger i tæt samarbejde med dansk erhvervsliv, der kan åbne nye veje og muligheder for ikke mindst afrikanske kvinders bidrag til den økonomiske vækst i Afrika
- Iværksætterstøtte med fokus på Afrikas kvinder, så Afrika bedre kan udnytte sit fulde økonomiske og menneskelige potentiale.

Direkte støtte

Den direkte støtte skal i høj grad komme gennem erhvervsinstrumenterne i den danske udviklingsbistand:

- Business-2-Business Programmet
- Offentlig Privat Partnerskab
- Ordningen for Blandede Kreditter

Også Investeringsfonden for Udviklingslandene (IFU) støtter i samarbejde med danske virksomheder investeringer i udviklingslande.

Rammerne skal være i orden

Men det tjener ikke det store formål at støtte en lille produktionsvirksomhed i et afrikansk land, hvis betingelserne for at drive privat virksomhed er elendige. Hvis det er umuligt at få varer ind og ud af landet, hvis strømforsyningen svigter, og korruption hænger.

Derfor støtter Danmark med bred erhvervssektorstøtte i flere og flere programsamarbejdslande. Foreløbigt i Ghana, Tanzania, Vietnam og Kenya. I 2006 blev det besluttet, at erhvervssektoren også skal støttes i Danmarks nye programsamarbejdsland, Mali. Programmerne støtter f.eks. udarbejdelse af erhvervslovgivning, erhvervsorganisationer, lånemuligheder m.v., der generelt kan forbedre vilkårene for den private sektor i landene.

Der er i de seneste år arbejdet intenst hen imod, at der opnås mere synergi mellem de mange instrumenter i den danske bistand til udviklingslandenes private sektor.

Den private sektor fylder meget

Men den private sektor fylder også meget i Danmarks øvrige udviklingsbistand. Det viste en gennemgang i 2006 af støtten til andre sektorer som landbrug, transport og vand. F.eks. støtter flere danske landbrugsprogrammer mikrofinansiering til landmænd. De fleste aktiviteter i transportsektoren udføres af private virksomheder, hvorimod biveje ofte bygges af lokale små-entreprenører, som Danmark ligeledes oplærer i flere lande.

◀ VIETNAM, et andet eksempel på B2B er flagfabrikken My Ahn der producerer flag i samarbejde med det danske firma L og S Signal Textiles A/S fra Nordjylland.
Foto: Jørgen Schytte

'OPP' I FART

■ Programmet for Offentlige Private Partnerskaber blev lanceret i 2004 for at støtte etablering af partnerskaber mellem danske virksomheder og lokale virksomheder, organisationer og offentlige institutioner. Formålet er at forbedre arbejds- og levevilkår i udviklingslandene.

Inspirationen kommer i høj grad fra FN's Global Compact for ansvarlig virksomhedsdrift, der giver mulighed for at yde udviklingsbistand til private virksomheder, der gennem konkrete initiativer fremmer menneske- og arbejdstagerrettigheder, forbedrer miljøet og bekæmper korruption.

Og programmet er kommet op i fart. Siden programmets start i 2004 er der ydet støtte til 20 partnerskaber med både små, mellemstore og meget store virksomheder som danske partnere.

Støtten har ligget på mellem 800.000 og syv mio. kr. pr. projekt, og det er en betingelse, at virksomhederne selv bidrager med 40 pct. af projektets omkostninger. 12 af de 20 projekter blev bevilget i 2006.

Vanille i Uganda

I 2006 fik Danisco 250.000 kr. til at undersøge mulighederne for bæredygtig produktion af vanille i Uganda. Og perspektiverne er store. Ikke bare for Danisco, der er verdens største opkøber af vanille. Danisco har fået en konkret forespørgsel på bæredygtig og Fair Trade-mærket vanille fra en stor supermarkeds kæde i USA, der regner med i løbet af et par år at kunne aftage bæredygtig vanille fra Danisco for helt op imod 100 mio. kr.

I Uganda dyrker tusindvis af fattige bønder vanille, og Danisco har lavet en aftale med

en sammenslutning af 6.000 af disse bønder, som gennem projektet får en chance for en bedre indtjening og arbejdsforhold.

Planen er både at forbedre den fabrik i Uganda, hvor forarbejdningen foregår, og undervise de ansatte i bl.a. arbejdsmiljø. Bønderne skal instrueres i dyrkningsmetoder, der sikrer, at vanillen får den rigtige kvalitet og kan blive Fair Trade-certificeret.

SMS'er mod hiv/aids

En af de største udfordringer i kampen mod hiv/aids er at få målrettet oplysning ud til unge. Unge er også blandt de flittigste brugere af mobiltelefoner og de mange nye services, som mobiltelefonien tilbyder. Sådan er det også i Kenya.

Det er baggrunden for, at det danske firma Inmobia, der leverer mobilportaler og mobilindhold, i 2004 fik et tilskud på to mio. kr. til et samarbejde med en af de største mobiloperatører i Kenya, Celtel, og med Kenyas National AIDS Control Council, NACC.

Sammen har de udviklet et system, der giver Kenyas foreløbigt seks mio. brugere af mobiltelefoner adgang til hiv/aids-rådgivning via SMS-beskeder. Der er også udviklet et talebaseret system, der ikke kræver læse- eller talefærdigheder. Næste skridt er at udvikle et quiz-system, der kan bruges til at kortlægge brugernes adfærdsmønstre og viden om hiv/aids.

Systemet blev nomineret til "Best Mobile Community Service" ved den årlige verdenskonference for mobiloperatører og leverandører i 2006.

STØTTE TIL GHANESISK ILDSJÆL

■ Det startede småt, da Akoos Ofori-Mensah i 1993 etablerede sit forlag, Sub-Saharan Publishers, Ghana. Men hun er en ildsjæl, der brænder for at få afrikanske forfatters bøger trykt og for at sikre ghanesiske børn mulighed for at læse bøger af ghanesiske forfattere. Og selv om Akoos Ofori-Mensah hængte i med utrættelig jagt på forfattere og det praktiske arbejde med trykning og distribution, så var det op ad bakke, og det var svært at konkurrere med de internationale forlag, der dominerer bogmarkedet i så mange afrikanske lande.

Gennem Privat Sektor Programmet, der i 2005 blev erstattet af Business-to-Business (B2B) Programmet kom den driftige ghanesiske forlægger i kontakt med det danske forlag Vagn Plenge Aps. Den danske støtte betød, at Akoos Ofori-Mensah i flere omgange fik besøg fra Danmark og blev hjulpet med alt fra typografi over layout til computersoftware. Hun var også i Danmark for at studere det danske forlags arbejdsmetoder.

Gennem sin danske partner fik Akoos Ofori-Mensah også skaffet sig rettighederne til flere afrikanske forfatters værker, og hun fik samtidig solgt rettighederne til bøger skrevet af ghanesiske forfattere. Det har banet vejen for, at flere afrikanske værker i dag indgår i Ghanas og andre afrikanske landes skolepensum. Og at flere ghanesiske forfatters bøger nu er blevet tilgængelige i USA og Europa.

Sub-Saharan Publishers opnåede i 2005 også at vinde en kontrakt på en halv million fysikbøger til Ghanas skolevæsen. Ordren var på 5,2 mio. kr. og blev vundet i tæt konkurrence med internationale forlag.

Akoos Ofori-Mensah har arbejdet hårdt for succesen, men tilskriver den i høj grad også sin danske partner og den danske støtte på i alt 2,1 mio. kr.

■ B2B vinder fodfæste i Afrika

Akoos Ofori-Mensah er en af de kvindelige, afrikanske iværksættere, som det danske B2B program er møntet på. I 2006 blev der afsat 40 mio. kr. ekstra til B2B Programmet med særligt fokus netop på Afrikas erhvervs-kvinder.

Og programmet har for alvor vundet fodfæste i Afrika. Af 67 bevilgede projekter i 2006 var de 44 i Afrika. Ganske vist var de 11 i Egypten, der i mange år har fyldt godt op i programmet, og syv projekter var i Sydafrika. Men hele 11 projekter blev bevilget i Uganda. Også Kenya er på vej til at blive et stort B2B-land. Vel blev der kun bevilget fem projekter i 2006, men det var til gengæld alle store projekter. Fem pilotprojekter blev også godkendt i Kenya, der alene tegnede sig for B2B-bevillinger for næsten 24 mio. ud af det samlede forbrug på 168 mio. kr.

Akoos Ofori-Mensahs land, Ghana, fik kun bevilget to nye B2B-projekter i 2006, men hele 10 pilotprojekter.

Vietnam blev dog atter topscorer i 2006 med 14 projekter og bevillinger på i alt 34 mio. kr.

AFRIKA LØBER MED DE BLANDEDE KREDITTER

■ Udenrigsministeriet indledte i 2003 en målrettet strategi med henblik på at realisere flere projekter under Ordningen for Blandede Kreditter i de danske program-samarbejdslande i Afrika syd for Sahara.

Det syntes som en næsten umulig udfordring i lyset af, at samtlige bevilgede projekter så sent som i 2003 faktisk var i Asien, og at lande i Afrika syd for Sahara tidligere kun var sporadisk repræsenteret blandt modtagerlandene. Men de ekstra ressourcer, der blev sat ind for at realisere kursændringen, er for alvor begyndt at give resultater.

Afrika overtog i 2005 pladsen fra Asien som hovedmodtager af blandede kreditter, og førstepladsen blev udbygget i 2006, hvor hele 71 pct. af bevillingerne gik til Mozambique og Zambia. Mozambique blev samtidig årets suverænt største enkeltmodtager af blandede kreditter. To projekter i Mozambique tegner sig tilsammen for hele 65 pct. af det samlede bevillingsløb.

Også målet om at opnå en større vægtning af programsamarbejdslandene både i Afrika, Asien og Latinamerika er nået: I 2006 gik hele 94 pct. af bevillingerne således til programsamarbejdslandene mod 76 pct. i 2005 og 62 pct. i 2004.

Synergi med dansk gavebistand

Et andet mål, som der har været arbejdet med siden 2003, er at udvikle flere projekter, der tager udgangspunkt i den danske gavebistand til programsamarbejdslandene, så der opnås synergi med de gavefinansierede bistandsaktiviteter.

Også det er lykkedes. Et af mange eksempler er fra Zambia, hvor Danmark i flere år har ydet sektorprogramstøtte til veje. En ny fase ventes indledt i 2007. For at komplementere den nye fase er der nu forberedelser i gang til at finansiere et broprojekt og tilslutningsveje med en blandet kredit. Blandede kreditter vil støtte tre broer og 33 km tilkørselsvej i den vestlige/nordvestlige del af Zambia, hvilket vil sikre en bedre udnyttelse af de veje, Danmark i øvrigt ventes at finansiere.

CASE

■ Afrikanere vil på nettet

Markedet og behovet for moderne kommunikationsmidler er akkurat lige så stort i Afrika som i resten af verden. De teknologiske muligheder skal bare være til stede og prisen overkommelig. Afrikanerne tørster også efter at komme på internettet, ikke mindst de afrikanere, der allerede driver – eller ønsker at drive – privat virksomhed.

Men det er sin sag at komme på nettet i et afrikansk land som Mozambique. Transmissionsnettet er ikke ordentligt udbygget, og det betyder ikke blot tekniske problemer, men også tårnhøje priser.

Det skal to projekter under Ordningen for Blandede Kreditter være med til at ændre: I 2005 blev det første projekt bevilget, det andet i 2006, og de skal forsyne Mozambique med et netværk af moderne og hurtige optiske fibre, som både kan bringe mulighederne for telefoni – såvel mobil som fastnet – og for datatransmission lysår frem. OG – som er vigtigt i Mozambique – reducere priserne.

Det er Mozambiques statslige teleselskab, TDM, der er bygherre og kommer til at eje netværket, og som også udbød de to projekter i international licitation. Begge licitationer blev vundet af Alcatel Danmark.

Blandet kredit den rigtige finansiering

En blandet kredit har vist sig at være en egnet finansiering til IT-projekter, også i Zambia. Den store risiko får private investorer til at holde sig væk, og øget privat brug af IT er heller ikke et område, som traditionel gavebistand prioriterer. Derfor er kombinationen af en blandet kredit og privat finansiering, en af vejene frem.

► TANZANIA,
Salg og kogning
af fisk.
Foto: Mikkel
Østergaard

IMAMER SOM FORANDRINGS-AGENTER

■ At forandre sine vaner er utrolig svært. Selv med den rigtige viden, kan det være næsten umuligt at ændre indgroede handlingsmønstre. Det er ikke nok, at en sundhedsarbejder kommer forbi og fortæller, hvor vigtigt det er at drikke rent vand, og hvor vigtigt det er at sørge for god hygiejne. Der er brug for at blive mindet om det igen og igen. Som led i Danmarks vandforsynings- og sanitetsprogram i Bangladesh indgår landets imamer aktivt i arbejdet for at ændre de dårlige vaner og minde befolkningen om de gode.

Imamer i de mindre samfund er ikke bare religiøse ledere, de er ofte de personer, man vender sig til, hvis et problem eller en strid skal løses. De nyder stor respekt. Imamernes tale til fredagsbønnen indeholder traditionelt ikke bare en udlægning af Koranen, men også generelle budskaber og indlæg i den aktuelle debat. Derfor er det meget positivt, at mange imamer er gået ind i arbejdet med også at tale om rent vand, sanitet og hygiejne. Det ligger i naturlig forlængelse af Koranens understregning af renselse ikke bare af sindet, men også af kroppen.

I første omgang blev imamerne orienteret om den sammenhæng, de skulle indgå i. Allerede her oplevede Danmark, at imamerne var engagerede og havde mange gode ideer til programmets oplysningsarbejde.

Der er blevet udviklet særlige lommebøger til imamerne, som indeholder de otte vigtigste hygiejneregler.

De fleste af imamerne har efterfølgende aktivt arbejdet i deres lokalområde. De har:

- Opfordret befolkningen til at bygge og bruge latriner, hvor de bor
- Talt om, hvor vigtigt det er at bruge rent vand og latriner ved religiøse sammenkomster
- Undervist på imamskoler om vigtigheden af rent vand og sanitet. Her er også bygget latriner
- Forklaret, hvor vigtigt det er med god hygiejne og sanitet i Khutbah (vigtig ugentlig religiøs bøn i Moskeen)
- Aktivt deltaget i forskellige aktiviteter i lokalsamfundet
- Fra tid til anden deltaget i lokale vand og sanitetskomitémøder.

Der bliver løbende fulgt op på kontakten til imamerne. Dels besøger ansatte i programmet ofte moskeerne, dels bliver der holdt opfølgingsmøder med imamerne, hvor man sammen udvikler arbejdsmetoderne.

Danmark håber, at samarbejdet med imamerne kan udvikle sig til også at omfatte andre dele af udviklingsarbejdet, hvor deres status og kompetencer kan indgå som et aktiv.

I alt 876 imamer fungerer i dag som forandringsagenter i det dansk støttede program, og de er ugentligt i kontakt med ca. 87.600 bangladeshere.

► UGANDA,
Danida bygger en
ingeniørhøjskole i
den nordøstlige del
af Uganda.
Foto: Mikkel Østergaard

A man in a light-colored shirt and brown pants is kneeling on a construction site, working on a brick wall. He is using a hammer and a chisel to shape a brick. In the foreground, another person's hand is visible, resting on a brick. The background shows a building under construction with windows and another worker in a yellow shirt. The text "BILATERAL BISTAND" is overlaid in red on a white background.

BILATERAL BISTAND

BANGLADESH

Fortsat udbredt korrupsion, men potentialet for fremgang er der

FAKTA

Nøgletal

Areal	144.000 km ²
Befolkning	141,8 mio.
Årlig befolkningstilvækst	1,9%
BNI pr. indbygger	470 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	10 USD
Forventet levealder	63,5 år
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	268,1 mio. kr.

* Udbetalinger

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Transport
Vand og sanitet

■ Trods voldelige strejker og politisk uro i forbindelse med det udskudte valg, opnåede Bangladesh en økonomisk vækst på 6,7 pct. Udviklingsbankerne taler om 'Bangladesh-dilemmaet' med høj vækst samtidig med lav effektivitet og høj korrupsion. Lykkes kampen mod korrupsion, vil væksten kunne nå op på de 8-9 pct., der anses som forudsætning for reel nedgang i antallet af fattige.

Nobels Fredspris gik i 2006 til Muhammad Yunus og banken Grameen Bank for "opfindelsen" af mikrolån. Helt ned på landsby-niveau vidste befolkningen besked om prisen, og stoltheden og glæden over, at en af verdens mest prestigefyldte priser gik til en bangladesher ville ingen ende tage. Mikrolån, som retter sig mod de fattige, der ellers ikke kan optage lån, er en stor succes også i Bangladesh, hvor denne type lån gennem lang tid har indgået i den danske bistand.

Tekstilindustrien står for 75 pct. af landets eksport. Ca. 2 millioner kvinder og piger er ansat i industrien. De første organiserede strejker på områder fandt sted i 2006 og medførte lønstigninger fra ca. 16 dollars til 24 dollars om måneden. Men selv den nye løn er ikke nok til at sikre kvinderne en levestandard over fattigdomsgrænsen. Forholdene er beskrevet i en danskstøttet film om pigerne i tekstilindustrien. Anvendelse af film, teater og traditionelle formidlingsformer bliver i det hele taget ofte anvendt i de danske programmer.

Det nye 5-årige program til 220 mio. kr. om menneskerettigheder og god regeringsførelse kom for alvor i gang i 2006. Det er især svage grupper som kvinder og børn samt etniske og religiøse minoriteter, der lider under manglende rettigheder og den udbredte kriminalitet. Programmet fokuserer særligt på kvinder, børn og oprindelige folk. Danmark støtter konfliktløsning på lokalt niveau og initiativer i det civile samfund, der forebygger vold mod kvinder og

overvåger at børns rettigheder respekteres. Der bliver også lagt pres på de lokale regeringsinstitutioner, så de leverer de lovede serviceydelser og holder sig fri af korrupsion. Et samarbejde mellem rigsrevisionerne i Danmark og Bangladesh er blevet etableret.

Samtidig blev en ny 5-årig fase til 350 mio. kr. i sektorprogramstøtten til vandforsyning og sanitet underskrevet. Det skal forbedre adgangen til rent drikkevand for flere end 2 millioner og forbedre de sanitære forhold for omkring 7 millioner mennesker. Programmet vil bidrage til kapacitetsopbygning gennem dels det offentlige system, hvor lokalt selvstyre vil blive fremmet, dels gennem den private sektors øgede involvering.

Det største sektorprogram er dog inden for landbrug, hvor der de kommende fem år er afsat 530 mio. kr. til anden fase. Første fase sluttede i 2006. I løbet af dets seks år har over 300.000 kvinder og 2 millioner mænd været berørt af programmet, der bl.a. omfattede markvandring og undervisning i brug af bedre samt integreret skadedyrsbekæmpelse og gødningsbrug. Kurser for både mænd og kvinder fortsætter. Mænd lærer om dyrkningen af markerne og kvinder om grønsagsdyrkning og bedre ernæring – i tråd med familiens traditionelle arbejdsdeling. Intensiv støtte til husdyrbrug og dambrug fortsætter også. I 2006 sluttede den mangeårige og selvstændige støtte til transportsektoren, men biveje vil fortsat blive støttet under landbrugsprogrammet.

B2B Programmet udvikler sig fortsat positivt og har nu medvirket ved etableringen af knapt 50 langsigtede samarbejder – heraf ca. halvdelen som joint ventures. En af de nye interessante muligheder er IT sektoren, hvor Bangladesh haler ind på f.eks. Indien som et attraktivt sted for outsourcing.

Fattigdomsindikatorer

	1990/91	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	149	77 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	–	93,8 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	72	74 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

BENIN

Et vigtigt vendepunkt mod en bedre fremtid

■ Præsidentvalget i april måned blev et vendepunkt i Benin – og der er store forventninger til den nye regering. Valget blev vundet af Dr. Yayi Boni med 75 pct. af stemmerne i den afgørende anden valgrunde. Den nye præsident kommer fra et job som generaldirektør for Den Vestafrikanske Udviklingsbank og startede straks en målrettede kamp mod korruption med revision af alle ministerier og statslige selskaber, offentlig angivelse af præsidentens og ministrenes private ejendom, særlig undersøgelse af brug af offentlige midler uden lovhjælp, samt retsforfølgelse af økonomisk kriminalitet. Flere tidligere fremtrædende ministre sidder nu på anklagebænken. Præsidenten har oprettet et ombudsmandsembede og styrket det interne organ for korruptionsbekæmpelse. Kampen mod korruption er et uomgængeligt skridt for at hæve den økonomiske vækst fra 4,5 pct. i 2006 til de 7 pct., regeringen anser som minimum for at reducere fattigdommen.

Det ser ud til at lykkes for Benin at overgå 2015 Målet om vandforsyning - at halvere andelen af befolkningen, der ikke har adgang til rent vand. I dag har 42 pct. adgang til rent vand. Målet for 2015 er 56 pct. I vandsektoren er der et veludviklet samarbejde mellem donorerne bl.a. i form af finansiering af regeringens udviklingsplaner gennem en fælles fond. I 2006 blev der for danske midler oprettet flere end 400 nye tæppesteder, som tilsammen giver 100.000 mennesker adgang til rent vand. Samtidig blev der bygget over 300 offentlige latriner, hvilket er 40 pct. flere end forudset.

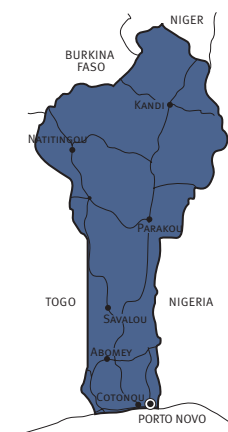
Den beninske regerings politik er, at alle børn skal i skole. I mere end ti år har der pga. offentlige besparelser været lukket for uddannelse af lærere, så kun halvdelen af alle lærere i grundskolen i dag har en egentlig læreruddannelse. Det var derfor et stort fremskridt, da læreruddannelsen genåbnede i januar med godt 900 studerende. I 2006 begyndte den beninske regering

med dansk bistand at bygge et nyt lærerseminarium til 300 studerende. På skoler i landområder er med dansk bidrag bygget 72 nye klasselokaler til næsten 4.000 elever. Danmark støtter også faglig opkvalificering. I 2006 blev godt 200 lærlinge udlært efter afholdelse af landets første nationale eksamen for faguddannelser.

I Benin, der får en stor del af sine indtægter fra transithandel, er det vigtigt med gode veje. En større istandsættelse af en stor hovedvej mellem Togo og Nigeria blev med dansk bistand færdig i 2006, og der blev i den forbindelse etableret 10 km. vandafledningskanaler. Arbejdet blev udført med arbejdsintensive metoder og gav 80.000 arbejdsdage til lokalbefolkningen. Kvinderne udførte 40 pct. af arbejdet. I forbindelse med renovering af 323 km biveje er der over de seneste tre år blevet brugt 580.000 arbejdsdage. Her stod kvinderne for de 35 pct.

Benins regering satser på at opbygge en stærk privat sektor, herunder landbrug, som drivkraft i den økonomiske udvikling. Danmark har støttet dannelse af 170 landboforeninger, der arbejder for at forbedre forarbejdning og markedsføring af medlemmernes afgrøder – gerne alternative afgrøder som majs og cashewnødder. Danmark har siden 2005 hjulpet 53 landbosparekasser i gang. Foruden penge til rentesubsidier har det været bistand til forretningsplaner, servitutter og andre juridiske spørgsmål. Med dansk bistand er ligestilling indarbejdet i alle dekretter og bekendtgørelser på landbrugsområdet, og mere generelt arbejder Danmark på, at kvinder og børn kender deres rettigheder.

Den offentlige sektor bliver i disse år decentraliseret, og Danmark støtter 15 kommuner i det centrale Benin, så de bliver i stand til at løfte de lokale opgaver og administrere bloktilskud fra staten.

FAKTA

Nøgletal

Areal	112.600 km ²
Befolkning	8,4 mio.
Årlig befolkningstilvækst	3,1%
BNI pr. indbygger	510 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	46 USD
Forventet levealder	55 år
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	195,9 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Transport
Vand og sanitet
Uddannelse

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	185	152 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	41	82,6 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	63	67 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

BHUTAN

Demokratiet er langsomt men sikkert på vej i Bhutan

■ Overgangen fra kongedømme til demokrati går støt og roligt videre. Kongen har i 2006 overdraget al magt til kronprinsen, mens den egentlige kroning finder sted i 2008 samtidig med vedtagelsen af den nye forfatning. Inden da skal en række love på plads, mens en række institutioner, som valgkommission og antikorrupsionskommission allerede er opbygget. Valgloven skal godkendes af et nyvalgt parlament, der bliver valgt efter de retningslinjer, der ligger i lovforslaget. De politiske partier er ikke dannet endnu, men der åbnes for registrering i 2007.

I april 2006 blev tallene fra den første landsdækkende folketælling og levestandardundersøgelse offentliggjort, og oplysningerne vil danne grundlag for regeringens fremtidige udviklingsarbejde, hvor landet er godt på vej mod 2015 Målene. Økonomien tegner godt. Med åbning af et kæmpe vandkraftværk mere end fordoblede Bhutan sin el-produktion, og det skulle give øget økonomisk vækst på op mod 20 pct. i finansåret 2006/07. To vintre uden regn viser dog med al tydelighed, hvor sårbar indtægten fra vandkraft er. Ændrede klimatiske forhold kan betyde, at indtægterne fra værket kan forsvinde over de næste 30 – 50 år. Dansk bistand støtter Bhutan i en bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne bl.a. med beskyttelse af vigtige afvandingsområder.

En af de store udfordringer for Bhutan er at skaffe arbejde til den store gruppe af veluddannede unge. Hvor de unge tidligere stort set kun havde mulighed for at gå ind i centraladministrationen, skal privatsektoren og gerne privatisering af de mange offentlige virksomheder give dem nye valgmuligheder. Der er i 2006 vedtaget en ny lov, der beskriver minimumsvilkår på arbejdsmarkedet. Loven giver mulighed for sanktioner, hvis reglerne ikke bliver overholdt. De ændrede forhold kan betyde, at etniske bhutanesere også vil tage de mere ufaglærte jobs, som i øjeblikket udføres af de 75.000 migrantarbejdere, der befinder

sig i landet. Danmark satser på opbygning af faglige uddannelser, som der er efterspørgsel efter i den private sektor.

70 pct. af befolkningen bor på landet. For at mindske vandringen fra land til by, har Danmark gennem en årrække sikret telefonledninger, heraf mindst en internetforbindelse ud til hver af de 86 afsides liggende kommuner. Dermed kan landmændene og de lokale småhandlere følge prisudviklingen på deres afgrøder og sælge til en gunstigere pris. Danmark forbereder desuden støtte til at danne en paraplyorganisation for landbrugsforeninger, der kan varetage landmændenes interesser. Mange ngo'er ligger i øjeblikket i dvale og venter på lovgivning for civilsamfundet, så de kan komme til at udfylde rollen som regeringens mod- og medspillere.

Dansk støtte til kapacitetsopbygning blev evalueret i 2006, med flot resultat. Bhutan vil i fremtiden kun have behov for teknisk bistand inden for meget specifikke områder.

Bistanden til vandsektoren er ved at rinde ud og målet med at 80 pct. af befolkningen har adgang til rent vand og hygiejniske sanitetsforhold er nu nået.

Som led i demokratiseringen støtter Danmark opbygningen af et uafhængigt juridisk system. De fleste dommere har i dag en juridisk uddannelse, og opgaven er nu at etablere et system med uddannede forsvarsadvokater til afløsning af det nuværende system med "barfodsjurister" som bisiddere.

Donorsamarbejdet er generelt godt og effektivt, og 95 pct. af den danske bistand går gennem Bhutans egne budgetter. Der er behov for tættere samarbejde, ikke mindst med FN-systemet, så de også tilslutter sig regeringens regnskabs- og rapporteringssystem, som er styrket med hjælp fra Danmark og Verdensbanken.

FAKTA

Nøgletal

Areal	47.000 km ²
Befolkning	0,9 mio.
Årlig befolkningstilvækst	2,4%
BNI pr. indbygger	870 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	87 USD
Forventet levealder	63,5 år
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	81,9 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Sundhed
Miljø og naturressourceforvaltning
Vand og sanitet
Uddannelse

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	166	80 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	–	–
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	–	62 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

BOLIVIA

Vidtgående reformer undervejs

■ De multinationale virksomheder inden for olie- og gasindustrien har erklæret, at de fortsat vil investere i Bolivia. Så de store overskrifter om nationalisering af naturgassen i Bolivia, viste sig ikke at svare til virkeligheden. Genforhandlingerne af kontrakterne om udvinding af naturgas, der hæver skatte- og afgiftsniveauet til mellem 50 og 82 pct., faldt på plads umiddelbart inden fristens udløb 1. november, og resultaterne kan allerede mærkes på Bolivias økonomi. For første gang i 36 år er der overskud på de offentlige finanser, og den økonomiske vækst nåede i 2006 4,2 pct., det højeste i mange år. Men væksten tilfalder især de i forvejen velstillede.

Ved valget i december 2005 opnåede et parti, Movimiento al Socialismo (MAS - Bevægelsen mod Socialisme) absolut flertal. Evo Morales, landets første præsident af indiansk oprindelse, blev indsat for en 5-årig periode i januar 2006. Noget af det vigtigste den ny regering har gennemført, er lov om jordreform som et vigtigt led i fattigdomsbekæmpelsen. Lader godsejerne jord ligge ubenyttet hen, kan den uddeles til nybyggere, jordløse og oprindelige folk. Danmark støtter gennemførelsen af jordreformen, bl.a. et væsentligt arbejde med at give indianerne skøder på deres fælles jord. I 2006 blev der udstedt 11 skøder på fællesjord, der tilgodeså over 5.000 indianerfamilier. På den måde bidrager Danmark til, at indianerne får anerkendt én af deres grundlæggende rettigheder, nemlig adgang til og sikkerhed for deres jorde.

En vigtig politisk begivenhed var valget i juli til den grundlovgivende forsamling, der skal fremme en bredere politisk deltagelse i samfundet. Forsamlingen trådte sammen i august med et flertal af medlemmer fra MAS. Det har været vanskeligt at blive enige om reglerne for forsamlingens arbejde, så arbejdet med den ny grundlov er knap begyndt.

De offentlige institutioner har i det forløbne år været svækket, da valget har medført

mange udskiftninger af embedsmænd. Det har medført, at donorsamarbejdet ikke har udviklet sig så hurtigt og tæt, som Danmark kunne ønske.

Udvikling af demokrati og menneskerettigheder samt bekæmpelse af den udbredte korruption får stor støtte fra Danmark. Bl.a. støttes den bolivianske ombudsmandsinstitution, som også dækker menneskerettighederne. Ombudsmanden behandlede i 2006 15.949 sager, en stigning på 20 pct. i forhold til 2005. Sagerne omfatter både overtrædelser af menneskerettigheder, f. eks. i retssystemet og fængsler, og brud på god forvaltningsskik i det offentlige. Desuden spiller ombudsmanden en vigtig rolle ved mægling i de fortsat mange sociale konflikter.

Fattigdommen i Bolivia er koncentreret om landbrugsbefolkningen, der bor på højsletten. Ca. 83 pct. af landbofamilierne bor her, men de råder kun over 23 pct. af det dyrkede areal. De fleste kan kun lige dyrke nok til at brødføde familien. Danmark støttede i 2006 4.000 landbofamilier på højslandet, bl.a. ved bygning af vandingsanlæg, adgang til forbedret såsæd og til forarbejdning og markedsføring af produktionen. I flere områder er bøndernes indtjening vokset med over 50 pct.

Som led i Danmarks øgede fokus på konsekvenserne af de globale klimaændringer gennemførte ambassaden i 2006 et foreløbigt studie. Land- og jordfordeling, landbrugssektoren, biodiversitetsområdet, miljøområdet herunder især forvaltningen af vandressourcer er områder, der bør sættes på, for at Bolivia kan imødegå effekten af klimaændringerne.

Med dansk støtte arbejder det bolivianske industrikammer for renere teknologi. Garverierne har f.eks. nedsat forbruget af kemikalier og vand, til gavn for drikke- og overrislingsvandet.

FAKTA

Nøgletal

Areal	1.099.000 km ²
Befolkning	9,2 mio.
Årlig befolkningstilvækst	1,9%
BNI pr. indbygger	1010 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	85 USD
Forventet levealder	64,5 år
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	153,7 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Miljø og naturressourceforvaltning
Oprindelige folk og folkelig deltagelse
Uddannelse

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	125	69 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	–	95,2 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	72	85 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

BURKINA FASO

Efter kommunevalg kan der for alvor komme gang i decentraliseringen

FAKTA

Nøgletal

Areal	274.000 km ²
Befolkning	13,2 mio.
Årlig befolkningstilvækst	3,1%
BNI pr. indbygger	400 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	48 USD
Forventet levealder	48,1
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	205,6 mio. kr.

* Udbetalinger

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Vand og sanitet
Energi
Uddannelse

■ 17.000 medlemmer af kommunalbestyrelserne i Burkina Fasos 302 nye landkommuner blev valgt i 2006. Det var det første kommunevalg i landdistrikterne og en forudsætning for, at decentraliseringsprocessen nu for alvor kan gå i gang. Udfordringerne er store. Både fordi landet hidtil har været centralt styret, og også fordi mange af de nye politikere er analfabeter. Vinderen ved lokalvalgene blev regeringspartiet, men oppositionen vandt også sine sejre. Enkelte af de nye borgmestre er kvinder. Det ledende parti havde vedtaget, at der på deres lister også skulle være kvinder, og det gav resultat. Danmark vil fortsætte med at støtte decentraliseringen, hvor de store spørgsmål som arbejdsfordeling og ansvarsfordeling af opgaverne trænger til afklaring.

Antallet af donorer i Burkina Faso er ikke så højt, og det er vigtigt med et godt og konstruktivt samarbejde, særligt blandt de bilaterale donorer, som f.eks. Frankrig og Holland. Donorerne har fælles gennemgang af, hvordan den burkinske regering lever op til sin fattigdomsstrategi, og de lægger pres på Burkina Faso for at levere op til løfterne om bl.a. korruptionsbekæmpelse. Institut for Menneskerettigheder i Danmark var i 2006 i Burkina Faso for at støtte menneskerettighedsministeriet med at udarbejde landets 3-års plan. For bedre at kunne måle effekten af bistanden og regeringens arbejde med at nå 2015 Målene, er der behov for langt bedre statistisk materiale. Danmark er derfor med til at betale for en befolkningstælling, hvor man samtidig samler en lang række basale data, som vil danne udgangspunkt for de kommende målinger af fremskridtene.

Danmark har gennem de seneste to år omgivet sin bistand kraftigt. Hvor der i 2004 var 13 parallelle strukturer, der var ansvarlig for at gennemføre den danske bistand, er der nu ingen. Al ansvar for udarbejdelse og udmøntning af bistanden på uddannelsesområdet udføres nu af burkinerne selv

– ofte med støtte af udenlandske rådgivere på de centrale niveauer. I vand og sanitetssektoren er Danmark ledende donor, og her er opgaven at få alle donorer til at arbejde inden for det nye nationale program. Burkinerne påtager sig mere og mere det overordnede lederskab, og administrationen i ministerierne begynder at høste frugterne af et mere tæt og effektivt donorsamarbejde.

Også i landbrugssektoren er Danmark ledende donor. I 2006 var en af de store opgaver at støtte regeringen i udarbejdelsen af en plan for etableringen af et nationalt program. Her lægges vægt på at støtte det kommercielle landbrug, så afhængigheden af bomuld mindskes samt ændre traditionen så det ikke længere er staten, der er den udførende part i sektoren. En sund udvikling i landbruget vil også kunne stoppe især de unge fra at flytte til byerne.

Indsatsen på uddannelsesområdet gav i 2006 gode resultater. 60 pct. af de skolepligtige 6–13-årige er kommet i skole mod 57 pct. i 2005, og indskrivningsprocenten var i 2006 på 70 pct.

Danmark er i år gået ind i et lovende pilotprojekt ledet af en burkinsk ngo i samarbejde med undervisningsministeriet. Projektet retter sig mod landbobørn og unge, der er droppet ud af skolen eller ikke har haft mulighed for at komme i skole. De unge modtager en grundlæggende uddannelse med en efterfølgende erhvervsuddannelse, der er rettet mod de økonomiske muligheder i den pågældende region – især inden for landbrug. Der er stor efterspørgsel efter sådanne uddannelser.

Burkina Faso får ros for sin måde at håndtere de makroøkonomiske udfordringer på. I 2006 er det officielle tal for den økonomiske vækst på 6,4 pct. Det til trods for, at bomuld priserne faldt i 2006.

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	210	192 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	29,2	40,5 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	38	61 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

EGYPTEN

Ny åbenhed om Egyptens alvorlige miljøproblemer

■ Tegningesagen satte sit tydelige præg på det dansk-egyptiske samarbejde i første halvdel af 2006. Men ikke kun på den negative måde, for mange egyptiske partnere gav udtryk for en nuanceret holdning til Danmark. På trods af krisen fortsatte samarbejdet om Miljøsektorprogrammet, og to regeringsaftaler om samarbejde i vandsektoren og om Blandede Kreditter blev ratificeret af det egyptiske parlament. Den første aftale gik glat igennem, mens der var mere debat om aftalen om Blandede Kreditter. En række uafhængige medlemmer af parlamentet med tilknytning til det Muslimske Broderskab stillede en række kritiske spørgsmål i forbindelse med parlamentsbehandlingen. Aftalen blev dog vedtaget efter en længerevarende debat.

Miljøministeriet, som Danmark siden slutningen af 90'erne har haft et tæt samarbejde med, anlagde en langt mere åben og gennemsigtig linje. Med dansk støtte er det nu muligt for befolkningen at følge de faktiske tal for forurening i landet. Tallene, der er tilgængelige på Internettet, omfatter luft-, vand- og jordforureningen, ligesom der er tal for biodiversitetens udvikling. I 2006 blev der nedsat en komité, der skal se på, hvordan Egypten opnår 2015 Mål nr. 7 om at sikre et bæredygtigt miljø. 29 involverede parter fra alle ministerier over privatsektoren til repræsentanter for civilsamfundet har sat sig sammen for at udarbejde en national strategi. Miljøministeriet sidder for bordenden og lytter i første omgang til parterne. At også andre dele af regeringsapparatet sidder med betyder, at også andre ministerier har ansvar for den nye strategi.

Decentraliseringen i miljøsektoren støttes fortsat af Danmark, og amternes miljøkontorer informerer bl.a. befolkningen om, hvordan de skal håndtere syge dyr, der er ramt af kogalskab, fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme. Støtten til sikker håndtering af affald og hospitalsaffald er

ikke bare med til at give et bedre miljø, det gavner også befolkningens sundhed. Danmark er formand for OECD-DACs miljødonorgruppe, hvor alle større donorer er med, og der er tæt samarbejde med de øvrige donorlande, som i stadig højere grad harmoniserer sin bistand.

I 2006 arbejdede 34 private virksomheder med at indføre renere teknologi med penge lånt på lempelige vilkår i en fond, Danmark har ydet indskud i. Når pengene betales tilbage, bliver de lånt ud igen til lignende projekter. Denne type støtte til ægyptisk industri hjælper til at mindske forureningen og sikre bedre arbejdsmiljøforhold for de ansatte. Da mange virksomheder ligger i beboelseskvarterer, er effekten af renere teknologi endnu mere mærkbar på naboernes levevilkår og sundhedstilstand.

Ud over miljøsektoren er den danske bistand koncentreret om drikkevand og spildevand og støtter dermed Egyptens satsning på rent vand og bedre kloakering. Aftalerne indenfor B2B og Blandede Kreditter ligger fint i tråd med ønsket om at opnå 2015 Målene, både hvad angår kampen mod fattigdom og for bedre levevilkår. Bl.a. bliver der bygget fire store kornsiloer, så kornet ikke længere skal opbevares under åben himmel, hvor meget fordærves pga. skadedyr, som der derfor sprøjtes for. Med kornsiloerne opnår man ikke bare at få bedre brød uden sprøjtegift, men staten får en bedre udnyttelse af de penge, den giver for at holde brøddprisen nede.

I 2006 blev der godkendt B2B projekter for 18 mio. kr. Samarbejdet mellem de egyptiske og danske virksomheder åbner ikke bare mulighed for eksport af varer – især tekstiler og fødevarer – men giver også de ansatte et bedre arbejdsmiljø, når know-how og teknologi overføres fra de danske til de egyptiske virksomheder.

FAKTA

Nøgletal

Areal	1.000.000 km ²
Befolkning	74 mio.
Årlig befolkningstilvækst	1,9%
BNI pr. indbygger	1.250 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	21 USD
Forventet levealder	70
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	160,8 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Miljø og naturressourceforvaltning

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	104	36 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	84	95,4 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	94	98 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

GHANA

Stabil udvikling præger det vestafrikanske land

FAKTA

Nøgletal

Areal	238.500 km ²
Befolkning	22,1 mio.
Årlig befolkningstilvækst	2 %
BNI pr. indbygger	450 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	65 USD
Forventet levealder	57,2
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	393,1 mio. kr.
* udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Transport
Vand og sanitet
Sundhed
Erhvervsudvikling

■ Ghana kæmper en stabil og vedholdende kamp for at forbedre levevilkårene for landets indbyggere. Den nye fattigdomsstrategi, Growth and Poverty Reduction Strategy (GPRS II), trådte i kraft 1. januar 2006. Fokus er på vækst i den private sektor – især på landbruget. Det understreger regeringens ønske om, at den fattige landbefolkning også skal nyde godt af landets økonomiske vækst, der i 2006 igen er skønnet til lidt over 6 pct.

Danmark støtter fortsat opbygningen af den private sektor både gennem støtte til erhvervssektoren og gennem B2B Programmet. I 2006 kom der 4 nye samarbejdsaftaler i stand.

Forbedret miljø indgår som et centralt element i B2B. Der blev i 2006 sat helt nye miljøstandarder for svinefarme i Ghana i forbindelse med et B2B-samarbejde, herunder bedre standarder for udledning og opbevaring af gylle.

Resultaterne fra det såkaldte "African Peer Review Mechanism" (APRM), som Ghana som det første afrikanske land lod sig underkaste, blev godkendt i januar 2006. Gennemgangen af Ghanas økonomi, politik, regeringsførelse, stabilitet og meget andet, gav anledning til en række forslag til forbedringer. For at sikre bred folkelig debat om Ghanas fremtid, besluttede Danmark at betale for en populær udgave af rapporten, som efterfølgende oversættes til de fem store lokalsprog i landet. Rapporten kan måske være med til at sætte gang i de reformer af den offentlige sektor, som allerede længe har været vedtaget.

Gældsfortergivelserne de seneste år har sammen med afslutningen af aftalen med IMF betydet, at Ghana har opnået større fri-

hedsgrader på det økonomiske område. Landet kan nu låne penge på det internationale marked, og er i den forbindelse blevet klassificeret som et land med kreditværdighed B+.

Donorerne i Ghana fortsætter det tætte samarbejde, og i 2006 udarbejdede de sammen med regeringen store dele af en fælles landstrategi (Ghana Joint Assistance Strategy). Harmoniseringen af bistanden fra de forskellige donorer er i øjeblikket i en fase, der koster mange administrative kræfter for donorerne, men med gevinster for modtagerlandet.

Et af de områder, Danmark lægger vægt på, er den demokratiske udvikling, god regeringsførelse og bekæmpelse af korruption. Ghana har siden 1992 holdt demokratiske valg, og valg er ikke længere et sikkerhedsproblem, da befolkningen accepterer de demokratiske spilleregler. Ingen er i tvivl om, at den nuværende præsident Kufuor går af, når hans præsidentperiode udløber i 2008. Det går derimod langsomt med bekæmpelsen af korruption på trods af god lovgivning på området. Når korruption bliver afsløret, har det sjældent de store konsekvenser, og Ghana er da også faldet to pladser ned på Transparency International korruptionsrangliste.

Officielt er aids-kurven knækket, da der er registeret færre tilfælde af aidsramte, og kampen for at stoppe spredningen af hiv/aids indgår i al dansk bistand til landet. Men det er ikke kun hiv/aids, der dræber. Danmark har også støttet kampagner for at øge trafikikkerheden og mindske antallet af omkomne og kvæstede i den kaotiske ghanesiske trafik.

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	122	112 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	53,7	65 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	55	75 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

KENYA

**Kenya sætter høje mål
– vil være uden bistand i 2030**

■ Der er brug for nytænkning, når den kommende Kenya Joint Assistance Strategy (KJAS) skal føres ud i livet. For i Kenya vil den brede vifte af donorer gå ad andre veje end støtte til det nationale budget. Danmark er formand for gruppen af donorer, der vil harmonisere, tilpasse og koordinere bistanden i den KJAS, som der blev arbejdet hårdt på i 2006. Donorpengene er ikke vigtige i Kenya, der har et velfungerende skattesystem, som sørger for at dække store dele af de offentlige udgifter. Men de fattige har ikke mærket meget til den økonomiske vækst på 6 pct., som Kenya opnåede i 2006. Bistanden fra Danmark understøtter en bred vækst og hjælper regeringen der, hvor Kenyas øgede velstand ikke når ordentligt ud.

Kenya er et ganske åbent og demokratisk samfund. Trods en række gode tiltag for at begrænse korruptionen kniber det med opfølgningen. Dette skader stadig tilliden til både regeringen og retssystemet samt investeringsklimaet.

I 2006 blev en ny landstrategi for samarbejdet mellem Danmark og Kenya godkendt. Den lægger op til en fortsættelse af støtten til sektorprogrammer indenfor sundhed, landbrug, vand og sanitet samt menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse. Det største program er sundhedsprogrammet. Medicinforsyning baseret på de reelle behov i lokalområder er et vigtigt element.

Et nyt program indenfor den særlige miljøbistand blev også godkendt i 2006. Her arbejder man dels gennem centrale og lokale miljømyndigheder, dels med oplysning og konkrete aktiviteter i lokalsamfundene. Et centralt område er kystzoneforvaltning, hvor man vil beskytte og bevare økosystemet omkring kysten ved at se på både den lokale forurening, ejendomsretten til kystområderne samt på bevarelse af de koralrev, der ligger ud for Kenyas kyst. Sverige yder 80 mio. svenske kroner i delegeret

partnerskab, som indgår i det danske miljøprogram.

Kenya satser på, at den private sektor skal være drivkraften bag bekæmpelse af fattigdommen. Danmark har – under erhvervssektorprogrammet – hjulpet regeringen med at udarbejde en strategi for udviklingen i den private sektor, der opstiller de generelle rammer for udviklingen. Et af de vigtige områder er det retslige, hvor der er brug for regler for oprettelse af et firma, revisionsregler og regler for, hvordan et firma skal behandles, hvis det går konkurs. Strategien offentliggøres i begyndelsen af 2007.

Danmarks forskellige erhvervsinstrumenter, B2B, IFU og Blandede Kreditter, er i brug i Kenya, og landet har på kort tid udviklet sig til at være et af de tre lande, der har flest samarbejder mellem danske og lokale virksomheder. Gennem samarbejdet med danske virksomheder bliver der både skabt jobs, overført knowhow og videregivet danske standarder for miljø, arbejdsmiljø og virksomhedsdrift uden korruption. Virksomhederne er mangeartede fra økologisk produktion af bl.a. avocadoer over træning af bombehunde til fremstilling af valgbokse.

Kenya spiller en stabiliserende rolle i et uroligt hjørne af Afrika. I øjeblikket befinder der sig ca. 170.000 somaliske flygtninge i det nordlige Kenya. En aftale om støtte til opbygning af Kenyas integrationsministerium blev stadfæstet, da udviklingsministeren og integrationsministeren var i Kenya i august måned.

Efter svigtende regn gennem syv år, vendte billedet i 2006, hvor store dele af områderne ved kysten og i de nordøstlige dele af landet blev oversvømmet. Både Kenya og Etiopien modtog i den forbindelse humanitær bistand fra Danmark for at afbøde katastrofen.

FAKTA

Nøgletal

Areal	580.400 km ²
Befolkning	34,3 mio.
Årlig befolkningstilvækst	2,3 %
BNI pr. indbygger	530 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	19 USD
Forventet levealder	48,3
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	262,1 mio. kr.
* udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Vand og sanitet
Sundhed
Erhvervsudvikling

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	97	120 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	–	76,4 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	45	61 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

MALI

70 pct. af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen, så der er nok at tage fat på

FAKTA

Nøgletal

Areal	1.200.000 km ²
Befolkning	13,5 mio.
Årlig befolkningstilvækst	3 %
BNI pr. indbygger	380 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	43 USD
Forventet levealder	48,3

Kilde: www.worldbank.org

Dansk bilateral bistand 2006* 4,67 mio. kr.**

* opgjort efter forbrug ** det bemærkes dog at der i 2006 blev afgivet tilsagn for 82,3 mio. kr.

Dansk bistand til sektorerne

Vand, sanitet og naturressourceforvaltning
Landbrug
Erhvervsudvikling

■ 2006 er år ét i den danske bistand til verdens tredjefattigste land. Derfor var der naturligt fokus på forberedelse og forhandling med den maliske regering og andre relevante aktører om indholdet af det nye samarbejde.

2006 var også året, hvor udviklingsminister Ulla Tørnæs underskrev den første aftale mellem Danmark og Mali under sit besøg i november. Aftalen gjaldt samarbejdet i vandsektoren til 65 mio. kr., hvor opgaven i første omgang er at give 200.000 mennesker adgang til rent drikkevand. Det skal ske i de to regioner Mopti og Sikasso. Samtidig arbejdes med støtte til ministerier og institutioner, der bl.a. skal munde ud i en national strategi for drikkevandsforsyning i Mali. Vandsektoren bliver et dansk hovedindsatsområde – og ligger i forlængelse af det vandprojekt, Danmark havde i landet tilbage i 1980'erne. Indsatsen med at skaffe rent vand, er ikke mindst en støtte til kvinderne, som i dag bruger megen af deres tid på at hente vand til familien. På den måde kan arbejdet i vandsektoren være med til at rette lidt op på de store uligheder, der hersker mellem mænd og kvinder.

Den anden sektor, der skal modtage dansk bistand er landbrugssektoren. Landbrug er Malis vigtigste sektor, og her arbejder to-tredjedel af befolkningen. Landbruget består hovedsageligt af familiebrug, hvor der produceres til familiens eget behov, og der er en begrænset handel med landbrugsvarer. I løbet af 2006 blev de første skitser til et kommende program tegnet, og hovedopgaven bliver at skabe forsyningssikkerhed. Indsatsen vil dog ikke udelukkende dreje sig om afgrøder, også støtte til kvæghold og dambrug og nødvendige biveje og små broer vil blive en del af støtten til landbrugssektoren. Opgaven bliver også at introducere alternative afgrøder, som kan danne grundlag for salg og videreforarbejdning.

Det tredje hovedområde bliver støtte til opbygning af den private sektor, som er tæt forbundet med landbrugssektoren. Der ligger en stor opgave i at skabe arbejde og arbejdspladser i landområderne, så de unge kan se en fremtid i at blive boende på landet. Mange unge flytter mod byerne og mange søger videre mod nabolandene – eller videre til Europa, for at finde arbejde og en fremtid. Der er stort behov for faglige uddannelser og støtte til småindustri, gerne gennem mikrofinansiering. Industrien i Mali beskæftiger færre end 15.000 mennesker, så der er stort behov for at skabe arbejdspladser også her. Den økonomiske vækst lå i 2006 på ca. 5 pct.

Ligestilling kommer i fokus i alle tre sektorprogrammer. Bedring af kvindernes situation er en forudsætning for udviklingen af Mali. Danmark vil støtte særlige kvindeaktiviteter, som kvinders deltagelse i de kommende valg. Præsident- og parlamentsvalg er planlagt i henholdsvis april og juli 2007. Også kvinders og pigers rettigheder i familien skal styrkes. Danmark sætter generelt fokus på kvinder i Afrika, og Mali har for 2007 fået tildelt 40 mio. kr. til en særlig indsats med fokus på kvinders adgang til ressourcer og fremme af kvindelige entreprenører som en del af erhvervssektorprogrammet.

Det maliske samfund er præget af stor tolerance. Forskellige religioner og kulturer lever side om side, den største religion er islam. Danmark vil undersøge muligheden for også at arbejde sammen med muslimske ledere om udviklingen af landet, bl.a. om kvindernes stilling.

Mali er et af verdens musikcentre, hvor mange – også vestlige musikere – kommer for at hente inspiration og spille sammen med de maliske musikere. Der er derfor grobund for et kulturelt samarbejde mellem Danmark og Mali, men også muligheder for erhvervs-mæssige investeringer i landet.

Fattigdomsindikatorer

	1990/91	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	250	219 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	20,9	46,5 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	34	50 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

■ Mozambique vedtog i 2006 en ny fattigdomsstrategi for 2006-2011. Det er ikke bare fine ord, når Mozambiques regering siger, at den vil gøre noget for at mindske fattigdommen. Det er en stor opgave i det kæmpe land, hvor vejnettet og infrastrukturen stadig er mangelfuld. Med en økonomisk vækst, der igen i 2006 nåede ca. 8 pct., går det den rigtige vej. Skal strategien lykkes, er der behov for reform af den offentlige sektor, den offentlige økonomistyring og den svage retsrettsret samt for gennemførelse af antikorrupsionslovgivningen. Danmark yder bistand til de nævnte reformer, herunder retsrettsretten, hvor støtte bl.a. er gået til udarbejdelse af visionspapir og en strategi for sektorens udvikling samt uddannelse af dommere og andet retspersonale.

Hovedopgaverne er i øjeblikket at sikre de grundlæggende principper for det fremtidige Mozambique: Demokrati og god regeringsførelse, menneskerettigheder og kampen mod korruption. Disse emner er på dagsordenen, når Danmark diskuterer støtte til det nationale budget. Det er den politiske vilje og evne til at sikre fremdrift på disse områder, som er afgørende for landets fremtid.

God dialog med de muslimske samfund sørgede for, at de opræk til uro, der fulgte i kølvandet på tegningesagen, blev afværget. Sagen har ikke påvirket forholdet til danske virksomheder, og der er i 2006 indgået tre B2B-aftaler og to store kontrakter under Blandede Kreditter. Mozambique har brug for en voksende privat sektor med langt flere små og mellemstore virksomheder, der kan skabe vækst og beskæftigelse. Danmark støttede i 2006 gennem sit landbrugsprogram 11 landbrugsorienterede små og mellemstore virksomheder med bl.a. rådgivning og mindre lån.

Nye aktiviteter i det danske uddannelsesprogram, der blev sat i stå i 2005 pga. rod i

regnskaberne og risiko for misbrug af midlerne, kom ikke i gang i 2006. Også miljøprogrammet blev sat på vågeblus i juni 2006 på grund af manglende dokumentation for udgifter. Sagen er senere blevet løst. Ikke kun dansk bistand har haft problemer med manglende dokumentation. Også revisionen af nogle af de fælles fonde har afdækket mangler og svagheder. Den igangværende reform af den offentlige økonomistyring vil rette op på en væsentlig del af problemerne. Den vil gøre det langt lettere at se, hvor pengene kommer fra, og hvad de bliver brugt til. Men reformen er omfattende, tager tid og kan ikke stå alene. Skattesystemet fungerer stadigt bedre med en indtægt, der svarer til 14,7 pct. af BNP. Danmark støtter også denne reform.

Arbejdet med at bygge billige skoler er fortsat, og der er brug for 60.000 over de næste 10 år. Danmark har bidraget til udvikling af en model for skolebyggeri, hvor landsbyen får leveret skelettet og taget, og så selv skal stå for resten af byggeriet med vejledning fra en sagkyndig. Det overvejes nu at anvende denne model, hvor et klasseværelse kan bygges for ca. 1/3 af prisen for konventionelt byggeri, i hele landet.

Der er et godt og tæt donorsamarbejde, navnlig blandt de 18, der som Danmark yder budgetstøtte. 19 donorer har taget de første skridt mod en fælles landstrategi, Joint Assistance Strategy. Danmark er medlem af den komité, der følger arbejdet. Den fælles landstrategi vil tage udgangspunkt i Mozambiques egen fattigdomsstrategi, og vurderingen af om målsætningerne nås, skal ske på grundlag af informationer, der samles gennem Mozambiques eget overvågningssystem, som Danmark hjælper med at bygge op. Et af målene med strategien er at sikre, at der bliver færre donorer i de "overbefolkede" sektorer og flere i de øvrige sektorer. Donorerne søger i øjeblikket også at ensarte den tekniske bistand via rådgivere.

MOZAMBIQUE

Ny fattigdomsstrategi vedtaget efter høring i civilsamfundet

FAKTA

Nøgletal

Areal	801.600 km ²
Befolkning	19,8 mio.
Årlig befolkningstilvækst	1,9 %
BNi pr. indbygger	310 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	62 USD
Forventet levealder	41,8
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006 *	425,1 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Uddannelse
Energi
Sundhed

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	235	152 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	42,8	—
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	36	43 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

NEPAL

Forsigtig optimisme for varig fred bredte sig i 2006

■ Ingen udvikling uden fred! Så enkelt kan det siges. Den betydelige danske indsats for Nepals kamp mod fattigdom udspandt sig derfor i lige så høj grad ved forhandlingsbordene som i marken. Danmark er et af de lande, der blev i Nepal og kæmpede for at fastholde bistanden til den fattige befolkning under kongens magtovertagelse fra februar 2005 til april 2006 og borgerkrigen mellem hæren og maoisterne. Det er derfor naturligt, at Danmark nyder stor respekt blandt de politikere, der er i gang med at tegne Nepals fremtid. Den 21. november 2006 blev fredsftalen mellem de syv demokratisk orienterede partier, syvpartialliancen, og maoisterne underskrevet, og skitsen til Nepals vej mod demokrati og udvikling blev tegnet med en midlertidig forfatning, et midlertidigt parlament og en midlertidig regering. FN vil sikre, at maoisternes våben kommer under kontrol, og soldater fra begge sider vil forlade hærene og begynde et nyt civilt liv. Danmark fortsatte i 2006 sin tætte kontakt med alle politiske ledere, herunder også maoisterne, for at fastholde parterne på de løfter om fremtiden de har afgivet.

Foruden den danske udviklingsbistand, som koncentrerer sig om uddannelse, energi og miljø samt menneskerettigheder, blev forarbejdet gjort til en bevilling på 50 mio. kr. til støtte for fredsprocessen, hvor nepaleserne selv sidder i førersædet. Regeringen, FN og civilsamfundet vil alle være med til at sikre fredsprocessen.

Et af de grundlæggende problemer Nepal slås med er samfundets opdeling, både kulturelt, religiøst og etnisk. Der tales flere end 62 sprog i det kasteopdelte samfund, hvor 20 pct. er kasteløse. Andre 20 pct. er buddhister – og halvdelen af befolkningen, nemlig kvinderne, har langt mindre indflydelse end mændene. Fremme og beskyttelse af menneskerettighederne er derfor

et centralt element i den danske bistand. Gennem den danske støtte til et menneskerettigheds- og demokratiprogram har Danmark bl.a. medvirket til at forøge kapaciteten hos lokale menneskerettighedsorganisationer, at fremme frie medier samt at styrke deltagelsen af marginaliserede grupper i samfundets forskellige beslutningsprocesser.

Uddannelse for alle er en forudsætning for at sikre større lighed og udvikling. Skævheden i uddannelsessystemet er fortsat tydelig, da 20 pct. går i privatskoler og mange slet ikke kommer i skole. Danmark yder støtte til målsætningen om uddannelse til alle således, at flere børn herunder piger og børn fra udsatte grupper kommer i skole. Danmark har i 2006 bidraget med 106 mio. kr. til uddannelsessektoren. Det er den sektor, hvor harmoniseringen mellem de forskellige donoreres bistand er størst, og her spiller Danmark en væsentlig rolle.

Der er fortsat stort behov for at udvikle alternativ energi som sol og vandenergi. Alternativ energi er vigtig for at beskytte Nepals naturressourcer, ligesom det på grund af landets ufremkommelige landskab vil kunne sikre elektricitet til områder, der ikke kan nås med det almindelige elnet. I 2006 gav den danske støtte til alternativ energi 75.000 familier adgang til elektricitet.

Donorsamarbejdet i Nepal er tæt og fungerer godt. Donorerne mødes ofte for gensidigt at orientere hinanden, sikre en bedre koordinering og ensrette de holdninger, donorerne melder ud i den politisk svære situation, hvor traditionelt diplomati og udviklingsbistand er to sider af samme sag. Dette særlige samspil oplevede både udviklingsministeren og Udenrigsudvalget, da de besøgte landet i slutningen af 2006.

FAKTA

Nøgletal

Areal	147.200 km ²
Befolkning	27,1 mio.
Årlig befolkningstilvækst	2,0 %
BNI pr. indbygger	270 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	16 USD
Forventet levealder	62,2
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	194,3 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Miljø og naturressourceforvaltning
Uddannelse
Energi

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	145	76 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	–	78 (2003)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	70	90 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

NICARAGUA

Sandinisterne fortsætter støtten til den private sektor og prioriterer kampen mod fattigdom

Der er rigeligt med udfordringer for præsident Daniel Ortega, som i november blev valgt med 38 pct. af de afgivne stemmer. Samtidig mangler hans parti kun 9 mandater i at have flertal i parlamentet, en langt mere stabil politisk situation end før valget. Svælget mellem fattig og rig bliver større, og olieprisernes himmelflugt påpegede det problematiske i at være afhængig af olie som eneste energikilde. Afbrudte elforsyninger gav afbræk i produktionen, og det var de fattigste, der som konsekvens mistede deres jobs. Det blev også dyrere at køre med bus, og der opstod i den forbindelse uroligheder. Alligevel tegner den økonomiske vækst til at ligge omkring 4 pct. et stykke over befolkningstilvæksten, som efter en landsdækkende undersøgelse viser sig at være på kun 1,7 pct. mod de 2,7 pct., man tidligere regnede med. Når den økonomiske vækst er så relativ høj skyldes det ikke mindst, at Nicaragua i 2006 ratificerede den centralamerikanske frihandelsaftale (CAFTA). Den sandinistiske regering har meldt ud, at den vil fortsætte samarbejdet med IMF og satse på at skabe jobs i den private sektor. Så på trods af den meget venstreorienterede retorik, Ortega ynder, ligger hans politik tættere på de nutidige socialdemokratier end på den fortidige marxisme.

Regeringens valgløfter om at hjælpe de fattigste ved at satse på bl.a. sundhed og uddannelse i de mindst udviklede områder ud mod Atlanterhavet, ligger fint i tråd med de danske ønsker. I 2006 var bistanden budgetteret til 190 mio. kr., men pga. god bedømmelse af de danske programmer og projekter steg beløbet til 200 mio. kr.

Nicaragua har været aktiv partner i bestræbelserne på bedre donorharmonisering, og der arbejdes på udformning af en Joint Assistance Strategy. Den nye regering har f. eks. udpeget den tidligere minister på området til særlig rådgiver.

Kvindernes rettigheder led et alvorligt knæk, da parlamentet enstemmigt vedtog at forbyde alle former for abort – uanset moderens alder, sygdom eller risiko ved at gennemføre graviditeten eller om graviditeten er følge af voldtægt. På den anden side lykkedes det med massiv dansk støtte, at gøre et initiativ for udsatte kvinder landsdækkende. Krisecentre bemandet med psykologer, kvindepolti, der skal sikre kvindernes sikkerhed og rådgivningsenheder træder nu ind, hvor ingen tidligere forsvarede kvinderne og deres rettigheder.

Genopretningen efter orkaners hærgen nåede endnu et stykke i 2006. Den vigtige vej mellem Managua og byen El Rama blev færdig, og penge til vedligehold er sikret. Et ældre gennembrud i en sandtange ud for El Bluff, der ligger på en halvø ved Bluefields, blev for danske midler og i samarbejde med de lokale havnemyndigheder lukket i 2006. Sejlrenden til byen sander nu ikke længere til og rejfiskeriet kan genoptages. Samtidig opbygges en sandstrand, som kan lokke turister til.

Forundersøgelserne om vejen til Bluefields er ved dansk bistand gennemført. Uløste problemer om ejendomsretten til noget af den berørte jord bremser projektet, men der er tegn på, at den nye regering vil prioritere projektet.

Også den private sektor viser stigende interesse for Nicaragua. Den danske virksomhed Mærsk har udbygget havnen i Corinto, så den nu kan anvendes til containertransport, et projekt, der spiller fint sammen med den officielle danske bistand.

FAKTA

Nøgletal

Areal	130.000 km ²
Befolkning	5,5 mio.
Årlig befolkningstilvækst	2,0 %
BNI pr. indbygger	910 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	222 USD
Forventet levealder	70,1
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	247,6 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Transport
Miljø og naturressourceforvaltning
Uddannelse

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	68	38 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	72,6	87,9 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	70	79 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

TANZANIA

Udbetaling stoppet da antikorrupsionslov ikke blev fremsat

FAKTA

Nøgletal

Areal	945.100 km ²
Befolkning	38,3 mio.
Årlig befolkningstilvækst	1,8 %
BNI pr. indbygger	340 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	45 USD
Forventet levealder	46,2
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	566,4 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Transport
Sundhed
Erhvervsudvikling

Da regeringen ikke fik fremlagt en ny lov om antikorrupsion inden udgangen af november, fulgte den danske reaktion helt naturligt: 18 mio. kr. i støtte til nationalbudgettet blev ikke udbetalt. Fremsættelse af lovforslaget var ét af de 19 mål, som regeringen og donorerne i fællesskab havde sat for 2006. Efter aftale med regeringen havde Danmark gjort netop loven om korruptionsbekæmpelse til en forudsætning for udbetaling af 20 pct. af den generelle budgetstøtte. De tanzanianske aviser fyldte forsiderne med historier om den danske beslutning. Tanzanianerne er vant til at læse om ny og mere bistand – ikke om at en donor tilbageholder penge. Men Danmark holdt fast i, at en aftale er en aftale.

Den nye regering under præsident Jakaya Kikwete trådte til i begyndelsen af 2006. Med en opbakning på 80 pct. af stemmerne er der store forventninger til ham, bl.a. på antikorrupsionsområdet. Med udnævnelse af 60 ministre og viceministre og forsinkelse af den ny lov om antikorrupsion er forventningerne dog blevet dæmpet. Mange nye korruptionssager kom frem i lyset, bl.a. en kontroversiel sag om indkøb af udstyr til et kraftværk. Netop energi – eller rettere mangel på samme – prægede 2006. Efter et år med tørke var vandstanden i de opdæmmede søer, der producerer en stor del af landets energi, helt i bund, og vandkraftværkerne måtte indstille produktionen af el. Da man ikke i tide havde fået købt nye turbiner til andre kræftværker var energikrisen en realitet. Den økonomiske vækst frygtedes halveret til ca. 3 pct. – kun en smule over befolkningstilvæksten, men Tanzania slipper muligvis lidt billigere fra krisen.

Tanzania går foran, når det gælder fælles fodslag blandt donorerne. Alle 45 donorer står bag den nye landstrategi, Joint Assi-

stance Strategy for Tanzania (JAST), der er skrevet af regeringen og konkretiseret af donorerne. Dokumentet blev vedtaget i december 2006. Den fælles landstrategi betyder bl.a., at de enkelte donorer vil fokusere deres bistand. Danmark vil derfor trække sig ud af landbrugs- og vejsektoren. På samme måde bliver der færre elementer i de tilbageværende sektorprogrammer. Det nye miljøprogram består kun af tre elementer, og også i erhvervssektoren bliver den danske bistand koncentreret.

Det bliver i fremtiden lettere at få sat tal på effekten af bistanden, da donorerne i stigende grad anvender Tanzanias eget system til overvågning af fattigdomsstrategien. Samtidig hjælper man regeringen med at forbedre det statistisk grundlag. På sundhedsområdet måler man bl.a. børnedødeligheden på fastlandet.

Der er fremgang inden for den private sektor. Staten har gjort det lettere at åbne og drive virksomhed, og Tanzania ligger pænt på Verdensbankens "Doing business"-liste. Tanzania ligger ganske vist fortsat i den dårligste halvdel, men er rykket frem fra nr. 141 til nr. 99 og er desuden i top 10, når Verdensbanken vurderer villigheden til at gøre noget ved problemerne.

Arbejdet med at fremme menneskerettighederne og god regeringsførelse fortsatte. Lovreformkommissionen, der har modtaget direkte dansk støtte i en årrække, er i dag anerkendt som en fagligt respekteret institution. Kommissionens juridiske analysearbejde var bl.a. medvirkende til, at en udbredt form for valgkorruption, "takrima", blev kendt grundlovsstridig. Danmark støtter også en landsdækkende privat organisation, der giver den fattige del af befolkningen mulighed for at modtage retshjælp.

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	161	126 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	49,4	91,4 (2005)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	46	62 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

UGANDA

Fattigdommen er faldet. Danmark støtter historiske fredsforhandlinger

■ Tilfredsheden var til at føle på, da Uganda Bureau of Statistics (Ugandas svar på Danmarks Statistik) i december 2006 offentliggjorde, at fattigdommen er faldet fra 38 pct. til 31 pct. fra 2002 til 2006. Det vil sige, at 31 pct. af den ugandiske befolkning lever for mindre end én dollar om dagen. Den positive udvikling skyldes ikke mindst, at det makroøkonomisk fortsat går rimeligt godt for Uganda. Den økonomiske vækst for 2006 skønnes at blive 5,3 pct., hvilket dog udfordres af en høj befolkningstilvækst på 3,6 pct.

De nordlige distrikter af Uganda er efter 20 års konflikt begyndt at håbe på fred. De igangværende fredsforhandlinger, der startede 14. juli 2006 mellem Lord's Resistance Army (LRA) og den ugandiske regering, er det hidtil bedste bud på en løsning på konflikten. Fattigdommen i de nordlige distrikter er væsentlig mere udbredt end i det øvrige Uganda. Antallet af personer, der lever under fattigdomsgrænsen i denne del af landet, er dog faldet fra 63 pct. i 2002 til 60 pct. i 2006. Ikke mindst på grund af den udbredte fattigdom og de menneskelige omkostninger, der har været forbundet med konflikten, har Danmark ydet forhandlingseksperitise til fredsforhandlingens mægler, den sydsudanske vicepræsident Riek Machar Teny. Danmark har også i 2006 støttet opretholdelse af en aftale mellem partnerne om indstilling af fjendtligheder indgået 26. august 2006.

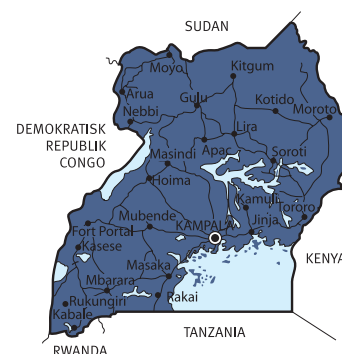
Efter fængslingen 14. november 2005 af oppositionslederen Kizza Besigye, var der lagt op til et problematisk præsidentvalg 23. februar 2006. Besigye blev løsladt 2. januar. Selve valgdagen forløb uden problemer. Dette var medvirkende til, at internationale observatører vurderede, at valget generelt levede op til internationale standarder, men at valgkampen ikke blev gennemført med lige betingelser for regering og opposition. Præsident Yoweri Museveni blev genvalgt med 59 pct. af stemmerne,

mens Kizza Besigye fra Forum for Democratic Change (FDC) fik 37 pct. Valget til det nye parlament, hvor man for første gang siden 1986 kunne stemme på flere partier, resulterede i, at Musevenis parti, National Resistance Movement (NRM) fik 205 af de 309 pladser. Valgsystemet i Uganda er flertalsvalg i enkeltmandskredse.

Korruptionsskandalen i forbindelse med udbetalinger fra FN's Globale Fond til bekæmpelse af malaria, tuberkulose og hiv/aids har været en alvorlig sag. Sundhedsministeren blev som overordnet ansvarlig for skandalen ikke genudnævnt efter valget. Regeringen har udarbejdet en hvidbog om skandalen, der endnu ikke er offentliggjort. Danmark arbejder med andre lande for en offentliggørelse af hvidbogen, og for at regeringen gør rapportens anbefalinger til handling.

Det gode samarbejde blandt udviklingspartnerne fortsætter, og Danmark tilsluttede sig i september 2006 Uganda Joint Assistance Strategy (UJAS). Den fælles landestrategi, der nu sætter rammerne for mere end 2/3 af den samlede udviklingsbistand, bidrager til en effektivisering af det internationale udviklings samarbejde i Uganda.

Den danske støtte til vand og sanitetssektoren medvirkede i 2006 til, at yderligere 665.000 ugandere fik direkte adgang til rent vand og forbedrede sanitetsforhold. Kvinder sikres indflydelse i forvaltning af Ugandas vandressourcer på alle niveauer – lige fra de lokale vandkomiteer til nationale myndigheder. Danmark startede i 2006 forberedelsen af et nyt hiv/aids-program. Arbejdet foregår i tæt samarbejde med Ugandas aids-kommission og store nationale ngo'er. En vigtig indsats vil være fokus på brugen af kondomer. Seneste opgørelser viser, at nygifte kvinder udgør en ny gruppe af smittede. Antallet af smittede ligger fortsat på 6,4 pct.

FAKTA

Nøgletal

Areal	241.000 km ²
Befolkning	28,8 mio.
Årlig befolkningstilvækst	3,5 %
BNI pr. indbygger	280 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	43 USD
Forventet levealder	48,9
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	476,4 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Transport
Vand og sanitet
Sundhed

Fattigdomsindikatorer

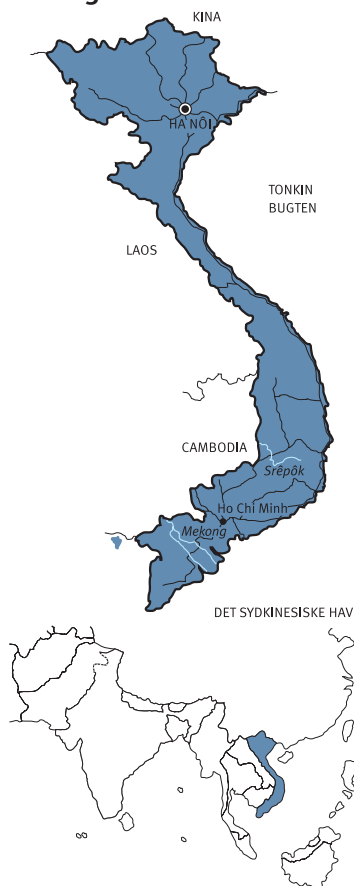
	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	160	138 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	–	–
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	44	60 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

VIETNAM

Vietnam stormer frem mod 2015 Målene, og overhaler fattigdomsmål- sætningen

FAKTA

Nøgletal

Areal	331.700 km ²
Befolkning	83 mio.
Årlig befolkningstilvækst	1 %
BNI pr. indbygger	620 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	22 USD
Forventet levealder	70,3
Kilde: www.worldbank.org	
Dansk bilateral bistand 2006*	416,4 mio. kr.
* Udbetalinger	

Dansk bistand til sektorerne

Landbrug
Vand og sanitet
Fiskeri
Erhvervsudvikling

■ Antallet af fattige vietnamesere faldt med yderligere 3 pct. i 2006 til nu 17 pct. Om fem år forventes tallet at være nede på 10 pct. Ifølge Vietnams egen nye socioøkonomiske plan for 2006-2010, vil en fortsat årlig økonomisk vækst på ca. 8 pct. gøre Vietnam til et mellemindkomstland i 2010. En af grundene til regeringens optimisme er, at Vietnam efter flere års ønske i 2006 blev medlem af WTO.

Den positive udvikling kommer dog ikke alle til gode. I højlandet, hvor de etniske minoriteter bor, halter udviklingen fortsat bagefter. Det er derfor i disse fattigdomsområder, Danmark også fremover vil koncentrere sin bistand, som det fremgår af den nye 5-årige landstrategi, der blev godkendt i 2006.

Korruption i statsapparatet – der i 2006 bl. a. førte til fyring af transportministeren, viceminister og flere højtstående embedsmænd – fik stor mediedækning især i perioden op til landets 10. partikongres i april. Kongressen, der afholdes hvert 5. år, valgte ny regering, som formelt blev godkendt i maj. Den nye premierminister lover fortsat økonomiske reformer, og han sætter korruptionsbekæmpelse højt. Danmark har sammen med fire andre donorer søsat et stort projekt, der skal opbygge inspektoratsystemet, hvis arbejde er en forudsætning for at gennemføre de nye love om korruptionsbekæmpelse. Inspektoratsystemet skal medvirke til at forebygge korruption og sikre, at de ansvarlige bliver retsforfulgt.

Som led i forberedelsen af et større dansk program til fremme af god regeringsførelse indgik det vietnamesiske parlament og den danske ombudsmand i 2006 en aftale, der skal undersøge, hvordan Vietnams parlament styrker sit klagesystem. I 2006 blev der også på dansk initiativ afholdt en workshop som startskud til dannelsen af et menneskerettighedsnetværk, hvis opgave det bl.a. bliver at fremme og forbedre

uddannelsen af jurister på landets universiteter. Danmark støtter ligeledes oprettelsen af en national advokatsammenslutning for at styrke forsvarsadvokaternes arbejde og status.

Danmark er med i den multidonorfond, der under administration af Verdensbanken udbetaler budgetstøtte til Vietnams fattigdomsstrategi. Støtten gives i takt med, at Vietnam lever op til en række forudsætninger, der på forhånd er aftalte - og som alle er koncentreret om fremme af de økonomiske, administrative og juridiske reformer.

Danmark indgik i 2006 aftale om yderligere fem års støtte til vand og sanitetssektoren, hvor Danmark er ledende donor. I 2006 fik 170.000 mennesker på landet – især de etniske minoriteter - og 45.000 mennesker i byerne adgang til rent vand samtidig med, at deres sanitære forhold blev forbedret. Landbefolkningen nød også godt af det danske landbrugssektorprogram, hvor yderligere 9.000 bønder brugte de forbedrede efter-høst-metoder. Gennem forbedret opbevaring af afgrøderne, behøver bønderne ikke sælge umiddelbart efter høsten, mens priserne er lavest. En integreret indsats for at bekæmpe skadedyr sikrede begrænset anvendelse af pesticider i 35.000 landbrug.

Det store miljøprogram kom i gang i 2006 efter en langsom opstart. Her arbejdes især med forureningsbekæmpelse og bæredygtig udvikling på tværs af fem ministerier. I slutningen af 2006 blev den første købsaftale om CO₂ kreditter indgået mellem Danmark og et vietnamesisk firma. Tre klimaforbedringsprojekter startede inden for kapacitetsopbygning, overvågning af mangroveskov og udnyttelse af mini-kraftværker til at forhindre oversvømmelser og minimere brugen af CO₂ udledende kraftværker.

I Vietnam anvender man alle de danske erhvervsinstrumenter i bistanden, og den private sektor bliver på den måde styrket.

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	53	23 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	90,5	92,4 (2002)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	65	85 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

ZAMBIA

Valget i 2006 afspejler en dyb politisk skillelinie mellem land- og bybefolkning

■ Da stemmerne fra byerne var talt op, tydede alt på, at oppositionen havde vundet valget. Men stemmerne fra landområderne tippede resultatet til fordel for den siddende præsident Levy Patrick Mwanawasa. Trods skuffelsen viste tilhængerne af oppositionen generelt respekt for de demokratiske spilleregler, og det tegner godt for demokratets fremtid. Med en valgdeltagelse på over 70 pct. i et land, hvor mange må gå 20 km. for at komme til valgstederne, viste befolkningen, at de for alvor har taget demokratiet til sig. Valget blev gennemført uden større uregelmæssigheder. Præsidenten fik 43 pct. af stemmerne, mens den splittede oppositions to topkandidater fik henholdsvis 30 pct. og 25 pct. Fordelingen af stemmerne viser et land med store modsætninger mellem by og land, hvilket tydeligt fremgår af, at oppositionen vandt borgmesterposten i stort set alle byer.

Økonomien udviklede sig positivt i 2006. Væksten var på næsten 5 pct., og regeringens økonomiske politik medførte, at inflationen for første gang i mange år faldt til under 10 pct. Kobberprisen steg til det højeste i over 10 år, og den positive udvikling fik bankrenten til at falde til et niveau, hvor det begynder at blive en realistisk mulighed for den private sektor at optage banklån. Væksten er koncentreret i byerne og mærkes stort set ikke i landområderne, og ca. 65 pct. af befolkningen lever fortsat for under 1 dollar om dagen.

Donorerne udarbejdede i 2006 udkast til en Joint Assistance Strategy. Dette faldt sammen med lanceringen af landets Femte Nationale Udviklingsplan, som dækker 2006-2010, og som afløser den hidtidige fattigdomsstrategi. Den zambiske regering påtager sig nu i større grad ansvaret for den overordnede udvikling, mens donorerne i fællesskab yder støtte inden for de

rammer, regeringens planer udstikker. At se bistanden under et og i forhold til regeringens overordnede udviklingsplan er nyt i Zambia. Harmonisering og effektivisering af bistanden indebærer, at dansk støtte til sundhed og faglige uddannelser udfases, mens støtten til uddannelse, vand og sanitet samt infrastruktur bliver opprioriteret.

Inden for vand og sanitet er Danmark i samarbejde med Tyskland ledende donor. Et pilotprojekt med oprettelse af 25 vandkiosker med rent vand i en af kobberbæltets store byer, Ndola, har utvivlsomt medvirket til en forbedring af sundhedstilstanden i området. Vand anvendes også i produktionen (produktivt vand), hvor specielt landbruget får øget adgang til Zambias store vandressourcer.

På uddannelsesområdet tilretter Danmark bistanden efter regeringens overordnede strategi for sektoren, og der er over de seneste år opnået gode resultater, med bl.a. en voldsom stigning i antallet af elever i grundskolen. En stigning, der indtil videre er foregået på bekostning af kvaliteten i undervisningen.

Ud over Verdensbanken og EU er Danmark den største donor, når det gælder om at bygge og reparere veje. I 2006 blev det til 120 km grusveje og 130 km asfaltveje.

Foruden de tre hovedsektorer yder Danmark støtte til miljø, demokrati og god regeringsførelse samt repatriering og integration af flygtninge under nærområdeindsatsen. Der blev i 2006 sat en del forundersøgelser i gang, som skal bane vejen for udviklingen af et større miljøprogram, hvor hovedvægten bliver lagt på opbygning og styrkelse af Zambias decentrale miljøforvaltning.

FAKTA

Nøgletal

Areal	752.500 km ²
Befolkning	11,7 mio.
Årlig befolkningstilvækst	1,6 %
BNI pr. indbygger	490 USD
Udenlandsk bistand pr. indbygger	96 USD
Forventet levealder	38,1
<small>Kilde: www.worldbank.org</small>	
Dansk bilateral bistand 2006*	279,0 mio. kr.
<small>* Udbetalinger</small>	

Dansk bistand til sektorerne

Transport
Vand og sanitet
Sundhed
Uddannelse

Fattigdomsindikatorer

	1990	Nyeste tal
Børnedødelighed under fem år pr. 1.000	180	182 (2004)
Procentdel børn, der er indskrevet i grundskole	–	76,8 (2004)
Procentdel af befolkning, der har adgang til rent drikkevand	50	58 (2004)

Kilde: <http://mdgs.un.org>

DANMARKS OFFICIELLE BISTAND TIL UDVIKLINGS- LANDENE FORDELT PÅ HOVED- KATEGORIER, 2005-2006

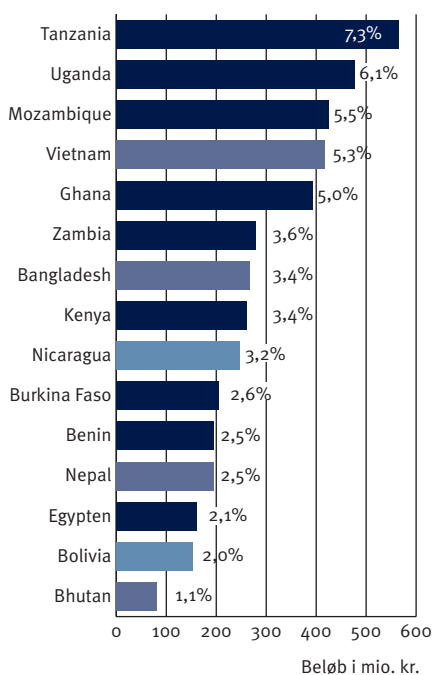
Mio. kr.	2005 ¹	2006 ¹
Bilateral bistand inden for § 06.3		
- Program og projektbistand Afrika	2.169,89	2.328,24
- Program og projektbistand Asien	890,10	908,02
- Program og projektbistand Latinamerika	328,32	355,70
- Personelbistand	395,58	203,97
- B2B (Privat Sektor) Programmet	170,87	189,83
- Blandede kreditter	270,96	299,60
- Lånebistand, gældslettelse	180,36	673,79
- Bistand til regional- og nærømråder	150,45	207,18
- Menneskerettigheder og demokratisering	208,90	231,07
- Overgangsbistand til vestlige Balkan	0,62	-1,20
- Bistand gennem NGO'er	893,12	966,42
- Særlig miljøbistand til udviklingslandene	419,72	396,71
- Forskning og oplysning i Danmark	191,40	216,81
- Ekstraordinære hum. bidrag & IHB	848,46	810,07
- Andet	- 7,85	0,00
<i>Bilateral bistand § 06.3 i alt</i>	7.110,90	7.786,21
Multilateral bistand inden for § 06.3		
Int. udviklingsforskning	49,90	43,11
FN's Udviklingsprogram (UNDP)	416,63	462,63
FN's Børnefond (UNICEF)	227,81	235,35
HIV/AIDS, befolkning- & sundhedsprogrammer	494,99	515,16
FN's Landbrugs- & fødevarerprogram	246,42	180,00
Globale miljøprogrammer	220,33	224,89
FN's øvrige bistandsprogrammer	283,10	268,76
Verdensbankgruppen	502,60	470,98
Regionale banker	100,72	88,13
Regionale og øvrige udviklingsfonde	205,38	205,10
Bistand gennem den europæiske udviklingsfond	419,09	424,42
Multi. regional- og overgangsbistand	119,68	96,53
Indsatser vedr. stabilitet og sikkerhed	80,46	113,30
Div. multilaterale bidrag	119,35	111,28
Multilateral humanitær bistand	257,19	261,98
Andet	- 15,00	- 17,92
<i>Multilateral bistand § 06.3 i alt</i>	3.728,61	3.683,70
<i>Samlet statslig bistand under § 06.3</i>	10.839,51	11.469,91

1) Alle beløb for 2005 og 2006 er opgjort efter udbetalinger som opgjort til DAC.

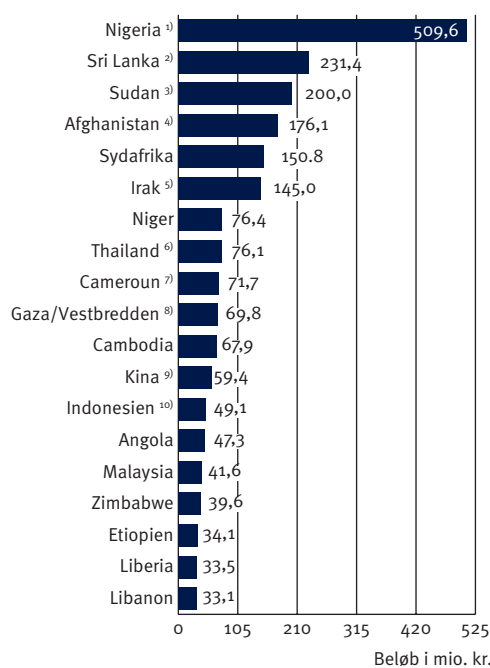
Mio. kr.	2005 ¹	2006 ¹
Statslig bistand uden for § 06.3:		
Administration af udviklingsbistanden m.v. ²⁾	647,26	657,49
Naboskabsprogrammet m.v. ²⁾	129,89	106,35
Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ²⁾	18,05	18,57
Fællesskabsfinansieret EU-bistand ³⁾	743,58	865,90
Afdrag på statslån ²⁾	-73,96	-90,95
Forsvarets og politiets internationale operationer ²⁾	36,21	44,52
Udgifter til modtagelse af flygtninge ²⁾	416,70	250,50
IFU/IØ aktieindskud ²⁾	-145,45	-78,76
Bidrag til internationale organisationer ³⁾	33,50	33,12
Samlet dansk bistand opgjort til OECD/DAC	12.645,28	13.276,65
BNI	1.555,732	1.660,271
Bistandsprocent	0,81	0,80
Bilateral bistand i alt opgjort til OECD/DAC:	8.139,59	8.693,94
Multilateral bistand i alt opgjort til OECD/DAC:	4.505,69	4.582,71

- 2) Indrapporteres som bilateral bistand til OECD/DAC.
 3) Indrapporteres som multilateral bistand til OECD/DAC.

De største modtagere af bilateral bistand er afrikanske lande*

Andre lande modtager også bistand*

- 1) Heraf udgør gældslettelse 508,2 mio. kr.
 2) Genopbygningsbistand udgør 25,15 mio. kr., blandede kreditter udgør 169,75 mio. kr., MRD-bistand 4,5 mio. kr. og humanitær bistand udgør 27,5 mio. kr.
 3) Heraf er 120,9 mio. kr. givet som humanitær bistand og 66 mio. kr. er givet som genopbygningsbistand.
 4) Foruden 176,1 mio. kr. i bilateral bistand (heraf 58,8 mio. kr. i humanitær bistand) er ydet 47,4 mio. kr. i multilateral bistand.
 5) Foruden 145,0 mio. kr. i bilateral bistand (heraf gældslettelse 48,2 mio. kr. og humanitær bistand 43,8 mio. kr.) har Danmark ydet 13,2 mio. kr. i multilateral bistand til Irak.
 6) Miljøbistand udgør 47 mio. kr. og blandede kreditter 14,1 mio. kr.
 7) Gældslettelse udgør 70,8 mio. kr.
 8) Omfatter bl.a. overgangsbistand på 35 mio. kr. og humanitær bistand på 22,5 mio. kr. Som multilateral bistand er ydet 23,1 mio. kr.
 9) Heraf udgør blandede kreditter 39,1 mio. kr. og MRD-bistand 9 mio. kr.
 10) Miljøbistand udgør 18,2 mio. kr., genopbygningsbistand udgør 14,5 mio. kr. og humanitær bistand udgør 61,1 mio. kr.
 *) Opgjort efter udbetalinger.

*) Opgjort efter udbetalinger.
 Med virkning fra finansåret 2005 rapporteres ekstraordinære humanitære bidrag, IHB og bistand til flygtninge og internt fordrevne i nærrområder (finanslovens § 06.39.02) som bilateral bistand. Til og med 2004 blev disse udbetalinger rapporteret som multilateral bistand.

DANMARKS BILATERALE BISTAND, 2006

Beløb i mio. kr. (udbetalinger)	Projekt- og program-bistand excl. gældslettelse ¹⁾	NGO-bistand ²⁾	Forskning og projekter i Danmark m.v. ³⁾	Særlig miljø-bistand ⁴⁾	Humanitær bidrag og IHB ⁵⁾	I alt	% af landefordelt bilateral bistand ⁶⁾
Afrika	2.798,84	492,66	44,47	192,58	431,27	3.959,82	59,7
Asien	1.462,78	237,30	24,25	201,48	249,91	2.125,27	32,1
Latinamerika	398,15	137,04	4,09	0,00	0,00	539,26	8,1
Balkan	-0,36	3,31	0,00	0,00	0,73	3,68	0,1
<i>I alt landefordelt, excl. gældslettelse</i>	4.608,96	870,31	72,81	394,06	681,91	6.628,06	100,0
Ikke landefordelt ⁷⁾	113,46	96,10	144,01	2,64	128,16	484,38	
Bilateral gældslettelse						673,79	
Udenfor § 06.3 ⁸⁾						907,71	
I alt	4.722,42	966,41	216,81	396,71	810,07	8.693,94	

DANMARKS BILATERALE BISTAND TIL AFRIKA, 2006

Beløb i mio. kr. (udbetalinger)	Projekt- og program-bistand excl. gældslettelse ¹⁾	NGO-bistand ²⁾	Forskning og projekter i Danmark m.v. ³⁾	Særlig miljø-bistand ⁴⁾	Humanitær bidrag og IHB ⁵⁾	I alt
Programsamarbejdslande						
Benin	195,85	0,01				195,86
Burkina Faso	205,74	-0,09	-0,05			205,60
Egypten	140,79	6,96	-0,27		0,30	147,77
Ghana	339,39	48,88	4,83			393,11
Kenya	211,38	23,30	-0,03	3,38	24,08	262,11
Mozambique	348,95	45,70	0,62	29,80		425,07
Tanzania	477,96	33,73	10,65	44,10		566,44
Uganda	357,41	100,73	6,26		12,03	476,43
Zambia	225,01	32,27		21,68		278,97
<i>I alt</i>	2.502,48	291,49	22,01	98,97	36,41	2.951,36
Øvrige lande	296,36	201,17	22,46	93,61	394,86	1.008,46
I alt	2.798,84	492,66	44,47	192,58	431,27	3.959,82

1) Omfatter FL-konto 06.32. Indeholder program- og projektbistand til Afrika, Asien og Latinamerika, personelbistand, BzB-programmet, blandede kreditter, bistand til regional- og nærområder samt overgangs- og bistand til vestlige Balkan.

2) Omfatter FL-konto 06.33. Indeholder bistand gennem NGO'er.

3) Omfatter FL-konto 06.35.01. Indeholder forskning, projekter i Danmark, oplysningstilskud, kulturelt samarbejde, udredningsvirksomhed og seminarer, kurser, konferencer.

4) Omfatter FL-konto 06.34. Indeholder den særlige miljøbistand.

5) Omfatter FL-konto 06.39.02. Indeholder ekstraordinær humanitær bistand, IHB og nærområdeindtægter. Kontoen er tidligere rapporteret som multilateral bistand; men rapporteres fra og med finansåret 2005 som bilateral bistand.

6) Excl. gældslettelse.

7) Omfatter interregionale projekter, der ikke er landespecifikke.

8) Omfatter administration, Naboskabsprogrammet m.v., udgifter til flytning modtagelse, afdrag på statslån m.v., jv. specifikationen på side 105.

DANMARKS BILATERALE BISTAND TIL ASIEN, 2006

Beløb i mio. kr. (udbetalinger)	Projekt- og program- bistand excl. gælds- lettelse ¹⁾	NGO- bistand ²⁾	Forskning og projekter i Danmark m.v. ³⁾	Særlig miljø- bistand ⁴⁾	Humanitær bidrag og IHB ⁵⁾	I alt
Programsamarbejdslande						
Bangladesh	252,30	14,60	1,17			268,07
Bhutan	79,99		1,88			81,87
Nepal	155,45	31,74	0,91		6,19	194,30
Vietnam	330,68	24,34	14,43	44,76		414,20
<i>I alt</i>	818,42	70,68	18,39	44,76	6,19	958,44
Øvrige lande	593,92	166,62	5,86	156,72	243,72	1.166,84
I alt	1.412,33	237,30	24,25	201,48	249,91	2.125,27

DANMARKS BILATERALE BISTAND TIL LATINAMERIKA, 2006

Beløb i mio. kr. (udbetalinger)	Projekt- og program- bistand excl. gælds- lettelse ¹⁾	NGO- bistand ²⁾	Forskning og projekter i Danmark m.v. ³⁾	Særlig miljø- bistand ⁴⁾	Humanitær bidrag og IHB ⁵⁾	I alt
Programsamarbejdslande						
Bolivia	133,72	20,01	-0,01			153,72
Nicaragua	207,67	39,82	0,10			247,59
<i>I alt</i>	341,39	59,83	0,09	0,00	0,00	401,32
Øvrige lande	56,76	77,22	4,00	0,00	0,00	137,98
I alt	398,15	137,05	4,09	0,00	0,00	539,29

1) Omfatter FL-konto 06.32. Indeholder program- og projektbistand til Afrika, Asien og Latinamerika, personelbistand, BzB-programmet, blandede kreditter, bistand til regional- og nærområder samt overgangsbistand til vestlige Balkan.

2) Omfatter FL-konto 06.33. Indeholder bistand gennem NGO'er.

3) Omfatter FL-konto 06.35.01. Indeholder forskning, projekter i Danmark, oplysningstilskud, kulturelt samarbejde, udredningsvirksomhed og seminarer, kurser, konferencer.

4) Omfatter FL-konto 06.34. Indeholder den særlige miljøbistand.

5) Omfatter FL-konto 06.39.02. Indeholder ekstraordinær humanitær bistand, IHB og nærområdeindstater. Kontoen er tidligere rapporteret som multilateral bistand; men rapporteres fra og med finansåret 2005 som bilateral bistand.

6) Excl. gældslettelse.

7) Omfatter interregionale projekter, der ikke er landespecifikke.

8) Omfatter administration, Naboskabsprogrammet m.v., udgifter til flygtningemodtagelse, afdrag på statslån m.v., jv. specifikationen på side 105.

SEKTORFORDELING AF BILATERAL BISTAND, 2005 OG 2006 *)

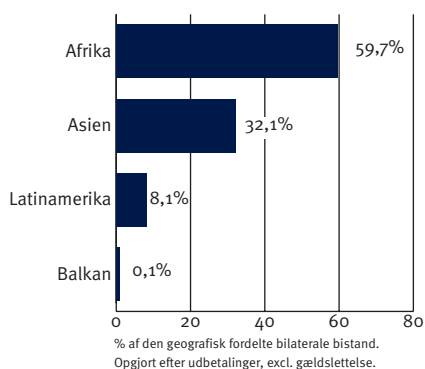
	2005 mio. kr.	2006 mio. kr.	2005 %	2006 %
SOCIAL INFRASTRUKTUR	2.900,71	3.353,65	40,8	43,1
Uddannelse, total	473,52	498,05	6,7	6,4
Uddannelse, generelt	208,93	225,36	2,9	2,9
Primær uddannelse	135,11	128,10	1,9	1,6
Sekundær uddannelse	106,84	119,18	1,5	1,5
Universitets- og anden tertiær uddannelse	22,64	25,41	0,3	0,3
Sundhed, total	562,62	550,87	7,9	7,1
Sundhed, generelt	175,06	274,01	2,5	3,5
Primær sundhed	387,57	276,86	5,5	3,6
Reproduktiv sundhed og befolkningsprogrammer	130,06	152,56	1,8	2,0
Drikkevand og sanitet	515,53	672,08	7,2	8,6
Offentlig administration og civil samfund	1.046,76	1.261,93	14,7	16,2
Konfliktforebyggelse og -løsning, fred og sikkerhed **)	40,13	69,27	0,6	0,9
Øvrig social infrastruktur	132,10	148,91	1,9	1,9
Beskæftigelse	57,79	32,72	0,8	0,4
Øvrig social infrastruktur	74,31	116,19	1,0	1,5
ØKONOMISK INFRASTRUKTUR	1.042,80	1.012,63	14,7	13,0
Transport, total	525,44	598,90	7,4	7,7
Vejanlæg, vejtransport m.v.	485,41	563,68	6,8	7,2
Jernbaner	0,00	0,00	0,0	0,0
Sø- og luftfart	40,03	35,22	0,6	0,5
Kommunikation	42,58	87,59	0,6	1,1
Energi, total	368,24	188,80	5,2	2,4
Elektrificeringsprojekter	304,64	143,43	4,3	1,8
Nye og vedvarende energikilder	50,07	40,89	0,7	0,5
Anden bistand til energisektoren	13,54	4,48	0,2	0,1
Banker og finansielle ydelser	0,93	0,00	0,0	0,0
Anden økonomisk infrastruktur	105,61	137,34	1,5	1,8

Med virkning fra finansåret 2005 rapporteres ekstraordinære humanitære bidrag, IHB og bistand til flygtninge og internt fordrevne i nærområder (finanslovens § 06.39.02) som bilateral bistand. Til og med 2004 blev disse udbetalinger rapporteret som multilateral bistand.

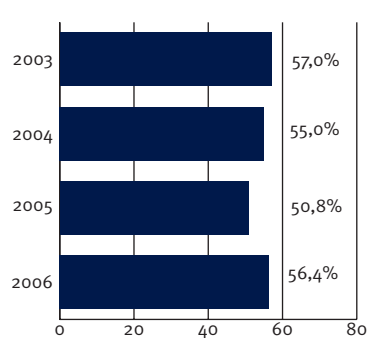
	2005 mio. kr.	2006 mio. kr.	2005 %	2006 %
PRODUKTIVE SEKTORER	839,72	848,77	11,8	10,9
Landbrug	511,94	533,65	7,2	6,9
Skovbrug	29,27	28,53	0,4	0,4
Fiskeri	87,68	41,03	1,2	0,5
Industri	185,95	231,72	2,6	3,0
Mineralske ressourcer	0,25	8,26	0,0	0,1
Handel	22,43	4,41	0,3	0,1
Turisme	2,20	1,16	0,0	0,0
MULTISEKTOR, INTEGREREDE UDVIKLINGSPROJ.	685,59	609,80	9,6	7,8
Miljø	536,18	447,45	7,5	5,7
Kvindeorienterede aktiviteter	22,91	28,61	0,3	0,4
Øvrige integrerede udviklingsprojekter	126,51	133,75	1,8	1,7
PROGRAM- OG FØDEVAREBISTAND	229,92	188,01	3,2	2,4
GÆLDSLETTElse	180,36	673,79	2,5	8,7
NØDHJÆLP OG FLYGTNINGE I NÆROMRÅDER	939,16	896,76	13,2	11,5
Anden ikke-kategoriseret bilateral bistand	292,64	202,80	4,1	2,6
Bilateral bistand § 06.3 i alt	7.110,89	7.786,21	100,0	100,0

*) Opgjort efter udbetalinger.
**) Ny kategori indført i 2005.

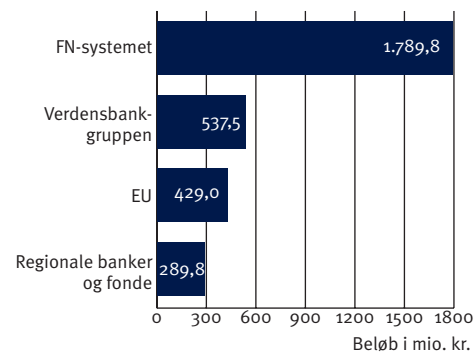
Afrika er den største modtager af dansk udviklingsbistand

En væsentlig del af bistanden går til langvarige sektorprogrammer

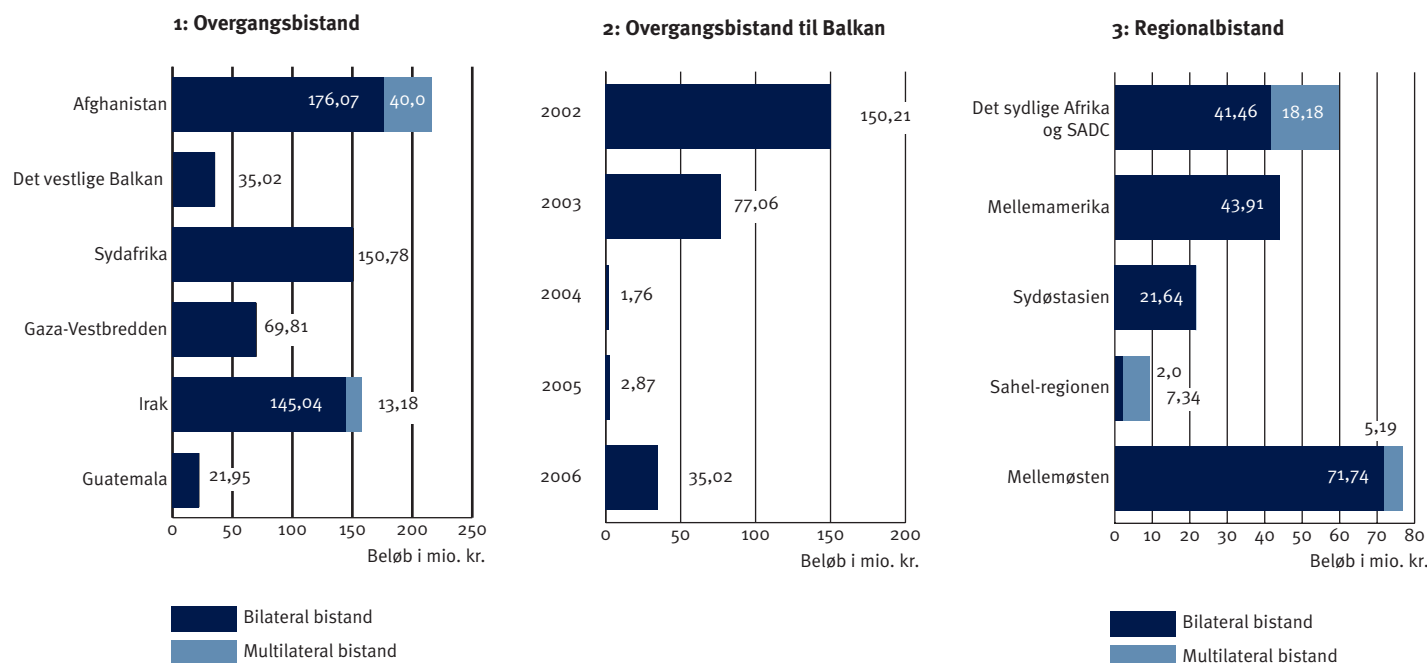

FN, Verdensbancgruppen og EU er hovedmodtagere af dansk multilateral bistand

GENOPBYGNINGS- OG REGIONALBISTAND, 2006

EVALUERING

■ Bhutan på egne ben

I 2012 er det slut med dansk bistand til Bhutan, som Danmark siden 1989 har ydet bistand til for mere end 1 milliard kroner. Med Bhutans lille befolkning på omkring 700.000 svarer det til 1.400 kr. i dansk bistand for hver bhutaneser – eller omkring 90 kr. om året. Det gør Bhutan til det land, der har modtaget den største danske bistand pr. indbygger.

Men det er besluttet at udfase den danske bistand til Bhutan i perioden frem til 2012. Det store spørgsmål er, om Bhutans offentlige organisationer har kapacitet til at klare sig uden dansk bistand. Det vil blive afgørende for, om bistanden viser sig bæredygtig. I 2006 blev der derfor gennemført en evaluering af den danske støtte til kapacitetsopbygning i seks offentlige, bhutanesiske organisationer.

Danmark har i mange år været den næststørste donor i Bhutan – kun overgået af Indien. Siden 1992 har den langsigtede, danske bistand været koncentreret om sundhed, miljø og forvaltning af naturressourcer samt byudvikling. Uddannelse, demokratisering, god regeringsførelse og decentralisering er kommet til senere. I alle bistandsprogrammer har kapacitetsopbyg-

ning af nøgleorganisationer været i fokus. Fokus for evalueringen er de udvalgte organisationers evne til at levere de ydelser eller produkter ("outputs"), som de har til formål at præstere. Det kan være udarbejdelse af nye strategier eller lovforslag; godkendelse af lokalplaner for byudvikling; revision af regnskaber; skatteansættelse og opkrævning. På det lokale plan blev den lokale forvaltnings ydelser i et distrikt undersøgt, og for at se hvordan kapaciteten har udviklet sig over tid, så evalueringen på, hvordan ydelserne har ændret sig, siden organisationerne blev etableret.

Evalueringens hovedkonklusion er, at den danske blanding af forskellige typer af bistand har fungeret godt. Den har været en blanding af sektorbudgetstøtte, øremærket støtte til kapacitetsopbygning på områder med særlige behov og strategisk brug af rådgiverbistand. Støtten har været rettet mod de områder, Bhutans regering selv prioriterer.

Der er flere årsager til succesen: Bhutan har velformulerede, nationale strategier og planer, der sikrer gode rammer for donorstøtten og for fordelingen af ressourcer. Og Danida har de-

monstreret et langsigtet engagement og en fleksibilitet, der gjorde det muligt at tilpasse bistanden i takt med, at lokale behov og planer ændres. For nogle organisationer kan de forbedrede resultater og den øgede kapacitet direkte tilskrives Danida. I andre organisationer må Danida "nøjes med" at have leveret et betydeligt bidrag til fremskridtene.

Alt i alt konkluderer evalueringen, at Bhutan samlet set har kapacitet til og opfylder betingelserne for at modtage mere budgetstøtte. Den anbefaler dog også Danmark og andre donorer fortsat at yde rådgiverbistand, men på afgrænsede områder, og at Danmark øger støtten til kapacitetsopbygning på distriktsniveau.

For yderligere information: "Evaluation of Capacity Development in Bhutan" udarbejdet af International Development Dept., University of Birmingham (2006.04). Rapporten kan fås fra www.evaluering.dk

EVALUERING

■ Dansk bistand til Uganda 1987-2005

Danmark var blandt de donorer, der først vendte tilbage til Uganda, da præsident Museveni kom til magten i 1986 efter de kaotiske år under Amin og Obote, og Uganda har fyldt meget i dansk bistand lige siden. Fra 1996 til 2000 var Uganda den næststørste modtager af dansk bistand, og på sit højeste i 2001 var den danske bistand på 472 mio. kr. Den er senere faldet til cirka 350 mio. kr. om året. I alt har den danske bistand udgjort mere end 5 mia. kr., svarende til syv pct. af al bistand til landet.

I 2006 blev den danske bistand fra 1987 til 2005 gjort til genstand for en meget omfattende og uafhængig evaluering i samarbejde med

premierministerens kontor i Uganda. Evalueringen omfatter det bilaterale landeprogram, den danske rådgiverbistand, bistanden via NGO'er og Privat Sektor Programmet (nu B2B).

Hovedkonklusionen er, at Danmark har bistået Uganda med effektiv, innovativ bistand af høj kvalitet igennem næsten to årtier. Danmark har sat tydelige fingeraftryk på udviklingen inden for sundhed, biveje, forsyning af rent drikkevand, og opbygning af lokalt folkestyre.

Den danske bistand er ikke gået efter de lette opgaver eller løsninger, men har valgt vanskelige områder som landbrug og god regeringsfø-

relse samt vanskelige egne af landet. Danmark har imidlertid også været for tilbageholdende med at benytte regeringens egne systemer og med at yde budgetstøtte. Danmark har i for høj grad holdt fast i egne parallelsystemer af – ofte berettiget – frygt for korrupcion og misbrug af bistandsmidler i ugandiske systemer og af behovet for synlighed af den danske bistand.

Ugandas politiske og økonomiske udvikling over de seneste to årtier kaldes imponerende. Det fastslås, at landets økonomiske vækst helt sikkert ville have været langsommere uden den ydede bistand, at den politiske stabilitet ville have været truet, og at flere mennesker stadig

▲ UGANDA, Buwabusela landsby hvor familien bor i en lerhytte uden strøm og vand. Foto: Mikkel Østergaard

ville være fattige. Evalueringen konkluderer, at der kan være grund til at bekymre sig for Ugandas afhængighed af bistanden, men at donorerne ikke har været i stand til at "købe" sig til afgørende indflydelse.

Evalueringen anbefaler bl.a., at Danmark:

- fortsat støtter decentralisering og forsøger at arbejde for bedre koordinering på området gennem den fælles donorstrategi
- fortsætter støtten til menneskerettigheder og god regeringsførelse
- bevarer sit engagement i landbrugs-

sektoren og medvirker til at gøre noget ved de svagheder, som en evaluering i 2005 af Ugandas moderniseringsplan for landbruget afslørede – f.eks. vedr. kvinders adgang til jord

- aktivt indgår i analysen af og processen omkring den fælles donorstrategi for Uganda, hvor man også skal forholde sig til den rette balance mellem forskellige bistandsformer i de enkelte sektorer.

Der henvises desuden til vol. 2 af evalueringen omhandlende særlige opfattelser af den danske bistand til Uganda.

For yderligere information: "Danish Assistance to Uganda 1987-2005" udarbejdet af Mokora Ltd., Oxford (2006.06). Rapporten kan fås fra www.evaluering.dk

EVALUERINGER GØR EN FORSKEL

Danske metoder danner international skole.

International Program for Development Evaluation Training er verdens mest anerkendte kursus i evaluering af udvikling. Det organiseres af Verdensbanken og foregår på Carleton University i Canada. At kurset hidtil har brugt Danidas guidelines for evalueringer fra 1997 som grundbog og fremover vil bruge de opdaterede guidelines fra 2006 er et udtryk for den internationale anerkendelse, Danidas evalueringssarbejde nyder.

I 2006 er der afsluttet seks evalueringer:

- International Trade Center
- Generel budgetstøtte
- Den internationale støtte efter tsunami-katastrofen
- Kapacitetsudvikling i Bhutan
- Parlamentarikere i global aktion for fred og demokrati
- Dansk bistand til Uganda 1987-2005

Udgifterne til de seks evalueringer var i alt 14,5 mio. kr. Derudover er der anvendt ca. 3 mio. kr. til formidling, studier samt forberedelse af nye evalueringer. Det svarer i alt til 0,11 pct. af den samlede danske bistandsbevilling i 2006.

■ De grundige evalueringer af dansk og international udviklingsbistand, som Danida hvert år gennemfører i samarbejde med modtagerne og oftere og oftere også i samarbejde med andre donorer, tjener to hovedformål: De skal bidrage til at gøre bistanden bedre, og de skal dokumentere bistandens resultater – og begrænsninger – over for politikere og offentlighed.

Men bliver evalueringernes mange konklusioner brugt, og bliver de mange anbefalinger fulgt? For at få svar på dét spørgsmål gennemførte Evalueringskontoret i 2006 en undersøgelse af, hvordan Danida har fulgt op på anbefalingerne i ni evalueringer, der blev afsluttet i 2004-05.

Billedet er helt overvejende positivt. Et par eksempler:

- De fem specifikke anbefalinger i en fællesevaluering fra 2004 af grundlæggende uddannelse i Nepal er alle blevet fulgt. De var i øvrigt i overensstemmelse med landets nationale handlingsplan for uddannelse og med den danske støtte til grundlæggende uddannelse
- Alle anbefalinger i evalueringen af seks projekter i to distrikter i Kenya i 2004 er gennemført. Anbefalingerne var især rettet mod de to danske sektorprogrammer inden for landbrug og sundhed, som dengang var i planlægningsfasen.

Der er dog også tilfælde, hvor anbefalingerne ikke er fulgt. Det skyldes ofte, at forholdene i modtagerlandet ændrer sig. Det er 2005-evalueringen af Ugandas plan for modernisering af landbruget et eksempel på. Den indeholdt hele 29 konkrete anbefalinger, men foreløbigt er kun en tredjedel af de anbefalede opfølgingsaktiviteter gennemført. Årsagen synes at være, at den politiske og økonomiske opbakning til planen er dalet, fordi der i Uganda er kommet nye strategier for udviklingen på landet.

Evalueringskontoret har også gennemført studier af, om anbefalingerne i ældre evalueringer er brugt, og her er resultatet blandet. F.eks. går det stadig trægt med at gennemføre de anbefalinger, en evaluering af vejsektoren Ghana kom med helt tilbage i 2000. Skylden for det ligger ikke kun hos de ghanesiske myndigheder, men også

hos mange donorer, der trods Rom- og Paris-erklæringerne om øget harmonisering fortsætter med at anvende deres egne procedurer, f.eks. i forbindelse med udbud og regnskaber.

Forud for Rom og Paris

At evalueringer skal gennemføres i tæt samarbejde med modtageren og også gerne med andre donorer, har været en dansk mærkesag og i høj grad også praksis, længe før det blev international praksis med Rom- og Paris-erklæringerne i 2004 og 2005. I 2006 blev Danidas evalueringspolitik i 2006 opdateret, så den nu reflekterer Rom- og Paris-erklæringerne om harmonisering, partnerskab og ejerskab. Det betød ikke en ændring af praksis, men blot en præcisering af de grundlæggende principper for evaluering, der har været gældende i adskillige år.

Alle de seks danske evalueringer, der blev afsluttet i 2006, er da også gennemført i fællesskab med partnere i udviklingslandene, mens fire af de seks evalueringer desuden er gennemført i fællesskab med andre donorer.

Modellerne for fællesevalueringer varierer. I nogle tilfælde påtager en enkelt donor sig ansvaret for at gennemføre evalueringen på vegne af – og med input fra – alle interesserede donorer. Den model blev f.eks. anvendt i evalueringen af generel budgetstøtte, som den britiske bistandsorganisation DFID stod i spidsen for. I andre tilfælde laves en fælles ramme, hvorefter enkelte donorer påtager sig at gennemføre case-studier i udvalgte lande. Den model er blandt andet anvendt i tsunami-evalueringen.

Internationalt samarbejde

Evalueringskontoret deltager aktivt i det internationale samarbejde om at øge effektiviteten af evalueringssarbejdet. Samarbejdet koordineres i OECD/DAC's Evalueringsnetværk, der i 2006 tog initiativ til en fælles evaluering af Paris-erklæringen. Den meget omfattende evaluering vil blive koordineret af Danmark og foregå helt frem til 2010, men allerede i 2008 ventes de første delresultater. Der vil blive eksperimenteret med nye former for fællesevalueringer, hvor partnerlandene indtager en mere fremtrædende rolle – også i evalueringen af donorerens indsats.

MÅL- OG RESULTATSTYRING

FIRE UD AF FEM FASTSATTE MÅL OPFYLDES TILFREDSTILLENDE

■ Bidrager den danske bistand på tilfredsstillende vis til at opnå de mål, der blev opsat fra starten? For at få svaret på det indførte Danida i 2002 et relativt simpelt målesystem, der løbende er videreudviklet. For hver komponent i sektorprogrammerne i de 16 programsamarbejdslande samt i Niger, Sydafrika, Malaysia, Cambodja og Thailand udvælges et delmål. I et vejprogram kan det f.eks. være, hvor mange km vej, der er anlagt eller vedligeholdt. Giver Danmark generel budgetstøtte, kan delmålet være en af de indikatorer, der er opstillet i modtagerlandets nationale fattigdomsplan.

I alt var der i 2006 opstillet 306 delmål, og målopfyldelsen så sådan ud:

A: meget tilfredsstillende	(mindst 96 pct. opfyldt)	182 delmål	61 pct. af delmålene
B: tilfredsstillende	(61-95 pct. opfyldt)	62 delmål	21 pct. af delmålene
C: mindre tilfredsstillende	(41-60 pct. opfyldt)	20 delmål	7 pct. af delmålene
D: ikke tilfredsstillende	(0-40 pct. opfyldt)	33 delmål	11 pct. af delmålene

AMBASSADERNES MANGE UDFORDRINGER

■ Det er ikke så få udfordringer, de danske ambassader i udviklingslandene har skullet håndtere de seneste år:

- Fra 2003 er udviklingsbistanden blevet decentraliseret. Flere beslutninger, kompetencer og mere økonomistyring er rykket fra Udenrigsministeriet og ud
- "Den nye bistand" medfører langt mere komplekse programmer og arbejdsmetoder. Bistand er ikke længere isolerede projekter, men store programmer med mange forskellige komponenter og budgetter på to-tre cifrede millionbeløb om året
- Bistanden skal tilpasses nationale systemer i ulandene, og kendte, danske arbejdsrutiner skal erstattes med nye, harmoniserede og tilpassede metoder.

Hvordan klarer de alle udfordringerne derude på ambassaderne? Det indsamler "rejsehold" fra Udenrigsministeriets kontor for kvalitetssikring af udviklingsbistanden oplysninger om. Hvert år besøges et antal

Målopfyldelsen i 2006 er alt i alt tilfredsstillende: 82 pct., dvs. langt størsteparten af delmålene, er opfyldt på enten et meget tilfredsstillende eller et tilfredsstillende niveau. Niveauet er meget konstant. Det tilsvarende tal var 81 pct. i 2004 og 83 pct. i 2005.

Grundene til, at enkelte delmål ikke levede op til ambitionerne, varierer og er ofte knyttet til forhold i den enkelte sektor. Det kan f.eks. skyldes, at en forventet lov i modtagerlandet alligevel ikke blev vedtaget, problemer med at rekruttere en rådgiver, eller at partneren ikke kan stille folk eller faciliteter til rådighed for programmets gennemførelse i henhold til tidsplanen.

- Generelt anses en målopfyldelse i bilateral udviklingsbistand på 80 pct. at være tilstrækkelig. Det er ikke et mål i sig selv at nå en målopfyldelse på 100 pct., for det kan lige så godt være udtryk for, at ambitionerne på forhånd er sat for lavt, som på at bistanden er lykkedes.

Se iøvrigt www.amg.um.dk

ambassader, og der gennemføres intensive to-ugers performance reviews, som både tjener til at vurdere, hvordan det går, og til at hjælpe ambassaderne med at håndtere de mange udfordringer.

I 2006 havde ambassaderne i Tanzania, Benin, Nepal, Mozambique, Indonesien og Kenya besøg af "rejseholdet". Besøgene viste, at alle ambassader er godt i gang til at omstille sig til de nye udfordringer, men også, at der er brug for at udvikle strategier og metoder for, hvordan man faser ud af sektorprogramstøtte. Det vil blive nødvendigt i takt med, at Danmark over alt skal koncentrere sin bistand på færre sektorer for at støtte en bedre arbejdsdeling blandt donorerne.

Der er også grund til at arbejde med, hvordan ambassaderne bedre kan udnytte de kompetencer og den særlige viden, lokalt ansatte har. Arbejdsdelingen mellem dansk og lokalt ansatte fungerer godt på nogle ambassader, mens andre bør dele mere ansvar til de lokalt ansatte.

◀ GHANA, Skoledreng i landsbyen Kpasenkpe i det nordlige Ghana.
Foto: Klaus Holsting

STYR PÅ STRATEGIERNE

■ Der er en strategi for minerydning, en for miljø, for handel og udvikling, for oprindelige folk. Listen er endnu længere. Danmarks udviklingsbistand tilrettelægges og gennemføres efter ikke færre end 15 strategier for det, der kaldes tværgående hensyn: ligestilling, miljø og menneskerettigheder og demokrati. Hertil kommer de mange forskellige prioritetstemaer som børn og unge, den private sektor osv. osv.

Der er ganske meget at holde styr på. Ikke mindst hvis man også har ambition om at måle, om strategierne rent faktisk bruges og følges op. Og det har Danida. Først og fremmest for at sikre bedre bistand. Men måling af resultaterne af dansk udviklingsbistand er også et område med stor og stigende opmærksomhed både fra politisk side, fra Rigsrevisionen og fra offentligheden.

Derfor er der taget fat på at udarbejde en samlet plan, der sikrer, at der løbende rap-

porteres om, hvordan de mange strategier følges op. Planen bliver lavet på en måde, så det undgås, at ambassaderne belastes unødigt af omfattende krav til at rapportere om resultater af enkelte strategier. Samtidig er ideen at udvikle konkrete anvisninger til ambassaderne om, hvordan de kan styrke arbejdet med de tværgående hensyn og prioriterede temaer.

Ambassaderne skal fremover bl.a.:

- Screene alle nye store programmer og strategier for ligestilling og menneskerettigheder og demokrati ud over den nuværende miljøscreening
- Formulere en-to centrale indikatorer for hver af de tre tværgående hensyn i alle programmer, hvor det er muligt
- Udnævne et "focal point", som har ansvaret for alle tværgående hensyn og prioritetstemaer.

▲ KENYA, Et fly fra United Nations World Food Programme (UN WFP) bliver læsset med mad, før flyet flyver til syd Sudan.
Foto: Paul Low/Panos

UNICEF GÅET EFTER I SØMMENE

■ MOPAN-samarbejdet

I 2003 gik ni donorlande sammen i MOPAN, Multilateral Organisations Performance Network, der foruden Danmark tæller Australien, Canada, Finland, Holland, Norge, Sverige og Storbritannien. Målet er at lave fælles analyser af, hvordan multilaterale organisationer klarer deres opgaver i udviklingslandene. Det er billigere og enklere, end at hver donor laver deres analyser. Resultaterne er også mere dækkende.

I 2006 blev UNICEF, FN's Arbejdsorganisation, ILO, og Den Asiatiske Udviklingsbank underkastet MOPAN-analyser.

■ UNICEF arbejder for at forbedre børns og unges vilkår i ikke færre end 157 lande og gør generelt sit arbejde godt. Dog har UNICEF en del at indhente for at leve op til Paris-erklæringens mål om øget bistands-effektivitet, bedre samarbejde og harmonisering. Trods nye toner fra organisationers ledelse, der søger at rette op herpå, har UNICEF på landeniveau fortsat ry for at foretrække enkeltstående projekter i stedet for det brede samarbejde.

Det er – i meget korte træk – hovedkonklusionerne i en lang række forskellige undersøgelser, der er gennemført i løbet af 2006 af UNICEF's virke centralt i hovedkvarteret i New York og ude i mange af de lande, hvor UNICEF arbejder.

Undersøgelserne omfatter:

- Indberetninger fra 11 danske ambassader om deres samarbejde med UNICEF og indtryk af UNICEF's indsats lokalt
- En såkaldt MOPAN-analyse gennemført i fællesskab mellem ni donorlan-

de af UNICEF's indsats i 10 udviklingslande

- En analyse gennemført af den danske FN-mission i New York af UNICEF's arbejde i hovedkvarteret
- En analyse af UNICEF's resultat-baserede ledelse og afrapportering gennemført i et samarbejde mellem Danmark, Norge, Sverige, Holland, Canada og UK
- En OECD-DAC evaluering af UNICEF's evalueringseenhed.

Resultaterne af de mange analyser er skrevet sammen og præsenteres i Danidas Annual Performance Report.

Det er kendetegnende for de mange evalueringer og analyser, at flere og flere af dem gennemføres i samarbejde mellem flere donorer, og at de fokuserer på organisationens egen evne til at evaluere sig selv og sine resultater. Hensigten med det er, at organisationernes egne evalueringer og målinger gradvist skal erstatte nogle af de undersøgelser, donorerne har gennemført.

▲ KENYA, En kvinde bærer vand. Foto: Dieter Telemans/Panos

MULTILATERAL BISTAND

MERE SMÆK FOR DE MULTILATERALE SKILLINGER

■ Næsten fire ud af hver ti danske bistandskroner går gennem de multilaterale organisationer: FN, Verdensbanken, EU med flere.

Det er mange penge. Derfor er det også vigtigt at vide, hvad der kommer ud af de danske bidrag og at sikre, at pengene bruges effektivt. Generelt er der de seneste år kommet langt mere fokus på mål- og resultatstyring i de multilaterale organisationer, og det er en tendens, Danmark aktivt støtter.

Det samme gælder bestræbelserne på at sikre en mere effektiv arbejdsdeling mellem de mange multilaterale aktører og på at få dem til at spille med på Paris-erklæringens mål om øget harmonisering, tilpasning og effektivitet. Danmark indhenter f.eks. systematisk indberetninger fra de danske ambassader i udviklingslandene, der fortæller om, hvor godt – eller skidt – de multilaterale på landeniveau efterlever Paris-erklæringens mål.

For at få mest bistand for pengene skal de multilaterale også hver især fungere effektivt. Også på dette område er der en spændende udvikling i gang. Det gælder ikke mindst i FN-systemet, hvor Kofi Annan nåede at aflevere rapporten "Delivering as One", inden han med udgangen af 2006 trådte tilbage efter 12 år som FN-generalsekretær. Rapporten rummer hele 47 konkrete anbefalinger til handling. Danmark lægger helt særlig vægt på en styrkelse af udviklingsindsatsen på landeniveau, hvor visionen er, at FN skal virke efter et "4 x 1" koncept med 1 budget, 1 program, 1 kontor og 1 leder.

Adgangsbillet til indflydelse

Det er ofte Danmarks "egen" bilaterale indsats, der løber med opmærksomheden i

udviklingsbistanden. Her er resultaterne af den danske indsats umiddelbart mest tydelig. Men Danmarks multilaterale bistand giver også mulighed for at sætte danske fingeraftryk:

- Danmark hverken kan eller skal give bilateral udviklingsbistand til alle lande med behov for støtte. Gennem de danske bidrag til EU, FN, Verdensbanken og alle de andre multilaterale organisationer er Danmark – om end indirekte – til stede i alle verdens lande og bidrager f.eks. til EU's og FN's massive indsats i en række svage og fattige stater. Danmark kan også via de multilaterale organisationer give øremærkede bistand til lande, Danmark ikke selv er til stede i. Det skete i 2006 f.eks. gennem et øremærket bidrag til Burma gennem UNICEF.
- Gennem sine ofte markante økonomiske bidrag til multilaterale organisationer får Danmark også en væsentlig indflydelse på, hvordan de multilaterale bruger deres samlede bevillinger, ikke bare de danske. Ligestilling, miljø, reproduktiv sundhed og vand er nogle af de områder, hvor Danmark – også i 2006 – har sat tydelige fingeraftryk på den internationale dagsorden og de multilaterale organisationers strategier og aktiviteter. Den multilaterale bistand virker dermed som en løftestang for regeringens udviklingspolitiske prioriteter, f.eks. indsatsen for at gøre kvinder til en drivkraft for udvikling. Danmark kan gennem sin stærke multilaterale stemme flytte de multilaterale organisationers prioriteter i dansk retning og derigennem opnå en indflydelse, som langt overgår landets størrelse.

◀ BURMA, En fisker bruger en kegleformet fiskeruse.
Foto: Jean-Leo Dugast/Panos

VERDENSBANKEN NÆRMER SIG PARIS – MEN DER ER STADIG LANG VEJ

■ Verdensbanken har ligesom Danmark forpligtet sig til Paris-erklæringens mål om harmonisering, tilpasning og effektivisering af udviklingsbistanden. Foreløbig har Banken især gjort fremskridt, når det gælder deltagelse i fælles programmer. Det går dog også den rigtige vej, når det gælder deltagelse i fælles analytisk arbejde og i fælles landestrategier. Men det er ikke altid nemt for den store organisation, der er vant til at spille en dominerende rolle, at indgå i partnerskaber på lige fod med andre.

Banken er fortsat en meget centraliseret organisation, hvor de fleste beslutninger træffes i Washington. Det betyder, at Verdensbankens landekontorer i visse tilfælde stadig ikke har det fornødne mandat til at deltage aktivt i harmoniserings- og tilpasningsbestrebelse, men skal indhente godkendelse i Washington.

Selv om Verdensbanken har meldt ud, at den vil fortsætte den decentralisering, som blev påbegyndt i 1997, så viser den seneste opgørelse, at landekontorerne kun har beslutningskompetence på omkring en fjerdedel af alle sager.

Fra 2004 til 2006 er andelen af de af Bankens lantedirektører, der er placeret i modtagerlandene dog steget fra 64 pct. til 71 pct., mens andelen af medarbejdere, der er placeret ude på landekontorerne, kun er steget fra 32 pct. til 33 pct. Der er derfor fortsat behov for at skubbe på for en øget decentralisering, således at flere beslutninger kan tages på lokalt niveau.

Fra de danske ambassader er meldingerne om Verdensbankens lokale vilje til at indgå i lokalt samarbejde, at der generelt er sket en positiv udvikling. Vurderingerne varierer dog meget fra land til land. Danmark presser både ude i enkeltlande og i centrale forhandlinger med Verdensbanken på for, at Banken skal decentralisere yderligere og gøre det nemmere og mere attraktivt for

medarbejderne at anvende modtagerlandenes systemer og at samarbejde med andre donorer.

Pres fra USA

Et af målene i Paris-erklæringen er, at donorer i højere grad skal benytte modtagerlandenes egne systemer. Det gælder også ved indkøb. Men Bankens nuværende indkøbsregler vanskeliggør denne tilpasning.

Verdensbankens forslag til et pilotprojekt med anvendelse af modtagerlandenes indkøbssystemer i et begrænset antal medlemslande med relativt velfungerende systemer mødte kraftig og vedholdende modstand. Først fra amerikanske erhvervsorganisationer og dernæst fra den amerikanske kongres. I 2006 pålagde Kongressen administrationen at tilbageholde 20 pct. af USA's bidrag til Verdensbankens Udviklingsfond IDA, indtil forslaget blev trukket tilbage. De amerikanske erhvervsorganisationer foretrækker at afgive tilbud på Verdensbankens velkendte amerikansk inspirerede udbuds- og kontraktvilkår. Anvendelse af nationale indkøbssystemer antages med nogen ret at ville forringe de amerikanske virksomheders konkurrenceevne.

Herudover frygter man fra amerikansk side, at anvendelsen af modtagerlandenes egne indkøbssystemer vil øge risikoen for korruption. Andre lande, herunder Danmark, er derimod af den opfattelse, at man gennem øget anvendelse af nationale systemer kan bidrage til at forbedre dem og dermed mindske korruptionen – ikke bare i Bankens bistand, men også i nationalt og øvrige internationalt finansierede projekter.

Formålet med Paris-erklæringen er ikke at tilgodese den ene eller anden leverandør, men at sikre den størst mulige effektivitet i bistanden.

■ **Øget fokus på Afrika**

Afrika skal fortsat være vores topprioritet. Det fastslog Verdensbankens præsident Paul Wolfowitz på bankens årsmøde i Singapore i 2006, og han understregede i den sammenhæng behovet for flere midler til især privatsektorudvikling og infrastruktur, men også til uddannelse og sundhed.

Op udviklingen i Verdensbankens lån til Afrika viser, at banken lever op til målet: Over de sidste fem år har banken øget sin bistand til Afrika kraftigt. I 2006 ydede Verdensbankens Udviklingsfond IDA 1,1 mia. dollars i gavebistand til Afrika og 3,5 mia. dollars i form af lån. Det er en fordobling siden 2000, og der er lagt op til at fortsætte denne tendens i næste års budget.

Med en portefølje på 18,4 mia. dollars er banken den største donor i Afrika. Indsatsen er forankret i bankens Afrika Handlingsplan, der blev iværksat i 2005. Planen var et resultat af et pres fra dele af bestyrelsen, heriblandt den nordisk-baltiske stemme, for at Banken på målbar vis skulle forpligte sig til at styrke indsatsen i Afrika.

■ **Gældslettelse gennemført – men hvem skal betale?**

Glæden var stor, da det i 2005 på initiativ af G-8 landene lykkedes at få international opbakning til Det multilaterale Gældseftergivelsesinitiativ, der indebærer 100 pct. eftergivelse af udviklingslandenes gæld til Verdensbanken, Den Afrikanske Udviklingsbank og IMF. Initiativet omfatter de lande, der har afsluttet gældseftergivelse under det såkaldte HIPC-initiativ.

Men dermed var kampen ikke slut. For det var ikke afklaret, hvem der reelt skulle betale regningen for gældseftergivelsen. Verdensbankens udviklingsfond, IDA, finansierer i dag omkring en tredjedel af sine udlån ved hjælp af afdrag på gamle lån. Denne indtægt falder bort, når udviklingslandene får eftergivet deres gæld.

Hvis ikke donorlandene med ekstraordinære bidrag kompenserer IDA – og i øvrigt også Den Afrikanske Udviklingsbank – for de manglende indtægter, så bliver det reelt ulandene selv, der kommer til at betale for gældslettelsen.

Efter hårdt pres fra bl.a. Danmark, de andre nordiske lande og Holland lykkedes det at opnå forpligtende erklæringer fra G-8 donorerne om at erstatte de eftergivne afdrag "kro-ne-for-krone" med ekstrabidrag. Det multilaterale Gældseftergivelsesinitiativ blev således vedtaget af bestyrelserne i Verdensbanken og Den Afrikanske Udviklingsbank i foråret 2006. Danmark har forpligtet sig til i perioden 2007-2044 at betale ca. 3,8 mia. kr. til finansiering af gældseftergivelsen gennem Verdensbanken og ca. 800 mio.kr. igennem Den Afrikanske Udviklingsbank i perioden 2007-2054.

▼ UGANDA, Familien Wanambwe er i gang med at fælde en bananpalme i deres plantage. Foto: Mikkel Østergaard

DANSK AFRIKA- FOKUS I SIKKERHEDSRÅDET

■ Sikkerhedsrådet er FN's mest magtfulde organ. Det kan træffe vidtrækkende beslutninger, der binder alle FN's medlemsstater. Med kun 15 medlemmer, ud af den samlede medlemskreds i FN på 192 lande, udgør Sikkerhedsrådet en lille, beslutningsdygtig kerne, som Danmark i 2005-06 var medlem af.

Et af de danske fokusområder for medlemskabet var naturligt nok Afrika. Hvis den langsigtede danske indsats på udviklingsområdet skal bære frugt, skal der øget vægt på at skabe sikre og stabile rammer, både imellem de afrikanske lande og internt i landene.

Over halvdelen af Sikkerhedsrådets arbejde omhandler de konflikter i Afrika, der er med til at forhindre demokratisk, social og økonomisk udvikling på kontinentet. FN står i spidsen for 18 fredsbevarende operationer i verden med godt 100.000 soldater, politifolk og civile udsendte og et budget på ca. 30 mia. kr. om året. Hele 80 pct. af de udsendte gør tjeneste i de syv FN-operationer i Afrika.

Sudan var fra først til sidst en af de største sager i Danmarks medlemsperiode, og Danmark var med til at intensivere det politiske pres på Sudan i forbindelse med krisen i Darfur. Det skete i samarbejde med et

▲ GHANA, Børn i landsbyen Kpansenkpe i det nordlige Ghana leger før solnedgang. Foto: Klaus Holsting

par afrikanske medlemmer af Sikkerhedsrådet, Ghana og Tanzania. Det styrkede, afrikanske engagement i Sikkerhedsrådets arbejde er en lovende udvikling, som Danmark vil fortsætte med at støtte efter medlemskabet.

Danmark havde formandskabet i Sikkerhedsrådet to gange – første gang i maj 2005 og anden gang i juni 2006. I maj 2005 satte Danmark med en åben debat i Sikkerhedsrådet fokus på fredsopbygning og konflikthåndtering, bl.a. med sigte på at få Fredsopbygningskommissionen etableret, og det lykkedes. Læs mere om det på side 47.

”REPROSEX” – EN DANSK MÆRKESAG MED INTERNATIONAL GENNEMSLAGS- KRAFT

I juni 2006 tog Danmark initiativ til en temadebat om styrkelse af den internationale retsorden og ydede dermed et væsentligt bidrag til at sætte fokus på den betydning, folkeretten har i håndteringen af nogle af globaliseringens udfordringer, herunder fremme af international fred og sikkerhed.

■ Kan det virkelig være særligt vigtigt, at adgangen til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder bliver en del af 2015 Målene, som det skete på FN-topmødet i 2005? Og at målet blev konkretiseret som nyt 2015 delmål i 2006? Ja, det kan det, og Danmark var blandt de mest markante fortalere, der sikrede de to ”sejre”.

Sejrene er vigtige, fordi 2015 Målene danner grundlaget for de fattigdomsstrategier, udviklingslandene og donorerne sammen udarbejder, og som sætter rammen for deres indsats. Med beslutningerne er det internationalt accepteret, at seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder er et delmål på linie med de øvrige delmål, og at der skal rapporteres systematisk om, hvad der gøres for at opfylde dem, og hvordan det går.

Set fra dansk side rettede beslutningerne op på en forglemmelse fra dengang, 2015 Målene oprindeligt blev formuleret. Allerede i 1994 blev rettighederne nemlig internationalt anerkendt på FN’s Befolkningskonference i Cairo, der også vedtog et 20-årigt handlingsprogram på området.

Ikke desto mindre er rettighederne stadig kontroversielle. USA og flere katolske og muslimske lande ønsker at nedtone snakken om og støtten til ”reprosex” mest muligt, og det har haft ganske alvorlige konsekvenser, især for kampen mod hiv/aids: Når kvinder ikke oplyses om deres ret til at sige nej til sex – og dermed beskytte sig mod at blive smittet, så har indsatsen mod hiv/aids svære vilkår.

Hvis den skal være effektiv, skal den kædes tæt sammen med kampen for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

Ny strategi deler vandene

I maj lancerede udviklingsminister Ulla Tørnæs en ny dansk strategi for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Den har sammenkædningen med hiv/aids som et af fire temaer for den fremtidige danske indsats. De andre er ligestilling, unge samt mødreuddødelighed, abort og prævention.

Strategien hviler på målsætningen fra FN’s befolkningskonference i Cairo: At kvinder i verdens fattige lande selv skal kunne bestemme, hvor mange børn de vil have, og at de skal have ret til at sige nej til sex. I samfund, hvor kvinder har mulighed for at bestemme over egen krop, er der langt bedre muligheder for at skabe udvikling, bekæmpe fattigdom og hiv/aids.

De klare, danske udmeldinger har vakt begejstring i brede kredse, men også modstand. Ikke mindst abort-spørgsmålet er kontroversielt. For at understrege den vægt, Danmark lægger på adgangen til fri og sikker abort, annoncerede udviklingsministeren ved lanceringen af den nye strategi samtidig et dansk bidrag på 9 mio. kr. til den ny-etablerede Global Safe Abortion Fund. Fonden vil bl.a. kompensere NGO’er, der har mistet donorbidrag på grund af den såkaldte Gag Rule, hvor bl.a. USA trækker bidrag fra organisationer, der nægter at tage afstand fra abort.

EU HOLDER KURSEN MOD DE 0,7 PCT.

■ I 2005 forpligtede de 15 gamle EU-lande sig til at nå FN-målet om at yde 0,7 pct. af deres BNI i udviklingsbistand i 2015. Samtidig forpligtede de nye EU-lande sig til at yde 0,33 pct. i 2015. Der blev også lagt en konkret handlingsplan for stigningen, og holder den, vil det udløse 150 mia. kr. i ekstra udviklingsbistand alene i 2010.

Nu er det sådan med løfter, at de kan være nemme at give, men svære at overholde. EU-landenes vilje til at nå målet kan allerede testes, for ifølge handlingsplanen skulle EU-bistanden samlet i 2006 være på mindst 0,36 pct. af EU's samlede BNI.

Og målet er nået: Bistanden nåede op på 0,42 pct. af BNI, svarende til 357,1 mia. kr.

For de enkelte medlemslande er billedet noget blandet. Generelt vokser bistanden fra de mange nye medlemslande kraftigt. Det hører dog med i billedet, at flere af dem slet ikke ydede bistand, men faktisk modtog bistand, før de kom i EU.

En sværvægter

EU tegner sig for over halvdelen af verdens samlede udviklingsbistand. Bistanden fra EU består dels af fællesskabsbistanden, som forvaltes af EU-Kommissionen, og af EU-landenes egen bistand.

Danmarks bidrag til fællesskabsbistanden var i 2006 på ca. 1.295 mio. kr., og gennem dét bidrag er Danmark indirekte, men aktivt og positivt til stede også i de mange udviklingslande, Danmark ikke støtter gennem den bilaterale bistand. Et eksempel på det er EU's massive indsats i forbindelse med overgangen til demokrati og udvikling i DR Congo.

Afrika og migration er et par af de emner, der har stået højt på EU's udviklingsdagsorden i 2006.

EU vedtog sin første samlede Afrika-strategi i 2005, og arbejdet med at udmønte den kom i gang i 2006, ikke mindst inden for områderne god regeringsførelse, infrastruktur og den private sektor.

Problemet med migration er rykket tættere på Europa – ikke mindst på de sydeuropæiske EU-lande. EU har i 2006 haft en tæt dialog om migration med lande i Nord- og Vestafrika, og det er besluttet, bl.a. på dansk initiativ, at EU i sit arbejde med migration skal styrke udviklingsdimensionen. Målet skal være at skabe udvikling i Afrika, så mennesker i de fattigste lande føler, at de har en reel chance for et bedre liv, hvor de er, så de vælger at deltage i opbygningen af deres egne samfund, frem for at søge andre steder hen.

■ Flere penge til AVS-landene

Omkring 24 mia. euro i perioden 2008-2013. Så meget vil EU give i bistand til de såkaldte AVS-lande, 78 udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet. EU har en særlig aftale, Cotonou-aftalen, med AVS-landene. Den handler om udviklingsbistand, men også om andre vigtige områder som handel. I 2005 blev en revision af Cotonou-aftalen afsluttet, men den skulle følges op af en finansprotokol, der angiver den fremtidige økonomiske ramme for EU-bistanden til AVS-landene. Den opnåedes der enighed om i 2006, og de 24 mia. euro er en pæn stigning i forhold til perioden 2002-2007, hvor EU-bistanden til AVS-landene var på 15,2 mia. euro. Aftalen betyder også fortsat EU-finansiering af den Afrikanske Fredsfacilitet med 100 mio. euro årligt for perioden 2008-10.

CASE

■ **Endelig godt nyt fra DR Congo**

De seneste årtier har budt på masser af dårlige og dramatiske nyheder fra kæmpe-landet Den Demokratiske Republik Congo, der med sine 2,3 mio. km² er på størrelse med Frankrig, Italien, Polen, Portugal, Spanien, Storbritannien og Tyskland – tilsammen – og tæller godt 62 mio. indbyggere. Frem til 2002 var landet plaget af en borgerkrig, der på fire år anslås at have kostet 4 mio. menneskeliv, og som stort set nedbrød de sidste rester af infrastruktur, et statsapparat og en privat sektor i landet. Men krigen i DR Congo gik ikke blot ud over congoleserne. Konflikten inddrog også adskillige af det centralt beliggende og mineralrige lands nabolande og er derfor blevet kaldt Afrikas første verdenskrig.

Den skrøbelige våbenhvile, der blev indgået i 2002, var ingen garanti for fred og udvikling, men banede dog vejen for et overgangsstyre, indtil demokratiske valg kunne gennemføres. Det forekom længe nærmest som en urealistisk drøm, men 2006 blev året, hvor congoleserne i flere omgange kunne gå til stemmeurnerne og på – stort set – demokratisk vis vælge deres præsident og parlament for første gang i over 40 år.

At det lykkedes, skyldes først og fremmest de millioner af congolesere, der vil fred og udvikling, og som mødte op og afgav deres stemme på værdig vis trods store og uundgåelige logistiske problemer. Men også FN og EU kan med

deres massive og vedholdende indsats tage en god del af æren for den positive udvikling i et land, hvor Danmarks bistandsindsats ligger mange år tilbage, men hvor Danmark via den multilaterale bistand gennem FN og EU bidrager til genopbygning af landet.

FN – en stat i staten

FN's sikkerhedsråd vedtog helt tilbage i 1999 at indsætte en særlig styrke i DR Congo, MONUC, og den voksede efterhånden til 17.600 mand. Det er den største FN-operation i disse år, og den koster mere end 1 milliard dollars om året. MONUC er nærmest som en stat i staten – med den afgørende forskel, at der i DR Congo endnu ikke rigtigt er nogen stat. MONUC har f. eks. etableret faste rutefly mellem alle landets store og mellemstore byer. Vejnet eksisterer ikke, og de lokale luftfartsselskaber er for farlige at bruge. MONUC stod for en stor del af sikkerheden omkring valget og transport af stemmesedler og valgmateriale.

EU i synlig rolle

Også EU – og de gamle kolonimagter Frankrig og Belgien – spiller en meget synlig rolle i DR Congo. EU giver massiv bistand til landet og finansierede en betragtelig del af valget, der skønnes at have kostet omkring 2,5 mia. kr. EU sendte på FN's opfordring en særlig styrke på 2.500 mand til at hjælpe MONUC med sikkerheden i forbindelse med valget og havde også omkring 300 valgobservatører i DR Congo. Fire

af EU-valgobservatørerne var danske. Danmark bidrog til valget i DR Congo med 5 mio. kr.

Fremtiden

Overgangen til demokrati bragte ikke en ny præsident til magten. Joseph Kabila, der overtog præsidentembedet, da hans far blev myrdet i 2001, vandt valget, men der måtte to runder til. Ved første runde den 30. juli stillede hele 33 kandidater op. Kabila fik 45 pct. af stemmerne, men skulle have mindst 50 pct. for at blive valgt. Derfor måtte han ud i en ny runde den 29. oktober mod første rundes nr. 2, Jean-Pierre Bemba. Her blev resultatet 58-42 til Kabila, og han kunne den 6. december tages i ed for en fem-årig periode som præsident.

Dermed er DR Congos problemer langt fra ovre. Hele 283 politiske partier stillede op til parlamentsvalget, hvor Kabilas blok besætter 111 af i alt 500 pladser, men menes at have omkring 300 parlamentsmedlemmer bag sig. En regering, der støtter Kabila, er indsat, men han får det alligevel svært. Han har ringe opbakning i hele landets vestlige del, ikke mindst i hovedstaden Kinshasa. Faktisk fik Bemba flertal i seks ud af DR Congos nuværende 11 provinser.

Men bidragene fra donorerne, der kan sikre stabilitet og udvikling er begyndt at komme, og det samme er de private investeringer.

CASE

■ **Massiv EU-bistand til handel**

Når et samlet EU kaster sig ind i en sag, så rykker det. Et godt eksempel på dét er EU's indsats for at hjælpe udviklingslandene med at få gavn af liberaliseringen af verdenshandlen, den såkaldte handelsrelaterede bistand.

Selv om forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen, WTO, brød sammen i 2006, så står EU fast på sine tilsagn, afgivet i forbindelse med den "udviklingspakke", som man blev enige om på WTO's ministerkonference i december 2005. I den forbindelse lovede EU at øge sin handelsrelaterede bistand til 2 mia. euro om

året fra 2010, og det løfte er der arbejdet videre med i 2006.

Det er besluttet, at en stor del af bistanden skal gå til Afrika, og at den ene mia. skal komme fra Kommissionen/fællesskabsbistanden, den anden fra medlemslandene. Kommissionen yder allerede omkring 900 mio. euro om året i handelsrelateret bistand, mens medlemslandenes samlede bistand anslås at ligge på omkring 300 mio. euro. Det er endnu langt fra målet, men det hører med, at EU bruger den snævre definition af handelsrelateret bistand, som

både OECD og WTO anbefaler. Her regnes støtte til infrastruktur ikke med som handelsrelateret bistand, som f.eks. USA gør det.

I øvrigt understreger EU, at den handelsrelaterede bistand ikke kan og skal træde i stedet for et godt resultat af den igangværende forhandlingsrunde i WTO, Doha Udviklingsrunden, men komplementere denne og sikre, at ulandene bliver i stand til at få det fulde udbytte af de nye muligheder, som Runden vil give dem.

ET BLANDET ÅR FOR HANDEL OG UDVIKLING

■ Utallige politikere og erklæringer fra topmøder og konferencer har efterhånden fastslået, at øget, international samhandel er en af de vigtigste veje til at nå 2015 Målene, og at rammerne for verdenshandlen skal fastlægges, så de tager særligt hensyn til udviklingslandene. Alligevel kniber det med den politiske vilje hos de fleste lande, når de afgørende forhandlinger strammer til. Det blev forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen, WTO, i 2006 et eksempel på.

WTO nåede lige netop at gå ud af 2005 med skindet på næsen. Ministerkonferencen i Hongkong i december 2005 undgik kun med det yderste af neglene et regulært sammenbrud. Der blev enighed om en sluttekst, men kun fordi den sparkede de fleste af de ømtålelige punkter videre til fortsatte forhandlinger i 2006.

Strategien mislykkedes. I juli 2006 gjorde WTO's generaldirektør Pascal Lamy et sidste forsøg på at få forhandlerne tilbage omkring bordet ved at bede alle de stærke parter om indrømmelser:

- USA skulle acceptere et loft for sin interne landbrugsstøtte på 20 mia. dollars om året
- Mellemindkomstlandene samlet i den såkaldte G20-gruppe med bl.a. Kina, Brasilien, Indien og Sydafrika skulle gå med til at nedsætte deres told på industrivarer til maksimalt 20 pct.
- EU og USA skulle acceptere G20-gruppens forslag om at sænke deres toldsatser på landbrugsvarer med gennemsnitligt 52 pct.

Alle tre parter afviste omgående udspillet, og sammenbruddet var en realitet. Det var absolut ikke efter ulandenes ønske. Det er dem, der taber på et sammenbrud. For sammenbruddet har fået især USA, men også EU og Danmark, til at genoplive bilaterale handelsforhandlinger. EU og Danmark har dog fortsat det multilaterale handelssystem som førsteprioritet, men er positivt indstillet over for bilaterale og regionale handelsaftaler som supplement – og ikke alternativ – til WTO. Disse aftaler bør efter dansk opfattelse ikke alene give EU øget markedsadgang, men også føre til øget integration af udviklingslandene i det globale økonomiske samarbejde.

Udviklingsrunde uden udvikling

Den igangværende forhandlingsrunde i WTO blev søsat tilbage i 2001 i Qatars hovedstad Doha. Dengang var der store visioner om at sikre udviklingslandene bedre handelsvilkår, og runden blev derfor kaldt Doha Udviklingsrunden. Oprindeligt var målet, at den skulle være afsluttet inden udgangen af 2005, men det lykkedes altså ikke.

Det er ikke usædvanligt, at handelsforhandlinger trækker længere ud end planlagt. Det har også tidligere runder gjort, for det er en kæmpe-udfordring at nå til en WTO-aftale: Der stemmes ikke i WTO. Alle de 150 medlemslande skal være enige – ellers i hvert fald undlade at stemme imod og dermed nedlægge veto – før en aftale er på plads. Og runden er først slut, når der er enighed om samtlige punkter. Det er et kæmpemæssigt giv-og-tag-spil.

Hele andet halvår af 2006 lå forhandlingerne brak, men i begyndelsen af 2007 har landene genoptaget forhandlingerne.

EU og AVS-landene

Handel og udvikling er kædet sammen i Cotonou-aftalen, en aftale mellem EU og de såkaldte AVS-lande, 78 udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet. Herunder opnår AVS-landene særlig fordelagtig adgang til EU's marked.

Aftalen strider imidlertid imod generelle WTO regler, og den nuværende undtagelse udløber ved udgangen af 2007, hvor WTO kræver reglerne overholdt. Det kræver, at EU giver alle ulande – og ikke kun AVS-landene – lige vilkår, og at der bliver gensidighed i aftalerne. Det betyder, at udviklingslandene i et vist omfang skal give EU samme vilkår, som EU giver udviklingslande. Det er et speget punkt, fordi ulandene er bange for at få deres landbrug og industri smadret af billige produkter fra EU. Det er dog muligt at give udviklingslandene overgangsordninger på helt op til 25 år, før de skal åbne deres markeder for de varer, der betyder særligt meget for dem.

EU har i flere år forhandlet det, der kaldes regionale partnerskabsaftaler med udviklingslande i Asien, Afrika og Vestindien. Målet er ikke blot at overholde WTO-reglerne, men også at fremme den regionale syd-

syd-handel, så handel kan bruges som motor for udvikling.

Årets succes'er

Mens de generelle WTO-forhandlinger brød sammen i 2006, kom området ”handel og udvikling” igennem året med færre skrammer. For det første lykkedes det en arbejdsgruppe at nå til enighed om, hvordan de rige lande i praksis skal indfri deres løfte om at udvide den handelsrelaterede bistand. Det er bistand, der skal hjælpe udviklingslandene med at udnytte de mulig-

heder, en friere verdenshandel giver, og kaldes Aid for Trade-initiativet.

For det andet lykkedes det donorer, mindst udviklede lande og seks af de mange internationale organisationer, der arbejder med handel og udvikling at nå til enighed om, hvordan deres samarbejde kan styrkes i det, der kaldes et Integrated Framework. Det er en dansk mærkesag og i tråd med Paris-erklæringen om bistandseffektivitet. Målet er at sikre, at der i de enkelte mindst-udviklede lande er en sammen-

hængende plan for handel og udvikling, som alle arbejder efter. Et andet mål er at tidoble de ressourcer, der er til rådighed under Integrated Framework, og at sikre en effektiv brug af ressourcerne.

For det tredje har EU gennemført den beslutning, der blev taget allerede i Hong Kong, nemlig at de mindst udviklede lande skal kunne eksportere deres varer told- og kvotefrit til alle de rigeste lande og visse mellemlandslande. Det er også bl.a. USA og Japan på vej til at gennemføre.

EVALUERING

■ ITC – koordinatoren af bistand til handel

De seneste års øgede fokus på handel som en af vejene til at opnå 2015 Målene og på teknisk, handelsrelateret bistand til udviklingslandene har placeret International Trade Centre (ITC) i en langt mere central position end tidligere. ITC har hovedkvarter i Genève og blev etableret i 1964 som en del af GATT – forløberen for Verdenshandelsorganisationen, WTO, men blev siden også en del af FN-systemet og har udviklet sig til at blive en central formidler af teknisk, handelsrelateret bistand. Den type bistand vokser nærmest eksplosivt i disse år som følge af donorløfter i forbindelse med Doha Udviklingsrunden.

Evalueringen af ITC blev gennemført af et internationalt konsortium under dansk ledelse og er den første omfattende og uafhængige evaluering af organisationen. Den omfatter en række organisatoriske og tekniske studier og 10 feltstudier på landeniveau.

Evalueringen konkluderer, at ITC anses for at være neutral og upartisk, og at ITC har kapacitet til at støtte fattige landes integration i det internationale handelssystem. ITC's komparative fordel er organisationens tekniske ekspertise

inden for handel og udvikling kombineret med dens erfaringer med at opbygge netværk og med dens praktiske og dialogsøgende arbejdsmetode. Evalueringen viser også, at ITC's lande-projekter er tilpasset de lokale behov og derfor er mere effektive og bedre til at give konkrete resultater end de store, globale og regionale projekter.

ITC's indsats bliver generelt opfattet som relevant af partnerne og af en fornuftig kvalitet. De bedømmer også ITC som effektiv. ITC mangler imidlertid et effektivt og resultatorienteret rapporteringssystem, og det gør det svært at vurdere de konkrete resultater af ITC's indsatser for målgruppen, ligesom det er vanskeligt at påvise bæredygtigheden af ITC's interventioner.

ITC mangler en rådgivende ekspertgruppe eller et mindre styringsorgan, der kan føre grundigt tilsyn med og rådgive om ITC's målsætninger og programmer, og som kan bistå ledelsen i perioder med ændringer. Der mangler også et struktureret tilsyn med det samlede program og budget. Derudover anfører evalueringen en række svagheder i organisation og struktur,

som er meget generelle for de multilaterale organisationer.

Evalueringen indeholder 34 strategiske og operationelle anbefalinger, hvoraf hovedparten vedrører ITC's ledelse. Fem anbefalinger er rettet mod donorerne og opfordrer bl.a. til øget donorharmonisering og fokus på landespecifikke projekter.

Der er generelt stor opbakning bag evalueringens anbefalinger både i ITC's ledelse og blandt donorerne, og Danmark støtter den proces, som blev igangsat under schweizisk ledelse, som opfølgning på evalueringen.

For yderligere information: ”Evaluation of the International Trade Centre ITC, UNCTAD/WTO” udarbejdet af DMI Associates with Ticon DCA, Copenhagen DC & ACE-Global (2006.01). Rapporten kan fås fra www.evaluering.dk

UNICEF SÆTTER FOKUS PÅ BØRN OG AIDS

■ Børn og unge er blandt dem, der lider mest under hiv/aids-epidemien: Hvert minut dør et barn af aids, 15 mio. børn har mistet en eller begge forældre på grund af sygdommen, og hver dag smittes 5.000 unge med hiv. Men børn og unge bliver ofte overset i den internationale hiv/aids-bistand. F.eks. modtager mindre end ti pct. af de børn, som er blevet forældreløse pga. hiv/aids, nogen form for støtte. Og mindre end ti pct. af de hiv-positive gravide får den medicin, der kan halvere barnets risiko for at blive født som hiv-positiv.

UNICEF er FN's Børnefond, og det er derfor naturligt, at UNICEF gør en særlig indsats for de børn og unge, der rammes af hiv/aids-epidemien. UNICEF arbejder i hele 156 af verdens fattigste lande for at sikre børn en sund og tryk opvækst, skolegang og beskyttelse mod vold, udnyttelse og hiv/aids. I 2005 lancerede UNICEF kampagnen "Unite for Children – Unite against Aids" i New York, og i 2006 blev kampagnen også lanceret i Danmark.

Kampagnen fokuserer på fire områder:

- At forebygge hiv-smitte fra mor til barn ved fødslen
- At tilbyde medicin og lægehjælp til smittede børn
- At forebygge hiv-smitte blandt børn og unge
- At beskytte og hjælpe børn ramt af aids.

Navnlig det fjerde område, støtten til forældreløse og andre sårbare børn, er set med danske øjne et vigtigt indsatsområde for UNICEF og en hovedprioritet i den danske strategi for bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene.

Kampagnen foregår i et tæt samarbejde med UNAIDS og de mange andre aktører på hiv/aids-området, og UNICEF's mål er ikke at starte egne og enkeltstående projekter, men at samarbejde med modtagerlandene om at styrke hiv/aids-indsatsen som et led i deres fattigdomsstrategier og nationale handlingsplaner på området.

UNICEF brugte før kampagnen 8-9 pct. af sine midler på hiv/aids-området. Danmark ser gerne, at den andel kommer højere op, og det skal kampagnen bidrage til.

Danmark bakker op

I marts 2006 lancerede UNICEF's danske nationalkomité kampagnen "Unite for Children – Unite against Aids" i Danmark. UNICEF har 37 nationalkomiteer i den industrialiserede verden, heriblandt i Danmark. De oplyser om og samler penge ind til UNICEF's hjælpearbejde for verdens fattigste børn.

I løbet af 2006 indsamlede UNICEF Danmark 4 mio. kr. til hiv/aids-kampagnen fra virksomheder, fonde og private. I alt samlede UNICEF Danmark i 2006 92,6 mio. kr. ind i Danmark til UNICEF's arbejde. Det er mere end en fordobling på bare fem år.

WFP – VERDENS STØRSTE HUMANITÆRE ORGANISATION

■ Verdens største humanitære organisation gennemgår i disse år en vanskelig, men nødvendig omstilling. Da Verdensfødevareorganisationen – World Food Programme eller kort og godt WFP – blev dannet i 1963 ved en beslutning i FN's generalforsamling, var fødevarebistand noget, som de rige lande gav de fattige lande i form af fødevarer, som de rige lande selv producerede og i mange tilfælde ligefrem havde overskud af. Og sådan var det i mange år frem, faktisk ind til for få år siden.

Den type fødevarehjælp blev voldsomt kritiseret. Fødevarerne fra donorlandene ødelagde de lokale landbrugsmarkeder, skabte afhængighed og var i øvrigt helt anderledes end den mad, modtagerne var vant til og ønskede. Det betød, at fødevarebistanden kom under voldsom kritik. Flere donorer begyndte at give penge i stedet for fødevarer. I nogle tilfælde var bidragene bundet til indkøb i donorlandet, men flere lande har nu afbundet deres bidrag til WFP eller er ved at gøre det.

Alligevel anslår FN's Landbrugsorganisation, FAO, at en tredjedel af den globale fødevarebistand stadig bliver brugt til indkøb i donorlandene. En praksis, FAO kritiserer kraftigt for at underminere landbrug i de fattige lande.

Danmark gik i 2002 over til udelukkende at yde sit bidrag til WFP i form af kontanter, men de var dog i vidt omfang bundet til indkøb i Danmark. I 2004 besluttede Danmark gradvist at afbinde de bundne bidrag frem til 2008, så alle danske bidrag kan bruges frit.

Dobbeltmandat

WFP har et dobbeltmandat: Nødhjælp og udvikling. WFP har de seneste år reduceret og omlagt sin støtte til udvikling. Det handler ikke "bare" om at dele nødhjælpssækker ud, men om mere målrettet at nå udsatte grupper som kvinder og børn. Indsatsen skal også være med til at sikre, at folk kan blive boende og ikke bliver flygtninge eller internt fordrevne.

WFP giver også overgangsbistand, når en nødsituation trækker ud, og nødhjælpen skal forlænges, indtil der er lokal kapacitet til at tage over. Men det er ikke WFP's opgave at yde varig udviklingsbistand.

Nødhjælp er WFP's hovedområde, og WFP har gennem årene opbygget så omfattende logistisk ekspertise, at organisationen har fået en central rolle som leverandør af logistiske tjenester på vegne af det samlede FN-system ved alle større nødhjælpsoperationer. Det er et led i de internationale bestræbelser på at koordinere nødhjælpsindsatser bedre og i FN-reformerne, der skal sikre en klarere arbejdsdeling. WFP har stået i spidsen for de internationale indsatser ved nogle af de største humanitære kriser i de seneste år: Afghanistan, Nordkorea, Sudan, Irak, Libanon, Pakistan og efter tsunamien.

Danmark gav i 2006 godt 257 mio. kr. til WFP. Bidraget til WFP's udviklingsaktiviteter var på 160 mio. kr. Den danske støtte til WFP's humanitære aktiviteter, herunder de særlige bidrag øremærket til indsatser i bestemte lande, androg ca. 95 mio. kr.

Imponerende statistik

Siden WFP blev etableret i 1963 er WFP nået ud til mere end 1 milliard af klodens fattigste mennesker med fødevarebistand. Endnu et par tal giver et indtryk af WFP's aktiviteter:

- WFP når ud til ca. 90 mio. mennesker i mere end 80 lande hvert år
- WFP er den FN-organisation, der får de største donorbidrag, i 2006 2,8 mia. dollars
- 57 pct. af WFP's bidrag går til de mindst udviklede lande.
- Kun 7 pct. af WFP's budget går til administration
- WFP samarbejder med mere end 2.000 NGO'er i marken.

CASE

■ **Sudan og Libanon – to helt forskellige WFP-operationer**

Sudan og Libanon var målet for to store WFP-indsatser i 2006, og de var vidt forskellige. I Sudan er der behov for en langvarig indsats, mens den akutte krise i Libanon havde kortvarig karakter, og WFP's indsats derfor også kun strakte sig over få måneder.

WFP i Sudan

WFP's indsats i Sudan er – ligesom konflikten, eller snarere konflikterne – kompleks og langvarig. Sudan var WFP's største operation i 2006 og omfattede hjælp til i alt 5 mio. mennesker, og indsatsen fortsætter. I 2007 anslås der at blive brug for 682.000 tons fødevarerbistand til i alt 5,5 mio. mennesker ud af en samlet befolkning i Sudan på 35 mio.

Værst ser det ud i Darfur, hvor 2,8 mio. internt fordrevne har brug for fødevarerhjælp for at overleve. I det sydlige Sudan hjælper WFP om-

kring 1,5 mio. mennesker og i det centrale og østlige Sudan ca. 1,2 mio.

WFP deler nødhjælpsspakker ud, men gennemfører også mindre udviklingsprojekter, hvor folk får fødevarer for at arbejde – eller for at uddanne sig. WFP er også involveret i minerydning og rehabilitering af veje. Også i Sudan koordinerer WFP transport og logistik for den samlede nødhjælpsindsats og har bl.a. en flåde af fly og helikoptere til at transportere fødevarerbistanden og andet materiel.

Danmark gav i 2006 15 mio. kr. til WFP's indsats i Sudan.

WFP i Libanon

Kamphandlinger mellem Israel og Libanon i sommeren 2006 drev 700.000 mennesker i Libanon på flugt. 150.000 søgte over grænsen til

Syrien, og mange udlændinge, bl.a. danskere, blev evakueret til deres hjemlande. I Libanon havde omkring 500.000 internt fordrevne, heraf 200.000 børn, akut behov for fødevarer, medicin mm.

WFP rykkede ind med fødevarer, men koordinerede også transporten af FN-systemets nødhjælpsforsyninger til Libanon og til de libanesiske flygtninge i Syrien. Modsat Sudan var den humanitære krise i Libanon midlertidig. Efter tre måneder forlod WFP igen Libanon, hvor regeringen nu selv kunne løfte opgaven. Og WFP høstede stor ros for sin hurtige reaktion og efterfølgende overdragelse til lokale kræfter.

I tillæg til det generelle bidrag til WFP's nødhjælpsarbejde ydede Danmark et særskilt bidrag til WFP-operationen i Libanon på 5 mio. kr.

▲ *LIBANON, En aflæsning af UNICEF's leverancer. Foto: Jeroen Oerlemans/Panos*

FN- ORGANISATIONEN UNOPS FLYTTER HOVEDKVARTER TIL KØBENHAVN

■ København er for første gang blevet værtsby for hovedkvarteret for en FN-organisation. I 2005 valgte UNOPS (United Nations Office for Project Services) at flytte sit hovedkvarter fra New York til København. Flytningen blev indledt i 2006 og vil være afsluttet i 2007. Dermed vil over 120 nye FN-stillinger være blevet flyttet til København, der når op på over 850 FN-ansatte.

UNOPS tilbyder støtte til og ledelsesmæssig styring af projekter og programmer, som udføres af FN's organisationer og medlemsstater – med tiltagende fokus på lande i post-konflikt situationer.

Danmark blev for første gang vært for FN i 1957, da WHO flyttede sit regionalkontor for Europa til København – tæt ved Svanemøllen. Siden har andre også fået øjnene op for fordelene ved en central placering i København, og særligt inden for de sidste ti år har udviklingen taget fart. En målrettet dansk indsats har tiltrukket organisationer som UNDP, UNFPA, UNICEF og WFP og gjort København til et vigtigt center for disse or-

ganisationers globale indkøbs- og administrative servicefunktioner.

Det er ikke hensigten, at udviklingen standser her. Udviklingsministeren har nedsat et udvalg, der skal styrke det danske FN-værtskab med fokus på udviklingsorienterede opgaver. Udvalget skal også se på mulighederne for at opføre en egentlig samlet FN-by, hvor samtlige herværende FN-organisationer kan samles. I dag er FN-organisationerne i København spredt ud på flere lokaliteter.

En samlet FN-by i København vil være et væsentligt dansk bidrag til realiseringen af den synergi og effektivisering, som er et centralt element i reformerne af FN, og som støttes af Danmark.

En styrket FN-tilstedeværelse kan gavne dansk erhvervsliv og Københavns status som international by. Det kan også være med til at synliggøre FN i Danmark og Danmarks synspunkter og politik i forhold til FN.

Ansatte i FN-organisationer i Danmark, heraf danskere

Organisation	Samlet antal ansatte	Heraf danskere	% danskere
FN-organisationerne på Midtermolen	281	80	28,5
UNICEF	244	96	39,3
WHO	318	76	23,9
I alt	843	252	29,9

DANMARKS MULTILATERALE BIDRAG TIL INTERNATIONALE ORGANISATIONER, 2005-2006

Organisation – beløb i mio. kr.	2005	2006
UNDP United Nations Development Programme	513,1	526,1
EDF European Development Fund	420,8	426,2
IDA International Development Association	464,5	419,9
UNICEF United Nations Children's Fund	213,5	224,8
WFP World Food Programme	206,4	200,7
UNFPA United Nations Fund for Population Activities	183,4	194,4
United Nations Department for Peace Keeping Operations	172,2	154,8
Globale fond til bekæmpelse af aids, tuberkulose og malaria	140,0	140,0
UNHCR United Nations High Commission for Refugees	132,9	135,6
Verdensbanken	104,7	111,7
AFDF African Development Fund	100,0	100,0
GEF Global Environmental Facility	65,2	77,9
AFDB African Development Bank	79,0	63,2
UNRWA United Nations Relief and Work Agency for Palestine Refugees	61,5	62,0
NDF Nordic Development Fund	59,6	59,4
IPPF International Planned Parenthood Federation	45,0	49,0
UNAIDS United Nations Samfinansierede AIDS-Program	39,7	46,9
ASDF Asian Development Fund	45,7	45,7
WHO World Health Organization	41,9	40,3
UNEP United Nations Environment Programme	60,1	38,2
IFAD International Fund for Agricultural Development	85,8	24,8
UNOHCHR United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights	22,5	22,7
ILO International Labour Organization	17,2	21,0
UNESCO United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	7,7	21,0
IUCN International Union for the Conservation of Nature	20,0	19,6
ASDB Asian Development Bank	12,1	15,0
IWGIA International Work Group for Indigenous Affairs	14,9	15,0
ITC International Trade Center	17,1	13,0
ICRC International Committee of Red Cross	12,0	12,0
OCHA Office for the Coordination of Humanitarian Affairs	14,0	10,9
IRCT Det Internationale Rehabiliteringsråd for Torturofre	9,0	10,5
International AIDS Vaccine Initiative	9,9	10,0
International Partnership for Microbicides	7,5	10,0
UNODC United Nations Office on Drugs and Crime	13,0	9,5
Den Mellemstatslige Tørkekomite i Sahel	8,7	7,4
WTO World Trade Organisation	16,4	7,0
IDB Inter-American Development Bank	5,5	6,5
UNIDO United Nations Industrial Development Organization	5,3	6,1
IFPRI International Food Policy Research Institute	5,7	5,2
Øvrige multilaterale bidrag	290,1	337,7
Andet	-15,0	-17,9
Multilateral bistand under § 06.3	3.728,6	3.683,7
Anden multilateral bistand uden for § 06.3:		
Fællesskabsfinansieret EU-bistand	743,6	865,9
Generelle bidrag til internationale organisationer	33,5	33,1
Multilateral bistand i alt rapporteret til OECD/DAC:	4.505,7	4.582,7

Med virkning fra finansåret 2005 rapporteres ekstraordinære humanitære bidrag, IHB og bistand til flygtninge og internt fordrevne i nærområder (finanslovens § 06.39.02) som bilateral bistand.

DANSKE VIRKSOMHEDERS LEVERANCER TIL INTERNATIONALE ORGANISATIONER

Danske leverancer til multilaterale organisationer 2003 - 2005												
Mio. kr.	Total indkøb				Indkøb i Danmark				Dansk andel i pct.			
Organisation	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
IBRD/IDA ¹⁾	41.266	46.297	50.521	29.604	203	221	167	71	0,49	0,48	0,33	0,24
AsDB ²⁾	23.051	21.187	34.241	36.364	278	78	162	53	1,21	0,37	0,47	0,15
IDB ³⁾	10.569	14.091	68.476	19.183	20	16	0,27	0,00	0,19	0,11	0,00	0,00
AfDB ²⁾	4.621	4.161	3.283	2.550	110	22	33	5	2,37	0,53	1,00	0,18
Total	38.241	39.438	106.000	58.097	408	116	195	57	1,07	0,29	0,18	0,10
NIB ⁴⁾	19.043	21.102	21.762	22.969	2.345	2.759	2.739	2.670	12,31	13,07	12,59	11,62
ECHO	4.070	3.761	4.006	4.470	233	151	145	188	5,72	4,01	3,62	4,21
EDF ⁵⁾	1.268	7.418	10.006	N/A	39	220	842	N/A	3,04	2,97	8,41	N/A
TACIS ⁶⁾	1.566	2.102	3.090	1.356	14	62	22	31	0,90	2,95	0,71	2,29
Phare	7.125	6.141	N/A	7.268	149	148	N/A	160	2,09	2,41	N/A	2,20
Total ⁷⁾	14.029	19.422	-	-	434	581	-	-	3,09	2,99	-	-
UNDP - NEX	4.019	2.492	3.885	N/A	89	9	398	N/A	2,21	0,36	10,23	N/A
UNOPS	965	2.335	4.029	N/A	133	43	152	N/A	13,82	1,85	3,77	N/A
UNFPA	624	961	1.152	N/A	10	7	27	N/A	1,60	0,71	2,34	N/A
UNHCR	597	597	627	N/A	69	82	104	N/A	11,59	13,78	16,58	N/A
UNICEF	4.674	4.258	6.356	N/A	262	328	224	N/A	5,60	7,71	3,52	N/A
WFP	6.970	11.781	12.210	N/A	179	138	156	N/A	2,57	1,17	1,28	N/A
WHO	774	379	839	N/A	40	19	29,68	N/A	5,13	4,97	3,54	N/A
IAPSO	592	848	1.082	N/A	164	172	164	N/A	27,70	20,30	15,16	N/A
UNRWA	791	1.108	644	N/A	15	4	3	N/A	1,83	0,35	0,52	N/A
Total ⁸⁾	20.007	24.759	30.826	-	961	802	1258	-	4,80	3,24	4,08	-

Anmærkninger:

- 1) Beløb omfatter indgående kontrakter evalueret i perioden 1/7-30/6 (slutdato ligger i det nævnte år) – I tallene for 2006 mangler MNA services
- 2) Beløb omfatter kun indgåede kontrakter.
- 3) Beløb omfatter kun udbetalinger.
- 4) Aktive projektinvesteringsslån – Kumulative indkøb.
- 5) Danske virksomheder har de seneste par år modtaget store kontrakter under programmet, som over perioden desuden er blevet tilført betydeligt flere ressourcer.
- 6) TACIS statistikken omfatter tildelte kontrakter på EUR 200.000 eller højere
- 7) EU statistikker er kun opgjort på lead-partner niveau, hvorfor danske andele er betydeligt større.
- 8) Tal for 2006 er endnu ikke offentliggjort. Totalen er kun for et udvalg af FN organisationer. FN's samlede indkøb udgør i alt ca. 30 mia. kr. årligt.

LEVERANDØR TIL BYGGE- OG ANLÆGSOPGAVER

Leverandører til bygge- og anlægsopgaver, 2006

Totalbeløb pr. firma for kontrakter indgået af Danida

Nr.	Firma	Kontraktbeløb kr.
1	MT Højgaard	31,5
2	NCC International	17,0
2	Kemp & Lauritzen	6,2
3	Aarsleff	2,5
4	Nve/Industriel Electrical JV	2,0
5	Yit	1,6
	I alt	60,8

Ovennævnte 5 leverandører tegner sig for 100% af bygge- og anlægsopgaverne i 2006 på 60,8 mio. kr.

LEVERANDØR AF KONSULENT- OPGAVER

Top-20 liste for leverandører af konsulentopgaver (kort- og langtidsopgaver), 2006

Totalbeløb pr. firma for kontrakter indgået af Danida

Nr.	Firma	Antal lange kontrakter	Antal korte kontrakter	Samlet kontraktbeløb kr.
1	COWiconsult	15	43	88,1
2	Carl Bro	10	21	52,1
3	Dansk Energi Management	3	7	29,0
4	PEMconsult a/s	3	33	26,1
5	Nordic Consulting Group	0	33	17,7
6	ARCADIS Euroconsult	1	0	13,5
7	NIRAS Allerød	4	9	10,8
8	Dansk Teknologisk Institut	1	0	10,4
9	Development Associates	0	18	9,3
10	Håndværksrådet	3	6	8,9
11	Enterplan Limited	1	0	7,1
12	Danmarks Statistik	1	0	6,5
13	HORUS	1	0	6,3
14	RDC	0	13	5,8
15	Orbicon & Goss Gilroy Inc. JV	1	0	5,2
16	Rambøll/Scott Wilson Kirk J/V	1	0	4,8
17	Thorndahl Consult	0	9	4,7
18	Scanagri Danmark	1	1	3,9
19	Adam Smith Intl.	1	0	3,8
20	Copenhagen Development	2	8	3,8
	I alt	49	201	317,8

Ovennævnte 20 leverandører tegner sig for 73,8% af det samlede kontraktbeløb på 430,3 mio. kr.

ÅR 1 MED EGENFINANSIERING

■ Med finanslovsforliget for 2006 blev der indført et krav om egenfinansiering for de seks danske NGO'er, der har en såkaldt rammeaftale over NGO-bevillingen, dvs. en flerårig aftale, der ikke er bundet op på enkeltprojekter. De seks rammeorganisationer er Dansk Røde Kors, Folkekirkens Nødhjælp, Red Barnet, Mellempfolkeligt Samvirke, Ibis og Care.

Kravet betyder, at NGO'erne fremover skal supplere det bidrag, de får fra staten, med et beløb betalt af egne, privatindsamlede midler. Egenfinansieringen udregnes ved årets udgang på baggrund af det beløb, organisationerne har forbrugt til program- og projektaktiviteter under rammebevillingen det pågældende år.

Baggrunden for kravet om 10 pct.'s egenfinansiering var først og fremmest et ønske om at sætte skub i en proces, der skal gøre NGO'erne mere uafhængige. For at give organisationerne mulighed for at omstille sig, blev egenfinansieringen introduceret gradvist, så den i 2006 skulle være på 5 pct. stigende til 10 pct. fra og med 2007. Alle seks organisationer opfylder egenfinansieringskravet i 2006.

Flere indsamlinger

Samtidig med kravet om egenfinansiering fik samtlige rammeorganisationer tilladelse til at gennemføre landsdækkende husstandsindsamlinger. Hidtil havde kun Dansk Røde Kors, Folkekirkens Nødhjælp og Red Barnet haft ret til at gennemføre husstandsindsamlinger. Og det har betydning, at der er stemt flere dørklokker i 2006,

hvor alle seks organisationer gennemførte landsdækkende husstandsindsamlinger:

- Folkekirkens Nødhjælp gennemførte sin traditionelle indsamling i marts under temaet afhjælpning af sulten i Afrika. Indsamlingen indbragte godt 14 mio. kr.
- Ibis og Care valgte at gennemføre en fælles landsindsamling i august under temaet kvinder i Afrika. For begge organisationer var det deres første landsindsamling, og der blev i alt samlet 1,5 mio. kr. ind
- Red Barnet holdt landsindsamling i september og fik et resultat på kr. 6,7 mio. kr.
- Dansk Røde Kors gennemførte sin landsindsamling i oktober, som indbragte 23 mio. kr. til organisationens katastrofefond
- Mellempfolkeligt Samvirkes landsindsamling i december nåede 2,7 mio. kr.

Ud over landsindsamlingerne har organisationerne en vifte af muligheder for at samle ind til dækning af eget bidrag: Arv og gaver, kollekter, indtægter fra genbrugsbutikker m.m.

Der har været udvist stor kreativitet i 2006, og flere kampagner har for alvor slået igennem blandt danskerne. F.eks. overgik Folkekirkens Nødhjælps "Giv en ged"-kampagne op til jul alle forventninger.

NGO'ERNE SKAL FORTSÆTTE DERES FORTALERARBEJDE

■ 228 deltagere fra lidt over 80 danske NGO'er, fra Folketinget, Udenrigsministeriet, Danidas styrelse samt enkeltpersoner med tilknytning til NGO-bistanden var mødt op, da der blev kaldt til NGO Træf 2006 i Vejle en weekend i marts. Dermed levede træffet op til målet om at give mulighed for en bred og åben dialog og for udveksling af synspunkter og debat om den danske støtte til civilsamfundsudvikling i Syd.

Et af målene var bl.a. at tage temperaturen på den danske civilsamfundsstrategi fra 2000, og træffet bekræftede, at der stadig er stor opbakning til og enighed om de principper, strategien bygger på og om dens overordnede formål: At styrke civilsamfundet i Syd.

Træffet blev åbnet af udviklingsminister Ulla Tørnæs. Hun slog fast, at hun både har store forventninger til og stor respekt for NGO'ernes arbejde. NGO'erne kan og skal bidrage til udviklingen af civilsamfund i ud-

viklingslande, især i forhold til fattige og udsatte grupper, og være med til at fremme mellemfolkelig forståelse i både Syd og Nord.

Ministeren udtrykte en forventning om, at NGO'erne bidrager til at bringe udviklingspolitikken højere op på den politiske dagsorden og gøre den vedkommende for den brede danske befolkning. Hun bekræftede også, at udvikling af aktive civilsamfundsaktører i Syd og fortalervirksomhed fortsat har høj prioritet i dansk bistand.

Formålet med træffet, der var finansieret af Danida, var også at give den brogede skare af deltagere mulighed for at høre om hinandens arbejde og at bidrage til et øget samarbejde blandt organisationerne, så de tilsammen kan gøre deres arbejde endnu bedre i fremtiden. Tematiske grupper og netværk på træffet lagde grunden til en fortsat erfaringsudveksling, og samarbejdet fortsætter i flere faglige NGO-netværk.

KONTANT HÅNDRÆKNING TIL FLYGTNINGE FRA BURMA

■ Årtiers undertrykkende militærstyre har ført til en næsten total international isolation af Burma. Landet er ramt af sanktioner og får stort set ingen udviklingsbistand. Alligevel sidder militærstyret tungt på magten, og Burmas befolkning, især de fattige og de millioner, der tilhører etniske minoriteter, lider under, at sundheds- og uddannelsessystemerne nærmest er kollapsede.

Hidtil er udviklingsbistanden til Burma, også den danske, primært gået til de burmesiske flygtninge, der lever i grænseregionen i Thailand. Men i 2006 besluttede Danmark også at støtte fattige på den burmesiske side af grænsen i den fattige Shan-provins.

Hjælpen gives gennem Den Danske Burma Komité, der blev etableret i 1992. Den er på 23 mio. kr. i perioden 2006-2009 og retter sig mod sundhed, uddannelse, medier, fortalervirksomhed og kapacitetsopbygning.

Næsten 9 mio. kr. går til at sikre grundlæggende skolegang for ca. 2.000 særligt udsatte flygtningebørn fra Shan-staten i Burma. Pengene bruges til at oprette og drive uformelle skoler, der ofte er beliggende i templer, på plantager eller andre steder, hvor der kan drives midlertidige skoler. I dagtimerne undervises flygtningebørn, om aftenen bruges nogle af skolerne til voksenundervisning.

Udover almindelig grunduddannelse bidrager projektet til, at børnenes sprog og identitet som shan fastholdes.

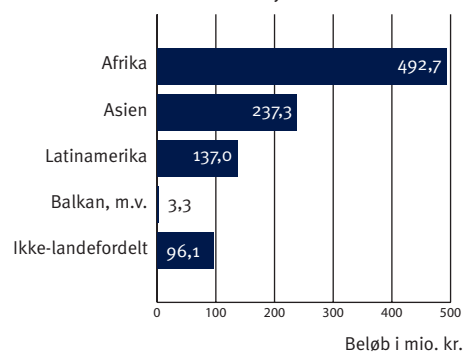
Rygtet om, at shan-flygtningebørnene kan komme i skole har i øvrigt allerede bredt sig, og der er dukket flere børn op end forudset, så skolerne løbende har måttet udvide.

UDBETALINGER TIL DANSKE NGO'ERS UDVIKLINGSPROJEKTER, 2006

Organisation	1.000 kr.
MS - Mellempfolkeligt Samvirke	166.952
Ibis	115.167
Folkekirken Nødhjælp	112.261
Dansk Røde Kors	68.966
CARE Danmark	48.143
Ulandssekretariatet	38.224
Red Barnet	37.813
ADRA Danmark	36.483
DACAAR - Danish Committee for Aid to Afghan Refugees	31.207
3F - Fagligt Fælles Forbund	29.655
Caritas Danmark	26.676
DSI - De Samvirkende Invalideorganisationer	25.799
Projektrådgivningen	21.113
Institut for Menneskerettigheder	17.972
Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling	17.100
GV - Ghana Venskabsgrupperne i Danmark	16.061
Dansk Afghanistan Komite	13.271
Danmission	12.364
ADDA - Agricultural Development Denmark Asia	9.513
WWF - Verdensnaturfonden	8.972
Nepenthes	8.616
International Børnesolidaritet	8.095
Danmarks Jægerforbund	7.251
Arbejderbevægelsens Internationale Forum	6.324
Foreningen Sex og Samfund	6.043
Mission Øst	5.307
Dansk Handicapforbund	5.082
Genvej til udvikling	4.296
RAZON	4.030
Dansk Blindesamfund	3.742
Danida	3.672
IMCC - International Medical Cooperation Committee	3.653
Dansk-Mongolsk Selskab	3.622
Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede	3.492
92-GRUPPEN	3.200
Organisationen for Vedvarende Energi	3.191
Indiengruppen på Fyn	2.885
Dialogos	2.524
Axis	2.358
Friluftsrådet	2.300

Organisation	1.000 kr.
Dansk Etioper Mission	2.280
Skovdyrkerforeningen	2.228
Dansk Ornitologisk Forening	2.210
Fagligt Internationalt Center for Uddannelse	2.200
Dansk Vietnamesisk Forening	2.184
Mellemamerika Komiteen	1.961
AC International Børnehjælp	1.760
Cykler til Senegal	1.445
Sydafrika Kontakt	1.383
Foreningen for Folkehøjskoler i Danmark	1.244
Børn i Afrika	1.085
Dansk Epilepsiforening	1.072
DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd	1.018
Det Danske Baptistsamfund	1.000
Danske Døves Landsforbund	889
Frelsens Hær	849
Fællesrådet for Danmarks Drengespejdere	840
Landforeningen Levende Hav	800
Folkehøjskolernes Forening	670
Brødremenighedens Danske Mission	600
Den danske EU-NGO platform	560
Den eritreanske støtteforening	330
DGI - Danske Gymnastik og Idrætsforeninger	281
Det Danske Missionsforbunds Internationale Mission	262
Tilbagebetalinger ubrugte midler	-6.130
966.416	

Afrika største modtager af
NGO-bistand, 2006

FORSKNING SKAL HÆNGE SAMMEN MED BISTANDEN

■ Danmark støtter udviklingsrelevant forskning med ca. 200 mio. kr. om året. Støtten er en del af den danske udviklingsbistand, og der er de seneste år arbejdet målrettet for at sikre, at den forskning, der støttes, rent faktisk er udviklingsrelevant.

Cirka halvdelen af forskningsmidlerne, omkring 100 mio. kr., blev tidligere fordelt af Rådet for Udviklingsforskning, RUF, der sidste år blev erstattet af Forskningsfagligt Udvalg, som laver indstillinger vedr. den udviklingsrelevante forskning til det store centrale, danske udvalg på forskningsområdet, Det Strategiske Forskningsråd under Videnskabsministeriet.

De såkaldte ENRECA-projekter, Enhancement of Research Capacity in developing countries, får omkring 50 mio. kr. om året. Det er projekter, hvor danske forskere bidrager til at opbygge forskningskapacitet gennem samarbejdet med forskere i et udviklingsland.

Multilateral forskning støttes med ca. 50 mio. kr. om året. Det meste, nemlig omkring 35 mio. kr., går til landbrugsforskning gennem Den Konsultative Gruppe for International Landbrugsforskning, CGIAR.

Endelig støttes forskningscentre og –netværk, udredningsvirksomhed mm. med cirka 50 mio. kr. om året.

De støttede forskningscentre er:

- Center for Frøsundhed i Udviklingslandene, DSHC, som blev etableret i 2004, da Frøpatologisk Institut for Udviklingslandene blev integreret i Institut for Plantebiologi på KVL og blev til DSHC, som i 2006 modtog en basisbevilling på 9,5 mio. kr.
- Center for Skov, Landskab og Planlægning på KVL, der – også i 2004 –

tog det tidligere Danida Skovfrø Center under sine vinger. Centret modtog i 2006 et tilskud på 6 mio. kr.

- IHRD – Institute for Health Research and Development, der før 2004 hed Dansk Bilharziose Laboratorium, DBL. DBL's Danida-tilskud var i 2006 på 23 mio. kr.
- Dansk Institut for Internationale Studier, DIIS modtager midler via det generelle tilskud til Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Danida støtter også seks forskningsnetværk:

- Fjerkrænetværket
- Netværk for Jordbrugsrelateret Ulandsforskning
- Dansk Forskningsnetværk for International Sundhed
- Netværket for god regeringsførelse, økonomisk politik og offentlig administration, GEPPA
- Netværket for vand og udvikling, DWF
- Netværket for miljø og udvikling, ReNED

Formålet med støtten til netværkene er at fremme brugen af ny viden i udviklingsbistanden gennem styrket kontakt og dialog mellem forskere og dem, der planlægger og gennemfører bistanden, herunder både Udenrigsministeriet, NGO'er, erhvervsliv og konsulentfirmaer.

Ud over den egentlige forskningsbevilling støtter Danmark også udviklingsrelevant forskning i forbindelse med den danske sektorprogramstøtte til f.eks. sundhed, miljø og landbrug i programsamarbejdslandene, men den støtte findes der ikke en samlet opgørelse over.

► GUATEMALA,
Fattige indianere renser
hvidløg, inden de skal sælges på det lokale marked.
Foto: Jørgen Schytte

SUNDE FRØ KAN REDUCERE SULT OG FATTIGDOM

■ Sunde frø er en væsentlig forudsætning for at øge udbyttet i landbruget. Men i mange udviklingslande kniber det både med frø sundheden og frø kvaliteten. Frøbårne sygdomme forårsaget af svampe, bakterier og virus nedsætter udbyttet og er en medvirkende årsag til sult og fattigdom.

Det kan forskning i frøsundhed og frø kvalitet være med til at rette op på, og Danmark har en lang tradition på området. Dansk Center for Frøsundhed i Udviklingslandene (DSHC), der finansieres af Danida, blev etableret i 2004, da det tidligere Frøpatologisk Institut for Udviklingslandene tog navneforandring og blev fusioneret ind på Institut for Plantebiologi på Landbohøjskolen – fra 2007 Life Sciences-fakultetet på Københavns Universitet.

Centrets opgave er at hjælpe udviklingslande i Afrika, Asien og Latinamerika med at opbygge en lokal ekspertise til at forbedre frøsundhed og frø kvalitet. Centret udfører forskning og arbejder med at udvikle nye metoder, så forskningsresultaterne kan anvendes i praksis. Centret står

også for træning og undervisning i et tæt samarbejde med partnere i udviklingslandene og de regionale træningscentre for frøsundhed i Indien og Tanzania.

Målet er at støtte ressourcetsvage bønder adgang til sunde kvalitetsfrø og derved afhjælpe fattigdom og styrke ernæringstilstand samt fødevarer sikkerhed. Sammen med en lang række forsknings- og undervisningsinstitutioner i Sydøstasien og Afrika gennemfører centret programmer, hvor man indsamler og formidler viden. I lande som Vietnam, Mozambique, Bangladesh og Uganda gennemføres en række aktiviteter i samarbejde med Danidas sektorprogrammer. Desuden yder centret teknisk, pædagogisk, organisatorisk og finansiel støtte til frøsundhedscentre i Indien og Tanzania.

Centret, der arbejder på grundlag af en resultatkontrakt med Udenrigsministeriet, modtog et Danida-tilskud på 9,5 mio. kr. i 2006 og vil i 2007 modtage et tilsvarende beløb.

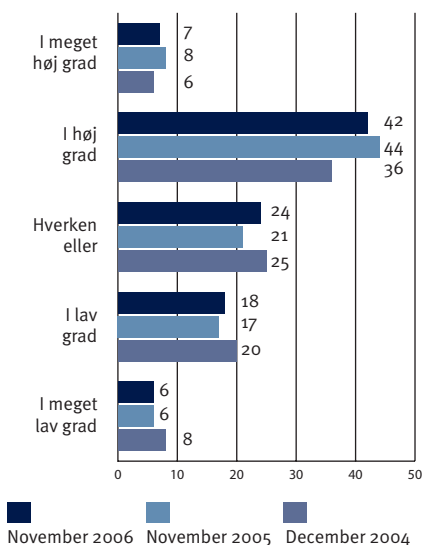

DANSK BISTAND BATTER

■ Tæt ved halvdelen af den danske befolkning mente i 2006, at udviklingsbistanden hjælper. Det viser en opinionsundersøgelse, som TNS Gallup foretog for Danida i november 2006. I 2005 lå tallet en smule over de 50 pct., så der kan konstateres en lille nedgang i forhold til tidligere.

Respondenterne er samtidig blevet bedt om at angive, hvor enige eller uenige de er i en række udsagn. 48 pct. er enige/meget enige i, at udviklingsbistanden bruges på administration og dermed ikke kommer de fattige til gode. 59 pct. er enige/meget enige i udsagnet: "Udviklingsbistanden nytter og er med til at skabe udvikling."

Det samlede billede svarer nogenlunde til det, vi kender fra de seneste år: Danskerne har overvejende tiltro til udviklingsbistandens positive effekter samtidig med, at de også er skeptiske over for den fulde virkning af indsatsen.

I hvilken grad mener du, at bistanden til udviklingslandene hjælper?

Sådan spurgte TNS Gallup 1017 tilfældigt udvalgte danskere på G@llupForum, som er TNS Gallups internetpanel. Undersøgelsen var en opfølgning på tilsvarende undersøgelser fra henholdsvis februar og december 2004 og november 2005.

Turen går til en mindre skæv verden

Et unikt samarbejde imellem Politikens Forlag, dagbladet Politiken og Danida, gav i april 2006 sprudlende liv til bogen: Turen går til en mindre skæv verden. Bogen er skrevet af Politikens Afrika-korrespondent, Jesper Strudsholm, og følger Turen-går-til-konceptet. Det velkendte format tager læserne med på en spændende tur ind i de otte 2015 Mål. Med mennesket i centrum guides læseren ikke blot rundt blandt kvindegrupper i Ghana, skoleelever i Kenya og børnesoldater i Sudan, men også blandt letfordøjelige procentsatser og faktabokse.

Baggrunden for Turen går til en mindre skæv verden var fra Danidas side et ønske om at formidle på en nyskabende og opmærksomhedsgivende måde. Bogen viste sig også hurtigt at være en rigtig satsning. Den genkendelige form faldt i danskernes smag, og på 14 dage blev de 100.000 gratis eksemplarer revet væk. Bogen er nu

genoptrykt og kan fortsat bestilles på www.danida-publikationer.dk. Turen går til en mindre skæv verden er desuden visualiseret på <http://2015.danida.dk/da/menu/TurenGaarTil/>, der indvier interesserede i både baggrund og status omkring 2015 Målene.

Bogen er bygget op med fire indledende kapitler, der indeholder en introduktion: 2015 Målene beskrives med udgangspunkt i livet i en ghanesisk landsby; Danmarks vej fra fattigdom til velfærdssamfund omtales gennem en 101-årig kvindes livshistorie; udviklingens betydning for bekæmpelse af terror og sikkerhed i verden fremhæves. Endelig sammenfattes udviklingsbistandens historie, hvorefter læseren i otte kapitler bliver hvirvlet ind i fortællingen om de otte mål. Konkrete eksempler og baggrund for hvert af de otte mål, portrætter af mennesker i udvikling og fokus på en række benspænd for udvikling binder på floteste vis de 168 sider sammen.

En Gallupundersøgelse i maj 2006 viste, at 10 pct. af danskerne havde hørt om eller set bogen, og at det hovedsageligt var de unge mellem 18-29 år, der havde kendskab til den.

Oplysning om udviklingslandene, 2006

Hvert år afsætter Danida penge til at oplyse om forholdene i udviklingslandene og om den danske deltagelse i udviklingssamarbejdet. Pengene går til Danidas eget oplysningsarbejde, til Oplysningsbevillingen og til den projektrelaterede oplysning.

Oplysning om udviklingslandene, 2006

- Danidas Oplysningsbevilling: 13 mio. kr.
- Danidas egen oplysningsvirksomhed: 13 mio. kr.

I 2006 blev i alt 26 mio. kr. afsat til Danidas oplysningsarbejde. Oplysningsbevillingen kunne i 2006 søges af organisationer, foreninger, institutioner, medier og enkeltpersoner.

Oplysning om udviklingslandene har mange aktører

- Projekter, herunder u-lands-tv-puljen: 11,7 mio. kr.,
- Rejsestipendier: 1,3 mio. kr.

Oplysning om NGO-projekters mål og resultater

Størstedelen af Oplysningsbevillingen gik i 2006 til rammebevillinger, mens den resterende del gik til enkelt projekter og rejsestipendier.

Når danske NGO'er søger om midler til et udviklingsprojekt, kan de samtidig søge om midler til oplysningsaktiviteter om projektet. Der blev i 2006 bevilget 13,3 mio. kr. til NGO'ernes projektrelaterede oplysning. Fordelt som følger: Rammebevillinger: 8,4

mio. kr. Enkelte projekter og miniprogrammer: 4,9 mio. kr.

Danida-støttet film vinder fornemme priser

Den Danida-støttede dokumentarfilm *Enemies of Happiness* (Vores lykkes fjender) om en kvindelig afghansk politiker har genereret god omtale i internationale dokumentarfilmkredse og vundet flere fornemme priser i Amsterdam og til den anerkendte Sundance Film Festival i USA.

Filmen er produceret af Helle Faber for produktionsselskabet Bastard Film. Den handler i høj grad om personligt mod. Mod til at forandre verden og mod til at gå foran. Danidas oplysningsbevilling har givet 300.000 kr. til filmen, der fortæller den 28-årige afghanske politiker og aktivist Malalai Joyas historie. Den er instrueret af Eva Mulvad og Anja El Erhayem og optaget i Afghanistan efter taleban-regimets fald i 2001.

Seerne følger hendes valgkamp op til det første demokratiske parlamentsvalg i Afghanistan i 35 år. Hun er glødende demokrat og talskvinde for almindelige menneskers rettigheder; har været udsat for flere attentatforsøg og fører valgkamp under skarp bevogtning.

Enemies of Happiness giver et unik indblik i de livsvilkår, befolkningen har i Afghanistan i et samfund, der er styret af traditionelle æresbegreber og normer. Men den viser også en stærk vilje til forandring hos et folk, der i mange år har levet med krig og ødelæggelse.

Filmen vandt hovedprisen på Robert Redfords internationale Sundance Film Festival og Sølvulven, som er en af hovedpriserne på verdens største dokumentarfilmfestival, IDFA, i Amsterdam. *Enemies of Happiness* havde premiere i november 2006 på dokumentarfilmfestivalen CPH:DOX.

► GUATEMALA, Indianske kvinder køber ind på marked. Foto: Jørgen Schytte

U-WEB – DANIDAS WEBSITE FOR BØRN OG UNGE

■ U-web er Danidas website for børn og unge om u-lande og udviklingsbistand. U-web indeholder store mængder fakta om levevilkår i u-landene og om Danmarks støtte til verdens fattige lande bearbejdet til målgruppen af børn og unge. Personlige beretninger sætter ansigt på udviklingens mange udfordringer. Desuden rummer U-web bl.a. status for 2015 Målene, billedgalleri, nyheder, verdenskort med program-samarbejdslande, korte spørgsmål og svar om u-landene samt en lærervejledning med inspiration til undervisningen.

U-web blev i efteråret 2006 publiceret i en helt ny version, der bl.a. lægger vægt på at engagere og aktivere eleverne. Det nye U-web er udarbejdet i samarbejde med Statens Pædagogiske Forsøgscenter, Historiefabrikken og designbureauet Spild af tid ApS. Der er i udviklingen af sitet lagt stor vægt på både den faglige og didaktiske tilgang og et visuelt udtryk, der retter sig mod målgruppen af unge.

U-web er udviklet som et undervisnings-site og er især beregnet til undervisning i samfundsfag og geografi i 8.–10. klasse, men kan også inddrages i andre faglige sammenhænge – f.eks. dansk og historie. U-web er desuden særdeles velegnet til tværfaglig undervisning.

Da U-web er opbygget således, at elevernes egen undren og spørgsmål kan være drivkraft for deres navigering på sitet, kan det også udmærket bruges af unge i deres fritid.

Udenrigsministeriet har i forbindelse med lanceringen af det nye U-web sendt informationsmateriale og musemåtter med U-web-design ud til alle grundskoler med 8.–10. klassetrin, annonceret på emu.dk og folkeskolen.dk samt foretaget søgeoptimering på Google og en række andre søgemaskiner.

LOVGRUNDLAG OG ADMINISTRATION

Lov om internationalt udviklingssamarbejde

Det følgende indeholder en gengivelse af lov om internationalt udviklingssamarbejde, jf. lovbekendtgørelse nr. 541 af 10. juli 1998 som ændret ved § 2 i lov nr. 410 af 6. juni 2002 og ved lov nr. 411 af 6. juni 2002.

Målsætning

§ 1. Målet for Danmarks statslige bistand til udviklingslandene skal være gennem et samarbejde med disse landes regeringer og myndigheder at støtte deres bestræbelser på at opnå økonomisk vækst for derigennem at medvirke til sikring af deres sociale fremgang og politiske uafhængighed i overensstemmelse med De Forenede Nationers pagt, formål og bærende principper og tillige gennem et kulturelt samarbejde at fremme den gensidige forståelse og solidaritet.

Generelle bestemmelser

§ 2. Udviklingsministeren fremlægger een gang om året for Folketinget plan til udgiftsrammer for bistandssamarbejdet for den fem års periode, som begynder den følgende 1. januar. Sådanne planer skal omfatte såvel bevillingerne til det direkte samarbejde med udviklingslandene som bevillingerne til det indirekte samarbejde gennem internationale og private organisationer.

§ 3. Det påhviler udviklingsministeren at samordne Danmarks deltagelse i internationale forhandlinger, der vedrører bistand til udviklingslandene, og at samordne den statslige danske bistandsindsats, såvel den, der finder sted i et direkte samarbejde med udviklingslandene, som den, der ydes gennem internationale organisationer.

Faglig bistand

§ 4. Udviklingsministeren kan iværksætte fagligt samarbejde med udviklingslandene og herunder iværksætte eller støtte samarbejdsprojekter eller andre foranstaltninger med udviklingssigte, rekruttere, uddanne og udsende bistandspersonel, herunder frivillige, og yde uddannelsesstipendier.

Stk. 2. Et sådant samarbejde kan iværksættes enten direkte med regeringerne i udviklingslandene eller med disses godkendelse gennem internationale eller private organisationer.

Finansiel bistand

§ 5. Udviklingsministeren kan yde finansiel bistand, herunder i følgende former:

- 1) støtte til finansinstitutter, der har til formål at fremme den økonomiske udvikling i udviklingslandene ved erhvervelse af andele, ved ydelse af garantier eller fondsbidrag eller på anden lignende måde,
- 2) vareleverancer til udviklingslande, der anmoder om sådanne til støtte for deres økonomiske og sociale udvikling, og
- 3) tilskud til uddannelses-, sundheds-, forsknings-, sociale og kulturelle institutioner i udviklingslandene.

§ 6. På samhandelsområdet kan udviklingsministeren yde finansiel bistand til foranstaltninger, som har til formål at fremme erhvervsudbredningen i udviklingslandene og øge eksportindtægterne for disse eller afbøde virkningerne af svigtende eksportindtægter.

Private kapitaloverførsler

§ 7. Udgået.

§ 8. Udviklingsministeren kan inden for en beløbsramme på 2.500 mio. kr. give garanti til virksomheder, der er hjemmehørende i Danmark, mod tab i forbindelse med direkte nyinvesteringer i udviklingslandene og hermed ligestillede lån.

Stk. 2. Garanti kan kun gives mod tab, der skyldes politiske forhold, såsom nationalisering og dermed ligestillede offentlige foranstaltninger, hindringer for overførsel af betalinger, krigshandlinger eller lignende i det land, i hvilket investeringen er foretaget.

Stk. 3. For ydede garantier betales en risikopræmie, der indgår i en garantifond, som anvendes til imødegåelse af tab.

§ 9. Med det formål at fremme den erhvervmæssige udvikling i udviklingslandene oprettes en fond til fremme af investeringer i disse lande i samvirke med dansk erhvervsliv. Fonden er en selv-
ejende institution benævnt »Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene«.

Stk. 2. Der kan af statskassen ydes tilskud til fondens virksomhed.

Stk. 3. Fonden kan yde støtte til danske investeringer i udviklingslandene ved aktietegning, finan-
siering af undersøgelser vedrørende investeringsmuligheder og andre igangsættelsesforanstaltning-
er, långivning, ydelse af garantier og kautitioner samt andre foranstaltninger, der efter bestyrelsens
skøn kan fremme fondens formål.

Stk. 4. Fonden ledes af en bestyrelse, hvis medlemmer for 3 år ad gangen udnævnes af udviklings-
ministeren, der tillige udpeger formand og næstformand blandt medlemmerne. Fondens daglige
forretninger forestås af en direktør, der ligeledes udnævnes af udviklingsministeren. Udgifterne ved
fondens administration udredes af fondens midler.

Stk. 5. De nærmere retningslinjer for fondens virksomhed fastlægges i en vedtægt, der godkendes
af udviklingsministeren.

Oplysning

§ 10. Med henblik på at udbrede kendskabet til og skabe forståelse for udviklingslandenes proble-
mer og for betydningen af dansk deltagelse i det internationale udviklingssamarbejde kan udviklings-
ministeren iværksætte eller yde statstilskud til virksomhed med dette formål.

Kulturelt samarbejde

§ 11. Kulturelt samarbejde med udviklingslandene, der ikke er led i bistandssamarbejdet, vare-
tages af Kulturministeriet og Undervisningsministeriet i forening med Udenrigsministeriet inden for
rammerne af indgåede kulturaftaler eller på andet tilsvarende grundlag.

Stk. 2. Udgået.

Forskning

§ 12. Udviklingsministeren kan efter indstilling fra Forskningsrådet for Udviklingsforskning yde
tilskud til forskning vedrørende udviklingslandene.

Stk. 2. Forskningsrådet for Udviklingsforskning udnævnes af udviklingsministeren for 3 år ad gan-
gen. Ministeren udpeger efter indstilling fra Forskningsrådet for Udviklingsforskning dets formand og
næstformand blandt rådets medlemmer.

Stk. 3. Udgået.

Stk. 4. Udgået.

§ 13. Udgået.

Organisation

§ 14. Udviklingsministeren udnævner medlemmerne til en »Styrelse for Internationalt
Udviklingssamarbejde«.

Stk. 2. Styrelsens medlemmer udnævnes for en periode af 3 år.

Stk. 3. Styrelsen omfatter indtil 9 medlemmer.

Stk. 4. Ministeren udpeger blandt medlemmerne en formand og en næstformand.

§ 15. Styrelsen skal være rådgivende for udviklingsministeren ved gennemførelsen af de opgaver,
der i medfør af denne lov er pålagt ministeren.

Stk. 2. Styrelsen skal årligt aflægge beretning om sin virksomhed.

§ 16. Udviklingsministeren udnævner medlemmer til et »Råd for Internationalt
Udviklingssamarbejde«, hvis opgave det er at følge styrelsens virksomhed, modtage beretning fra
styrelsen og fremkomme med råd og henstillinger.

Stk. 2. Rådets medlemmer udnævnes for en periode af 3 år.

Stk. 3. Rådet omfatter indtil 75 medlemmer.

Stk. 4. Som medlemmer af rådet kan udnævnes dels personer udpeget af myndigheder, institutio-
ner og organisationer, der er særligt interesserede i spørgsmål om bistand til udviklingslandene, dels
personer, der har særlig sagkundskab eller erfaring med hensyn til de under rådet henhørende opga-
ver.

Stk. 5. Ministeren udpeger blandt medlemmerne rådets formand. Rådet vælger blandt sine medlem-
mer desuden 2 næstformænd.

FOLKETINGETS UDENRIGSUDVALGS KRITERIER FOR LANDEVALG

§ 17. Udviklingsministeren fastsætter styrelsens og rådets forretningsorden.

§ 18. Udviklingsministeren bistås ved udførelsen af de opgaver, der ved denne lov er pålagt ham, af et departement i Udenrigsministeriet.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte departement i Udenrigsministeriet varetager tillige sekretariatsforretningerne i forbindelse med styrelsens og rådets virksomhed.

§ 19. Udgået.

§ 20. Loven træder i kraft den 1. oktober 1971. Bestemmelsen i § 16 træder dog i kraft den 1. januar 1972.

Stk. 2. Lov nr. 94 af 19. marts 1962 om teknisk samarbejde med udviklingslandene samt lov nr. 219 af 27. maj 1970 om udsendelse af frivillige til udviklingslandene ophæves.

1. Landets økonomiske og sociale udviklingsstade samt udviklingsmæssige behov og egne udviklingsplaner.
2. Tilgangen af bistand fra andre bilaterale og multilaterale donorer samt landets evne til at anvende og drage nytte af bistanden.
3. Muligheden for gennem en dialog med det pågældende land at fremme en bæredygtig udvikling, dvs. en udvikling, som også på lang sigt vil være økonomisk og økologisk forsvarlig, og som sigter mod at skabe varige forbedringer for de fattigste befolkningsgrupper.
4. Muligheden for i samarbejde med landet at fremme udviklingen af og respekten for menneskerettigheder i overensstemmelse med internationalt vedtagne menneskeretsstandarder, herunder konventionerne om organisationsfrihed og forhandlingsret.
5. Muligheden for i samarbejde med landet at sikre kvindeaspekterne en central og fuldt integreret placering i udviklingsprocessen.
6. Danidas hidtidige erfaringer fra det bilaterale udviklingssamarbejde.
7. Såfremt ovennævnte punkter kan anses for tilgodeset, bør endelig mulighederne for at fremme dansk erhvervslivs deltagelse i udviklingssamarbejdet – og dermed dansk beskæftigelse – indgå i overvejelserne om det konkrete landevalg under forudsætning af, at danske leverancer og serviceydelser er konkurrencedygtige med hensyn til tilpasset teknologi, pris og kvalitet.

Ved valget af samarbejdslande skal der tages særligt hensyn til den alvorlige situation for landene i Afrika syd for Sahara, men i øvrigt tilstræbes en rimelig fordeling af bistandsmidler mellem afrikanske og asiatiske lande. Der sikres en dansk bistandsindsats i Centralamerika, og det vil være ønskeligt, at mindst ét sydamerikansk land inddrages i samarbejdet.

Hvor der er tale om meget små lande eller lande med en meget lille befolkning, skal det indgå i overvejelserne, om det vil være muligt at etablere et længerevarende substantielt samarbejde af betydeligt omfang for at sikre en hensigtsmæssig og rationel udnyttelse af Danidas administrative ressourcer.

Hvor der er tale om meget store lande, vil en vis geografisk koncentration af den danske bistandsindsats være nødvendig for at sikre sammenhæng i denne og en hensigtsmæssig og rationel udnyttelse af Danidas administrative ressourcer. Den geografiske koncentration bør ske således, at den især kommer de fattigste befolkningsgrupper til gode.

Uanset ovenstående skal Danida i en kortere overgangsperiode kunne yde igangsætnings- eller genopbygningsbistand til et land, der har opnået uafhængighed eller har været hærget af krig, borgerkrig, naturkatastrofer og lignende.

Det bør til stadighed påses, at ovennævnte kriterier fortsat har gyldighed i samarbejdet med de enkelte lande. Er dette ikke længere tilfældet, bør en afvikling af samarbejdet normalt indledes for derved at give mulighed for at indlede samarbejde med nye lande.

(Udtalelse fra et flertal af Udenrigsudvalgets medlemmer. Fra udvalgets beretning om valg af fremtidige samarbejdslande i relation til den danske u-landsbistand, afgivet 23. maj 1989).

RÅDET FOR INTERNATIONALT UDVIKLINGSSAMARBEJDE

Personlige medlemmer

Holger Bernt Hansen
(formand)
Professor, dr. phil.
Center for Afrikastudier
Københavns Universitet

Christian Friis Bach
Lektor
Den Kgl. Veterinær- og
Landbohøjskole

Hans-Henrik Brydesholt
Nævnformand
fhv. landsdommer

Anders Jerichow
Journalist

Ib Bygbjerg
Professor
Afdeling for
International Sundhed
Institut for
Folkesundheds-videnskab
Center for Sundhed
og Samfund
Københavns Universitet

Viggo Fischer
Formand
Den Danske
Afghanistan Komité

Lise Friis
Direktør

Hans-Henrik Holm
Jean Monnet Professor
Afdelingsforstander
Danmarks Journalist Højskole

Bjørn Lomborg
Lektor

David Madié
Bestyrelsesformand
Metrocomia Scandinavia A/S

Britha Mikkelsen
Forsknings- og fagleder
Cowi A/S

Martin Paldam
Professor
Institut for Økonomi
Aarhus Universitet

Finn Tarp
Lektor
Økonomisk Institut
Københavns Universitet

Thomas Tufte
Professor
Kommunikation
Roskilde Universitetcenter

Helle Ulrichsen
Regionsdirektør
Region Hovedstad

Knud Vilby
Journalist

Niels Westergaard-Nielsen
Professor
Nationaløkonomisk Institut
Handelshøjskolen i Aarhus

Organisationsrepræsentanter

Marian Tangaa Hansen
Sekretariatschef
Børnefonden

Tore Asmussen
International sekretær
Danmarks Lærerforening

Ann Mary Olsen
Souschef
Dansk Flygtningehjælp

Rikke Danielsen
Konsulent
Dansk Industri

Thorkild E. Jensen
Forbundsformand
Dansk Metalarbejderforbund

Wivie Schärfe
Vicepræsident
Dansk Røde Kors

Jeppe Bruus Christensen
Formand
Dansk Ungdoms Fællesråd

Steen M. Andersen
Generalsekretær
Dansk UNICEF Komité

Henriette Thuen
Ekspertchef
Dansk Byggeri

Marianne Lykke Thomsen
Seniorrådgiver
Grønlands Hjemmestyre

Mogens D. Pedersen
Næstformand
De Samvirkende
Invalideorganisationer

Torleif Jonasson
Næstformand
FN-forbundet

Henrik Stubkjær
Generalsekretær
Folkekirkens Nødhjælp

Birgit Lindsnæs
Souschef
Institut for
Menneskerettigheder

Henny Hansen
International Programkoordinator
Foreningen Sex og Samfund

Anne Andersen
Konsulent
Gymnasieskolernes Lærerforening

Tine Bork
Projektchef
Håndværksrådet

Annemette Danielsen
Næstformand
IBIS

Anne Christensen
Civilingeniør
Ingeniørforeningen i Danmark

Nanna Hvidt
Direktør
Institut for Internationale
Studier,
Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Janice Goodson Førde
Forkvinde
Kvindernes U-landsudvalg

Birgitte Husmark
Næstforkvinde
Kvinderådet

Johannes Østergaard
Chefkonsulent
Landbrugsrådet

Erik Nielsen
Konsulent
Landsorganisationen i Danmark

Søren Hougaard
Formand
Mellempolitisk Samvirke

Jan Mosbech Kieler
Divisionsdirektør
AI-Rådet

Roya Hoffmeyer
Koordinator
POEM

Annelie Abildgaard
Styregruppedlem
Projektrådgivningen

Mimi Jakobsen
Generalsekretær
Red Barnet

Anders Stig Møller
Sekretariatsleder
Ulandssekretariatet

Mette Nedergaard
Miljøfaglig medarbejder
Verdensnaturfonden WWF

Vibeke Tuxen
Afdelingsleder
Nepenthes

Peter Skinhøj
Formand
Aidsfondet

Pia Olsen
Formand
92-gruppen

Susanne Schøtt
Underdirektør
Finansrådet

Vän-Khanh Dang
Bestyrelsesmedlem
Dansk Vietnamesisk Forening

Ditte Nørgaard-Andersen
Direktør
Medico Industrien

STYRELSEN FOR INTERNATIONALT UDVIKLINGSSAMARBEJDE

MEDLEMMER:

Professor, dr.phil.
Holger Bernt Hansen
(formand)

Generalsekretær
Kim Carstensen
WWF Verdensnaturfonden
(næstformand)

Adm. direktør
Klaus Aa. Bustrup
Landbrugsrådet

Direktør
Jørgen K. Hansen
Dansk Industri

LO-sekretær
Marie-Louise Knuppert
Landsorganisationen
i Danmark

Professor
Henrik Secher Marcussen
Institut for Geografi og
Internationale
Udviklingsstudier

Afdelingschef
John Aagaard
Håndværksrådet

International Chef
Anders Ladekarl
Dansk Røde Kors

Professor
Ebba Holme Hansen
Institut for Samfundsfarmaci
Danmarks Farmaceutiske
Universitet

STEDFORTRÆDERE:

Generalsekretær
Frans Mikael Jansen
Mellempolke Samvirke

Chefkonsulent
Johannes Østergaard
Landbrugsrådet

Afsætningspolitisk chef
Anders Ladefoged
Dansk Industri

Konsulent
Erik Nielsen
Landsorganisationen i
Danmark

Adm. Dir.
Lisbeth Valentin Hansen
Dansk Toksikologi Center

Generalsekretær
Vagn Bertelsen
Ibis

Katastrofechef
Bodil Holmsgaard
Folkekirkens Nødhjælp

OBSERVATØRER

Adm. Direktør
Lars B. Goldschmidt
Foreningen af Rådgivende
Ingeniører,

MEDLEMMER AF FORSKNINGSUDVALGET

Dr.phil.
Holger Bernt Hansen,
Formand for Styrelsen for
Udviklingsbistand

Professor
Ebba Holme Hansen,
Institut for samfundsfarmaci,
Danmarks Farmaceutiske Universitet

Professor
Henrik Secher Marcussen,
Institut for Geografi og
Internationale Udviklingsstudier,
Roskilde Universitetscenter

Professor, dr. med.
Peter Skinhøj,
Epidemiklinikken,
Rigshospitalet

Direktør, dr. agro.
Niels Ehlers Koch,
Center for Skov og Landskab

Professor, dr. scient.
Anette M. Reenberg,
Geografisk Institut,
Københavns Universitet

Professor, lic. Scient.
Birgitte K. Ahring,
Videnscenter for affald,
Danmarks Tekniske Universitet

Dr. Lektor
Anne Marie Ejdesgaard Jeppesen,
Institut for Engelsk, Germansk
og Romansk,
Københavns Universitet

UDVALGET FOR BLANDEDE KREDITTER, 2007

	Medlemmer	Personlige suppleanter
Formand:	Direktør <i>Lise Friis</i>	
Næstformand:	Bilateral chef <i>Ib Petersen</i> Udenrigsministeriet	Kontorchef <i>Franz-Michael Mellbin</i>
Finansrådet:	Fuldmægtig <i>Julie Zeruneith</i>	Kontorchef <i>Christian Brandt</i>
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd:	Cand.polit. <i>Frithiof Hagen</i>	Cand.polit. <i>Anita Vium</i>
Økonomi- og Erhvervsministeriet:	Garantichef <i>Grethe Beck, EKF</i>	Leder af kredit- og international afdeling <i>Jan Vassard, EKF</i>
LO:	International konsulent <i>John Sveningsen</i>	International konsulent <i>Eva Tabor, 3F</i>
Dansk Industri:	Direktør <i>Henning Roslev Bukh</i> Cimbria Unigrain A/S	Chefkonsulent <i>Peter Thagesen</i>
Erhvervsrepræsentanter:	Direktør <i>John K. Lassen</i> Afdelingsleder <i>Ulla M. Konnerup</i> Atkins	

OPLYSNINGSUDVALGET 2005-2007

Seniorforsker <i>Ida Nicolaisen</i> (formand) Nordisk Institut for Asienstudier	Højskoleforstander <i>Carsten Kolby Kristiansen</i> Silkeborg Højskole Seniorrådgiver	Direktør <i>Sune Bang</i> Propaganda McCann
Journalist <i>Birgit Meister</i> Freelance	<i>Erik Nielsen</i> Landsorganisationen i Danmark	Journalist <i>Ulla Lund</i> Freelance
Jean Monnet professor, afdelingsforstander <i>Hans-Henrik Holm</i> Danmarks Journalisthøjskole	Journalist <i>Trine Sick</i> Freelance Tidl. Danmarks Radio	Merkonom <i>Margrethe Skov</i>
<i>Annette Nielsen</i> Freelance Tidl. KVINFO	IKT-konsulent <i>Poul Tang</i> Amtscentret for undervisning, Århus Amt	

TILTRÅDTE KONVENTIONER I PROGRAMSAMARBEJDSLANDE

		Bangladesh	Benin	Bhutan	Bolivia	Burkina Faso	Egypten	Ghana	Kenya	Mozambique	Nepal	Nicaragua	Tanzania	Uganda	Vietnam	Zambia
Menneske-rettigheds-konventioner¹	UN International Convention on Economic, Social & Cultural Rights															
	UN International Convention on Civil & Political Rights															
	UN Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment															
	UN International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination															
	UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)															
Miljø-konventioner¹	Kyoto Protocol to the UN Framework Convention on Climate Change															
	UN Framework on Climate Change															
	UN Convention on Biological Diversity															
	UN Convention to Combat Desertification															
Terrorisme-konventioner¹	UN International Convention for the Suppressions of the Financing of Terrorism															
	UN International Convention for the Suppression of Terrorist Bombings															
ILO-konventioner²	Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention (no. 87)															
	Worst Forms of Child Labour Convention (no. 182)															

 Tiltrådt

 Underskrevet endnu ikke tiltrådt

 Ikke tiltrådt

¹ Kilde:www.un.org

² Kilde:webfusion.ilo.org

INDGÅEDE REGERINGSAFTALER

LAND	OVERENSKOMST	BELØB I KR.	VARIGHED
Afghanistan	Ingen regeringsaftaler 2006		
Bangladesh	Sektorprogram for landbrug. Fase II	531.000.000	2006-2011
	Konsulentydelse og tilsyn vedr. renovering af Zia International Airport	10.975.000	2006-2009
Benin	Transportsektorprogram, fase 2 (PASR 2) (Ekstrabevilling)	83.600.000	2007-2010
Bhutan	Oplysning om HIV/AIDS	116.600	2006-2006
	Kapacitetsudvikling og finansiel decentralisering på lokalt niveau gennem Finansministeriet	4.000.000	2006-2009
	Institutionel udvikling af Anti-korruptionskommissionen	733.400	2006-2007
Bolivia	Miljøsektorprogram, fase II	200.000.000	2006-2010
Burkina Faso	Støtte til Menneskerettighedsministeriet,	995.000	2006-2007
	Støtte til folketælling	1.000.000	2006-2007
Cambodia	Støtte til bæredygtig miljø- og naturressourceforvaltning til bekæmpelse af fattigdommen i Cambodja	220.000.000	2006-2010
Egypten	Etablering af afdeling af Mubarak biblioteket i El-Zawia El- Hamra området	24.200.000	2005-2011
Ghana	Budgetstøtte	250.000.000	2006-2010
Kenya	Miljøsektorprogram, fase 1	100.000.000	2006-2011
	Sektor programbistand til sundhedssektoren	250.000.000	2007-2011
Malaysia	Biodiversitetskomponent	29.800.000	2006-2009
Mozambique	Støtte til reform af offentlig økonomiforvaltning, fase II, Mozambique	95.000.000	2006-2011
	Hiv/aids – Sundhedssektorprogramstøtte, fase IV (H-HSPS- IV)	380.000.000	2007-2011
Nepal	Demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse	16.900.000	2006-2008
	Energisektorprogram	18.200.000	2006-2008
Niger	Støtte til vand- og sanitetssektoren	104.400.000	2007-2009
Palæstina	Støtte til kommunaludvikling i Gaza (SMDM II)	60.000.000	2002-2007
	Støtte til kommunaludvikling i Gaza (SMDM II Expansion)	40.000.000	2004-2007
Sydafrika	Støtte til indsats til bekæmpelse af korruption	2.265.000	2006-2007
	Støtte til erfaringsopsamling vedr. teknisk bistand til dårligt stillede kommuner	5.374.600	2006-2007
	Støtte til faglige uddannelser, fase II	80.000.000	2006-2008
Uganda	Demokrati, justits og fred	190.000.000	2006-2010
Tanzania	Budgetstøtte og tværgående reformer,	575.000.000	2006-2010
Thailand	Ingen regeringsaftaler 2006		
Vietnam	Tilpasning af klimaændringer fra hydropower anlæg	2.926.241	2006-2008
	Kapacitetsudvikling af "National Climate Change Focal Point"	2.988.000	2006-2009
	Informationssystem for mangroveforvaltning	3.073.350	2006-2008
	Udbredelse og gennemførelse af nye virksomheds- og investeringslove	1.000.000	2006-2007
	Seminar til etablering af netværk til styrkelse af menneskerettighedsuddannelse	106.200	2005-2006
	Modifikationer af landbesiddelsescertifikater	5.000.000	2006-2009
	Sektorprogramstøtte til vand og sanitet, fase II	415.000.000	2006-2011
	Støtte til det vietnamesiske inspektoratsystem til forebyggelse og bekæmpelse af korruption	15.000.000	2006-2010
Zambia	Nærområdeindsatsen, fase II	42.000.000	2006-2009

FORMER FOR BISTAND

■ Udviklingssamarbejdet omfatter mange forskellige former for bistand. Den brede vifte af bistandsformer og -instrumenter sikrer, at Danmark har mulighed for at tilrettelægge et fleksibelt og alsidigt udviklingssamarbejde og spille en aktiv udviklingspolitisk rolle i flere sammenhænge. Samtidig kan de forskellige former for bistand ofte supplere hinanden, så effekten bliver størst mulig.

Bilateral og multilateral bistand

Den bistand, der sendes direkte fra et land til et andet, betegnes bilateral bistand. Multilateral bistand derimod kanaliseres gennem internationale organisationer, f.eks. FN's organisationer, Verdensbankgruppen og EU.

Blandede kreditter

Ordningen for blandede kreditter til udviklingslandene blev etableret i 1993. En blandedt kredit er et lån på eksportkreditlignende vilkår, hvor Danida betaler det meste af renten eller hele renten. Kreditten kan finansiere danske projektleverancer til udviklingsprojekter i kreditværdige u-lande med en BNI pr. indbygger på maksimalt USD 2.380. Ordningen er primært etableret med henblik på finansiering af udviklingsprojekter i lande af interesse for dansk erhvervsliv.

Budgetstøtte

Budgetstøtte defineres ved, at donormidler kanaliseres sammen med samarbejdslandets egne midler og forbruges gennem det offentlige udgiftssystem i samarbejdslandet med det formål at finansiere det offentlige budget. Når Danmark yder budgetstøtte, overføres finansielle midler dermed fra den danske regering til regeringen i partnerlandet. De danske midler bliver slået sammen med partnerlandets egne midler, brugt gennem partnerlandets egne finansielle systemer og styret ved at bruge partnerlandets egne procedurer for administration af finansielle midler. Denne bistandsform bliver i stigende grad benyttet, fordi den i meget høj grad fremmer partnerlandets ejerskab til udviklingen, og fordi der undgås at skabe dyre parallelstrukturen. Der kan ydes både generel budgetstøtte og mere specifik budgetstøtte, hvor støtten går direkte til en særlig sektor.

Når midlerne er brugt, kan de danske midler ikke adskilles fra andre midler i partnerlandets budget. Det er altså ikke muligt at øremærke de danske midler, når der gøres brug af denne bistandsform. Derfor stilles der krav om en vis kvalitet i budgettet og i økonomistyringen. I de lande, hvor Danmark yder budgetstøtte er kapacitetsopbygning altid en del af støtten. Derved forbedres de offentlige institutioners evne til god økonomistyring og administration.

Danmark giver i øjeblikket budgetstøtte til programsamarbejdslandene Benin, Burkina Faso, Ghana, Mozambique, Tanzania og Vietnam. Størrelsen af budgetstøtten varierer fra land til land. I 2006 blev således mellem 6 pct. (Mozambique) og 29 pct. (Vietnam) af landerammerne i de seks lande udbetalt som budgetstøtte. I alt blev der anvendt 298,5 mio. kr. i budgetstøtte i 2006. Det svarer til ca. 9 pct. af landerammerne for programsamarbejdslandene og 3,8 pct. af den samlede bilaterale bistand. Budgetstøtte udgør altså en begrænset andel af den samlede bistand. Danmark yder aldrig budgetstøtte alene. Det sker altid i samarbejde med andre donorer. Det ændrer dog ikke ved, at Danmark har mulighed for at tage selvstændige danske skridt, hvis det er nødvendigt. I Tanzania vil Danmark således i 2007 holde en udbetaling af budgetstøtte tilbage som følge af forsinkelser i 2006 i reformer vedrørende anti-korruption.

Humanitær bistand

De danske bidrag til nødhjælp – herunder den egentlige katastrofebistand – samt bidrag til det internationale flygtningesamarbejde indgår i begrebet humanitær bistand. Den ydes i vid udstrækning gennem internationale hjælpeorganisationer.

NGO-bistanden

En betydelig del af den danske bistand kanaliseres gennem private organisationer – NGO'er. NGO'erne har en række komparative fordele i forhold til andre aktører i bistandssamarbejdet. NGO'erne har f.eks. særlige forudsætninger for at skabe mellemfolkelig forståelse og styrke den folkelige forankring af udviklingsbistanden både i Nord og Syd. Samtidig har NGO'erne et nært samarbejde med lokale

organisationer i Syd, hvor de målgrupper, som er højt prioriterede i den danske bistand, inddrages, og de lokale samarbejdspartnere styrkes som del af det civile samfund.

Overgangsbi-stand

Der kan i en periode ydes overgangsbi-stand til udviklingslande, der gennemgår en voldsom omstillings- eller genopbyg-ningsfase, f.eks. efter økonomisk liberali-sering eller væbnet konflikt. Overgangsbi-stand omfatter midlertidige, men dog fler-årige indsatser. Den søges tilrettelagt, så den kan gennemføres uden en vedvarende dansk bistandsindsats.

Personelbi-stand

Personelbistand er et tilbud til samarbejds-partneren om teknisk bistand til capaci-tetsopbygning. Rådgivere spiller en central rolle i sektorprogramstøtten, både som bi-dragydere til partnerdialogen, som bidrag-ydere med hensyn til konkret viden og erfa-ring og som formidlere af den danske bi-standsindsats.

Programbistand – tværgående indsatser

For at opnå positive og bæredygtige resul-tater gennem sektorprogramstøtte er det ofte en forudsætning, at der forud eller si-deløbende gennemføres indsatser på ma-kroniveau eller inden for områder, der går på tværs af flere sektorer. Typiske områder vil være generel budgetstøtte, gennemfø-relse af reformer af den offentlige sektor, herunder decentralisering, aktiviteter til fremme af demokratisering, respekt for menneskerettigheder og god regeringsfø-relse og fremme af et positivt erhvervskli-ma.

Projektbi-stand

Projektbistand er en tidsbegrænset, orga-niseret indsats, der sigter mod at opfylde et afgrænset mål. Det kan f.eks. være støt-te til skolebyggeri i et bestemt område.

B2B-Programmet

Danidas Business-to-Business Program (B2B-Programmet) omfatter støtte til etablering af langsigtede bæredygtige samar-bejder mellem danske virksomheder og lo-kale virksomheder i danske programsam-arbejdslande samt Sydafrika. B2B-Pro-

grammet har til formål at fremme den lo-kale erhvervsudvikling med fokus på føl-gende udviklingskriterier: a) Øget beskæf-tigelse, herunder fokus på kvinder i arbej-de, b) Miljøforbedringer, herunder arbejds-miljø såvel som det ydre miljø, c) Fremme af tværgående hensyn såsom arbejds-tagerrettigheder og d) Styrkelse af den lokale virksomheds konkurrenceevne.

Regionalbi-stand

Der ydes en indsats på regionalt niveau for at fremme regionalt samarbejde og integra-tion. Den regionale bistand fokuseres in-den for naturressourceforvaltning og miljø, økonomisk samarbejde og integration, konfliktforebyggelse og konfliktløsning, menneskerettigheder og demokrati samt visse specifikke funktionelle områder, f.eks. inden for infrastruktur.

Sektorprogrambi-stand

Den bilaterale bistand er siden midten af 1990'erne blevet omlagt fra projekt- til sek-torprogramstøtte. Sektorprogramstøtten til programsamarbejdslandene er koncentre-ret inden for to-fire sektorer pr. land.

Sektorstøtten kan tage mange former. Ud-formningen afhænger bl.a. af, hvilken sek-tor og hvilket modtagerland der er tale om, og hvor velfungerende landets administra-tion er (om der er den fornødne kapacitet lokalt). Bistandsformen forudsætter, at modtagerlandet enten har eller er i færd med at udarbejde en national sektorstra-tegi.

Danidas støtteprogram i en sektor er lang-sigtet og strækker sig typisk over 15-20 år og kan omfatte midler til både drift og inve-steringer.

En sektor er i de fleste tilfælde mere tradi-tionelle sektorer som landbrug, sundhed og undervisning, men det kan også, som i Bolivia, være en sektortilgang omkring de oprindelige folks stilling og udviklingsmu-ligheder, eller et tværgående erhvervssek-torprogram som i Tanzania og Ghana.

Inden for rammerne af et sektorprogram støtter Danida normalt udviklingen og ka-pacitetsopbygningen på flere niveauer. På det øverste niveau støttes udviklingen af

ationale politikker, strategier og hand-lingsplaner for aktiviteter i sektoren.

Især på mellemniveauerne, f.eks. i styrel-ser og amter, gives støtte til opbygningen af institutionel kapacitet. Det kan f.eks. være træning og uddannelse af administra-torer og regnskabsførere, eller det kan være støtte til reformer inden for admini-strationen, så organisationen bliver bedre rustet til at gennemføre sektorplanerne.

Den største del af sektorprogrambistanden består af støtte til gennemførelse af kon-krete aktiviteter for befolkningen i distrik-ter og kommuner. Det kan f.eks. være byg-ning af sundhedsklinikker og etablering af vandforsyning i fattige landområder, for-bedring af dyrkningsmetoder for småbøn-der eller udbygning af biveje i områder med dårlige vejforbindelser.

De konkrete aktiviteter under sektorpro-grammet, som f.eks. kapacitetsopbygning, administrationsreformer, gennemførelse af vaccinationer eller byggeri af klinikker, kal-des komponenter.

Kernen i et sektorprogram er, at modtager-landet opnår et ejerskab over udviklings-programmer og -aktiviteter. Med ejerskab menes, at modtagerlandet har eller kan overtage ansvaret for tilrettelæggelsen af programmerne og gennemførelsen af akti-viteterne. Modtagerlandet skal også på længere sigt finansiere stadigt større dele af indsatserne.

Der kan være måske otte-ti forskellige do-norer i en sektor. Omlægningen til sektor-programbistand forudsætter, at donorerne i langt højere grad end hidtil koordinerer deres aktiviteter og tager udgangspunkt i modtagerlandets planer og strategier for en given sektor.

2015 MÅLENE / FORKORTELSER I ÅRSBERETNINGEN

■ FN's mål for udviklingen frem mod år 2015 er at halvere fattigdommen. De otte mål er indarbejdet i udviklingsplaner for organisationer og lande. De otte mål er:

1. Udrydde fattigdom og sult
2. Sikre grundlæggende uddannelse til alle
3. Fremme ligestilling og styrke kvinders rettigheder
4. Reducere spædbarnsdødeligheden og børnedødeligheden
5. Reducere dødeligheden blandt gravide og fødende kvinder
6. Standse udbredelsen af HIV/AIDS, malaria og andre sygdomme der truer menneskeheden
7. Sikre en miljøvenlig og bæredygtig udvikling
8. Opbygge et globalt partnerskab for udvikling

A

ADRA *Adventist Development and Relief Agency*
Adventisternes udviklings- og nødhjælpsorganisation

AfDB *African Development Bank Group*
Den Afrikanske Udviklingsbank har som medlemmer de fleste selvstændige afrikanske stater og en række ikke-afrikanske aktionærer, bl.a. Danmark. Ser det som sit mål at bekæmpe fattigdom. Yder lån på favorable vilkår og rådgivning. www.afdb.org

AfDF *African Development Fund*
Den Afrikanske Udviklingsfond, der er oprettet i tilslutning til AfDB, modtager bidrag fra en række industrilande. Yder lån til lavindkomstlande i Afrika på mere favorable vilkår end banken. www.afdb.org

APRM *African Peer Review Mechanism*
En aftale, hvor de afrikanske lande gennemgår en intern og ekstern evaluering af, i hvor høj grad de lever op til internationale standarder for god regeringsførelse.

AsDB *Asian Development Bank*
Den Asiatiske Udviklingsbank har både asiatiske lande og en række industrilande som aktionærer, bl.a. Danmark. Yder favorable lån og rådgivning. www.adb.org

AsDF *Asian Development Fund*
Den Asiatiske Udviklingsfond, der er oprettet i tilknytning til AsDB. Yder lån til regionens fattigste lande på mere favorable vilkår end banken. www.adb.org

ASEAN *Association of South East Asian Nations*
Samarbejdsorganisation oprettet i 1967 af en række sydøstasiatiske lande. Arbejder for at fremme økonomisk, social og kulturel vækst i regionen samt sikre fred. www.aseansec.org

ATTAC *International movement for democratic control of financial markets and their institutions*
Folkelig protestbevægelse mod negative følger af globaliseringen. Arbejder bl.a. for beskættning af transnationale finansielle transaktioner for at skaffe penge til fattigdomsbekæmpelse. www.attac.dk, www.attac.org

AU *African Union*
Samarbejdsorganisation mellem de afrikanske lande, omdannet fra OAU, Organization for African Unity i 2002. www.africa-union.org

AVS *Asien Vestindien Stillehavet*
De 79 lande (inkl. Cuba) i Afrika, Caribien og Stillehavsområdet, der har indgået aftale med EU (se Cotonuaftalen). www.europa.eu.int/scadplus/leg/da/lvb/r12100.htm

B

B2B *Business-to-Business Programme*
Formålet med B2B-Programmet er at fremme etableringen af langsigtede, bæredygtige samarbejder mellem virksomheder i Danmark og programsamarbejdslandene. Det skal fremme den lokale erhvervsudvikling gennem videnoverførsel på bl.a. miljøområdet, uddannelse og træning. www.b2bprogramme.com

BNI *Bruttonationalindkomst*

Beregnes som BNP plus nettofaktorindkomsten fra udlandet. Nettofaktorindkomsten består af hjemsendelser af arbejdsfortjenester fra udlandet minus rentebetaling til udlandet og udlændinges nettoprofit hjemtagelser (overskud ved erhvervsvirksomhed og -investeringer).

BNP *Bruttonationalprodukt*
Angiver den samlede produktion af varer og serviceydelser inden for et lands grænser, uanset om det anvendes til forbrugs-, investerings- eller eksportformål.

C

CDM *Clean Development Mechanism*
En af Kyoto-protokollens såkaldte fleksible mekanismer. Projekter i udviklingslandene der skal modvirke drivhuseffekten, der opstår fra udledning af eksempelvis CO₂ fra kraftværker, industri, husholdninger og trafik. De opnåede udledningsreduktioner kan medregnes i den danske reduktionsforpligtelse, når projekterne er betalt med danske midler.

CGIAR *Consultative Group on International Agricultural Research*
Den konsultative gruppe for international landbrugsforskning. Finansierer forskningsaktiviteter på en række internationale forskningscentre for at fremme fødevarerikkerhed. www.cgiar.org

CKU *Center for Kultur og Udvikling*
En institution under Udenrigsministeriet. Varetager kultursamarbejdet mellem Danmark og udviklingslandene. www.cku.dk

Cotonou-aftalen En samarbejdsaftale mellem på den ene side AVS-landene og på den anden side EU, underskrevet i Cotonou juni 2000. Afløste den tidligere Lomé-konvention. www.europa.eu.int/scadplus/leg/da/lvb/r12101.htm

D

DAART *Danish Assistance to Afghan Rehabilitation and Technical Training*

Dansk bistand til rehabilitering og uddannelse i Afghanistan

DAC *Development Assistance Committee*
OESD's Komité for Udviklingsbistand tager sig af spørgsmål vedrørende samarbejde med udviklingslandene. Komiteen består af følgende 21 lande: Australien, Belgien, Canada, Danmark, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Italien, Japan, Luxembourg, New Zealand, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, USA og Østrig. www.oecd.org/dac

Danida *Danish International Development Assistance*
Betegnelse for Udenrigsministeriets bistandssamarbejde med udviklingslandene. www.danida.dk

DDC *The Drylands Development Centre*
Udviklingscenter for tørkeområder, videreudvikling af FN's Sudan-Sahel-kontor (UNSO). Arbejder for udvikling i tørkeområder. Administreres af UNDP. www.undp.org/drylands

DCISM *Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder*

Center, oprettet i 2002, til fremme af forskning, analyser og informationsaktiviteter i Danmark om internationale forhold som sikkerheds- og udviklingspolitik, konfliktforskning, holocaust, folkedrab og politiske masse mord samt menneskerettigheder i Danmark og udlandet. Består af Dansk Institut for Internationale Studier (www.diis.dk) og Institut for Menneskerettigheder (www.humanrights.dk). (www.dcism.dk)

DIIS *Dansk Institut for Internationale Studier*
Indgår i Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Skal styrke forskning, udredning og information i Danmark om internationale forhold. Er en selvejende institution. www.diis.dk

DIPO *Dansk Importfremmekontor*
Kontor for fremme af import af produkter fra udviklingslandene. www.dipo.dk

DSHC *Danish Seed Health Centre*
Finansieres af Danida og blev etableret pr. 1. januar 2004. Centrets opgave er at hjælpe udviklingslande i Afrika, Asien og Latin Amerika til at styrke og opbygge en lokal ekspertise for at kunne forbedre frø sundhed og frø kvalitet

DWF *Danish Water Forum*
Netværk bestående af danske vandorganisationer

E

EAC *United Nations Economic Commission for Africa.*
FN's økonomiske kommission for Afrika. Støtter økonomisk og social udvikling i de 55 medlemslande. www.uneca.org

EBRD *European Bank for Reconstruction and Development*
Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling, der yder lån og faglig bistand i Central- og Østeuropa. www.ebrd.org

ECHO *European Community Humanitarian Office*
Administrerer EU's bevillinger til humanitær bistand, der kanaliseres gennem andre organisationer, herunder FN-organisationer, Røde Kors og andre private organisationer. ECHO hører under udviklingskommissæren. www.europa.eu.int/comm/echo

Euro EU's fælles mønt. 1 euro svarer til ca. 7,50 DKK.

EDF *European Development Fund*
Den Europæiske Udviklingsfond, der er oprettet af EU-landene med det formål at yde udviklingsbistand til AVS-landene samt til medlemslandenes oversøiske områder. www.europa.eu.int/comm/development/body/legislation/edf_en.htm

EIB *European Investment Bank*
Den Europæiske Investeringsbank er oprettet af EU-landene. Har til formål at yde lån og garantier til økonomisk udbygning af mindre udviklede områder inden for EU og AVS-landene. www.eib.org

En verden til forskel
Regeringens udspil (juni 2003) til politiske prioriteter og langsigtede økonomiske rammer for dansk udviklingspolitik og udviklingsindsatsen i perioden 2004-2008. <http://www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/PolitikOgStrategier/DanskUdviklingspolitik/EnVerdenTilForskel>

ENRECA *Programme for Enhancement of Research Capacity in Developing Countries*
Forskningsbistandsprogram. Finansieres af Danida. Formålet er at styrke udviklingslandenes forskningskapacitet gennem samarbejde mellem forskningsinstitutioner i Danmark og i udviklingslandene. www.enrecahealth.ku.dk

EU *Den Europæiske Union*
Fælles betegnelse for EKSF (Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab), EURATOM (Det Europæiske Atomenergifællesskab), EF (Det Europæiske Fællesskab), Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik og Samarbejdet om Retlige og Indre Anliggender. www.europa.eu.int/index_da.htm

F

FAO *Food and Agriculture Organization of the United Nations*
FN's organisation for fødevarer og landbrug. Arbejder for at forbedre ernæringsforhold og levevilkår samt øge landbrugsproduktionen og forbedre levestandarden i landdistrikterne. www.fao.org

FN *De Forenede Nationer*
Næsten alle verdens lande er medlemmer. Generalforsamlingen holdes én gang årligt. Hvert land har én stemme. I FN's sikkerhedsråd har stormagterne permanent sæde og mulighed for at nedlægge veto. www.un.org, www.un.dk

G

G-8
Et mødeforum for verdens største økonomiske magter: Canada, England, Frankrig, Italien, Japan, Tyskland, USA og Rusland.

GAVI *The Global Alliance for Vaccines and Immunization*
Et globalt samarbejde mellem giver- og modtagerlande, Verdensbanken, WHO, UNICEF og lægemiddelindustrien. Støttes af Microsofts grundlægger Bill Gates. www.vaccinealliance.org

GATT *General Agreement on Tariffs and Trade*
Se WTO.

GEF *Global Environmental Facility*
Den globale miljøfacilitet fra 1991. Et samarbejde mellem Verdensbanken, FN og andre. Støtter virksomhed, der giver miljøgevinster på områderne biodiversitet (arternes mangfoldighed), klimaforandringer og vand. www.gefweb.org

GEPPA *Governance, economic policy and public administration*
Organisation etableret af Danida med det formål at øge forskningen inden for økonomisk politik og offentlig administration i forbindelse med udviklingspolitik

GFATM *The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis & Malaria*
Den globale fond til bekæmpelse af aids, tuberkulose og malaria, fattigdommens sygdomme. Fond oprettet i 2000 på initiativ af FN's generalsekretær. Den samler penge til forskning. www.theglobalfund.org

Globalisering - fremskridt i fællesskab
Regeringens prioriteter for dansk udviklingsbistand i perioden 2006-2010 <http://www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/PolitikOgStrategier/DanskUdviklingspolitik/GlobaliseringFremskridtI Faellesskab20062010/>

H

HDI *Human Development Index*
Indeks, der på grundlag af en række faktorer som bl.a. levetid, indkomst pr. indbygger og analfabetisme opstiller mål for levevilkårene i et land. Udarbejdes af UNDP. http://hdr.undp.org/statistics/data/excel/hdro5_table_1.xls

HIPC-initiativet *Highly Indebted Poor Countries*
Gældslettelsesinitiativ for de mest forgældede af de fattigste lande. www.imf.org/external/np/exr/facts/hipc.htm

I

IADB Group *Inter-American Development Bank Group*
Den Interamerikanske Udviklingsbankgruppe består af IDB, IIC (Inter-American Investment Corporation, (www.iic.org)) og MIF (Multilateral Investment Fund). IDB støtter hovedsagelig offentlig udvikling i de latinamerikanske lande, mens IIC og MIF har til formål at fremme den økonomiske udvikling i området gennem private firmaer. www.iadb.org

org

IAPSO *Inter-Agency Procurement Services Office*

FN/UNDP's indkøbsorganisation, beliggende i København. www.iapso.org

ICJ *International Court of Justice*

FN's internationale domstol. Har dobbeltfunktion: 1) Forlige internationale tvister i overensstemmelse med international lov og 2) Forlige retstvister, som stater indbringer med henblik på at få en juridisk vurdering af sagen. www.icj-cij.org

IBRD *International Bank for Reconstruction and Development*

Den Internationale Bank for Genopbygning og Økonomisk Udvikling, IBRD og IDA udgør tilsammen Verdensbanken, men navnet IBRD er i daglig tale erstattet af Verdensbanken. Verdensbanken yder især lån til regeringer (til noget nær markedsrente). www.worldbank.org

ICIPE *The International Centre of Insect Physiology and Ecology*

Center for Insektforskning, Kenya. Forsker i insektbårne sygdomme for at hindre sygdomme på såvel mennesker som dyr og planter og dermed bl.a. sikre at afgrøderne ikke bliver ødelagt. www.icipe.org

ICRC *International Committee of the Red Cross*

Den Internationale Røde Kors Komité, der yder bistand i krigs- og katastrofesituationer. www.icrc.org

IDA *International Development Association*

Den Internationale Udviklingsssammenslutning, der sammen med IBRD udgør Verdensbanken. Yder økonomisk støtte til de fattigere udviklingslande i form af lån på særligt lempelige vilkår. www.worldbank.org/ida

IDA-landene De lande, der er kvalificeret til at modtage IDA-kreditter. Dvs. at GNP pr. indbygger pr. år er mindre end 965 dollars. Der er 81 IDA-lande.

IDFA *International Documentary Film Festival Amsterdam*

IFAD *International Fund for Agricultural Development*

Den Internationale Fond for Landbrugsudvikling. Har til formål at finansiere investeringer i landområder i udviklingslandene. www.ifad.org

IFC *International Finance Corporation*

Den Internationale Finansieringsinstitution. Medlem af Verdensbankgruppen. Har til opgave at fremme levedygtige, private investeringer i erhvervslivet i udviklingslandene, bl.a. gennem lån og aktieindsud. www.ifc.org

IFPRI *International Food Policy Research Institute*

Et af forskningscentrene i CGIAR. Arbejder på at sikre fødevarer til alle. www.ifpri.org

IFRC *The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies*

Det internationale Røde Kors-forbund er en international sammenslutning af de nationale Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaber. Forbundet yder humanitær bistand i katastrofesituationer og støtter de nationale Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskabers humanitære arbejde. www.ifrc.org

IFU *Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene*

Har til formål gennem rådgivning, aktietegning, långivning og andre igangsættelsesforanstaltninger at medvirke i danske investeringer i udviklingslande. www.ifu.dk

IHB *Internationalt Humanitært Beredskab*

Har til formål at sikre, at Danmark med kort varsel kan deltage i forebyggende og fredsskabende indsatser. www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/BistandIPraksis/HumanitaereKriser/InternationaltHumanitaertBeredskab

IIDEA *International Institute for Democracy and Electoral Assistance*

Internationalt institut for demokrati og støtte til valg. Medlemmerne er lande fra hele verden. Støtter lande med at opbygge demokratiske institutioner. www.idea.int

ILO *International Labour Organization*

Den Internationale Arbejdsorganisation. Arbejder for at fremme social retfærdighed samt de internationalt anerkendte menneske- og arbejdstagerrettigheder. www.ilo.org

IMF *International Monetary Fund*

Den Internationale Valutafond. Har til opgave at fremme økonomisk vækst gennem internationalt monetært samarbejde, at fremme stabiliteten i valutakurserne samt gennem kreditter at give medlemslandene mulighed for at korrigere deres betalingsbalance. www.imf.org

IOC *Intergovernmental Oceanographic Commission*

Mellemstatslig havforskningskommission under UNESCO. www.ioc.unesco.org/iocweb

IOM *International Organization for Migration*

Den Internationale Organisation for Migration. Yder bistand til flytningens integration i andre lande og gennemfører repatrieringsprogrammer for flygtninge. www.iom.int

IPEC *International Programme on the Elimination of Child Labour*

ILO's program for at stoppe børnearbejde. www.ilo.org/ipecc

IPPF *International Planned Parenthood Federation*

Den Internationale Sammenslutning af Foreninger for Familieplanlægning. Arbejder med seksuel og reproduktiv sundhed samt for retten til at vælge graviditet. www.ippf.org

IRCT *International Rehabilitation Council for Torture Victims*

Internationalt center for rehabilitering af torturofre. Arbejder for rehabilitering af torturofre samt for at bekæmpe tortur. www.irct.org
Dansk rehabiliterings- og forskningscenter for torturofre findes på www.rct.dk

ITC *International Trade Center*

Det internationale Handelscenter under UNCTAD og WTO, der bistår udviklingslandene med at fremme deres eksport. www.intracen.org

IUCN *The World Conservation Union*

Forening til bevarelse af naturens mangfoldighed. Har både stater og NGO'er som medlemmer. www.iucn.org

IUSSP *International Union for the Scientific Study of Population*

International union for forskning i befolkningsproblemer. Arbejder for kontakt mellem forskere, der arbejder med forskning i befolkningsproblemer samt søger at fremme interessen for denne forskning. www.iussp.org

IWGIA *International Work Group for Indigenous Affairs*

International arbejdsgruppe for oprindelige folk. Uafhængig organisation, der arbejder for oprindelige folks rettigheder. www.iwgia.org

J

JPO *Junior Professional Officer*

Yngre akademisk medarbejder i FN-systemet.

K

KVL *Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole*

Det Biovidenskabelige Fakultet for Fødevarer, Veterinærmedicin og Naturressourcer i Danmark.

L

LDC *Least Developed Countries*

Landene, der af FN er klassificerede som lavindkomstlande.

Lomé-konventionen Denne konvention er nu opdateret i Cotonou-aftalen, der danner rammen om det udviklingspolitiske, økonomiske, handelsmæssige og industrielle samarbejde mellem EU og AVS-landene (se Cotonouaftalen). www.europa.eu.int/scadplus/leg/da/lvb/r12101.htm

M

MIFRESTA *Miljø-, Freds- og Stabilitetsrammen*

I 1993 blev MIKA, Miljø- og Katastroferammen, oprettet som Danmarks særlige facilitet for humanitær bistand og miljøbistand til Central- og Østeuropa samt udviklingslandene. Fra 1999 er navnet ændret til MIFRESTA, Miljø-, Freds- og Stabilitetsrammen. Den del af MIFRESTA, der vedrører udviklingslandene administreres sammen med udviklingsbistanden af Danida.

MIGA *The Multilateral Investment Guarantee Agency*

Det Multilaterale Investeringsgaranti Agentur. Medlem af Verdensbank-gruppen. Søger at fremme udenlandske investeringer i vækstlande og udviklingslande ved at stille risikovillige garantier til rådighed samt hjælpe udviklingslandene med at tiltrække og vedligeholde investeringer, bl.a. gennem rådgivning. www.miga.org

MRD-rammen *Menneskerettigheds- og Demokratirammen*

Hovedkonto for bevillinger til fremme af menneskerettigheder og demokrati i andre udviklingslande end programsamarbejdslandene.

N

NDF *Nordic Development Fund*

Den Nordiske Udviklingsfond. Det er i november 2005 besluttet at stoppe for yderligere tilførsel af midler til NDF, som vil lukke indenfor en overskuelig fremtid. www.ndf.fi

NEPAD *The New Partnership for Africa's Development*

Et initiativ fra 2001, skabt af en række afrikanske regeringer, der gennem markedsøkonomi, korruptionsbekæmpelse, demokrati og god regeringsførelse i de tilsluttede lande skal være med til sikre donorstøtte til Afrika. Siden 2002 et program under Den Afrikanske Union (AU). Vesten har vist initiativet stor interesse, men ventet med økonomisk støtte indtil de ser, om de afrikanske lande underkaster sig den eksterne overvågning, der er lagt op til i initiativet. www.nepad.org

NGO *Non-governmental Organisation*

Betegnelse for en ikke-statslig organisation.

NGLS *The United Nations Non-Governmental Liaison Service*

FN's NGO-service. Arbejder for at styrke samarbejde mellem FN og NGO'er. www.un-ngls.org

NORSAD

Fond mellem de nordiske lande og SADC-landene (Angola, Botswana, Den Demokratiske Republik Congo, Lesotho, Malawi, Mauritius, Mozambique, Namibia, Seychellerne, Swaziland, Sydafrika, Tanzania, Zambia og Zimbabwe). Formålet er at støtte erhvervsudviklingen i det sydlige Afrika og fremme samarbejde mellem virksomheder i regionen og i Norden. www.norsad.org

O

OCHA *Office for Coordination and Humanitarian Affairs in UN*

FN's koordinationskontor for nødhjælp. <http://ochaonline.un.org/>

ODA *Official Development Assistance*

Statslig finansieret udviklingsbistand. DAC har regler for, hvad der kan anerkendes som udviklingsbistand. I Danmark omfatter det dels udgifter under finanslovens §6.3., dels den bistand der ydes gennem EU, modtagelse af flygtninge, miljøbistand o.l. (Se tabellen "Danmarks Officielle bistand til udviklingslandene fordelt på hovedkategorier")

OECD *Organization for Economic Co-operation and Development*

Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, hvis formål er at fremme samarbejdet om en hurtig og sund økonomisk udvikling såvel i de 30 medlemslande som i verden i øvrigt. 21 af medlemmerne samarbejder i DAC (se denne) om udviklingsspørgsmål. www.oecd.org

OHCHR *Office of the High Commissioner for Human Rights*

FN's Højkommissær for menneskerettighederne. Har til formål at fremme og beskytte menneskerettighederne for alle. www.ohchr.org

OSCE *Organisation for Security and Cooperation in Europe*

Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa. Den har til formål at komme med tidlige advarsler, forebygge konflikter samt varetage krisehåndtering og rehabilitering. www.osce.org

P

Parisklubben

Formaliseret samarbejde kreditorlandene imellem om bilateral statslig gæld.

Partnerskab 2000

Strategi for dansk udviklingsbistand. Vedtaget i Folketinget efteråret 2000. www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/PolitikOgStrategier/Partnerskab2000

PGA *Parlamentarikere for Global Aktion*

Er et internationalt netværk af parlamentarikere

PRODECA *Programa de Dinamarca Pro Derechos Humanos para Centroamérica*

Danmarks menneskerettighedsprogram i Mellemamerika. Efteruddanner dommere, advokater og anklagemyndigheder.

PRGF *Poverty Reduction and Growth Facility*

PRGF er IMF's facilitet for lavt forrentede lån til fattige lande. De ydes på baggrund af landenes fattigdomsstrategier. Afløste IMF's tidligere strukturtilpasningsfacilitet, ESAF. www.imf.org/external/np/exr/facts/prgf.htm

PRSP *Poverty Reduction Strategy Plan*

Betegnelse for et udviklingslands egen fattigdomsstrategi.

PS-Programmet *Privat Sektor Programmet*

Tilbyder rådgivning og tilskud til samarbejde mellem danske virksomheder og virksomheder i en række udviklingslande (Danmarks programsamarbejdslande). Er blevet ændret til Buisness-to-Buisness (B2B) programmet.

R

ReNED *Research Network for Environment and Development*

Netværk hvis formål er at integrere de nyeste forskningsresultater i dansk udviklingsbistand i samarbejde med Danida.

S

SAARC *South Asian Association for Regional Cooperation*

Oprettet i 1985 omfattende Bangladesh, Bhutan, Indien, Maldiverne, Nepal, Pakistan og Sri Lanka. Formålet er at fremme den økonomiske og sociale udvikling i medlemslandene. www.saarc-sec.org

SADC *Southern African Development Community*

Samarbejdsorgan for Angola, Botswana, Den Demokratiske Republik Congo, Lesotho, Mauritius, Malawi, Mozambique, Namibia, Seychellerne, Swaziland, Sydafrika, Tanzania, Zambia og Zimbabwe med det formål at fremme det økonomiske og politiske samarbejde i regionen.

SIKKERHED, VÆKST - UDVIKLING

Regeringens udviklingspolitiske plan for dansk udviklingsbistand i perioden 2005-2009. <http://www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/PolitikOgStrategier/DanskUdviklingspolitik/SikkerhedvaekstUdvikling/>

T

Transparency International

En global NGO, hvis formål er at ændre verden til en verden fri for korruption. Den bringer mennesker sammen for at bekæmpe følger-

ne af korruption. Udgiver bl.a. årligt en liste over landenes indbyrdes omfang af korruption. www.transparency.org

U

UN *United Nations*

De Forenede Nationer, FN. Arbejder for verdensfred og økonomiske og sociale fremskridt. Organisationen blev oprettet 24. oktober 1945 med 51 medlemmer. I dag er medlemstallet steget til 191. www.un.dk eller www.un.org

UNAIDS FN-program, der koordinerer indsatsen mod aids. www.unaids.org

UNCDF *United Nations Capital Development Fund*

FN's Kapital-udviklingsfond. En del af UNDP-gruppen. Arbejder på at nå 2015 Målene i de mindst udviklede lande, bl.a. gennem mikrolån. www.uncdf.org

UNCHR/OHCHR *United Nations Commission for Human Rights/Office of the High Commissioner for Human Rights*

FN's Kommission for Menneskerettigheder/FN's Højkommissær for menneskerettighederne. Har til formål at fremme og beskytte menneskerettighederne for alle. www.unhchr.org

UNCTAD *United Nations Conference on Trade and Development*

FN's Konference om Handel og Udvikling. Har til formål at fremme navnlig udviklingslandenes handel og udvikling samt integrere udviklingslandene i verdensøkonomien. www.unctad.org

UNDESA *United Nations Department of Economic and Social Affairs*
FN's kontor for økonomiske og sociale forhold. www.un.org/esa/desa.htm

UNDP *United Nations Development Programme*

FN's Udviklingsprogram. Bistår udviklingslande i deres udvikling og kapacitetsopbygning, koordinerer FN's udviklingsaktiviteter i de enkelte lande, er tilstede i 166 lande. www.undp.org, www.undp.dk

UNEP *United Nations Environment Programme*

FN's Miljøprogram. Arbejder med kontrol af miljøet, vurdering og tidlig varsling. Søger at fremme miljøaktiviteter i hele FN-systemet. www.unep.org

UNESCO *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*

FN's Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur. Arbejder for at fremme fred og sikkerhed gennem fremme af samarbejde inden for uddannelse, videnskab, kultur og kommunikation. www.unesco.org

UNFIP *The United Nations Fund for International Partnerships*

FN's Fund for internationale partnerskaber. Fonden blev dannet i forbindelse med en donation fra Ted Turner i 1997. Han ønskede at støtte FN's arbejde. I UNFIP arbejder FN og den private sektor sammen. www.un.org/unfip

UNFPA *United Nations Population Fund*

FN's Befolkningsfond. Arbejder for at fremme reproduktiv sundhed (sundhed i forbindelse med familieplanlægning, graviditet, fødsel) og skabe opmærksomhed om de sociale, økonomiske, miljømæssige og menneskeretslige aspekter ved befolkningsudvikling. www.unfpa.org

UNGLS *UN Non-governmental Liaison Service*

FN's NGO-service. www.un.org/dpi/ngosection/index.html

UN-Habitat *United Nations Human Settlements Programme*

Arbejder for at sikre alle en bolig efter behov samt at sikre bæredygtig udvikling af boliger i en verden, hvor flere og flere bor i byer. www.unhabitat.org

UNHCR *United Nations High Commissioner for Refugees*

FN's Højkommissær for Flygtninge. Har til formål at koordinere internationale aktioner for at sikre flygtninge og afhjælpe flygtningeproblemer overalt i verden. www.unhcr.org

UNICEF *United Nations Children's Fund*

FN's Børnefond. Forsvarer, fremmer og beskytter børns rettigheder. Hjælper børn og deres familier til udvikling. www.unicef.org og www.unicef.dk

UNIDO *United Nations Industrial Development Organization*

FN's Industriudviklingsorganisation har til formål at støtte udviklingslandene i deres kamp for at undgå at blive marginaliseret i globaliseringsprocessen. www.unido.org

UNIFEM *United Nations Development Fund for Women*

FN's Kvindefond. Yder bl.a. økonomisk hjælp til fremme af ligestilling mellem kvinder og mænd samt til styrkelse af kvinders gennemslagskraft. www.unifem.org

UNMIK *United Nations Interim Administration Mission in Kosovo*

FN's midlertidige regering i Kosovo. Arbejder på at fremme fred, demokrati, stabilitet og selvstyre i provinsen. www.unmikonline.org

UNITAR *The United Nations Institute for Training and Research*

FN's Institut til efteruddannelse og forskning. Efteruddanner ansatte i FN-systemet og internationale organisationer og gennemfører forskning i den forbindelse. www.unitar.org

UNODC *United Nations Office on Drugs and Crime*

FN's organ for bekæmpelse af narkotika og international kriminalitet indtil 2002 ODCCP. www.unodc.org

UNOPS *UN Office for Project Services*

FN's kontor til projekt-styring. Arbejder med projektstyring på mange niveauer til støtte for udviklingslande. Er selvfinansierende. www.unops.org

UNRISD *United Nations Research Institute for Social Development*

FN's forskningsinstitut for social udvikling. UNRISD forsker i og debatterer hvordan mangecartede problemer påvirker udviklingen. www.unrisd.org

UNRWA *United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*

FN's Hjelpeorganisation for Palæstina-flygtninge. Arbejder for undervisning, sundhed, og socialhjælp samt for at afhjælpe nød for de palæstinensiske flygtninge i Mellemøsten. www.un.org/unrwa

UNSGSR *United Nations Secretary General's Special Representative*

V

Verdensbanken/World Bank

Verdensbankgruppen omfatter Den Internationale Bank for Genopbygning og Udvikling (IBRD), der især yder lån til regeringer, til noget nær markedsrente, Den Internationale Udviklingssammenslutning (IDA), der yder billigere lån til de fattigste lande, Den Internationale Finansieringsinstitution (IFC), der investerer i private virksomheder, og Det Multilaterale Investeringsgaranti Agentur (MIGA), der yder forsikring mod politiske risici i forbindelse med private investeringer i udviklingslande. www.worldbank.org

W

WFP *World Food Programme*

Verdensfødevarerprogrammet. Verdens største fødevarerødhjælps- og udviklingsorganisation. Har som mål at afhjælpe hungerekatastrofer samt støtte økonomisk og social udvikling. Har bl.a. "arbejde-for-mad-programmer". www.wfp.org

WHO *World Health Organization*

Verdenssundhedsorganisationen. Arbejder for at sikre alle sundhed. Yder især bistand til udviklingslandene samt Central- og Østeuropa på sundhedsområdet. www.who.int

WTO *World Trade Organization (tidl. GATT)*

Verdenshandelsorganisationen. Arbejder med fælles handelsregler for alle verdens lande. www.wto.org

